

Službeni

GLASNIK

Banjolučke biskupije

Godina XIX. Banja Luka Broj 1/2025.

Službeni

GLASNIK

Banjolučke biskupije

Banja Luka, 2025.

SLUŽBENI GLASNIK

Banjolučke biskupije

Nakladnik:

Biskupski ordinarijat Banja Luka
Kralja Petra I., 80., 78000 Banja Luka

Za nakladnika

Vlč. Pero Ivan Grgić, kancelar

Grafička obrada

Blaženka Ivekić

Tisak

Grafid d.o.o. Banja Luka

Slika na naslovnici

Katedrala u Banjoj Luci

Slike na zaslovnici

Jubilej 2025.

SADRŽAJ

PORUKA BISKUPA ZA BOŽIĆ 2025. GODINE	7
I. DOKUMENTI SVETE STOLICE	9
Poruka Svetoga Oca Franje za 58. Svjetski dan mira	10
Poruka pape Franje za XXXIII. Svjetski dan bolesnika	14
Poruka pape Franje za 99. Svjetski dan misija	15
Poruka pape Franje za korizmu	18
Poruka pape Franje za 62. Svjetski dan molitve za zvanja	20
Poruka pape Franje za 59. Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija	22
Poruka Svetog Oca Lava XIV. za 5. Svjetski dan djedova i baka i starijih osoba	24
Poruka pape Lava XIV. za X. Svjetski dan molitve za skrb o stvorenome svijetu	26
Poruka pape Lava XIV. za 111. Svjetski dan selilaca i izbjeglica	28
Poruka pape Lava XIV. za IX. Svjetski dan siromaha	30
Poruka Njegove Svetosti Lava XIV. za LIX Svjetski dan mira	32
II. ZAJEDNIČKE BISKUPSKE KONFERENCIJE	37
Pastirsko pismo biskupa HBK i BK BiH u prigodi Jubilejske godine 2025., 1100. obljetnice splitskih crkvenih sabora i početaka Hrvatskoga Kraljevstva	38
27. zajedničko zasjedanje HBK i BKBiH	53
III. BISKUPSKA KONFERENCIJA BOSNE I HERCEGOVINE	55
Poruka biskupa Željka Majića, predsjednika Vijeća za laike, obitelj i život BK BiH, za Dan života	56
Priopćenje s 92. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovini	59
Uskrsna poruka biskupa Biskupske konferencije BiH	60
Upute Biskupske konferencije BiH uz izbor novoga pape	62
Priopćenje s 93. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovini	63
Etički kodeks za klerike, redovnike, redovnice i vjernike laike u crkvenoj službi o korištenju medija i društvenih mreža	64

Poruka predsjednika Vijeća BK BiH za katehezu i novu evangelizaciju mons. Palića za početak školske godine	67
Priopćenje s 94. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovini	68
Poruka predsjednika Caritasa BiH nadbiskupa Vukšića uz nedjelju Caritas i 30. obljetnicu osnutka	69
Papa Lav XIV. imenovao fra Miru Relotu, O.F.M., vojnim ordinarijem u BiH	71

IV. BANJOLUČKA BISKUPIJA 73

Imenovanja i razrješenja	74
--------------------------	----

OKRUŽNICE I POZIVI 76

Druga sjednica Pastoralnih povjerenstava Biskupije	76
Molitva za mir u Ukrajini i za ozdravljenje Svetoga Oca	76
Poziv na konstituirajuću sjednicu Biskupijskog ekonomskog vijeća	77
Proletna korona	78
Pristojba za izdavanje izjave prigodom prihvatanja kumstva	79
Misa posvete ulja na Veliku srijedu	79
Bl. Ivan Merz, nebeski zaštitnik župe Budžak - Dekret	80
Premينو papa Franjo	81
Jesenska korona	81
Formacija čitača i akolita	82
Zbirne svete mise	83

PRAVILNICI 85

Pravilnik Ekonomskog vijeća Banjolučke biskupije	85
Pravilnik Župnog pastoralnog vijeća Banjolučke biskupije	88
Pravilnik Župnog ekonomskog vijeća Banjolučke biskupije	90
Biskupijsko marijansko svetište	92
Dekret o uzdignuću crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije - Trapisti na razinu dijecezanskog svetišta	93
Statut Biskupijskog marijanskog svetišta „Marija Zvijezda“	94

JUBILARNA - SVETA GODINA 2025.	96
Otvaranje Jubilarne - Svete godine	96
Proslava sv. Bonaventure - nebeskog zaštitnika Banjolučke biskupije	97
Obiteljski dan - Jubilej obitelji - Obitelj mjesto ljubavi, praštanja, molitve i služenja (propovijed biskupa Željka Majića)	98
Nacionalno hodočašće u godini Jubileja 2025.	101
Pustite dječicu k meni, ne priječite ih, jer takvih je kraljevstvo nebesko - Jubilej ministranata	105
Tko pjeva, dvosturko moli - Jubilej dječjih zborova	106
Kad god pjevate, vi otvarate vrata neba - Jubilej velikih zborova	107
Zatvaranje Jubilarne - Svete godine	109
 OBLJETNICE I SLAVLJA	 111
1100. obljetnica Hrvatskoga Kraljevstva i povijesnih splitskih crkvenih sabora	111
150 godina mučeništva fra Lovre Karaule	115
100 godina župe sv. Franje Asiškoga Bila	117
50 godina župe Odžak Ćaić	119
24. obljetnica posvete Banjolučke katedrale	121
Svečano otvorena riznica sakralne umjetnosti opatije „Marija Zvijezda“ u Banjoj Luci	121
Svečani blagoslov i polaganje kamena temeljca kulturno-pastoralnog studentskog centra na Petrićevcu	124
33. obljetnica stradanja Briševčana	125
Bosansko Grahovo - 30. obljetnica sjećanja na poginule branitelje	127
Drvar - Dan molitvenog sjećanja na mučenike i žrtve Banjolučke biskupije	129
30. obljetnica oslobođenja Jajca	130
 USNUŠE U NADI USKRSNUĆA	 133
Fra Franjo Vrgoč, OFM	133
Fra Stipe Knežević, OFM	133
Fra Mario Radman, OFM	134
Jozo Tučić	135

NOVE KNJIGE	136
Pod zaštitom Franje Asiškoga. Sto godina župe Bila	136
Povijest župe sv. Ilije proroka u Glamoču	136
Biserna mučenička ogrlica	137
Stadlerov trnoviti put do oltara	138
Stadlerova mariologija	139
 OBLJETNICE U BANJOLUČKOJ BISKUPIJI U 2026. GODINI	 143
 BISKUPOVA KRATKA KRONIKA	 144

PORUKA BISKUPÂ ZA BOŽIĆ 2025. GODINE

Proslava svetkovine Božića, kojom se s dubokom zahvalnošću sjećamo rođenja Isusa Krista, Sina Božjega i sina Marijina, Spasitelja svijeta, ove godine je dodatno svečana. Naime, obilježena je činjenicom da se događa u jubilarnoj 2025. godini od Isusova rođenja, koju cijelo kršćanstvo proživljava svakih četvrt stoljeća. Ovaj jubilej stavlja pred nas istinu da Božić nije samo spomendan nego živi susret: Bog koji ulazi u ljudsku povijest kao nemoćno Dijete, ali svemoćno u ljubavi, donoseći svjetlo koje nadvladava svaku tamu.

I.

Općoj proslavi jubilarne godine, tijekom proteklih dvanaest mjeseci, s velikom radošću pridružili su se i članovi naših biskupijskih zajednica. Zajedno sa svojim dušobrižnicima i vjeroučiteljima hodočastili su u crkve koje su proglašene jubilarnim, pristupali sakramentu pomirenja, obavljali osobne pobožnosti i duhovne vježbe, okupljali su se kao pripadnici različitih staleža i zvanja, vršili djela milosrđa prema ljudima u potrebi.

Zajedno s brojnim vjernicima iz biskupija u Republici Hrvatskoj obavili smo jubilarno hodočašće hrvatskih katolika u Rim, a zahvalni smo i što nas je Sveti Otac počastio posebnom audijencijom na Trgu svetoga Petra, što je rijedak dar i ohrabrenje za naš narod.

Obilježili smo također 1100 godina od splitskih sabora, sjećajući se sa zahvalnošću njihove uloge u oblikovanju crkvene i narodne povijesti te usmjeravanju pastoralnog djelovanja među Hrvatima.

II.

Obilježavanje važnih jubileja uvijek je spojeno sa zahvalnim sjećanjem na važne datume i zaslužne osobe iz vlastite prošlosti. No, takve proslave, posebice vjerske, dobivaju svoj puni smisao jedino ako sjećanje na važne događaje i zaslužne stvaratelje

iz prošlosti, osim na zahvalnost, potiče ponajprije na novo stvaranje, na hrabrost za nova rješenja, na nasljedovanje dobrih primjera, na ozbiljnu analizu sadašnjega trenutka i traženje odgovora na njegove izazove radi planiranja i provođenja budućega djelovanja. Tako, sjećanje kršćana na važne osobe i događaje iz davnine nikada nije pamćenje samo radi čuvanja uspomene, nego ponajprije prigoda da, na poticaj i po primjeru nekadašnjih velikana, ojača volja ljudi, koji obilježavaju obljetnice, u svrhu davanja novoga doprinosa Crkvi i narodu.

U govoru hrvatskim hodočasnicima Papa je postupio upravo tako. Spojio je sjećanje na prošlo i poticaj za buduće. Podsjetio je da brojna i molitvena prisutnost hodočasnika govori o živosti vjere hrvatskoga naroda, koji je tijekom stoljeća znao ostati čvrst u zajedništvu s Crkvom i vjeran nasljedniku apostola Petra. Dodao je kako duboko tješi činjenica primijetiti da korijeni naše vjere nisu ostali nepomični u prošlosti, već nastavljaju donositi plodove i danas, zahvaljujući svjedočanstvu hrvatskih obitelji, župnih zajednica i udruga. Tako je tradicija, primljena od otaca, neprocjenjivo blago, koje brižljivo čuvamo te smo pozvani neprestano ga obnavljati, uvijek ostajući otvoreni prepoznavanju onoga što Duh Sveti nadahnjuje. Naglasio je Papa također da vjera raste i jača onda kada se dijeli. Stoga je pozvao da s radošću prenesemo novim generacijama kršćanske vrijednosti, koje su oblikovale našu dugu povijest i kulturu. Na taj način ćemo biti kvasac mira, dobra i nade u svijetu, koji je rastrgan nasiljem i ratovima, što i mi poznajemo iz svoje prošlosti.

III.

Svetkujući Božić kršćani istovremeno pamte i djeluju. Naime, pamtimo da se Isus rodio radi vršenja dobra i izgradnje mira na zemlji te radi vječnoga spasenja svih ljudi. I toga se s dubokom zahvalnošću sjećamo.

No, Isus je okupljao učenike i slao ih da djeluju, da drugima pokazuju slavu Božju, navješćuju istinu o Njegovu spasenju i grade mir među ljudima. U tom smislu, Božić nas poziva da dopustimo da nas Betlehemsko svjetlo prožme a tišina jaslca nauči motriti ljude očima milosrđa te da i mi postanemo nositelji svjetla u ovom nemirnom i često ranjenom svijetu.

Osim iskazivanja slave Bogu i izgradnje mira među ljudima, mnoga su također druga dobra ovoga svijeta na koja Božić poziva sve ljude, a ponajprije kršćanske vjernike. Mnoge su još vrednote za koje traži da budu zaštićene. I ovisno o povijesnom trenutku i društvenim okolnostima u kojima bivaju ugrožene, upravo zbog toga neke od njih postaju dodatno aktualne i treba ih prepoznati radi njihove zaštite. U tom smislu, posebice u ovo vrijeme na pozornici božićnoga događaja, čiji je osnovni sadržaj istina o Božjem utjelovljenju, treba uočiti također ženu i majku te rođenje i dijete, kao i potrebu da ih se štiti. Naime, osim o ljudskim osobama žene i djeteta, njihovu dostojanstvu i pravima, koje se mora štititi, u ovom slučaju radi se i o temeljnim vrednotama svakoga društva.

Prema dostupnim podacima, prošle godine je u svijetu ubijeno 83.000 žena i djevojčica, od čega više od polovice su žrtve člano-va obitelji. Kažu isti izvori da je jedna žena svakih deset minuta izložena nekom od oblika nasilja. Toga, nažalost, nije pošteđen ni jedan kraj u svijetu, a bolna je istina da je to prisutno i u našim krajevima gdje je i femicid sve češća pojava.

Raste i broj djece koja su izložena nasilju u obitelji, školi, zajednici i u digitalnom prostoru. Podaci pokazuju da je više od polovine dječaka i djevojčica najmanje jednom bilo tomu izloženo: verbalno, fizički, seksualno, psihološki. A naspram tim žalosnim pojavama, važna je božićna poruka da svako dijete ima pravo na sigurnost, dostojanstveno

odrastanje i okruženje koje ga štiti.

Treba prepoznati također da Sin, koji je rođen u božićnoj noći, podsjeća da svako začeto dijete ima pravo biti rođeno i poziva na obvezu da se štiti ljudski život od začeca. Važna je to božićna poruka u vrijeme kad je pobačaj vodeći uzrok smrti u svijetu. Naime, prema dostupnim podacima, tijekom 2024. godine u svijetu je izvršeno više od 73 milijuna pobačaja, dok je kroz to vrijeme umrlo nešto više od 67 milijuna ljudi zbog svih drugih razloga zajedno. To znači da su pobačaji činili gotovo 52% svih smrtnih slučajeva, u čemu i Bosna i Hercegovina ima svoj udio. A kad se tomu doda podatak da je u BiH samo prošle godine bilo 11.000 smrti više negoli rođenja, čemu su doprinijeli i katolici (-1789), onda postaje sasvim jasno koliko je aktualna i važna poruka o rođenju iz božićne noći.

Poštovana i draga braćo i sestre, zajedno s Papom pozivamo vas da s radošću prenesemo novim generacijama kršćanske vrijednosti, koje su oblikovale našu dugu povijest i kulturu te na taj način budemo kvasac mira, dobra i nade u svijetu.

Svim svećenicima, redovnicima, redovnicama i ostalim Kristovim vjernicima čestitamo Božić i želimo vama, kao i svima koji s nama žive, miran i blagoslovljen svaki dan u novoj 2026. godini.

Sarajevo – Mostar – Banja Luka,
Božić 2025. godine

✠ *Tomo Vukšić,*
vrhbosanski nadbiskup i metropolit,
apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata
✠ *Petar Palić*
mostarsko-duvanjski biskup,
apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski
✠ *Željko Majić*
banjolučki biskup

I.

DOKUMENTI SVETE STOLICE

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 58. SVJETSKI DAN MIRA

Oprosti nam grijeha naše, mir nam svoj daj

I. U osluškivanju vapaja ugroženog čovječanstva

1. Na pragu ove nove godine koju nam je darovao Nebeski Otac, vremena jubileja posvećenog nadi, upućujem svoje najiskrenije želje za mirom svim ženama i muškarcima, posebno onima koji osjećaju kao da ih je životna situacija bacila na koljena, da su osuđeni zbog svojih pogrešaka, shrvani osuđom drugih i ne vide više nikakve perspektive za svoj život. Želim svima vama nadu i mir, jer ovo je Godina milosti koja dolazi iz Spasiteljeva Srca!

2. Katolička Crkva slavi 2025. godinu kao svetu godinu, Jubilej, događaj koji srca ispunjava nadom. „Jubilej“ potječe iz drevne židovske tradicije prema kojoj je zvuk ovnujskog roga (*yobel* na hebrejskom) svakih četrdeset i devet godina najavljivao milost i oslobođenje za sav narod (usp. *Lev* 25, 10). Ovaj svečani poziv, prema toj zamisli, trebao je odjeknuti cijelim svijetom (usp. *Lev* 25, 9), kako bi se obnovila Božja pravda na raznim poljima života: u korištenju zemlje, u vlasništvu nad dobrima, u odnosima s bližnjima, osobito prema najsiromašnijima i onima koji su pali u nemilost. Zvuk roga podsjećao je sav narod, i one bogate i one koji su osiromašili, da nitko ne dolazi na svijet osuđen na potlačenost: mi smo braća i sestre, djeca istoga Oca, rođeni da živimo u slobodi, u skladu s voljom Gospodnjom (usp. *Lev* 25, 17.25.43.46.55).

3. I danas je Jubilej događaj koji nas potiče da težimo uspostavi Božje oslobađajuće pravde diljem svijeta. Umjesto ovnujskog roga, na početku ove godine milosti poslušajmo „očajnički vapaj za pomoć“¹ koji se, poput glasa krvi pravednoga Abela,

uzdiže iz mnogih krajeva zemlje (usp. *Post* 4, 10) – molba koju Bog uvijek uslišava. Mi se pak osjećamo pozvanima dići svoj glas i prokazivati mnoge situacije u kojima se zemlju iskorištava, a bližnjega tlači². Takve nepravde ponekad poprimaju oblik onoga što je sv. Ivan Pavao II. nazvao „strukturama grijeha“³ jer nisu rezultat nedjelâ nekolicine, nego su se, da tako kažemo, konsolidirale i oslanjaju se na mrežu suučesništva.

4. Svatko od nas mora se na neki način osjećati odgovornim za pustošenje kojemu je izložen naš zajednički dom, počevši od onih djelovanja koja, pa i neizravno, potiču sukobe koji trenutno muče čovječanstvo. Tako nastaju i isprepliću se različiti, ali međusobno povezani sistemski izazovi koji muče naš planet.⁴ Tu posebno mislim na svakovrsne nejednakosti, na nehumano postupanje s migrantima, na srozavanje okoliša, na pomutnju koju se, na kažnjiv način, stvara dezinformacijama, na odbijanje uključivanja u bilo kakav oblik dijaloga i znatno financiranje vojne industrije. Sve su to čimbenici koji predstavljaju stvarnu prijetnju opstanu cijelog čovječanstva. Stoga na početku ove godine želimo poslušati vapaj čovječanstva, kako bismo se, svi zajedno i svaki ponaosob, osjetili pozvanima raskinuti okove nepravde i naviještali Božju pravdu. Poneko sporadično djelo filantropije nije dovoljno. Potrebne su, naprotiv, kulturne i strukturne promjene kako bi se mogla dogoditi trajna promjena⁵.

² Usp. sv. Ivan Pavao II., Apost. pismo *Tertio millennio adveniente. Nadolaskom trećeg tisućljeća* (10. studenoga 1994.), 51.

³ Enc. *Sollicitudo rei socialis* (30. prosinca 1987.), 36.

⁴ Usp. *Govor sudionicima susreta održanog u organizaciji Papinske akademije znanosti i društvenih znanosti (Discurso ai partecipanti all'Incontro promosso dalle Pontificie Accademie delle Scienze e delle Scienze Sociali)*, 16. svibnja 2024.

⁵ Usp. apost. pob. *Laudate Deum* (4. listopada 2023.), 70.

¹ *Spes non confundit. Bula proglašenja redovnog jubileja godine 2025.* (9. svibnja 2024.), 8.

II. Kulturna promjena: svi smo dužnici

5. Ovaj jubilejski događaj poziva nas da pokrenemo različite promjene kako bismo se suočili s trenutnim stanjem nepravde i nejednakosti, spominjući se da zemaljska dobra nisu namijenjena samo nekolicini privilegiranih, već svima⁶. Dobro je podsjetiti na ono što je napisao sv. Bazilije Cezarejski: “Ali reci mi, što je tvoje? Odakle si sve to uzeo da postane dijelom tvoga života? (...) Nisi li potpuno gol izašao iz utrobe svoje majke? Nećeš li se, isto tako, gol u zemlju vratiti? Odakle ti to što sada imaš? Ako kažeš da se to dogodilo igrom slučaja, nijećeš Boga, ne poznaješ Stvoritelja i nisi zahvalan Darovatelju”⁷. Kad nestane zahvalnosti, čovjek više ne prepozna Božje darove. Ipak, Gospodin, u svom beskrajnom milosrđu, ne napušta grešno čovječanstvo, nego potvrđuje *dar* života spasonosnim *oproštenjem* ponuđenom svima po Isusu Kristu. Zato nam je Isus, učeći nas „Oče naš“, rekao da molimo: „otpusti nam duge naše“ (Mt 6, 12).

6. Kad osoba zanemari svoj odnos s Ocem, počinje misliti da našim odnosima s drugima može upravljati logika izrabljivanja u kojoj si jači uzima pravo vršiti zlosilje nad slabijim⁸. Kao što su u Isusova doba elite profitirale na patnji najsiromašnijih, tako i danas, u međusobno povezanom globalnom selu⁹, međunarodni sustav, ako nije nadahnut duhom solidarnosti i međuovisnosti, rađa nepravde, pogoršane korupcijom, koje predstavljaju klopku za siromašne zemlje. Logika iskorištavanja dužnika jezgrovitopisuje i trenutnu „dužničku krizu“ koja pritišće mnoge zemlje, prije svega one na jugu svijeta.

7. Ne umaram se ponavljati da je vanjski dug postao instrument kontrole kojim neke

vlade i privatne financijske institucije bogatijih zemalja beskrupulozno i bezobzirno iskorištavaju ljudske i prirodne resurse najsiromašnijih zemalja, naprosto kako bi zadovoljile zahtjeve vlastitih tržišta.¹⁰ Osim toga, razni narodi, već opterećeni međunarodnim dugom, prisiljeni su snositi i teret ekološkog duga razvijenijih zemalja.¹¹ Ekološki dug i inozemni dug dvije su strane iste medalje, odnosno načina razmišljanja koji se vodi logikom eksploatacije koja ima svoj vrhunac u dužničkoj krizi.¹² U svjetlu ove jubilarne godine, pozivam međunarodnu zajednicu da poduzme mjere za otpis vanjskog duga, priznajući postojanje ekološkog duga između Sjevera i Juga. To je poziv na solidarnost, ali prije svega na pravednost.¹³

8. Kulturna i strukturalna promjena potrebna da se prebrodi ovu krizu dogodit će se kad konačno svi priznamo da smo djeca jednog Oca i priznamo da smo svi njegovi dužnici, ali i da trebamo jedni druge, u skladu s logikom zajedničke i diversificirane odgovornosti. Moći ćemo tada „jednom zauvijek otkriti da smo potrebni jedni drugima i da smo dužnici jedni drugih“¹⁴.

III. Put nade: tri moguća djelovanja

9. Ako uzmemo k srcu te prijeko potrebne promjene, ova godina milosti Jubileja moći će za svakog od nas predstavljati priliku da ponovno krenemo putom nade. Nada se rađa iz iskustva Božjeg milosrđa koje je uvijek bezgranično¹⁵.

Bog, koji nikome ništa ne duguje, ne presta-

6 Usp. *Spes non confundit*. Bula proglašenja redovnog jubileja godine 2025. (9. svibnja 2024.), 16.

7 *Homilia de avaritia*, 7: PG 31, 275.

8 Usp. enc. *Laudato si'* (24. svibnja 2015.), 123.

9 Usp. *Kateheza*, 2. rujna 2020.: *L'Osservatore Romano*, 3. rujna 2020., str. 8.

10 Usp. *Obraćanje sudionicima susreta “Debt Crisis in the Global South” (Discorso ai partecipanti all’Incontro “Debt Crisis in the Global South”)*, 5. lipnja 2024.

11 Usp. *Discorso alla Conferenza degli Stati parte alla Convenzione quadro delle Nazioni Unite sui cambiamenti climatici (COP 28) (Govor na Konferenciji država stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime)*, 2. prosinca 2023.

12 Usp. *Discorso ai partecipanti all’Incontro “Debt Crisis in the Global South”*, 5. lipnja 2024.

13 Usp. *Spes non confundit*. Bula proglašenja redovnog jubileja godine 2025. (9. svibnja 2024.), 16.

14 Enc. *Fratelli tutti* (3. listopada 2020.), 35.

15 Usp. *Spes non confundit*. Bula proglašenja redovnog jubileja godine 2025. (9. svibnja 2024.), 23.

je razdjeljivati milost i milosrđe svim ljudima. Izak iz Ninive, otac istočne Crkve iz 7. stoljeća, napisao je sljedeće: „Tvoja je ljubav veća od dugova mojih. Koliko je samo valova u oceanu! A ipak to je ništa u usporedbi s brojem mojih grijeha. Ali ako moje grijehе stavim na vagu, oni su kao zrnice prašine u usporedbi s tvojom ljubavlju“¹⁶. Bog ne mjeri zlo koje čovjek čini, već je neizmјerno „bogat milosrđem, zbog velike ljubavi kojom nas uzljubi“ (Ef 2, 4). Istodobno, On također sluša vapaj siromaha i krik zemlje. Dovoljno je samo na trenutak zastati, na početku ove godine, i misliti na milost kojom nam On neprestano oprašta grijehе i otpušta svaki naš dug, pa da nam srce preplave nada i mir.

10. Zato Isus u molitvi Očenaš, nakon što smo zamolili Oca da nam oprostі grijehе, donosi vrlo zahtјevne riječi: „kao što i mi otpuštamo dužnicima svojim“ (usp. Mt 6, 12). Da bismo drugima oprostili njihove priјestupe i dali im nadu, potrebno je da naš vlastiti život bude ispunjen tom istom nadom, plodom našeg iskustva Božјeg milosrđa. Nada je preobilna u velikodušnosti, lišena kalkulacija, ne zavlaci ruku u džep dužnikâ, nije zaokupljena vlastitom dobiti, već ima samo jedan cilj na umu: podići pale, povijati srca skršena, osloboditi od svake vrste ropstva.

11. Želim stoga na početku ove Godine milosti predložiti tri djelovanja koja mogu vratiti dostojanstvo životima čitavih naroda i omogućiti im da ponovno uprave svoje korake putom nade, kako bi se prebrodilo dužničku krizu i kako bi se svi mogli ponovno prepoznati kao dužnici kojima je oprošteno.

Ponavljam, prije svega, apel koji je uputio sv. Ivan Pavao II. prigodom Jubileja

16 *Discorso X (Terza collezione)*, *Preghiera con cui i solitari si intrattengono*, 100-101: CSCO 638, 115. Sveti Augustin ide čak tako daleko da kaže da Bog nikada ne prestaje biti čovjekov dužnik: „I ‘jer je vječno milosrđe’ tvoje ti se udostojavaš onima kojima sve dugove otpuštaš postati još dužnik svojim obećanjima“ (usp. *Ispovijesti*, Knjiga peta, Glava 9, 17: PL 32, 714).

godine 2000. da se „razmisli... o trajnom smanjenju, ako ne baš o potpunom oprostу, međunarodnog duga, koji opterećuje sudbinu mnogih naroda“¹⁷. U znak priznavanja svog ekološkog duga, razvijenije zemlje trebale bi se osjećati pozvanima učiniti sve što je u njihovoj moći da otpišu dugove onim zemljama koje nisu u stanju vratiti iznos koji duguju. Naravno, kako bi se osiguralo da to ne bude izolirani čin milosrđa, koji prijeti ponovnim pokretanjem začaranog kruga financiranja i zaduživanja, potrebno je također osmisliti novi financijski okvir koji će dovesti do stvaranja globalne financijske povelje utemeljene na solidarnosti i skladu među narodima.

Pozivam, k tome, na čvrstu opredijeljenost za promicanje poštivanja dostojanstva ljudskog života od začeca do prirodne smrti, kako bi svaka osoba mogla voljeti svoj život i s nadom gledati u budućnost, želeći razvoj i sreću za sebe i svoju djecu. Bez nade u život, naime, teško da će se u srcima mladih javiti želja za rađanjem novog života. Ovdje bih vas posebno želio još jednom pozvati na konkretnu gestu koja može pomoći njegovanju kulture života, a to je ukidanje smrtnе kazne u svim zemljama. Ta mjera, naime, osim što ugrožava nepovredivost života, uklanja također svaku ljudsku nadu u oprostenje i obnovu.¹⁸

Nadalje, na tragu svetog Pavla VI. i Benedikta XVI.¹⁹, usuđujem se također uputiti još jedan apel, za dobrobit budućih naraštaja. U ovom vremenu obilježenom ratovima iskoristimo barem jedan određeni postotak novca, koji se koristi za naoružanje, za uspostavu Globalnog fonda za definitivno iskorjenjivanje gladi i olakšavanje obra-

17 Apost. pismo *Tertio millennio adveniente* (10. studenoga 1994.), 51.

18 Usp. *Spes non confundit. Bula proglašenja redovnog jubileja godine 2025.* (9. svibnja 2024.), 10.

19 Usp. sv. Pavao VI., enc. *Populorum progressio* (26. ožujka 1967.), 51; Benedikt XVI., *Discorso al Corpo Diplomatico accreditato presso la Santa Sede (Govor diplomatskom zboru akreditiranom pri Svetoj Stolici)*, 9. siječnja 2006.; Isti, Posinod. apost. pob. *Sacramentum caritatis* (22. veljače 2007.), 90.

zovnih aktivnosti u najsiromašnijim zemljama usmjerenih na promicanje održivog razvoja i borbu protiv klimatskih promjena²⁰. Moramo raditi na tome da se otkloni svaki izgovor koji bi mlade ljude mogao potaknuti da svoju budućnost smatraju beznadnom ili da kuju osvetu za prolivenu krv svojih dragih. Budućnost je dar koji nam treba omogućiti da prevladamo pogreške iz prošlosti i gradimo nove putove mira.

IV. Cilj mira

12. Oni koji, kroz predložene geste, krenu putom nade moći će vidjeti kako je toliko žučeni cilj mira sve bliže. Psalmist nas utvrđuje u tom obećanju: „ljubav će se i vjernost sastati, pravda i mir zagrliti“ (*Ps* 85, 11). Kad odložim oružje dužništva i ponovno otvorim sestri ili bratu put nade, pridonošim obnovi Božje pravde na ovoj zemlji i zajedno s tom osobom krećem prema cilju mira. Kao što je rekao sv. Ivan XXIII., pravi mir može doći samo iz srca razoružanog od tjeskobe i straha od rata²¹.

13. Neka 2025. bude godina u kojoj će rasti mir! Onaj istinski i trajni mir, koji nadilazi granice pojedinosti sporazumâ ili ljudskih kompromisa²². Tražimo istinski mir, koji Bog daruje razoružanom srcu: srcu koje nije proračunato pa gleda što je moje a što tvoje; srcu koje pobjeđuje sebičnost i spremno pruža ruku drugima; srcu koje se ne oklijeva prepoznati dužnikom prema Bogu i stoga je spremno opraštati dugove koji opterećuju druge; srcu koje nadilazi tjeskobu glede budućnosti nadom da svaka osoba može biti izvor za izgradnju boljeg svijeta.

14. Razoružavanje srca je gesta koja uključuje sve, od prvog do posljednjeg, od malih do

velikih, od bogatih do siromašnih. Ponekad je dovoljno nešto tako jednostavno kao što je „osmijeh, gesta prijateljstva, bratski pogled, iskreno slušanje, nesebično služenje“²³. Tim malim, a zapravo velikim gestama napredujemo prema cilju mira, a njemu ćemo brže prispjeti što više na putu kojim ćemo prolaziti zajedno s ponovno pronađenom braćom i sestrama budemo otkrivali da smo se već promijenili u odnosu na to kakvi smo krenuli. Mir ne dolazi samo s prestankom rata, već s početkom novog svijeta, svijeta u kojem otkrivamo da smo se promijenili, da smo više ujedinjeni i više braća i sestre nego što smo to ikad mogli i zamisliti.

15. Gospodine, daj nam svoj mir! To je molitva koju uzdižem Bogu, upućujući svoje srdačne želje za novu godinu šefovima država i vlada, čelnicima međunarodnih organizacija, vođama raznih religija i svim ljudima dobre volje.

Gospodine, otpusti nam duge naše,

kao što i mi otpuštamo dužnicima našim

i u tom krugu praštanja daj nam svoj mir,

onaj mir koji samo Ti možeš dati

onome koji dopusti da mu se srce razoruža,

onome koji s nadom želi otpustiti dugove svojoj braći,

onome koji bez straha priznaje da je tvoj dužnik,

onome koji ne zatiskuje uši pred krikom najsiromašnijih.

Iz Vatikana, 8. prosinca 2024.

Franjo

20 Usp. enc. *Fratelli tutti* (3. listopada 2020), 262; *Discorso al Corpo Diplomatico accreditato presso la Santa Sede*, 8. siječnja 2024.; *Discorso alla Conferenza degli Stati parte alla Convenzione quadro delle Nazioni Unite sui cambiamenti climatici (COP 28)*, 2. prosinca 2023.

21 Usp. enc. *Pacem in terris* (11. travnja 1963.), 61.

22 Usp. *Momento di preghiera nel decennale dell'“Invocazione per la pace in Terra Santa”* (Molitva na desetu obljetnicu „Molitve za mir u Svetoj zemlji“), 7. lipnja 2024.

23 *Spes non confundit. Bula proglašenja redovnog jubileja godine 2025.* (9. svibnja 2024.), 18.

PORUKA PAPE FRANJE

ZA XXXIII. SVJETSKI DAN BOLESNIKA

„Nada... ne postiđuje” (Rim 5, 5) i jača nas u nevolji

Draga braćo i sestre!

Slavimo XXXIII. Svjetski dan bolesnika u Jubilejskoj 2025. godini, u kojoj nas Crkva poziva da postanemo „hodočasnici nade”. U tome nas prati Božja riječ koja nam preko sv. Pavla daje poruku velikog ohrabrenja: „Nada... ne postiđuje” (Rim 5, 5), već, štoviše, krijepi nas i jača u nevolji.

Utješne su to riječi, ali one mogu pobuditi i neka pitanja, osobito kod onih koji pate. Na primjer: kako ostati jaki kad nas snađu ozbiljne, iscrpljujuće bolesti koje zahtijevaju skupo liječenje koje si možda ne možemo priuštiti? Kako biti jak kad, osim vlastite patnje, gledamo i patnju naših najdražih koji se, iako su uz nas, osjećaju nemoćnim da nam pomogne? U svim tim okolnostima osjećamo potrebu za potporom većom od nas samih: trebamo Božju pomoć, njegovu milost, njegovu providnost, onu jakost koja je dar njegova Duha (usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1808).

Zadržimo se, dakle, nakratko u razmišljanju o Božjoj prisutnosti u blizini onih koji pate, osobito pod tri vida koji je karakteriziraju: *susret, dar i dijeljenje*.

1. *Susret*. Kada Isus šalje sedamdeset i dvojicu učenika (usp. *Lk* 10, 1-9), potiče ih da govore bolesnicima: „Približilo vam se kraljevstvo Božje!” (r. 9). Drugim riječima, traži od njih da pomognu bolesnicima da i svoju nemoć, ma kako bolna i teško razumljiva bila, vide kao priliku za susret s Gospodinom. Doista, u bolesti, ako s jedne strane osjećamo svu svoju krhkost stvorenja – tjelesnu, psihičku i duhovnu – s druge pak strane doživljavamo također blizinu i suosjećanje Boga koji je u Isusu dijelio našu patnju i trpljenje. On nas ne napušta i često nas iznenadi darom ustrajnosti za koju nikada nismo ni mislili da je imamo i koju sami nikada ne bismo sami stekli.

Bolest, dakle, postaje prilika za susret koji nas mijenja, postaje prilika za otkrivanje čvrste stijene za koju se možemo držati usred oluja života: iskustvo je to koje nas, pa i po cijenu velikog odricanja, čini sve jačima jer smo svjesniji da nismo sami. Zato se kaže da patnja uvijek nosi sa sobom otajstvo spasenja, jer nam daje iskusiti blizinu i stvarnost Božje utješne prisutnosti, sve do „spoznanja punine Evanđelja sa svim njegovim obećanjima i njegovim životom” (Sv. Ivan Pavao II., *Govor mladima*, New Orleans, 12. rujna 1987.).

2. To nas dovodi do druge točke za razmišljanje o načinu na koji je Bog blizak čovjeku u patnji, a to je *dar*. Nikada kao u patnji, naime, ne shvaćamo da svaka nada dolazi od Gospodina. Stoga je ona, prije svega, dar koji valja prihvatiti i njegovati, ostajući „vjerni Božjoj vjernosti”, kako lijepo reče Madeleine Delbrêl (usp. *La speranza è una luce nella notte*, Vatikan 2024., Predgovor).

Doista, samo u Kristovom uskrsnuću naš vlastiti život i određenje nalaze svoje mjesto unutar beskrajnog obzora vječnosti. Samo u Isusovom vazmenom otajstvu postizemo sigurnost da „ni smrt ni život, ni anđeli ni vlasti, ni sadašnjost ni budućnost, ni sile, ni dubina ni visina, ni ikoji drugi stvor neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje” (Rim 8, 38-39). A iz te „velike nade” kao iz nekog izvora izbijaju sve druge zrake svjetla koje nam pomažu nadvladati kušnje i prepreke na koje nailazimo na svom životnom putu (usp. Benedikt XVI., Enciklika *Spe salvi*, 27,31). I ne samo to: sâm Uskrsli korača s nama, naš je suputnik, kao što je bio i učenicima iz Emausa (usp. *Lk* 24, 13-53). Poput njih, i mi možemo podijeliti s njim svoju tjeskobnost, svoje brige i razočaranja i slušati njegove riječi koje nas prosvjetljuju i u naša srca unose toplinu. Kao i oni možemo ga pre-

poznati prisutna u lomljenju kruha i tako, iako u granicama sadašnjosti, osjetiti onu „veću stvarnost” koja nam svojom blizinom vraća hrabrost i povjerenje.

3. I dolazimo tako do trećeg vida, a to je *dijeljenje*. Mjesta patnje često su mjesta dijeljenja i uzajamnog obogaćivanja. Koliko često uz bolesničku postelju čovjek nauči nadati se! Koliko često, svojom blizinom onima koji pate, naučimo vjerovati! Koliko često, priginjući se nad one koji su u potrebi, otkrivamo ljubav! Postajemo svjesni da smo „anđeli” nade i glasnici Božji jedni za druge, svi zajedno: bolesnici, liječnici, medicinske sestre i tehničari, članovi obitelji, prijatelji, svećenici, redovnici i redovnice, bez obzira na to gdje se nalazili: u obiteljima, u ambulantama, staračkim domovima, bolnicama ili klinikama.

I važno je znati dokučiti ljepotu i važnost tih milosnih susreta i naučiti ih upisivati u svoju dušu da ih se ne zaboravi: čuvati u srcu ljubazni osmijeh zdravstvenog djelatnika, zahvalan i povjerljiv pogled bolesnika, brižno i suosjećajno lice liječnika ili volontera, lice puno očekivanja i zebnje supružnika, djeteta, unuka ili dragog prijatelja. Sve su to zrake svjetla koje treba cijeniti i koje, čak i u tami kušnje, ne samo da daju snagu, nego uče istinskoj ljepoti života, u ljubavi i blizini (usp. *Lk* 10, 25-37).

Dragi bolesnici, draga braćo i sestre koji se skrbite za one koji pate, vi u ovom Jubileju imate posebno važnu ulogu. Vaše zajednički hod je, naime, znak za sve, „hvalospjev ljudskom dostojanstvu, pjesma nade” (bula *Spes non confundit*, 11), koja se razliježe mnogo dalje od soba i kreveta ustanova za skrb u kojima se nalazite, potičući i ohrabrujući u ljubavi „zdušnu suradnju cijeloga društva” (*isto*), u skladu koji je ponekad teško postići, ali koji je upravo zato ugodan i moćan, kadar donijeti svjetlo i toplinu tamo gdje su najpotrebniji.

Cijela vam je Crkva na tome zahvalna! I ja vam na tome zahvaljujem i molim za vas, povjeravajući vas Mariji, Zdravljy bolesnih, riječima kojima su joj se utjecala tolika naša braća i sestre u potrebi:

Pod obranu se Tvoju utječemo, sveta Bogorodice.

Ne odbij nam molbe u potrebama našim, nego nas od svih pogibelji uvijek oslobodi, Djevice slavna i blagoslovljena!

Blagoslivljam vas, vaše obitelji i vama drage osobe i molim vas da ne zaboravite moliti za mene.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 14. siječnja 2025.

Franjo

PORUKA PAPE FRANJE ZA 99. SVJETSKI DAN MISIJA

Misionari nade među narodima

Draga braćo i sestre!

Za Svjetski dan misija u jubilejskoj godini 2025., čija je središnja poruka nada (usp. bula *Spes non confundit*, 1), odabrao sam sljedeće geslo: „Misionari nade među narodima“. Ono podsjeća pojedine kršćane i Crkvu, zajednicu krštenih, na temeljni poziv da, Kristovim stopama, budu glasnici i graditelji nade. Svima želim vrijeme milosti s vjernim Bogom koji nas je nanovo rodio u uskrsnom Kristu „za živu nadu“ (usp. 1 Pt 1 ,3-4) i želim ujedno podsjetiti na neke

ključne aspekte kršćanskog misionarskog identiteta kako bismo pustili Duhu Božjem da nas vodi i kako bismo gorjeli svetim žarom za novo evangelizacijsko doba Crkve, poslani ponovno oživjeti nadu u svijetu nad koji se nadvijaju mračne sjene (usp. Enciklika *Fratelli tutti*, 9-55).

1. Stopama Krista naše nade

Slaveći prvi redovni jubilej trećeg tisućljeća, nakon jubileja Svete godine dvijetisućite, upravljamo svoj pogled Kristu, koji je

središte povijesti, koji „jučer i danas isti je – i uvijek“ (Heb 13, 8). On je, u sinagogi u Nazaretu, svečano proglasio da se Sveto pismo ispunilo u „danas“ njegove povijesne prisutnosti. Objavio se tako kao onaj kojega je Otac poslao pomazanjem Duha Svetoga donositi Radosnu vijest o Božjem kraljevstvu i proglasiti „godinu milosti Gospodnje“ za sav ljudski rod (usp. Lk 4, 16-21).

U tom mističnom „danas“, koje traje do svršetka svijeta, u Kristu se ispunilo spasenje za sve, a osobito za one čija je jedina nada Bog. On je, u svom zemaljskom životu, „prošao zemljom čineći dobro i ozdravljajući sve“ od zla i Zloga (usp. Dj 10, 38), vraćajući potrebitima i narodu nadu u Boga. Usto, iskusio je sve ljudske slabosti, izuzev slabosti grijeha, a prolazio je i kroz teške trenutke, koji su mogli dovesti do očajja, poput smrtne muke u Getsemaniju i na križu. Isus je, međutim, sve povjerio Bogu Ocu i s punim povjerenjem bio poslušan njegovu naumu spasenja za čovječanstvo, naumu mira za budućnost punu nade (usp. Jr 29, 11). Tako je postao božanski Misionar nade, najveći uzor svima onima koji su tijekom stoljećâ ispunjavali poslanje primljeno od Boga i u najvećim kušnjama.

Po svojim učenicima, poslanima svim narodima i na mističan način od njega praćenima, Gospodin Isus nastavlja svoju službu nade za čovječanstvo. On se dan-danas priginje nad svaku siromašnu, ožalošćenu, očajnu i zlom pogođenu osobu da „izlije na njezine rane ulje utjehe i vino nade“ (Predslovlje „Isus dobri Samarijanac“). Poslušna svome Gospodinu i Učitelju i s njegovim istim duhom služenja, Crkva, zajednica Kristovih učenikâ misionarâ, nastavlja to poslanje, prinoseći život za sve usred narodâ. Dok se, s jedne strane, mora suočavati s progonima, nevoljama i teškoćama, a, s druge, s vlastitim nesavršenostima i padovima zbog slabosti pojedinih članova, Kristova je ljubav neprestano potiče da, ujedinjena s njim, nastavi dalje tim misionarskim putom i da u sebi, poput njega i s njim, prihvati vapaj čovječanstva, štoviše, uzdisanje

svega stvorenja u očekivanju konačnog otкупljenja. To je Crkva koju Gospodin oduvijek i zauvijek poziva da ide njegovim stopama: „ne statična Crkva, [nego] misionarska Crkva, koja putuje s Gospodinom putovima svijeta“ (Homilija na završnoj misi Redovite opće skupštine Biskupske sinode, 27. listopada 2024.).

Osjetimo se stoga i mi nadahnuti ići stopama Isusa, našega Gospodina, kako bismo, s njim i u njemu, postali znakovi i glasnici nade za sve, na svakome mjestu i u svim okolnostima u kojima nam Bog daje živjeti. Neka po svim krštenicima, kao Kristovim učenicima misionarima, njegova nada zasja u svakom kutku zemlje!

2. Kršćani – glasnici i graditelji nade među narodima

Nasljedujući Krista Gospodina, kršćani su pozvani širiti Radosnu vijest dijeleći konkretne životne uvjete onih koje susreću, postajući tako glasnici i graditelji nade. Jer »radost i nada, žalost i tjeskoba ljudi našeg vremena, osobito siromašnih i svih koji trpe, jesu radost i nada, žalost i tjeskoba također Kristovih učenika te nema ničeg uistini ljudskoga a da ne bi našlo odjeka u njihovu srcu« (Gaudium et spes 1).

Ova poznata izjava Drugog vatikanskog koncila, koja izražava osjećaje i stil kršćanskih zajednica u svim vremenima, nastavlja nadahnjivati njihove članove i pomaže im da hodaju zajedno sa svojom braćom i sestrâma u svijetu. Tu posebno mislim na vas, misionare ad gentes, koji ste, slijedeći Božji poziv, pošli drugim narodima naviještati Božju ljubav u Kristu. Na tome vam od srca vam zahvaljujem! Vaši su životi konkretan odgovor na poslanje uskrslog Krista, koji je poslao svoje učenike navješćivati evanđelje svim narodima (usp. Mt 28, 18-20). Time dozivate u pamet sveopći poziv krštenikâ da snagom Duha i svakodnevnim trudom i zalaganjem postanu među svim narodima misionari velike nade koju nam je dao Gospodin Isus.

Horizont te nade nadilazi prolazne ovozemaljske stvarnosti i otvara se božan-

skim stvarnostima, predokus kojih već imamo u sadašnjem času. Kao što je, naime, podsjetio sveti Pavao VI., spasenje u Kristu koje Crkva nudi svima kao dar Božjeg milosrđa nije samo „nutarnje spasenje koje bi se moglo mjeriti prema tvarnim, pa čak ni prema duhovnim dobrima [...] koje su posvema istovjetna s vremenitim željama, nadama, poslovima i borbama: ono prelazi sve granice da se dovrši u zajedništvu sa samim Posvemašnjim, tj. s Bogom. To spasenje je onostrano, eshatološko. Dakako, ono u ovom životu započinje ali se dovršava u vječnosti“ (Apost. pob. Evangelii nuntianti, 27).

Oduhovljene tako velikom nadom, kršćanske zajednice mogu biti znakovi novoga čovječanstva u svijetu koji u „najrazvijenijim“ područjima pokazuje ozbiljne simptome krize čovjeka: raširen osjećaj izgubljenosti, usamljenosti i napuštenosti starijih te nevoljkost da se potrudimo pomoći našim bližnjima u potrebi. U tehnološki najnaprednijim zemljama nestaje blizine: svi smo međusobno povezani, ali nismo u odnosu. Opsjednutost učinkovitošću, vezanost za materijalne stvari i ambicije dovode nas do toga da postajemo egocentrični i nesposobni za altruizam. Evanđelje, življeno u zajednici, može nam pomoći da ponovno postanemo cjelovita, zdrava i otkupljena ljudska bića. Ponavljam stoga poziv da se u djelo provode mogućnosti djelovanja koja se spominju u Buli proglašenja Jubileja (br. 7-15), s posebnom pozornošću prema najsiromašnijima i najslabijima, bolesnima, starijima i svima onima koji su isključeni iz materijalističkog i konzumerističkog društva. I to na Božji način: blizinom, suosjećanjem i nježnošću, te njegujući osobni odnos s braćom i sestrama u njihovoj konkretnoj situaciji (usp. Apostolska pobudnica Evangelii gaudium, 127-128). Često nas upravo oni uče kako živjeti u nadi. Kroz osobni doticaj moći ćemo prenositi ljubav Gospodinova samilosnog srca. Iskusi ćemo tada da je „Srce Kristovo [...] živa jezgra prvog navještaja“ (Enciklika Dilexit nos, 32). Napajajući se na

tom izvoru, možemo u svoj jednostavnosti prenositi nadu primljenu od Boga (usp. 1 Pt 1, 21) i donositi drugima istu utjehu kojom nas same tješi Bog (usp. 2 Kor 1, 3-4). U Isusovu ljudskom i božanskom srcu Bog želi progovoriti srcu svake osobe, privlačeći sve svojoj ljubavi. „Poslani smo nastavljati ovo poslanje: da budemo znak Kristova Srca i Očeve ljubavi, obuhvaćajući čitav svijet“ (Govor sudionicima Opće skupštine Papinskih misijskih djela, 3. lipnja 2023.).

3. Obnoviti poslanje nade

Suočeni s hitnošću poslanja nade u današnjem vremenu, Kristovi su učenici prvi pozvani izgrađivati se tako da postanu „tvorci“ nade i obnovitelji često rastrojenog i nesretnog čovječanstva.

U tu svrhu trebamo obnoviti u sebi uskrсну duhovnost, koju doživljavamo na svakom euharistijskom slavlju, a posebno u Vazmenom trodnevlju, tom središtu i vrhuncu liturgijske godine. Kršteni smo u otkupiteljsko otajstvo Kristove smrti i uskrsnuća, u Pashu Gospodnju koja označava vječno proljeće povijesti. Mi smo, dakle, „ljudi proljeća“, s pogledom punim nade koji želimo podijeliti sa svima, jer u Krista „vjerujemo i znamo da smrt i mržnja nemaju posljednju riječ“ kada se radi o ljudskom životu (usp. Kateheza, 23. kolovoza 2017.). Stoga iz vazmenih otajstava, koja se ostvaruju u liturgijskim slavljinama i sakramentima, neprestano crpimo snagu Duha Svetoga kako bismo sa žarom, odlučnošću i strpljivošću djelovali na golemom polju evangelizacije svijeta. „Uskrsli i proslavljeni Krist duboki je izvor naše nade i neće nam uskratiti svoju pomoć da ispunimo poslanje koje nam on povjerava“ (Apostolska pobudnica Evangelii gaudium, 275). U njemu živimo i svjedočimo onu svetu nadu koja je „dar i zadaća svakog kršćanina“ (La speranza è una luce nella notte, Vatikan 2024., 7).

Misionari nade su muškarci i žene molitve, jer „čovjek koji se nada je čovjek koji moli“, kao što je govorio časni kardinal Van Thuan, koji je tijekom dugog razdoblja patnje u zatvoru sačuvao nadu živom zahvaljujući snazi

koju je crpio u ustrajnoj molitvi i euharistiji (usp. F. X. Nguyen Van Thuan, *Il cammino della speranza*, Rim 2001., br. 963). Ne zaboravimo da je molitva prvo misijsko djelo i ujedno „prva snaga nade“ (Kateheza, 20. svibnja 2020.).

Obnovimo stoga poslanje nade počevši od molitve, napose molitve s Božjom riječju, a posebno s psalmima, koji predstavljaju veliku molitvenu simfoniju čiji je skladatelj Duh Sveti (usp. Kateheza, 19. lipnja 2024.). Psalmi nas uče nadati se u protivštinama, prepoznavati znakove nade i imati stalnu „misionarsku“ želju da Boga slave svi narodi (usp. Ps 41, 12; 67, 4). Molitvom držimo zapaljenom iskru nade koju je Bog zapalio u nama, kako bi postala velika vatra, koja rasvjetljuje i grije sve oko nas, također konkretnim djelima i gestama koje ista ta molitva nadahnjuje.

Konačno, evangelizacija je uvijek djelo zajednice, jednako kao što kršćanska nada ima karakter zajedničke stvarnosti (usp. Benedikt XVI., Enciklika *Spe salvi*, 14). Taj proces ne završava prvim navještajem i krštenjem, nego se nastavlja izgradnjom kršćanskih zajednica kroz praćenje svakoga krštenika na putu Evanđelja. U suvremenom društvu pripadnost Crkvi nikada nije neka stvarnost

stečena jednom zauvijek. Stoga je misionarsko djelo prenošenja i oblikovanja zrele vjere u Krista „paradigma svakog djelovanja Crkve“ (Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium*, 15), djelovanja koje zahtijeva ujedno i molitvu i rad. Ovdje bih još jednom istaknuo važnost te misijske sinodalnosti Crkve kao i službu Papinskih misijskih djela u promicanju misionarske odgovornosti krštenikâ i podupiranju novih partikularnih Crkava. Potičem sve vas, djecu, mlade, odrasle i starije, da svojim svjedočenjem života i molitvom, svojim žrtvama i svojom darežljivošću aktivno sudjelujete u zajedničkom poslanju naviještanja evanđelja. Hvala vam od srca na tome!

Drage sestre i braćo, obratimo se Mariji, Majci Isusa Krista naše nade. Njoj povjeravamo našu želju za ovaj Jubilej i za godine koje dolaze: „Neka svjetlo kršćanske nade dopre do svakog čovjeka, kao poruka Božje ljubavi upućena svima! I neka Crkva bude vjernom svjedokinjom te poruke u svim djelovima svijeta!“ (Bula *Spes non confundit*, 6).

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 25. siječnja 2025., blagdan Obraćanja sv. Pavla, apostola.

Franjo

PORUKA PAPE FRANJE ZA KORIZMU

Hodajmo zajedno u nadi

Draga braćo i sestre!

Pokorničkim znakom posipanja pepela po glavi, započinjemo, u vjeri i nadi, godišnje korizmeno hodočašće. Crkva, naša majka i učiteljica, poziva nas da pripravimo svoja srca i otvorimo se Božjoj milosti, kako bismo mogli s velikom radošću slaviti vazmenu pobjedu Krista Gospodina nad grijehom i smrću i klicati sa svetim Pavlom: „*Pobjeda iskapi smrt. Gdje je, smrti, pobjeda tvoja? Gdje je, smrti, žalac tvoj?*“ (1 Kor 15, 54-55). Isus Krist, raspeti i uskrsli, središte je naše vjere i zalag naše nade u Očevo veliko obećanje, već ispunjeno u njegovom lju-

bljenom Sinu, a to je život vječni (usp. Iv 10, 28; 17, 3).¹

U ovoj korizmi, obogaćenoj milošću Jubilejske godine, želim ponuditi neka razmišljanja o tome što znači *zajedno ići putom nade* i otkriti pozive na obraćenje koje Bog u svom milosrđu upućuje svima nama, kao pojedincima i kao zajednici.

Ponajprije, *hoditi*. Geslo Jubileja, „Hodočasnici nade“ doziva u pamet dugotrajno putovanje izraelskog naroda prema Obećanoj zemlji, koje je opisano u Knjizi Izlaska. Taj mukotrpan put od ropst-

¹ Usp. enc. *Dilexit nos* (24. listopada 2024.), br. 220.

va do slobode htio je i vodio Gospodin, koji voli svoj narod i ostaje mu uvijek vjeran. Ne možemo spomenuti taj biblijski izlazak, a ne sjetiti se one naše braće i sestara koji u naše vrijeme bježe od situacija bijede i nasilja u potrazi za boljim životom za sebe i svoje voljene. Tu se javlja prvi poziv na obraćenje, jer svi smo mi hodočasnici u ovom životu, ali svaki od nas se može zapitati: koliko dopuštam da mi takvo stanje stvari postane izazov na koji sam pozvan odgovoriti? Jesam li doista na putu ili me nešto koči, stojim na mjestu, sputan strahom i beznađem ili uljuljkan u svoju zonu komfora? Tražim li putove oslobođenja iz situacijâ grijeha i narušena dostojanstva? Bilo bi nam dobro u korizmi svoju svakodnevicu usporediti sa životom nekog migranta ili hodočasnika, da naučimo suosjećati s njihovim iskustvima i na taj način otkriti što Bog od nas traži kako bismo što bolje napredovali na našem putu prema kući Očevoj. Bio bi to dobar „ispit“ za onoga tko je na putu.

Kao drugo, to je *zajedničko* putovanje. Hodati zajedno, biti sinodalni², to je poziv Crkve. Kršćani su pozvani putovati zajedno s drugima, a nikada kao usamljeni putnici. Duh Sveti nas potiče da izađemo iz samih sebe, da idemo ususret Bogu i našoj braći i sestrama i da se nikada ne zatvaramo u same sebe.³ Hoditi zajedno znači tkati jedinstvo temeljeno na našem zajedničkom dostojanstvu djece Božje (usp. *Gal* 3, 26-28). To znači ići ruku pod ruku, bez guranja ili gaženja drugih, bez gajenja zavisti ili licemjerja, ne dopuštajući da itko zaostane ili se osjeća isključenim. Idemo u istom pravcu, stremimo istom cilju, slušajući jedni druge s ljubavlju i strpljenjem.

U ovoj korizmi Bog traži od nas da ispita-
mo znamo li u svom životu, u svojoj obitelji, na svojim radnim mjestima, u svojim župnim ili redovničkim zajednicama, hoditi zajedno s drugima, slušati ih, svladati napast da budemo zaokupljeni isključivo samima

sobom i mislimo samo na svoje potrebe. Zapitajmo se pred Gospodinom: jesmo li sposobni zajedno raditi kao biskupi, svećenici, posvećene osobe i laici u službi Božjeg kraljevstva. Pristupamo li onima koji nam prilaze i onima koji su daleko stavom dobrodošlice izraženim konkretnim gestama. Dajemo li ljudima osjećaj da su dio zajednice ili ih držimo na margini⁴. To je drugi poziv: obraćenje na sinodalnost.

Kao treće, hodimo zajedno u nadi, jer nam je dano obećanje. Neka *nada koja ne razočarava* (usp. *Rim* 5, 5), središnja poruka Jubileja⁵, bude obzor našeg korizmenog putovanja prema uskrsnoj pobjedi. Kao što nas je papa Benedikt XVI. poučio u enciklici *Spe salvi*, „ljudsko biće treba bezuvjetnu ljubav. Treba onu sigurnost da može slobodno reći: ‘ni smrt ni život, ni anđeli ni vlasti, ni sadašnjost ni budućnost, ni sile, ni dubina ni visina, ni ikoji drugi stvor neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje u Kristu Isusu Gospodinu našem’ (*Rim* 8, 38-39)“.⁶ Isus, ufanje naše i ljubav naša, uskrsnuo je!⁷ On živi i kraljuje u slavi. Smrt je pretvorena u pobjedu i u tome je vjera i velika nada kršćanâ: Kristovo uskrsnuće!

To je, dakle, treći poziv na obraćenje: poziv na nadu, na pouzdanje u Boga i njegovo veliko obećanje vječnog života. Moramo se zapitati: jesam li uvjeren da mi Gospodin oprašta grijeha? Ili se ponašam kao da se mogu sam spasiti? Težim li spasenju i zazivam li Božju pomoć da ga postignem? Živim li na konkretan način nadu koja mi pomaže razumjeti povijesne događaje i potiče me na predano zalaganje oko pravde, bratstva, brige za naš zajednički dom, pazeći da se nitko ne osjeća isključenim?

Sestre i braćo, zahvaljujući Božjoj ljubavi u Isusu Kristu, Bog nas čuva u nadi koja ne razočarava (*Rim* 5, 5). Nada je „pouzdanje i čvrsto sidro duše“.⁸ U njoj Crkvu moli „da se svi ljudi spase“ (*1 Tim* 2, 4) i iščekuje da bude u nebeskoj slavi sjedinjena s Kristom, svojim zaručnikom. Ovako je molila sveta Terezija Avilska: „Ufaj se, dušo moja, ufaj.

4 Usp. *isto*.

5 Usp. bula *Spes non confundit*, br. 1.

6 Enc. *Spe salvi* (30. studenoga 2007.), br. 26.

7 Usp. Posljednica nedjelje Uskrsa

8 *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1820.

2 Homilija na misi povodom kanonizacije blaženih Giovannija Battiste Scalabrinija i Artemidea Zattija, 9. listopada 2022.

3 Usp. *isto*.

Ne znaš ni dana ni časa. Bdiš pozorno, sve prolazi kao hip, premda tvoje nestrpljenje može učiniti nesigurnim ono što je sigurno, i dugim vrijeme koje je veoma kratko“ (*Usklici duše Bogu [Exclamaciones del alma a Dio]*, 15,3).⁹

Neka nas Djevica Marija, Majka nade, zagovara i prati na našem korizmenom putu.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 6. veljače 2025., spomen svetih Pavla Mikija i drugova, mučenika.

Franjo

PORUKA PAPE FRANJE ZA 62. SVJETSKI DAN MOLITVE ZA ZVANJA

Hodočasnici nade: dar života

Draga braćo i sestre!

Na ovaj 62. Svjetski dan molitve za zvanja, želim vam uputiti radosni i ohrabrujući poziv da budete hodočasnici nade velikodušno darivajući svoje živote.

Zvanje je dragocjeni dar koji Bog sije u srca, poziv izići iz samih sebe i krenuti putom ljubavi i služenja. A svako zvanje u Crkvi – bilo kao vjernik laik ili u zaređenoj službi ili u posvećenom životu – znak je nade koju Bog ima za svijet i za svako od svoje djece. U ovom našem vremenu mnogi se mladi osjećaju izgubljeno kad je riječ o njihovoj budućnosti. Često doživljavaju nesigurnost u vezi budućeg zaposlenja i – na još dubljoj razini – duboku krizu identiteta, krizu smisla i vrijednosti, koju konfuzija koja vlada u digitalnom svijetu samo dodatno produbljuje. Nepravedan odnos prema siromašnima i ranjivima, ravnodušnost egoističnog društva blagostanja i ratna nasilja ugrožavaju planove za dobar život koje njeguju u srcima. No, Gospodin, koji poznaje čovjekovo srce, ne ostavlja nas same u neizvjesnosti, već, štoviše, želi u svakome od nas probuditi svijest da smo ljubljeni, pozvani i poslani kao hodočasnici nade.

Stoga smo mi odrasli članovi Crkve, a posebno pastiri, pozvani prihvatiti i pratiti nove naraštaje u njihovu zvanju i pomagati im da spoznaju vlastiti poziv. A vi mladi pozvani ste u tome imati glavnu riječ, odnosno biti protagonisti toga zajedno s Duhom Svetim,

koji u vama budi želju da svoj život učinite darom ljubavi.

Prigriliti vlastito zvanje

Dragi mladi, „vaša mladost nije ‘međuvrijeme’. Vi ste *sada* Božji“ (posinod. apost. pob. *Christus vivit*, 178). Prije nego je potrebno da budu svjesni toga da dar života zahtijeva velikodušan i vjeran odgovor. Pogledajte mlade svece i blaženike koji su se radosno odazvali Gospodinovu pozivu: svetu Ružu Limsku, svetog Dominika Savija, svetu Tereziju od Djeteta Isusa, svetoga Gabrijela od Žalosne Gospe, blažene – koji će uskoro biti proglašeni svetima – Carla Acutisa i Pier Giorgia Frassatija i mnoge druge. Oni su svoj poziv doživljavali kao put koji vodi prema istinskoj sreći, u odnosu sa živim Isusom. Kad slušamo njegovu riječ, u nama srce gori (usp. *Lk* 24, 32) i osjećamo želju posvetiti svoj život Bogu! Tada se u nama budi želja da otkrijemo način života u kojem ćemo uzvratiti ljubav kojom nas je On prvi ljubio.

Svaki poziv, jednom kad se spozna u dubini srca, rađa odgovorom kao unutarnjim poticajem na ljubav i služenje, kao izvor nade i ljubavi, a ne kao težnja za samopotvrđivanjem. U Božjem planu za radost svakog muškarca i žene, koji su svi osobno pozvani dati svoj život za druge (usp. apost. pob. *Evangelii gaudium*, 268), poziv i nada se, dakle, isprepliću. Mnogo je mladih koji nastoje spoznati put na koji ih Bog poziva: neki spoznaju – često sa udivljenjem – poziv

⁹ Usp. *isto*.

na svećeništvo ili na posvećeni život; drugi, opet, otkrivaju ljepotu poziva na bračni i obiteljski život, kao i na zalaganje za opće dobro i svjedočenje vjere među prijateljima i poznanicima.

Svaki poziv oduhovljava nada, koja se pretače u pouzdanje u Božju providnost. Za kršćanina je nada mnogo više od pukog ljudskog optimizma: to je, radije, sigurnost ukorijenjena u vjeri u Boga, koji djeluje u povijesti svake osobe. I na taj način zvanje sazrijeva u svakodnevnom nastojanju oko vjernosti evanđelju, u molitvi, razlučivanju i služenju.

Dragi mladi, nada u Boga ne razočarava, jer On vodi svaki korak onih koji se u njega uzdaju. Svijet treba mlade koji su hodočasnici nade, koji hrabro posvećuju svoj život Kristu, puni radosti što su njegovi učenici misionari.

Spoznavati vlastito zvanje

Otkrivanje vlastitog poziva događa se putem duhovnog razlučivanja. Taj put nikada ne prolazimo sami, nego unutar kršćanske zajednice i zajedno s njom.

Dragi mladi, svijet vas tjera da donosite ishitrene odluke, izlaže vas u vašim danima neprestanoj buci, sprječavajući vas da iskusite tišinu otvorenu Bogu, koji govori čovjekovu srcu. Imajte hrabrosti zastati, osluhnuti što vam srce govori i pitati Boga o njegovim snovima za vas. Molitvena šutnja je prijeko potrebna da bismo razabrali Božji poziv u posebnim okolnostima našega života i svjesno i slobodno na njega odgovorili.

Sabranost nam pomaže shvatiti da svi možemo biti hodočasnici nade ako svoj život učinimo darom, posebno u služenju onima koji žive na materijalnim i egzistencijalnim periferijama svijeta. Onaj tko sluša Božji poziv ne može se oglušiti na vapaj tolike naše braće i sestara koji se osjećaju isključenima, ranjenima i napuštenima. Svaki poziv otvara poslanju biti Kristova prisutnost tamo gdje su svjetlo i utjeha najpotrebniji. Na poseban su način vjernici laici, svojim predanim zalaganjem u društvu

i vlastitom zvanju, pozvani biti „sol, svjetlo i kvasac“ Božjeg kraljevstva.

Praćenje zvanja

U tom kontekstu, oni koji su uključeni u pastoral zvanja i u službi su zvanja, a posebno oni koji su zaduženi za duhovno praćenje, ne bi se trebali bojati pratiti mlade s nadom i strpljivim povjerenjem Božje pedagogije. Radi se o tome da trebaju za njih biti oni koji su sposobni saslušati ih i primati ih s poštovanjem; oni u koje se mladi mogu pouzdati, mudri vodiči, spremni pomoći im i pažljivo prepoznavati Božje znakove na njihovom putu.

Pozivam stoga da se uloži trud i napor oko promicanja kršćanskog poziva na raznim područjima ljudskog života i djelovanja, potpomažući duhovnu otvorenost svakog pojedinca Božjem glasu. U tu je svrhu važno da u odgojnim i pastoralnim planovima budu predviđeni odgovarajući prostori za praćenje zvanja.

Crkva treba pastire, redovnike, misionare, supružnike koji znaju s povjerenjem i nadom reći „da“ Gospodinu. Poziv nikada nije blago koje ostaje zaključano u srcu, nego raste i jača u zajednici onih koji vjeruju, ljube i nadaju se. A kako nitko ne može sam odgovoriti na Božji poziv, svi trebamo molitvu i podršku braće i sestara.

Draga braćo i sestre, Crkva je živa i plodna kad rađa novim zvanjima. A svijet, često nesvjesno, traži svjedoke nade, koji će svojim životom naviještati da je nasljedovanje Krista izvor radosti. Nemojmo se dakle umoriti moliti Gospodina da pošalje nove radnike u žetvu svoju, uvjereni da On nastavlja pozivati s ljubavlju. Dragi mladi, vaše nasljedovanje Krista povjeravam zagovoru Marije, Majke Crkve i Majke zvanjâ. Hodite uvijek kao hodočasnici nade putom evanđelja! Pratim vas svojim blagoslovom i molim vas da molite za mene.

Rim, Poliklinika Gemelli, 19. ožujka 2025.

Franjo

PORUKA PAPE FRANJE ZA 59. SVJETSKI DAN SREDSTAVA DRUŠTVENIH KOMUNIKACIJA

Podijelite s blagošću nadu koja je u vašim srcima (usp. 1 Pt 3,15-16)

Draga braćo i sestre!

U našem vremenu obilježenom dezinformacijom i polarizacijom, u kojem samo nekoliko centara moći kontrolira do sada neviđeno mnoštvo podataka i informacija, obraćam se vama jer sam svjestan koliko je – danas više negoli ikada prije – potreban vaš rad novinara i medijskih djelatnika. Potrebno je vaše hrabro zalaganje kako bi osobna i kolektivna odgovornost za bližnjega prispjela u središte komunikacije.

Razmišljajući o Jubileju koji slavimo ove godine kao vremenu milosti u ovako teškim vremenima, ovom porukom želim vas pozvati da budete prenositelji nade, nadahnjujući se u svojem radu i poslanju duhom evanđelja.

Razoružati komunikaciju

U naše vrijeme, prečesto, komunikacija ne budi nadu, nego strah i očaj, predrasude i ogorčenost, fanatizam pa čak i mržnju. Prečesto se tako njome pojednostavljuje stvarnost kako bi se izazvale instinktivne reakcije. Komunikacija koristi riječi kao oštricu mača; čak pribjegava lažnim ili namjerno iskrivljenim informacijama kako bi širila poruke čija je namjera uzburkati duhove, isprovocirati ili povrijediti. Već sam u više navrata istaknuo koliko je važno komunikaciju „razoružati“, osloboditi je oštrice agresivnosti. Svođenje stvarnosti na slogane nikad ne donosi dobre plodove. Svi vidimo kako – od televizijskih talk-showova do verbalnih ratova na društvenim mrežama – prijeti opasnost da prevlada paradigma natjecateljstva, suparništva, želje za dominacijom i posjedovanjem, manipulacije javnim mnijenjem.

Postoji još jedan zabrinjavajući fenomen koji bismo mogli nazvati „planskim raspršivanjem pozornosti“ posredstvom digitalnih sustava koji, profilirajući nas pre-

ma logikama tržišta, mijenjaju našu percepciju stvarnosti. Događa se da se često nađemo u situaciji da smo bespomoćni svjedoci svojevrzne atomizacije interesa koja u konačnici potkopava same temelje zajednice, sposobnost zajedničkog rada za opće dobro, slušanja jedni drugih i razumijevanja motiva drugih. Tada se čini da je otkrivanje „neprijatelja“ na kojeg se trebamo verbalno obrušiti nešto prijeko potrebno za vlastito samopotvrđivanje. A kada se od drugoga stvori „neprijatelja“, kada mu se zamagli lice i dostojanstvo kako bi ga se izrugivalo i ismijavalo, tada je i sve manje razloga za nadu. Kao što nas je učio don Tonino Bello, svi konflikti „imaju svoje korijene u obezvređivanju lica“¹. Ne smijemo se prepustiti toj logici.

Zaista nije lako nadati se. Georges Bernanos rekao je da „imaju nadu samo oni koji su imali hrabrosti razočarati se u iluzije i laži, u kojima su nalazili sigurnost koju su pogreškom smatrali nadom. [...] Nada je rizik koji se mora preuzeti, to je rizik nad rizicima“². Nada je skrivena vrlina, ustrajna je i strpljiva. Za kršćane, međutim, nada nije puka opcija, nego neophodan preduvjet. Kao što je papa Benedikt XVI. podsjetio u svojoj enciklici *Spe salvi*, nada nije pasivan optimizam nego, naprotiv, krepost performativnog karaktera koja može promijeniti život: „Onaj koji ima nadu, živi drukčije: dan mu je nov život“ (br. 2).

Dobrostvo obrazložiti nadu koja je u nama

U Prvoj Petrovoj poslanici (3,15-16) nalazimo prekrasnu sintezu u kojoj se nadu dovodi u vezu s kršćanskim svjedočenjem i

1 „La pace come ricerca del volto“, u *Omellie e scritti quaresimali*, Molfetta 1994., 317.

2 Georges Bernanos, *La liberté, pour quoi faire?*, Pariz 1995., tal. prev. „A che serve questa libertà“, u: *Lo spirito europeo e il mondo delle macchine*, Milano 1972., 255-256.

prenošenjem kršćanske poruke: „Gospodin – Krist neka vam bude svet, u srcima vašim, te budite uvijek spremni na odgovor svakomu koji od vas zatraži obrazloženje nade koja je u vama, ali blago i s poštovanjem.“ Želim se zaustaviti nad trima porukama koje možemo izvući iz tih riječi.

„Gospodin – Krist neka vam bude svet“: nada kršćanâ ima lice, a to je lice uskrsloga Gospodina. Njegovo obećanje da će uvijek biti s nama po daru Duha Svetoga omogućuje nam nadati se protiv svake nade i vidjeti skrivene tragove dobra pa i kada se sve čini izgubljenim.

Druga poruka poziva nas da budemo spremni obrazložiti nadu koja je u nama. Zanimljivo je primijetiti da Apostol potiče da nadu obrazložimo „svakomu koji od vas zatraži“. Kršćani nisu prije svega oni koji govore o Bogu, već oni koji odražavaju ljepotu njegove ljubavi, doživljavanje svega na nov način. Ljubav, koju se živi, pobuđuje pitanje i traži odgovor: zašto živite tako? Zašto ste takvi?

Naposljetku, u očitovanju svetoga Petra nalazimo treću poruku: odgovor na ovo pitanje treba dati „blago i s poštovanjem“. Komunikacija kršćanâ – ali rekao bih i komunikacija općenito – treba biti protkana blagošću, blizinom: stilom suputnikâ, po uzoru na najvećeg Komunikatora svih vremena, Isusa iz Nazareta, koji je razgovarao s dvojicom učenika iz Emausa na putu te su gorjela njihova srca zbog načina na koji je, u svjetlu Svetoga pisma, tumačio događaje.

Sanjam zato komunikaciju koja nas može učiniti suputnicima mnoge naše braće i sestara, kako bi se u njima ponovno zapalio plamen nade u ovim turbulentnim vremenima. Sanjam komunikaciju koja zna govoriti srcu, ali koja ne izaziva strastvene reakcije zatvaranja i srdžbe, nego stavove otvorenosti i prijateljstva; koja je kadra usredotočiti se na ljepotu i nadu, pa i u naizgled bezizglednim situacijama; komunikaciju koja će pobuditi predanost, empatiju, zanimanje za druge, komunikaciju koja će nam pomoći „prepoznati dostojanstvo svake osobe i za-

jednički se brinuti za naš zajednički dom“ (enc. *Dilexit nos*, 217).

Sanjam komunikaciju koja ne prodaje iluzije ili strahove, nego je kadra dati razloge za nadu. Martin Luther King rekao je: „Ako mogu nekome pomoći na putu kojim prolazim, ako mogu razveseliti nekoga riječju ili pjesmom... onda moj život neće biti uzaludan.“³ Da bismo to učinili, moramo ozdraviti od „bolesti“ protagonizma i autoreferencijalnosti, izbjeći opasnost da mrmljamo sebi u bradu. Dobar komunikator postiže to da oni koji slušaju, čitaju ili gledaju mogu sudjelovati, da se u to užive doživljavajući to kao nešto blisko, da mogu ponovno otkriti najbolji dio sebe i s tim stavovima postati dijelom ispričane priče. Takva komunikacija pomaže da postanemo hodočasnici nade, kako glasi geslo Jubileja.

Nadati se zajedno

Nada je uvijek projekt života zajednice. Razmislimo na trenutak o veličini poruke ove godine milosti: svi smo pozvani – uistinu svi! – krenuti ispočetka, dopustiti Bogu da nas podigne, dopustiti da nas zagrlj i da nas obaspe milosrđem. U svemu tome isprepliću se osobna i zajednička dimenzija. Zajedno krećemo na put, hodočastimo s mnogom braćom i sestrama, zajedno prolazimo kroz Sveta vrata.

Jubilej ima mnoge društvene implikacije. Sjetimo se, primjerice, poruke milosrđa i nade za one koji žive u zatvoru ili poziva na blizinu i nježnost spram onih koji pate i potisnuti su na rub društva.

Jubilej nas podsjeća da će se mirotvorci „sinovima Božjim zvati“ (Mt 5,9). Tako nas otvara nadi i ukazuje na potrebu za pažljivom, dobrostivom, promišljenom komunikacijom, kadrom pokazati putove dijaloga. Stoga vas potičem da otkrijete i pripovijedate mnoge priče o dobroti skrivene između redaka svakodnevnih vijesti; da oponašate tragače za zlatom koji neumorno prebire u pijesku u potrazi za sićušnim grumenom. Lijepo je pronaći te sjemenke nade i upoznati s njima

³ Propovijed *The Drum Major Instinct*, 4. veljače 1968.

svoje bližnje. To će pomoći svijetu da bude malo manje gluh na vapaje najmanjih među nama, malo manje ravnodušan, malo manje zatvoren. Znajte uvijek pronaći iskre dobrote koje nam omogućuju nadati se. Takva komunikacija može pomoći tkati zajedništvo, osjećati se manje usamljenima i ponovno otkriti važnost zajedničkog hoda.

Ne zaboraviti na srce

Draga braćo i sestre, pred zadivljujućim dostignućima tehnike, potičem vas da se brinete za svoje srce, odnosno da negujete svoj unutarnji život. Što to znači? Dat ću vam u vezi s tim nekoliko smjernica.

Morate biti blagi i nikad ne zaboravite lice druge osobe; govorite srcima žena i muškaraca prema kojima je vaše djelovanje usmjereno; radite svoj posao.

Ne prepuštajte se u komunikaciji instinktivnim reakcijama. Uvijek širite nadu, pa i kada je teško, pa i kada za to treba platiti kakvu cijenu, pa i kada se čini da ne donosi ploda.

Nastojte ostvarivati komunikaciju koja će znati izliječiti rane naše ljudskosti.

Dajte prostora povjerenju srca koje poput krhkoga, ali otpornoga, cvijeta ne vene u olujama života, nego cvjeta i raste na najneočekivanijim mjestima: u nadi majki koje se svaki dan mole da im se djeca vrate iz ratnih rovova; u nadi očeva koji migriraju usred bezbrojnih opasnosti i udaraca sudbine u potrazi za boljom budućnošću; u nadi djece koja se znaju igrati, smijati i vjerovati u život, pa i usred ratnih ruševina i na ulicama sirotinjskih četvrti.

Budite svjedoci i promicatelji komunikacije koja neće biti neprijateljska, koja će širiti kulturu brige, graditi mostove i probijati vidljive i nevidljive zidove našega vremena. Pričajte priče prožete nadom, imajući na srcu našu zajedničku sudbinu i pišući zajedno priču naše zajedničke budućnosti.

Sve to možete i možemo činiti s Božjom milošću, koju nam Jubilej pomaže primiti u obilju. Molim za to i blagoslivljam svakoga od vas i vaš rad.

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 24. siječnja 2025., na spomen svetoga Franje Saleškoga.

Franjo

PORUKA SVETOG OCA LAVA XIV. ZA 5. SVJETSKI DAN DJEDOVA I BAKA I STARIJIH OSOBA

Blago čovjeku koji nije izgubio nadu (usp. Sir 14, 2)

Draga braćo i sestre!

Jubilej koji slavimo pomaže nam otkriti da je nada uvijek, u svakom životnom dobu, izvor radosti. Kad je, k tome, iskovana u vatri dugog života, postaje izvorom punog blaženstva.

Sveto pismo nam stavlja pred oči više primjera muškaraca i žena starije dobi koje Gospodin uključuje u svoje planove spasenja. Sjetimo se Abrahama i Sare kojima je, jer su bili već u poodmakloj dobi, bilo teško povjerovati Božjem obećanju da će dobiti dijete. Nemogućnost da imaju djecu kao da im je uskratila nadu u budućnost.

Ništa drugačija nije ni reakcija Zaharije na

rođenja Ivana Krstitelja: „Po čemu ću ja to razaznati? Ta star sam i žena mi poodmakle dobi“ (Lk 1, 18). Kao da godine, neplodnost i onemoćalost gase nade u život i plodnost za sve te muškarce i žene. I pitanje koje Nikodem postavlja Isusu, kada Učitelj govori o „novom rođenju“, također se čini čisto retoričkim: „Kako se čovjek može roditi kad je star? Zar može po drugi put ući u utrobu majke svoje i roditi se?“ (Iv 3, 4). Pa ipak, kad god se odgovor čini samorazumljivim, Gospodin iznenađuje svoje sugovornike zahvatom spasenja.

Starije osobe – znakovi nade

U Bibliji Bog više puta pokazuje svoju

providnost obraćajući se osobama poodmakle dobi. To nije slučaj samo s Abrahamom, Sarom, Zaharijom i Elizabetom, već i s Mojsijem, koji je bio pozvan osloboditi svoj narod kada mu je bilo već osamdeset godina (usp. Izl 7, 7). Tim izborima On nas uči da je u njegovim očima starost vrijeme blagoslova i milosti, te da su starije osobe za njega prvi svjedoci nade. „Što je to starost?“, pita se u vezi s tim sveti Augustin te dodaje: „Bog ti ovako odgovara: To je doba u kojem te snage trebaju napustiti da se u tebi nastani moja snaga, da možeš reći zajedno s apostolom: ‘Jer kad sam slab, onda sam jak’!“ (Super Ps. 70, 11). Činjenica da je broj starijih osoba danas u porastu postaje za nas je, dakle, znak vremena koji smo pozvani prepoznati, kako bismo ispravno tumačili povijesni trenutak u kojoj živimo. Život Crkve i svijeta može se razumjeti samo u svjetlu nizanja naraštaja, a prihvaćanje starije osobe pomaže nam shvatiti da povijest ne završava u sadašnjosti niti se iscrpljuje u površnim susretima i fragmentiranim odnosima, već se proteže prema budućnosti. U Knjizi Postanka nalazimo dirljivu zgodu u kojoj Jakov, već u godinama, blagoslivlja svoje unuke, Josipove sinove: njegove ih riječi potiču da s nadom gledaju u budućnost, kao u vrijeme Božjih obećanja (usp. Post 48, 8-20). Ako je, dakle, istina da krhkost starijih osoba treba snagu mladih, isto je tako istina da neiskustvo mladih treba svjedočanstvo starijih kako bi se budućnost mudro gradilo. Koliko su nam samo često naši bake i djedovi bili primjer vjere i pobožnosti, građanskih vrlina i društvenog zalaganja, sjećanja i ustrajnosti u kušnjama! Nikada nećemo odgovoriti s dovoljnom zahvalnošću i dosljednošću na tu dragocjenu ostavštinu, koje su nam oni s nadom i ljubavlju prenijeli!

Znakovi nade za starije osobe

Jubilej je, od svojih biblijskih početaka, bio vrijeme oslobođenja: robove se puštalo na slobodu, dugove se opraštalo, a zemlju vraćalo njezinim izvornim vlasnicima. Bilo je to vrijeme obnove društvenog por-

etka koji je Bog htio, u kojem se dokidalo nejednakosti i ugnjetavanja koji su se nagomilali tijekom dugih godina. Isus obnavlja te događaje oslobođenja kad u sinagogi u Nazaretu naviješta blagovijest siromasima, vraćanje vida slijepima, oslobađanje zarobljenika i puštanje potlačenih na slobodu (usp. Lk 4, 16-21).

Gledajući starije osobe iz te perspektive Jubileja i mi smo pozvani zajedno s njima iskusiti oslobođenje, posebno od usamljenosti i napuštenosti. Ova godina je milosni trenutak da se to dogodi: Božja vjernost njegovim obećanjima uči nas da starost nosi sa sobom blagoslov, autentičnu evanđeosku radost koja zahtijeva od nas da srušimo zidove ravnodušnosti iza kojih su starije osobe često zatvorene. Naša društva, posvuda u svijetu, prečesto se navikavaju da njihov tako važan i bogat dio bude marginaliziran i zaboravljen.

U tim okolnostima potrebna je promjena koja će zorno pokazati prihvaćanje odgovornosti cijele Crkve. Svaka župa, udruga i crkvena skupina pozvani su odigrati istaknutu ulogu u „revoluciji“ zahvalnosti i brige, koju će se provoditi čestim posjećivanjem starijih osoba, stvaranjem mreža podrške i molitve za njih i s njima, uspostavljajući odnose koji mogu dati nadu i dostojanstvo onima koji se osjećaju zaboravljenima. Kršćanska nas nada uvijek potiče da se odvažimo na nešto veće, da imamo velike planove i da se ne zadovoljimo stanjem kakvo je. U ovom slučaju to znači raditi na promjeni kojom će se starijim osobama vratiti poštivanje i ljubav.

Zato je papa Franjo htio da se Svjetski dan baka i djedova i starijih osoba slavi u prvom redu susretanjem s onima koji su sami. Iz istog razloga je odlučeno da će oni koji ove godine ne mogu hodočastiti u Rim „moći dobiti jubilarni oprost ako izdvoje određeno vrijeme za posjet [...] usamljenim starijim osobama [...] kao da hodočaste Kristu koji je prisutan u njima, (usp. Mt 25, 34-36)“ (Apostolska pokorničarna, Norme o udjeljivanju jubilejskog oprosta, III). Posjet

starijoj osobi prilika je za susret s Isusom, koji nas oslobađa od ravnodušnosti i usamljenosti.

Starije osobe imaju razloga za nadu

U Knjizi Sirahovoj kaže se da su blaženi oni koji nisu izgubili nadu (usp. 14, 2), stavljajući do znanja da u našim životima – posebno ako su dugi – može biti mnogo razloga da se prije osvrćemo na ono što je iza nas, nego na ono što je pred nama. Ipak, kako je papa Franjo napisao tijekom svog posljednjeg boravka u bolnici, „naše je tijelo slabo, ali i usprkos tome ništa nas ne može spriječiti da ljubimo, molimo, darujemo sebe, da jedni za druge budemo, u vjeri, svijetli znakovi nade“ (Angelus, 16. ožujka 2025.). Imamo slobodu koju nam nikakva teškoća ne može oduzeti: slobodu da volimo i molimo. Svi možemo, uvijek, voljeti i moliti.

Dobro koje želimo nama dragim osobama – suprugu ili supruzi s kojim smo proveli veći dio života, djeci, unucima koji ispunjav-

aju naše dane radošću – ne blijedi kako nas snage napuštaju. Štoviše, često je upravo njihova ljubav ta koja budi našu snagu, donoseći nam nadu i utjehu.

Ti znakovi vitalnosti ljubavi, koji imaju izvor u samom Bogu, daju nam hrabrost i podsjećaju nas da „ako se naš izvanji čovjek i raspada, nutarnji se iz dana u dan obnavlja“ (2 Kor 4, 16). Stoga, posebno u starosti, sve se usrdnije uzdajmo u Gospodina. Svakodnevno se obnavljajmo susretom s njim u molitvi i na svetoj misi. Prenosimo s ljubavlju vjeru koju smo živjeli tolike godine u obiteljima i svakodnevnim susretima: hvalimo uvijek Gospodina za njegovu dobrohotnost, njegujemo jedinstvo s našim dragima i otvorimo svoja srca onima koji su daleko, a posebno onima koji su u potrebi. Bit ćemo tako znakovi nade u svakom životnom dobu.

Iz Vatikana, 26. lipnja 2025.

Papa Lav XIV.

PORUKA PAPE LAVA XIV. ZA X. SVJETSKI DAN MOLITVE ZA SKRB O STVORENOME SVIJETU

Sjeme mira i nade

Draga braćo i sestre!

Tema ovog Svjetskog dana molitve za skrb o stvorenom svijetu, koju je odabrao naš dragi papa Franjo, glasi „Sjeme mira i nade“. Na desetu obljetnicu ustanovljenja tog Dana, koje se poklopilo s objavljivanjem enciklike *Laudato si'*, u samom smo u središtu Jubileja, kao „*hodočasnici nade*“. Upravo u tom kontekstu tema dobiva svoje puno značenje. U svom propovijedanju Isus, kad govori o Božjem kraljevstvu, često koristi sliku sjemena, a uoči svoje Muke primjenjuje je na sebe, uspoređujući se sa zrnem pšenice koje mora umrijeti da bi donijelo rod (usp. Iv 12, 24). Sjeme se u potpunosti predaje zemlji i ondje, prodornom snagom njegova darivanja, život niče, pa i na potpuno neočekivanim mjestima, sa iznenađujućom

sposobnošću rađanja budućnosti. Sjetimo se, na primjer, cvijeća koje raste uz cestu: nitko ga nije posadio, no, zahvaljujući sjemenu koje se ondje našlo gotovo slučajno, ono raste i krasi sivilo asfalta, pa čak i probija njegovu tvrdu površinu.

U Kristu smo, dakle, sjeme. Ne samo sjeme, već „sjeme mira i nade“. Kao što kaže prorok Izaija, Duh Božji može preobraziti suhu i neplodnu pustinju u vrt, mjesto počinka i spokoja: „[...] dok se na nas ne izlije duh iz visina. Tad će pustinja postat' voćnjak, a voćnjak se u šumu pretvoriti. U pustinji će se nastaniti pravo, i pravda će prebivati u voćnjaku. Mir će biti djelo pravde, a plod pravednosti – trajan pokoj i uzdanje. Narod će moj prebivati u nastambama pouzdanim, u bezbrižnim počivalištima“ (Iz 32, 15-18). Te proročke riječi, koje će od 1. rujna do

4. listopada pratiti ekumensku inicijativu „Vrijeme stvorova“, nedvosmisleno potvrđuju da su, osim molitve, prijeko potrebni snaga volje i konkretna djela kako bi se ta „Božja nježnost“ osjetila u svijetu (usp. *Laudato si'*, 84). Pravda i zakon su, naime, odgovor na negostoljubivost pustinje. Ta je poruka izuzetno aktualna i danas. U raznim dijelovima svijeta već sada je očito da naša zemlja propada. Nepravda, kršenja međunarodnog prava i pravâ narodâ, pohlepa i, kao posljedica toga, nejednakosti raširene posvuda dovode do krčenja šuma, onečišćenja okoliša i gubitka bioraznolikosti. Ekstremne prirodne pojave sve su intenzivnije i učestalije zbog klimatskih promjena uzrokovanih čovjekovim djelovanjem (usp. apost. pobudnica *Laudate Deum*, 5), a da ne spominjemo srednjoročne i dugoročne učinke ljudskog i ekološkog pustošenja koje sa sobom nose oružani sukobi.

Kao da još uvijek nema svijesti o tome da uništavanje prirode ne pogađa sve podjednako: kad se gazi pravdu i miru prvi su na udaru najsiromašniji, marginalizirani i isključeni. Kao primjer u tom smislu može se navesti patnja domorodačkih zajednica.

I to nije sve: sama priroda ponekad postaje predmet razmjene, roba kojom se trguje radi stjecanja ekonomske ili političke koristi. U tim dinamičnim procesima, stvoreni svijet postaje mjesto borbe za kontrolu nad dobrima bitnima za život, kao što svjedoče poljoprivredna područja i šume koji su postali opasni zbog mina, politika „spaljene zemlje“¹, sukobi koji izbijaju oko izvora vode i nepravedna raspodjela dobara, što kažnjava najslabije narode i potkopava samu društvenu stabilnost.

Te različite rane posljedica su grijeha. To sigurno nije ono što je Bog imao na umu kad je povjerio zemlju čovjeku stvorenom na njegovu sliku (*Post* 1, 24-29). Biblija ne promiče „čovjekovo okrutno vladanje nad stvorenim svijetom“ (*Laudato si'*, 200). Naprotiv, „važno je čitati biblijske tekstove u njihovu kontekstu, s ispravnom herme-

neutikom, i podsjetiti da nas oni pozivaju ‘čuvati i obrađivati’ vrt svijeta (usp. *Post* 2, 15). Dok ‘obrađivati’ znači orati i obrađivati tlo, ‘čuvati’ znači brinuti se, štititi, nadgledati i budno paziti. To podrazumijeva odnos odgovorne uzajamnosti između čovjeka i prirode“ (*isto*, 67).

Pravednost prema okolišu – koju su proroci neizravno proglašavali – više se ne može smatrati apstraktnim pojmom ili dalekim ciljem. To je hitna potreba koja nadilazi puku zaštitu okoliša. Riječ je, zapravo, o pitanju socijalne, ekonomske i antropološke pravde. Za vjernike je to ujedno i teološki zahtjev, koji za kršćane ima lice Isusa Krista, u kojem je sve stvoreno i otkupljeno. U svijetu u kojem su najranjiviji najizloženiji razornim posljedicama klimatskih promjena, krčenja šuma i onečišćenja, briga o stvorenom svijetu postaje izraz naše vjere i čovjekoljublja. Kucnuo je doista čas da se s riječi prijeđe na djela. „Živjeti svoj poziv da budemo čuvari Božjeg djela je bitni dio kreposnog života; to nije tek mogući ili sporedni aspekt našeg kršćanskog iskustva“ (*isto*, 217). Kroz predan i suosjećajan rad mogu se posijati mnoge sjemenke pravde, pridonoseći tako miru i nadi. Ponekad su potrebne godine da stablo donese svoje prve plodove, godine u kojima je cijeli ekosustav uključen u kontinuitet, vjernost, suradnju i ljubav, posebno kad ta ljubav postane odraz Božje žrtvene ljubavi.

Među inicijativama Crkve, koje su poput sjemena posijanog na tom polju, želio bih spomenuti projekt *Borgo Laudato si'*, koji nam je papa Franjo ostavio kao nasljeđe u Castel Gandolfu, kao sjeme koje može donijeti plodove pravde i mira. To je obrazovni projekt u korist cjelovite ekologije koji može poslužiti kao primjer kako ljudi mogu živjeti, raditi i graditi zajednicu primjenjujući načela enciklike *Laudato si'*.

Molim Svemogućeg da nam u izobilju pošalje svog „duha iz visina“ (*Iz* 32, 15), kako bi to sjeme, i drugo slično njemu, donijelo obilne plodove mira i nade.

Enciklika *Laudato si'* već deset godina prati

¹ Usp. Papinsko vijeće za pravdu i mir, *Terra e cibo*, LEV 2015, 51-53.

Katoličku Crkvu i mnoge ljude dobre volje: neka nas ona i dalje nadahnjuje i neka cjelovita ekologija bude sve više prihvaćena kao pravi put kojim treba ići. Tako će se umnožiti sjeme nade, koje treba „čuvati i njegovati“ milošću naše velike i nepokolebljive Nade,

Uskrsloga Krista. U njegovo ime svima vama upućujem svoj blagoslov.

Iz Vatikana, 30. lipnja 2025., spomen svetih prvomučenika Crkve u Rimu

Papa Lav XIV.

PORUKA PAPE LAVA XIV. ZA 111. SVJETSKI DAN SELILACA I IZBJEGLICA

Migranti – misionari nade

Draga braćo i sestre!

Predstojeći 111. svjetski dan migranata i izbjeglica, za koji je moj predšasnik odlučio da se slavi istodobno kad i Jubilej migranata i svijeta misija, pruža nam priliku da razmišljamo o odnosu između nade, migracija i poslanja.

Trenutnu globalnu situaciju, nažalost, obilježavaju ratovi, nasilje, nepravda i ekstremne vremenske pojave, zbog čega su milijuni ljudi prisiljeni napustiti svoje domovine i potražiti utočište negdje drugdje. Raširena tendencija brige isključivo za interese ograničenih zajednica predstavlja ozbiljnu prijetnju zajedničkoj odgovornosti, multilateralnoj suradnji, ostvarenju općeg dobra i globalnoj solidarnosti za dobrobit cijele ljudske obitelji. Mogućnost da dođe do nove utrke u naoružanju i razvoj novog oružja, uključujući nuklearno, slaba svijest o negativnim učincima trenutne klimatske krize i duboke ekonomske nejednakosti čine izazove sadašnjosti i budućnosti sve težima. U svjetlu teorija o globalnom uništenju i zastrašujućim scenarijima, važno je da u srcima većine raste želja za nadom u budućnost koja će biti u znaku dostojanstva i mira za sva ljudska bića. Takva je budućnost bitan dio Božjeg plana za ljudski rod i ostala stvorenja. To je mesijanska budućnost koju su najavili proroci: „Starci i starice opet će posjedati po trgovima jeruzalemskim, svatko sa štapom u ruci zbog starosti prevelike. A gradski će se trgovci ispuniti dječacima i djevojčicama koji će se igrati na njegovim

trgovima. [...] posijati ću mir: loza će roditi groždem, zemlja će davati usjeve, a nebo će davati rosu svoju“ (Zah 8, 4-5.12). I ta je budućnost već započela, jer je u nju svečano uveo Isus Krist (usp. Mk 1, 15 i Lk 17, 21), i mi vjerujemo i nadamo se njezinom potpunom ostvarenju, jer Gospodin uvijek drži svoja obećanja.

Katekizam Katoličke Crkve uči: „Krepost ufanja odgovara čežnji za srećom što ju je Bog stavio u srce svakog čovjeka; ona obuhvaća očekivanja što ih nadahnjuju ljudske djelatnosti“ (br. 1818). I zasigurno je potraga za srećom – i nada da će je se naći negdje drugdje – jedna od glavnih motivacija zbog kojeg se pojedinci danas odlučuju na seljenje. Ta veza između migracije i nade jasno se vidi u mnogim migracijskim iskustvima našeg vremena. Mnogi migranti, izbjeglice i raseljene osobe privilegirani su svjedoci nade koja se živi u svakodnevnom životu, pouzdanjem u Boga i podnošenjem protivština u očekivanju budućnosti u kojoj naziru približavanje sreće i cjelovitog ljudskog razvoja. U njima se obnavlja iskustvo putujućeg izraelskog naroda: „Kad si stupao, Bože, pred narodom svojim, dok si prolazio pustinjom, tresla se zemlja, nebo se rosilo pred Bogom, Sinaj drhtao pred Bogom, Bogom Izraela. Blagoslovljen dažd pustio si, Bože, na baštinu svoju, okrijepio je umornu. Stado se tvoje nastani u njoj, u dobroti, Bože, ti je spremi siromahu“ (Ps 68, 8-11).

U svijetu uronjenom u tamu ratova i nepravdi migranti i izbjeglice postaju glasnici nade, pa i tamo gdje se čini da je sve izgubljeno.

Njihova hrabrost i ustrajnost herojsko su svjedočanstvo vjere koja vidi dalje od onoga što vidimo svojim očima i daje im snagu da prkose smrti na raznim migracijskim putovima našeg doba. I ovdje možemo vidjeti jasnu paralelu s iskustvom izraelskog naroda koji je lutao pustinjom, a koji se sa svim opasnostima suočavao uzdajući se u Gospodinovu zaštitu: „on će te osloboditi od zamke ptičarske, od kuge pogubne. Svojim će te krilima zaštititi i pod njegova ćeš se krila skloniti: Vjernost je njegova štit i obrana! Nećeš se bojati strašila noćnoga ni strelice što leti danju, ni kuge što se šulja kroz tmine, ni pošasti što hara o podne“ (Ps 91, 3-6).

Migranti i izbjeglice podsjećaju Crkvu na njezinu hodočasničku dimenziju: ona je neprestano na putu prema svojoj konačnoj domovini, poduprta nadom, koja je bogoslovna krepost. Svaki put kad Crkva podlegne napasti „sjedilaštva“ i prestane biti civitas peregrina – Božji narod koji putuje prema nebeskoj domovini (usp. Augustin, *De civitate Dei*, knjige XIV-XVI), ona prestaje biti „u svijetu“ i postaje „od svijeta“ (usp. Iv 15, 19). Ta je napast bila već prisutna u prvim kršćanskim zajednicama, i to u tolikoj mjeri da je apostol Pavao morao podsjetiti Crkvu u Filipima da „naša je pak domovina na nebesima, odakle iščekujemo Spasitelja, Gospodina našega Isusa Krista: snagom kojom ima moć sve sebi podložiti on će preobraziti ovo naše bijedno tijelo i suobličiti ga tijelu svomu slavlenu“ (Fil 3, 20-21).

Katolički migranti i izbjeglice, posebno, mogu danas postati misionari nade u zemljama koje ih primaju, pronoseći nove putove vjere tamo gdje poruka Isusa Krista još nije stigla ili pokrećući međureligijske dijaloge ukorijenjene u svakodnevnom životu i potrazi za zajedničkim vrijednostima. Zahvaljujući svom duhovnom poletu i svojoj vitalnosti, oni mogu doprinijeti revitalizaciji

okoštalih i tromih crkvenih zajednica gdje se duhovna pustinja prijeteći širi. Stoga njihovu prisutnost treba prepoznati i cijeniti kao pravi Božji blagoslov, kao priliku da se otvorimo Božjoj milosti, koja svojoj Crkvi daje novu energiju i nadu: „Gostoljublja ne zaboravljajte: njime neki, i ne znajući, ugostiše anđele!“ (Heb 13, 2).

Prvi element evangelizacije, kako je naglasio sveti Pavao VI., je svjedočenje općenito: „svi kršćani su pozvani i pod raznim vidovima mogu biti pravi navjestitelji Evanđelja. Pomišljamo naročito na odgovornost s obzirom na migrante u zemljama koje ih primaju“ (Evangelijske nuntijatske, 21). To je istinsko *missio migrantium* – poslanje koje vrše migranti – za koje treba osigurati odgovarajuću pripremu i stalnu podršku, plod učinkovite suradnje u Crkvi.

S druge strane, zajednice koje ih primaju mogu također biti živi svjedoci nade. Nade shvaćene kao obećanje sadašnjosti i budućnosti u kojoj je priznato dostojanstvo svih kao djece Božje. Na taj način migrante i izbjeglice prepoznaje se kao braću i sestre, kao dio obitelji u kojoj mogu izraziti svoje talente i u potpunosti sudjelovati u životu zajednice.

Na ovaj jubilarni dan, kad Crkva moli za sve migrante i izbjeglice, želim povjeriti sve one koji su na putu i one koji se posvećuju njihovu praćenju, majčinskoj zaštiti Djevice Marije, Tješiteljice migranata, da im sačuva živom nadu u srcima i podrži ih u njihovim naporima oko izgrađivanja svijeta koji će sve više nalikovati Božjem kraljevstvu, istinskoj domovini koja nas čeka na kraju našeg putovanja.

Iz Vatikana, 25. srpnja 2025., blagdan sv. Jakova, Apostola

Papa Lav XIV.

PORUKA PAPE LAVA XIV. ZA IX. SVJETSKI DAN SIROMAHA

Ti si, o Gospode, ufanje moje (Ps 71, 5)

1. „Ti si, o Gospode, ufanje moje“ (Ps 71, 5). Te riječi potekle su iz srca opterećenog velikim teškoćama: „Trpljenja mnoga i velika bacio si na me“ (r. 20), kaže psalmist. Pa ipak, njegova je duša otvorena i puna povjerenja, jer je nepokolebljiva u vjeri koja prepoznaje Božju podršku i to ispovijeda: „Budi mi hrid utočišta i čvrsta utvrda spasenja“ (r. 3). Otud proizlazi nepokolebljivo povjerenje da nada u njega ne razočarava: „Tebi se, Gospodine, utječem, ne daj da se ikada postidim!“ (r. 1).

Usred životnih kušnji, nadu oživljava pouzdana i ohrabrujuća sigurnost Božje ljubavi, izlivena u naša srca po Duhu Svetome. Stoga ona ne razočarava (usp. Rim 5, 5), te sveti Pavao može napisati Timoteju: „Ta za to se trudimo i borimo jer se pouzdajemo u Boga živoga“ (1 Tim 4, 10). Živi Bog je, naime, „Bog nade“ (Rim 15, 13), koji je u Kristu, svojom smrću i uskrsnućem, postao „nada naša“ (1 Tim 1, 1). Ne smijemo zaboraviti da smo spašeni u toj nadi, u kojoj moramo ostati usidreni.

2. Siromasi mogu postati svjedoci snažne i pouzdane nade, upravo zato što je ona, u njihovom slučaju, ispovijedana u nezavidnom životnom položaju označenom odricanjem, krhkošću i marginalizacijom. Oni se ne oslanjaju na sigurnost koju daju moć i posjedovanje; naprotiv, zbog njih trpe i često su njihova žrtva. Svoju nadu mogu stavljati samo negdje drugdje. Priznajući da je Bog naša prva i jedina nada, i mi prelazimo s prolaznih *nada* na trajnu *nadu*. Kad nas nosi želja da imamo Boga za suputnika na svom životom putu, važnost bogatstva se umanjuje, jer se otkriva istinsko blago koje nam je uistinu potrebno. Riječi kojima je Gospodin Isus opominjao svoje učenike jasne su i nedvosmislene: „Ne zgrćite sebi blago na zemlji, gdje ga moljac i rđa nagrizaju i gdje

ga kradljivci potkapaju i krađu. Zgrćite sebi blago na nebu, gdje ga ni moljac ni rđa ne nagrizaju i gdje kradljivci ne potkapaju niti krađu“ (Mt 6, 19-20).

3. Najgore siromaštvo je ne poznavati Boga. Papa Franjo nas je na to podsjetio kad je u *Evangelii gaudium* napisao: „najveća je diskriminacija od koje trpe siromašni nedostatak duhovne skrbi. Velika većina siromaha posjeduje posebnu otvorenost vjeri; trebaju Boga, i mi ne smijemo propuštati pružati im njegovo prijateljstvo, njegov blagoslov, njegovu riječ, omogućiti im pristup slavljenju sakramenata i ponuditi im hod rasta i sazrijevanja u vjeri“ (br. 200). Tu se krije temeljna svijest i potpuno originalno shvaćanje o tome kako u Bogu pronaći vlastito blago. Apostol Ivan apostol insistira na sljedećem: „Rekne li tko: ‘Ljubim Boga’, a mrzi brata svog, lažac je. Jer tko ne ljubi svoga brata kojega vidi, Boga kojega ne vidi ne može ljubiti“ (1 Iv 4, 20).

To je pravilo vjere i tajna nade: sva dobra ovog svijeta, materijalne stvari, svjetovni užici, ekonomsko blagostanje, koliko god važno bili, nisu dovoljni da učine srce sretnim. Bogatstvo je često varljivo i dovodi do dramatičnih situacija siromaštva, od kojih je na prvom mjestu čovjekovo uvjerenje da ne treba Boga i da može živjeti bez Boga. Na um nam padaju riječi svetog Augustina: „Sva tvoja nada neka je u Bogu: osjeti potrebu za njim, da te On ispuni, jer bez njega, što god da imao samo će te učiniti još praznijim“ (*Tumačenja Psalama*, Ps 85, 3).

4. Kršćanska nada, na koju upućuje Božja Riječ, sigurnost je na životnom putu, jer ne ovisi o ljudskoj snazi, već o obećanju Boga koji je uvijek vjeran. Stoga su kršćani od samih početaka odlučili nadu poistovjećivati sa simbolom sidra, koje daje stabilnost i sigurnost. Kršćanska nada je nalik sidru koje

naše srce privezuje za obećanje Gospodina Isusa, koji nas je spasio svojom smrću i uskrsnućem, i koji će ponovno doći među nas. Ta nada nastavlja pokazivati kao pravi životni obzor „novo nebo“ i „novu zemlju“ (2 Pt 3, 13), gdje će egzistencija svih stvorenja pronaći svoj autentični smisao, jer naša prava domovina je na nebu (usp. Fil 3, 20).

Božji grad nas, samim tim, obvezuje na predano zalaganje za ljudske gradove. Oni mu već sada moraju početi nalikovati. Nada, koju podupire Božja ljubav izlivena u naša srca po Duhu Svetom (usp. Rim 5, 5), pretvara ljudsko srce u plodno tlo gdje može ni knuti ljubav prema životu svijeta. Tradicija Crkve stalno potvrđuje tu uzajamnu povezanost između triju bogoslovnih kreposti: vjere, nade i ljubavi. Nada se rađa iz vjere, koja je jača i održava, oslanjajući se na ljubav, majku svih kreposti. A ljubav nam je potrebna danas, sada. To nije obećanje, već stvarnost na koju gledamo s radošću i odgovornošću: ona nas uključuje i usmjerava naše odluke prema općem dobru. Onaj tko nema ljubavi, ne samo da nema vjere i nade, već oduzima nadu i svome bližnjemu.

5. Biblijski poziv na nadu nosi, dakle, sa sobom dužnost preuzimanja na sebe, bez odgađanja, odgovarajuće odgovornosti u povijesti. Ljubav, naime, „predstavlja veliku društvenu zapovijed“ (*Katekizam Katoličke Crkve*, 1889). Siromaštvo ima strukturne uzroke s kojima se treba uhvatiti u koštac i ukloniti ih. Dok se to događa, svi smo pozvani stvarati nove znakove nade koji svjedoče kršćansku ljubav, kao što su činili mnogi sveci i svetice kroz povijest. Bolnice i škole, na primjer, predstavljaju ustanove osnovane zato da izraze prihvaćanje najslabijih i marginaliziranih. One bi sada trebale biti dio javnih politika svake zemlje, ali ratovi i nejednakosti to često još uvijek sprječavaju. Znakovi nade danas sve više postaju obiteljski domovi, stambene zajednice za maloljetnike, savjetovališta i prihvatni centri, pučke kuhinje, prenoćišta, pučke škole:

koliko samo često skrivenih znakova, koje možda ne primjećujemo, ali koji su tako važni za prevladavanje ravnodušnosti i poticanje na predano zalaganje u različitim oblicima volontiranja!

Siromasi nisu dodatna briga za Crkvu, nego najmilija braća i sestre, jer nas svaki od njih, svojim životom, kao i riječima i mudrošću koju nose, nadahnjuje da dođemo u konkretan dodir s istinom evanđelja. Stoga *Svjetski dan siromaha* ima za cilj podsjetiti naše zajednice da su siromašni ljudi u središtu svake pastoralne skrbi, ne samo u njezinom milosrdnom aspektu, već i u onome što Crkva slavi i naviješta. Bog je preuzeo njihovo siromaštvo kako bi nas obogatio njihovim glasovima, njihovim pričama i njihovim licima. Svi oblici siromaštva, bez iznimke, poziv su da se evanđelje živi na konkretan način i da se pružaju djelotvorni znakovi nade.

6. To je poziv koji pred nas stavlja slavlje Jubileja. Nije slučajno da se *Svjetski dan siromaha* slavi pred kraj ove Godine milosti. Kada se Sveta vrata zatvore, morat ćemo čuvati i prenositi Božje darove koji su izliveni u naše ruke tijekom cijele godine molitve, obraćenja i svjedočenja. Siromasi nisu predmet naše pastoralne skrbi, nego kreativni subjekti koji nas potiču da uvijek iznova pronalazimo nove načine življenja evanđelja danas. Suočeni s novim valovima osiromašenja koji se nižu jedan za drugim, postoji opasnost da se na to naviknemo i s tim se pomirimo. Svakodnevno susrećemo siromašne ili osiromašene ljude, a ponekad se može dogoditi da i mi sami imamo manje, da izgubimo ono što nam se nekad činilo sigurnim: dom, dovoljno hrane kroz dan, pristup zdravstvenoj skrbi, dobru razinu obrazovanja i informiranosti, slobodu vjeroispovijedi i izražavanja.

Kod promicanja općeg dobra, naša društvena odgovornost temelji se na stvaralačkom činu Boga, koji svima daje zemaljska dobra: kao i ona, i plodovi ljudskog rada također bi trebali biti jednako dostupni svima. Poma-

ganje siromašnima je, naime, prije pitanje pravde, nego milosrđa. To je ono što primjećuje sveti Augustin: „Gladnome daješ kruha, ali bilo bi bolje da nitko nije gladan, premda tada ne bi bilo nikoga tko je kruha gladan. Gologa odijevaš, ali koliko bi bolje bilo da svi imaju odjeću i da ne bude te oskudice!“ (*Tumačenje Prve Ivanove poslanice* VIII, 5).

Nadam se, dakle, da će ova Sveta godina potaknuti razvoj politika za borbu protiv starih i novih oblika siromaštva, te biti poticaj novim inicijativama za podršku i pomoć najsiromašnjijima. Posao, obrazovanje, dom, zdravlje preduvjeti su za sigurnost koja se nikada neće postići oružjem. Pozdravljam već postojeće

inicijative i napore koje svakodnevno veliki broj muškaraca i žena dobre volje ulaže na međunarodnoj razini.

Povjerimo se Blaženoj Djevici Mariji, Tješiteljici žalosnih, i zajedno s njom uzdignimo pjesmu nade, služeći se riječima himna *Te Deum*: „In Te, Domine, speravi, non confundar in aeternum – U tebe se, Gospodine, uzdam: ne daj da se ikada postidim“.

Iz Vatikana, 13. lipnja 2025., spomen svetog Antuna Padovanskog, zaštitnika siromaha

Papa Lav XIV.

PORUKA NJEGOVE SVETOSTI LAVA XIV. ZA LIX. SVJETSKI DAN MIRA

1. siječnja 2026.

Mir svima vama.

Prema razoružanom i razoružavajućem miru

„Mir s tobom!“

Ovaj drevni pozdrav, koji je i danas svakodnevno u mnogim kulturama, u uskrsoj večeri dobio novu snagu na usnama uskrsloga Isusa. „Mir vama“ (Iv 20,19.21) njegova je riječ koja ne samo da želi, nego i ostvaruje konačnu promjenu u onome tko je prihvati, a time i u cijeloj stvarnosti. Zbog toga nasljednici apostola svakodnevno po cijelom svijetu daju glas najtišoj revoluciji: „Mir s vama!“ Još od večeri kada sam izabran za službu rimskog biskupa, želio sam svoj pozdrav uvrstiti u taj zborni navještaj. I želim to ponovno naglasiti: to je mir uskrsloga Krista – mir koji je razoružan i koji razoružava, ponizan i postojan. On dolazi od Boga, Boga koji nas sve ljubi bezuvjetno.¹

Mir uskrsloga Krista

Onaj koji je pobijedio smrt i srušio zidove

¹ Usp. Apostolski blagoslov „Urbi et Orbi“ i prvi pozdrav, Središnja loža Bazilike Svetog Petra (8. svibnja 2025).

razdvajanja među ljudima (usp. Ef 2,14) jest Dobri Pastir, koji polaže život za svoje stado i ima mnogo ovaca izvan tora (usp. Iv 10,11.16): Krist, naš mir. Njegova prisutnost, njegov dar i njegova pobjeda odražavaju se u postojanosti mnogih svjedoka, po kojima se Božje djelo nastavlja u svijetu, postajući čak vidljivije i svjetlije u tami vremena.

Suprotnost između tame i svjetla nije samo biblijska slika kojom se opisuje porođaj iz kojeg se rađa nov svijet: to je iskustvo koje prolazi kroz nas i potresa nas u odnosu na kušnje s kojima se susrećemo, u povijesnim okolnostima u kojima živimo. Vidjeti svjetlo i vjerovati mu neophodno je kako ne bismo potonuli u tamu. To je zahtjev koji su Isusovi učenici i učenice pozvani živjeti na jedinstven i povlašten način, ali koji se mnogim putovima može probiti do srca svakoga ljudskoga bića. Mir postoji, želi prebivati u nama; ima blagu snagu rasvjetljavanja i proširivanja razuma, odupire se nasilju i

pobjeđuje ga. Mir ima dah vječnosti: dok se zlu viče: „Dosta“, miru se šapuće: „Zauvijek“. U taj nas je obzor uveo Uskrsli. U tom naslućivanju žive mirotvorke i mirotvorce koji, u drami onoga što je papa Franjo nazvao „trećim svjetskim ratom u dijelovima“, još uvijek odolijevaju zarazi tame, poput stražara u noći.

Suprotno tome, moguće je – nažalost – zaboraviti svjetlo: tada se gubi osjećaj za stvarnost, prepuštajući se djelomičnom i iskrivljenom prikazu svijeta, obilježenom tamom i strahom. Danas nije malo onih koji takve beznadne riječi, slijepe za ljepotu drugoga i zaboravne prema Božjoj milosti koja uvijek djeluje u ljudskim srcima, premda ranjenima grijehom, nazivaju realističnima. Sveti Augustin poticao je kršćane da ispletu neraskidivo prijateljstvo s mirom kako bi, čuvajući ga u dubini svoga duha, mogli svuda oko sebe zračiti njegovu svjetlosnu toplinu. Obraćajući se svojoj zajednici, pisao je: „Ako želite druge privući miru, imajte ga vi prvi; budite najprije vi čvrsti u miru. Da biste druge zapalili, morate imati upaljeno svjetlo u sebi.“²

Bilo da nam je darovana vjera, bilo da nam se čini da je nemamo, draga braćo i sestre, otvorimo se miru! Primimo ga i prepoznamo, umjesto da ga smatramo dalekim i nemogućim. Prije nego što je cilj, mir je prisutnost i put. Premda osporavan i u nama i izvan nas, poput maloga plamena kojem prijeti oluja, čuvajmo ga ne zaboravljajući imena i priče onih koji su nam o njemu svjedočili. On je načelo koje usmjerava i određuje naše odluke. Čak i ondje gdje su ostale samo ruševine i gdje se očaj čini neizbježnim, upravo danas nalazimo one koji nisu zaboravili mir. Kao što je uskrsne večeri Isus ušao na mjesto gdje su bili učenici, prestrašeni i obeshrabreni, tako mir uskrsloga Krista i dalje prolazi kroz vrata i prepreke glasovima i licima njegovih svjedoka. To je dar koji omogućuje da se ne zaboravi dobro, da se prepozna kao pobjednik, da se ponovno i za-

jedno izabere.

Razoružan mir

Malo prije nego što je bio uhićen, u trenutku duboke prisnosti, Isus je rekao onima koji su bili s njim: „Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem. Ne dajem vam ga kao što ga svijet daje.“ I odmah je dodao: „Neka se ne uznemiruje vaše srce i neka se ne straši“ (Iv 14,27). Uznemirenost i strah svakako su se mogli odnositi na nasilje koje će se uskoro obrušiti na njega. No dublje gledano, evanđelja ne skrivaju da je učenike zbunila njegova nenasilna reakcija: put koji su svi – Petar prvi – osporavali, ali koji je Učitelj do kraja tražio da ga slijede. Isusov put i dalje je razlog uznemirenosti i straha. A on s odlučnošću ponavlja onima koji bi ga htjeli braniti: „Djeni mač u korice“ (Iv 18,11; usp. Mt 26,52). Mir uskrsloga Isusa jest razoružan, jer je i njegova borba bila razoružana, unutar točno određenih povijesnih, političkih i društvenih okolnosti. O toj novosti kršćani moraju zajedno, proročki, svjedočiti, svjesni tragedija u kojima su se prečesto pokazali suučesnicima. Velika prispodoba o posljednjem sudu poziva sve kršćane da u toj svijesti djeluju milosrdno (usp. Mt 25,31–46). I čineći to, uz sebe će pronaći braću i sestre koji su, različitim putovima, znali slušati tuđu patnju i iznutra se osloboditi prijevare nasilja.

Iako danas nije malo onih čija su srca spremna za mir, snažan osjećaj nemoći obuzima ih pred tijekom događaja koji postaje sve neizvjesniji. Već je sveti Augustin, doista, isticao poseban paradoks: „Nije teško posjedovati mir. Teže je, u krajnjoj liniji, hvaliti ga. Ako ga želimo hvaliti, potrebne su nam sposobnosti koje nam možda nedostaju; tražimo prave ideje, odvajamo riječi. Ako ga pak želimo imati, on je tu, nadohvat ruke, i možemo ga posjedovati bez ikakva napora.“³

Kada mir tretiramo kao dalek ideal, završavamo time da nam se ne čini skandaloznim njegovo nijekanje, pa čak ni vođenje rata

² Augustin Hiponski, Govor 357, 3.

³ Isto, 1.

radi postizanja mira. Kao da nedostaju prave ideje, odmjerene riječi, sposobnost reći da je mir blizu. Ako mir nije doživljena stvarnost koju treba čuvati i njegovati, agresivnost se širi u obiteljskom i javnom životu. U odnosu između građana i vlasti dolazi se do toga da se krivnjom smatra nepripremljenost za rat, neodgovaranje na napade, neuzvratanje nasiljem. Daleko iznad načela legitimne obrane, na političkoj razini ta suprotstavljena logika danas je najaktualniji podatak planetarne destabilizacije koja svakim danom poprima sve dramatičnije i nepredvidljivije oblike. Nije slučajno da mnogi državnici ponavljaju pozive na povećanje vojnih izdataka, dok odluke koje iz njih proizlaze predstavljaju uz opravdanje opasnosti koju navodno predstavlja drugi. Zapravo, odvrćuća snaga moći, a osobito nuklearno odvrćuće, utjelovljuje iracionalnost odnosa među narodima koji se ne temelji na pravu, pravednosti i povjerenju, nego na strahu i vladavini sile. „Posljedično – kako je već u svoje vrijeme pisao sveti Ivan XXIII. – ljudi žive pod mörom uragana koji bi se svakoga časa mogao razbuktati s nezamislivom razornošću. Oružje, naime, postoji; i ako je teško povjerovati da ima ljudi spremnih preuzeti odgovornost za razaranja i patnje koje bi rat prouzročio, nije isključeno da nepredvidiv i nekontroliran događaj može zapaliti iskru koja će pokrenuti ratni stroj.“⁴

Tako su tijekom 2024. godine vojni izdaci na svjetskoj razini porasli za 9,4 % u odnosu na prethodnu godinu, potvrđujući neprekinut desetogodišnji trend i dosegnuvši iznos od 2 718 milijardi dolara, odnosno 2,5 % svjetskoga BDP-a⁵. Štoviše, čini se da se na nove izazove želi odgovoriti ne samo golemim gospodarskim naporom ponovnog naoružavanja, nego i preusmjeravanjem obrazovnih politika: umjesto kulture sjećanja, koja čuva svijest sazrele u dvadesetom stoljeću i ne zaboravlja milijune žrtava, promiču se

komunikacijske kampanje i obrazovni programi u školama i na sveučilištima, kao i u medijima, koji šire percepciju prijetnji i prenose isključivo naoružan pojam obrane i sigurnosti.

Ipak, „tko istinski ljubi mir, ljubi i neprijatelje mira“⁶. Tako je sveti Augustin preporučivao da se ne ruše mostovi i da se ne ustraje u registru prijekora, nego da se izabere put slušanja i, koliko je moguće, susreta s razlozima drugih. Prije šezdeset godina Drugi vatikanski koncil završio je svjestan žurnosti dijaloga između Crkve i suvremenoga svijeta. Poglavitito je konstitucija *Gaudium et spes* skrenula pozornost na razvoj ratovanja: „Posebna opasnost suvremenog rata sastoji se u tome što on gotovo pruža priliku onima koji posjeduju najmodernije znanstveno oružje da počine takve zločine i da, nekom neumoljivom povezanošću, gurne ljudsku volju prema najstrašnijim odlukama. Kako se to ubuduće nikada više ne bi dogodilo, biskupi cijeloga svijeta, sada okupljeni, zaklinju sve, a osobito državne poglavare i vrhovne vojne zapovjednike, da prestanu imati pred očima, pred Bogom i pred čitavim čovječanstvom, golemu težinu svoje odgovornosti.“⁷

Potvrđujući poziv koncilskih otaca i cijeneći put dijaloga kao najučinkovitiji na svakoj razini, uviđamo kako su daljnji tehnološki napredak i vojna primjena umjetnih inteligencija radikalizirali tragičnost oružanih sukoba. Čak se nazire proces razrjeđivanja odgovornosti političkih i vojnih vođa, zbog sve većeg „prepuštanja“ strojevima odluka koje se tiču života i smrti ljudskih osoba. To je bez presedana razorna spirala za pravni i filozofski humanizam na kojemu počiva i kojim se čuva svaka civilizacija. Potrebno je razotkriti goleme koncentracije privatnih gospodarskih i financijskih interesa koje guraju države u tom smjeru; ali to nije dovoljno ako se istodobno ne potiče buđenje savjesti i kritičkog mišljenja. Encikli-

4 Ivan XXIII., Apostolsko pismo *Pacem in terris* (11. travnja 1963.), 60.

5 Usp. SIPRI Yearbook: Armaments, Disarmament and International Security (2025.).

6 Augustin Hiponski, Govor 357, 1.

7 Drugi vatikanski ekumenski sabor, Apostolska konstitucija *Gaudium et spes*, 80.

ka *Fratelli tutti* predstavlja svetog Franju Asiškoga kao primjer takvoga buđenja: „U tom svijetu prepunom stražarskih kula i obrambenih zidina gradovi su proživljavali krvave ratove između moćnih obitelji, dok su se osiromašena predgrađa u kojima je carevala bijeda sve više širila. Ondje je Franjo u sebe primio istinski mir, oslobodio se svih želja za vladanjem nad drugima, postao jedan od onih posljednjih i nastojao živjeti u skladu sa svima.“⁸ To je povijest koja želi nastaviti živjeti u nama i koja zahtijeva da ujedinito napore kako bismo jedni s drugima pridonijeli razoružavajućem miru, miru koji se rađa iz otvorenosti i evanđeoske poniznosti.

Razoružavajući mir

Dobrota je razoružavajuća. Možda je upravo zbog toga Bog postao dijete. Misterij utjelovljenja, koji doseže svoj najekstremniji stupanj poniznosti u silasku u podzemni svijet, počinje u utrobi mlade majke i očituje se u jaslama u Betlehemu. „Mir na zemlji“, pjevaju anđeli, najavljujući prisutnost Boga bez obrane, od kojeg čovječanstvo može otkriti da je voljeno jedino ako se o njemu brine (usp. Lk 2,13-14). Ništa nas ne mijenja kao što nas mijenja dijete. I možda je upravo misao na našu djecu, na djecu i na sve koji su krhki poput njih, ono što nam probada srce (usp. Dj 2,37). O tome je moj cijenjeni prethodnik pisao da „ljudska krhkost ima moć učiniti nas jasnijima prema onome što traje i onome što prolazi, prema onome što život daje i onome što ubija. Možda je to upravo zbog toga što tako često nastojimo negirati granice i izbjegavati krhke i ranjene osobe, jer one imaju moć dovesti u pitanje smjer koji smo izabrali, kao pojedinci i kao zajednica.“⁹

Ivan XXIII. prvi je uveo perspektivu cjelovitoga razoružanja, koje se može ostvariti samo obnavljanjem srca i uma. Tako je pisao u *Pacem in terris*: „Treba priznati da

je obustava naoružavanja u ratne svrhe, stvarno smanjenje oružja, a još više njegovo uklanjanje gotovo nemoguće, ako se istovremeno ne provodi cjelovito razoružanje; tj. ako se ne demontiraju i duhovi, iskreno se trudeći razbiti u njima psihozu rata: što zauzvrat znači da se načelo mira, koje se temelji na ravnoteži naoružanja, zamijeni principom da se pravi mir može graditi jedino u uzajamnom povjerenju. Smatramo da je to cilj koji se može ostvariti. Budući da ga se traži ispravna razuma, on je vrlo poželjan i od najveće koristi.“¹⁰

Ovo je temeljna služba koju religije trebaju pružiti patničkom čovječanstvu, nadgledajući sve veći pokušaj pretvaranja čak i misli i riječi u oružje. Velike duhovne tradicije, kao i ispravno korištenje razuma, pomažu nam da prijeđemo granice krvi ili etničke pripadnosti, ponad onih bratstava koja prepoznaju samo slične i odbacuju različite. Danas vidimo kako to nije samo po sebi razumljivo. Nažalost, sve je češće u suvremenom okruženju povlačenje riječi vjere u političku borbu, blagoslivljanje nacionalizma i religijsko opravdavanje nasilja i oružane borbe. Vjernici moraju aktivno opovrgnuti, prije svega životom, te oblike blasfemije koji zamračuju sveto ime Božje. Stoga, uz djelovanje, više nego ikad potrebno je njegovanje molitve, duhovnosti, ekumenskog i međureligijskog dijaloga kao putova mira i jezika susreta među tradicijama i kulturama. U cijelom svijetu poželjno je da „svaka zajednica postane ‘dom mira’, gdje se uči kako neutralizirati neprijateljstvo dijalogom, gdje se prakticira pravda i čuva oprost“¹¹. Danas, više nego ikad, potrebno je pokazati da mir nije utopija, putem pažljive i plodotvorne pastoralne kreativnosti.

S druge strane, to ne smije odvlačiti pozornost od važnosti političke dimenzije. Svi koji su pozvani na javne odgovornosti u najvišim i najkvalificiranijim tijelima, neka „duboko

8 Franjo, *Enciklika Fratelli tutti* (3. listopada 2020.), 4.

9 Franjo, *Pismo ravnatelju novina „Corriere della sera“* (14. ožujka 2025.).

10 Ivan XXIII., *Enciklika Pacem in terris* (11. travnja 1963.), 61.

11 Govor biskupima Talijanske biskupske konferencije (17. lipnja 2025.).

razmotre problem mirnog usklađivanja odnosa među političkim zajednicama na svjetskoj razini: usklađivanja koje se temelji na uzajamnom povjerenju, iskrenosti u pregovorima, vjerodostojnosti prema preuzetim obavezama. Neka istraže problem dok ne utvrde točku od koje je moguće započeti put prema poštenim, trajnim i plodonosnim sporazumima.¹² To je razoružavajući put diplomacije, posredovanja i međunarodnog prava, nažalost često opovrgnut sve učestalijim kršenjem teško postignutih sporazuma, u kontekstu koji ne zahtijeva delegitimizaciju, nego zahtijeva jačanje nadnacionalnih institucija.

Danas su pravda i ljudsko dostojanstvo više nego ikad izloženi neravnotežama moći među jačima. Kako živjeti u vremenu destabilizacije i sukoba oslobađajući se zla? Potrebno je motivirati i podržavati svaku duhovnu, kulturnu i političku inicijativu koja održava nadu, suprotstavljajući se širenju „fatalističkih stavova, kao da su dinamike u tijeku proizvod anonimnih, impersonalnih sila i struktura neovisnih o ljudskoj volji“¹³. Ako je „najbolji način da se dominira i napreduje bez granica sisanje gubitka nade i izazivanje stalnog nepovjerenja, premda prikriveno obranom određenih vrednota“¹⁴,

takvoj strategiji treba suprotstaviti razvoj svjesnih građanskih društava, oblika odgovornog udruživanja, iskustava nenasilnog sudjelovanja i prakse popravne pravde na maloj i širokoj razini. Već je Lav XIII. jasno istaknuo u enciklici *Rerum novarum*: „Osjećaj vlastite slabosti tjera čovjeka da želi udružiti svoj rad s tuđim. Pismo kaže: Bolje je biti dvoje nego jedan; jer dvojica imaju veću korist u svom radu. Ako jedan padne, drugi ga podupire. Neka je tko je sam, ako padne, bez ruke koja bi ga podignula (Prop 4,9-10). I drugdje: brat koji pomaže bratu sličan je utvrđenom gradu (Mudr 18,19)“¹⁵.

Neka ovo bude plod Jubileja nade, koji je potaknuo milijune ljudi da se ponovno otkriju kao hodočasnici i započnu u sebi ono razoružanje srca, uma i života na koje Bog neće oklijevati odgovoriti ispunjavajući svoja obećanja: „On će biti sudac narodima, mnogim će sudit' plemenima, koji će mačeve prekovati u plugove, a koplja u srpove. Neće više narod dizat' mača protiv naroda nit' se više učit' ratovanju. Hajde, dome Jakovljevi, u Gospodnjoj hodimo svjetlosti!“ (Iz 2,4-5).

Iz Vatikana 8. prosinca 2025.

LAV XIV.

¹² Ivan XXIII., Enciklika *Pacem in terris* (11. travnja 1963.), 63.

¹³ Benedikt XVI., Enciklika *Caritas in veritate* (29. lipnja 2009.), 42.

¹⁴ Franjo, Enciklika *Fratelli tutti* (3. listopada 2020.), 15.

¹⁵ Lav XIII., Enciklika *Rerum novarum* (15. svibnja 1891.), 37.

II.

**ZAJEDNIČKE
BISKUPSKE KONFERENCIJE**

**PASTIRSKO PISMO BISKUPA HBK I BK BIH
U PRIGODI JUBILEJSKE GODINE 2025.,
1100. OBLJETNICE SPLITSKIH CRKVENIH SABORA I
POČETA HRVATSKOGA KRALJEVSTVA**

Hrvatska biskupska konferencija
Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine

**NA KRŠĆANSKIM TEMELJIMA, U ZAJEDNIŠTVU CRKVE,
HODOČASNICI NADE**

Uvod

Pozdrav i povod

1. Draga braćo i sestre u zajedništvu Božjega naroda, dragi hrvatski vjernici u Domovini i izvan nje!

S Apostolom „zahvaljujemo uvijek Bogu za sve vas i bez prestanka vas se sjećamo u svojim molitvama spominjući se vaše djelotvorne vjere, zauzete ljubavi i postojane nade u Gospodinu našem Isusu Kristu, pred Bogom i Ocem našim” (1 Sol 1, 2-3).

Ovo vam Pastirsko pismo upućujemo da bismo vas potaknuli na vjerničko življenje vremena pred nama u 2025. godini, koju iščekujemo kao milosno vrijeme nekoliko važnih jubilejskih slavlja, izvorišta za obnavljanje životne snage, misleći pritom poglavito na proslavu redovitoga Jubileja, Svete godine 2025., i na spomen znamenitih Splitskih crkvenih sabora održanih od 925. do 928. godine, za vladavine Tomislava, ‘kralja Hrvata’, kako ga je u svome pismu 925. godine oslovio papa Ivan X. (914. – 928.).

Zašto slavimo Jubileje?

2. U mnoštvu raznih obljetnica samo se po sebi nameće pitanje zašto slaviti jubileje. Svojim imenom ‘jubilej’ upućuje na: radost, ushićenje, zanos, slavljenje, prizivajući i posadašnjujući spomen na važne događaje.

U Crkvi je slavlje jubileja iskaz radosne zahvalnosti Gospodinu za njegove milosne darove, ali i darovano vrijeme obraćenja, pomirenja i pokore; vrijeme osobnoga preuz-

imanja odgovornosti te ljudskoga i kršćanskoga poslanja da se ovaj svijet, trajno u suradnji s Gospodinom, učini što skladnijim sa Stvoriteljevim naumom mira, pravednosti i istinskoga zajedništva u ljubavi.

Od prvoga Jubileja, koji je 1300. godine proglasio papa Bonifacije VIII., kada se – u tadašnjim okolnostima življenja otajstva Crkve – snažnije osjetila potreba za obnavljanjem vjerničkoga života i pobožnosti snagom oprosta, svake se pedesete, odnosno (od 1450. god.) svake dvadeset pete godine, slave redoviti Jubileji, Svete godine. U posebnim pak trenucima proglašavaju se i izvanredni Jubileji, kakav je bio Jubilej milosrđa (2015. – 2016.).

Slavlje jubileja potrebno nam je da bismo ponovo probudili zapretani žar Božje milosti koji nas potiče da se okrenemo budućnosti i zauzmemo za izgradnju svijeta u novosti evanđelja te konačno ostvarenje kraljevstva Božjega za koje svednevice molimo u molitvi Gospodnjoj: „Dođi Kraljevstvo tvoje.” Ta povezanost nebeskoga i zemaljskoga očituje se u obredu otvaranja i zatvaranja Jubileja, redovito povezanim sa slavljem otajstva utjelovljenja Božjega Sina, u kojemu se susreće božansko i ljudsko, vidljivo i nevidljivo, a prošlost i budućnost živimo kao milosnu sadašnjost.

Svetu godinu koja je pred nama živjet ćemo pod sloganom ‘Hodočasnici nade’, pri čemu je vrijedno uočiti da mi vjernici putujemo iz nade u nadu; da mi nosimo darovanu nadu, kao poveznicu između vjere i ljubavi.

Druge važne obljetnice

3. Osim Svete godine i 1100. obljetnice splitskih crkvenih sabora, povod ovomu Pismu još su neke važne obljetnice, od kojih izdvajamo:

- a) spomen na 1700 godina od Prvoga sveopćeg, ekumenskog koncila u Niceji 325. godine, važnoga za isповijedanje prave vjere i za slavljenje središnjega otajstva naše vjere, Kristova vazma;
- b) 60. obljetnica završetka Drugoga vatikanskog koncila (1965.) sa svim što je nosilo i nosi obnovu Crkve;
- c) pedeseta obljetnica od *Pastirskoga pisma* biskupā kojim su 1975. (također Svete godine) pozvali na proslavu i obnovu koja je pod naslovom 'Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata' tijekom devet godina ostvarivana brojnim slavlјima, poukama, susretima i drugim događanjima do 1984. i Nacionalnoga euharistijskog kongresa u Mariji Bistrici;
- d) stota obljetnica od ustanovljenja svetkovine Isusa Krista Kralja svega svijeta;

Iz tih je obljetnica razvidno da se one ne zaustavljaju na prošleme, nego iz svake od njih progovara novost i obnova. U tome je pristupu i razlog zbog kojega se u ovome Pismu već spominje i pogled prema 2033. godini, Svetoj godini Otkupljenja, i prema 2041., što će biti 1400. obljetnica kršćanstva u Hrvata.

U onim dijelovima Pisma u kojima govorimo o povijesti, težište leži na povijesti spasenja koja upravo snagom vjere, nade i ljubavi u Isusu Kristu po Crkvi združuje prošlo, sadašnje i buduće, zbog čega temeljni ustroj Pisma slijedi upravo tu trodijelnost.

I. Prošlost – baština koja poučava i ohrabruje

Suodnos povijesti i spasenja

4. Povijest je 'teološko mjesto' (*locus theologicus*) Božjega spasenjskog događaja. Na-

pose je ona to u odnosu na utjelovljenje Božje Riječi, Božjega *Logosa*, koji je – uzevši našu ljudsku narav i sjedinivši je sa svojom božanskom u jednoj Osobi – ušao u povijest i s njom ostaje nerazdruživo povezan do njezina svršetka. Njezin će kraj biti ono dovršenje prema kojemu ona nezaustavljivo ide u vremenu i prostoru ovozemaljskoga, dok konačno ne postigne svoj smisao, kada, prema svetopisamskim riječima, Božjemu Sinu „sve bude podloženo” i kada će „i on sam, Sin, sve podložiti Onomu koji je njemu sve podložio, da Bog bude sve u svemu” (*I Kor 15, 28*).

Povijest, dakle, i njezina zbivanja imaju i onu dublju protežnicu koju nam valja trajno otkrivati i produbljivati kako bi se proniknulo u njezin dublji smisao, značenja i poruke te se još jedanput posvijestilo da čovjek sa svojom naravi i svojim moćima stvara povijest u kojoj je naša ljudskost i vremenitost u trajnome susretanju s Božjim, s vječnim.

S cijelom Crkvom slavimo Svetu godinu

5. Katolička crkva po svemu svijetu 2025. godinu dočekuje kao vrijeme posebna spomen-slavlja. U Jubilejskoj godini želi na osobit način, ne samo izvanjskim događanjima nego i obnovljenim navjestiteljskim i svjedočkim žarom te zauzetošću oko unutarnje duhovne obnove vjernika, očitovati jedinstvo kršćanske vjere, nade i ljubavi.

U tome duhu želimo i mi, Kristovi vjernici u hrvatskome narodu, u zajedništvu svih Kristovih učenika, hodeći stopama vjere, posvjedočiti istinsku vjeru, živu nadu i djelotvornu ljubav na koju nas poziva Gospodin.

Papa Franjo, bulom proglašenja Jubileja *Spes non confundit* (*Nada ne razočarava*), poziva cijelu Crkvu na slavlje Jubilejske godine. Ona će u Rimu započeti 24. prosinca 2024. otvaranjem svetih vrata na Bazilici sv. Petra koja simboliziraju otvoren pristup Bogu u Isusu Kristu i trajat će do 6. siječnja 2026. zatvaranjem Svetih vrata.

U partikularnim Crkvama Jubilejska će godina posebnom svečanom postajnom liturgijom u svim katedralama i konkatedralama

biti otvorena na blagdan Svete Obitelji Isusa, Marije i Josipa, u nedjelju 29. prosinca 2024. i završiti na isti blagdan iduće godine, 28. prosinca 2025.¹ U svemu je jasan naglasak na vremenu hodočašćenja prema Kristu Otkupitelju, koji je „naša nada” (1 Tim 1, 1), nada koja ne postiđuje i ne razočarava (usp. Rim 5, 5).

Važnost obljetnica Nicejskoga i Drugoga vatikanskog koncila

6. Jubilejska se godina slavi i kao 1700. obljetnica Prvoga sveopćega (ekumenskoga) crkvenog koncila u Niceji, 325. godine. Na Koncilu je oko tristo biskupa potvrdilo vjeru Crkve u Kristovo božanstvo. Utvrđena je vjera Crkve u istobitnost Sina Božjega s Ocem; vjera koju, skupa s vjerom u Duha Svetoga, Gospodina i Životvorca, utvrđenu na Prvome carigradskom koncilu (381. godine), i tako uobličenu u *Nicejsko-carigradsko vjerovanje*, ispovijedamo molitvom u svakome nedjeljnome i svetkovinskom euharistijskom slavlju, u kojemu slavimo spomen muke, smrti i uskrsnuća Gospodinova.

Na Nicejskom koncilu donesena su načela i kriteriji za određivanje dana na koji Crkva slavi svetkovinu Uskrsa (*computus paschalis*). Iznimno je lijepa, govornjiva i poticajna podudarnost da ćemo, Božjom providnosti, mi kršćani Istoka i Zapada u 2025. godini Uskrs slaviti istoga dana, 20. travnja.

„Nicejski je koncil” – naglašava papa Franjo – „prekretnica u povijesti Crkve. Njegova obljetnica poziva kršćane da se ujedine u slavljenju i zahvaljivanju Presvetomu Trojstvu, te Isusu Kristu, Sinu Božjemu, koji je ‘iste biti s Ocem’ i koji nam je objavio to otajstvo ljubavi. No, Niceja je ujedno poziv svim Crkvama i crkvenim zajednicama da nastave koračati putem koji vodi prema vidljivome jedinstvu i da se ne umore tražeći odgovarajuće oblike kako bi u potpunosti odgovorili na Isusovu molitvu: ‘Da svi budu jedno kao što ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu da svijet uzvje-

¹ Usp. Franjo, bula *Spes non confundit*, br. 6.

ruje da si me ti poslao’ (Iv 17, 21).”²

Godine 2025. navršava se i šezdeset godina od svršetka Drugoga vatikanskog koncila (1962. – 1965.) na kojemu je sudjelovalo oko dvije i pol tisuće biskupa sa svih strana svijeta s drugim nekatoličkim promatračima i slušateljima laicima.

Bio je to događaj koji je snažno oblikovao korake Crkve u dvadesetome stoljeću i dao joj nesporno dalekosežna usmjerenja koja su imala i imaju odraza i u prostorima izvan vidljive Crkve. Valja obnovljenim žarom nastaviti od Koncila započetu obnovu – *renovatio*, tj. sve veću vjernost duhu i nauku evanđelja, i reformu – *reformatio*, povratak trajno važećim formama u Crkvi,³ služeći se Koncilom kao pouzdanim kompasom koji nam pomaže na putu u dvadeset prvome stoljeću.⁴

Po primjeru svjedokā vjere

7. Da bismo istinski proslavili jubilej vjere, itekako nam mogu pomoći primjeri i zagovor Božjih ugodnika, bilo da su proglašeni blaženima i svetima, bilo da nisu na takav način postavljeni za primjer i uzor, ali su u punome zajedništvu nebeske radosti te su i dalje u duhovnoj povezanosti s ovozemaljskom, putujućom Crkvom.

Na prvome se mjestu utječemo Isusovoj tjelesnoj Majci i našoj Majci po milosti, Djevici Bogorodici, Majci Crkve, ‘Utočištu grješnika’ i ‘Pomoćnici kršćana’, koja nas prati na ovozemaljskome hodočašću u nebesku domovinu. Nju je papa Franjo nazvao ‘Majkom sveopćega Jubileja’. Utječemo se i svetomu Josipu, zaručniku Djevičinu, zaštitniku Crkve, koga smo izabrali za svetoga zaštitnika Hrvatske i koga rado zazivamo kao zaštitnika hrvatskoga naroda.

Ovdje se svakako spominjemo tolikih svetaca i blaženika našega naroda. Među njima

² Isto, br. 17.

³ Usp. Drugi vatikanski koncil, Dekret *Unitatis redintegratio*, br. 6.

⁴ Usp. Ivan Pavao II., Apostolsko pismo *Tertio millennio adveniente*, 1994., br. 36; Isti, Apostolsko pismo *Novo millennio ineunte*, 2001., br. 57.

se posebice izdvaja lik bl. Alojzija Stepinca, kojega je papa Benedikt XVI. uvrstio među šesnaest imenom spomenutih svetaca i blaženika, koji su iznimni i uzorni ne samo slušatelji nego i izvršitelji Riječi Božje.⁵ Blaženi Alojzije svojim je primjernim vjerničkim i pastirskim životom te strpljivim podnošenjem nepravde i konačno mučeničkom smrtnosti od ruku bezbožnoga komunističkog režima svim Kristovim vjernicima u hrvatskome narodu svijetli putokaz i ohrabrenje na putu vjere. Njegova vjernost Kristu i odanost Crkvi s Rimskim biskupom na čelu, ustrajnost u molitvi i sinovska odanost Majci Mariji, svima može i treba biti uzorom i u ovim vremenima bujanja raznih ideologija, indiferentizma i praktičnoga ateizma te nastojanja da se ostvari takozvani 'novi svijet' s pomoću uređivanja društva mimo i protiv naravnoga moralnog zakona i Božjih zapovijedi.

Evangelje u našoj povijesti i u našem narodu

8. Radosna vijest, evangelje, na našim područjima, koji su nekada pripadali zapadnomu Iliriku, tj. na prostoru rimskih pokrajina Dalmacije i Panonije, prisutno je već u prvim stoljećima kršćanstva.

Apostol Pavao u *Poslanici Rimljanima* (15, 19) naglašava da je

„od Jeruzalema pa uokolo sve do Ilirika pronio evangelje Kristovo”. U *Poslanici Timoteju* pak veli da je Tit, njegov suradnik, „otišao u Dalmaciju” (2 *Tim* 4, 10). U apostolsko, dakle, ili, najdalje, u prvo poslijepostolsko vrijeme zacijelo su i mnogi drugi vjerovjesnici dolazili, kako morem tako i kopnom, u naše krajeve.

Žestoki progoni kršćana potvrdit će snažnu ukorijenjenost kršćanske vjere i organiziranost crkvenih zajednica i njihovih biskupskih sjedišta kao što su ona najstarije: Salona (Solina), Sirmium (Srijemska Mitrovica), Jadera (Zadar), Absarum (Osor), Vela (Krk), Arba (Rab), Parentium (Poreč),

Pola (Pula), Siscia (Sisak), Cibalae (Vinkovci), Mursa (Osijek), Delminium (Duvno), Sarsenterum (Stolac), Epidaurum (Cavtat), Risinium (Risan), Bistue Nova (nedaleko od Zenice), Bistue Vetus (nedaleko od Bugojna), Baloie (kod Ključa), Leusinium (Panik, mjesto kod Bileće) i druga. Kršćansku su stvarnost naši stari predci ovdje zatekli te im je naviještena kršćanska vjera i podijeljeno sveto krštenje.

Pouzdana vijesti o prvim dodirima Hrvata s kršćanstvom nalaze se, kako nam je poznato, u papinskim izvorima. Prema *Liber pontificalis* papa Ivan IV. Dalmatinac (640. – 642.) poslao je benediktinskoga opata Martina da u Istri i Dalmaciji otkupi zarobljene kršćane i kosti kršćanskih mučenika: Anastazija (Staša), Dujma, Maura, Venancija i drugih. Taj ih je papa dao pohraniti u oratoriju uz krstionicu Lateranske bazilike Svetoga Spasitelja (kasnije i sv. Ivana Krstitelja i sv. Ivana Evanđelista) u Rimu, o čemu svjedoči veliki mozaik s njihovim likovima, koji je dao podignuti njegov nasljednik Teodor I. (642. – 649).

Sv. Agaton, papa (678. – 681.), u svome pismu iz 680. kao obraćene narode navodi Slavene (što se jedino može odnositi na Hrvate) pa se na temelju toga i drugih izvora može razložno zaključiti da su Hrvati upravo s tim papom, godine 679., sklopili mirovni ugovor.

O stoljetnoj povezanosti našega naroda sa Svetom Stolicom svjedoči i bizantski car Konstantin Porfirogenet koji u svome djelu *O Upravljanju Carstvom*, u 31. poglavlju piše: „Ovi kršteni Hrvati neće ratovati protiv tuđih zemalja, izvan granica svoje zemlje, jer su primili neku vrstu proročanskog odgovora i zapovijedi od rimskoga Pape, koji je u vrijeme Heraklija, cara Bizantinaca, poslao svećenike i njih pokrstio. To je zato što su poslije krštenja Hrvati napravili jedan ugovor, potvrđen njihovim vlastitim rukama i čvrstim obećanjem, i jamstvom u ime svetoga Petra apostola, da oni nikada neće poći protiv neke strane zemlje i s njom ratovati, nego će radije živjeti u miru sa svima koji

⁵ Usp. Benedikt XVI., Apostolska pobudnica *Verbum Domini*, 2008., br. 48.

su voljni jednako tako postupati, i oni su od istog rimskog pape primili blagoslov za taj čin, a to je (poruka) ako bi bilo koji stran- ci pošli u rat protiv zemlje ovih istih Hrvata i nametnuli im rat, tad će moćni Bog rato- vati za Hrvate i zaštititi ih, a Petar, Kristov učenik, dat će im pobjedu.”⁶

Sačuvana pak pisma pape Ivana VIII. (872. – 882.) hrvatskim vladarima pokazuju da je tada Hrvatska većinski kršćanska zem- lja i da Papa s njom uspostavlja odnos du- hovnoga i vjerskoga značaja, tako tipičan za onodobni srednjovjekovni svijet. To je i vrijeme velikodušnoga i dalekovidnoga poslanja svete solunske braće Ćirila i Meto- da među Slavene Velike Moravske, čije je djelovanje i u nekim područjima Hrvat- ske ostavilo neizbrisive tragove u liturgiji i na jezičnome polju, posebno u glagoljskoj tradiciji.⁷

Poznati su nam srdačni odnosi Hrvata i Svete Stolice za vladara iz hrvatske narodne dinastije, posebice kralja Zvonimira (1076. – 1089.), kojega je u listopadu 1076. izaslanik sv. Grgura VII., pape, (1073. – 1085.), opat Gebizon okrunio za kralja u bazilici sv. Pet- ra i Mojsija u Solinu, kada je primio i znak- ove kraljevske časti te prisegnuo Papi da će ponajprije poštivati pravdu, braniti Crkvu, brinuti se da svećenstvo živi ispravno, štiti- ti siromahe, udovice i siročad, biti protiv nezakonitih brakova, protiviti se prodaji lju- di i, na kraju, da će u znak priznanja papin- skoga primata svake godine uplaćivati iznos od dvjesto bizantskih zlatnika.

Povijesno-spasenjsko iščitavanje našega hoda s Gospodinom u vremenu

9. Evanđelje se, dakle, utjelovilo i u našem narodu, u našu hrvatsku povijest, a to znači u današnje naše vrijeme i u naš prostor. S Gospodinom smo po krštenju ušli u suodnos koji traje već gotovo četrnaest stoljeća. I dok se spominjemo znamenitih događaja, uistinu

spomena vrijednih, iz toga suodnosa, želimo naglasiti da tu nije samo riječ o tek nekome obilježavanju povijesnoga i prolaznoga. Kada bi tomu bilo tako, bilo bi to premalo i presiromašno. Riječ je o povijesno-spa- senjskom čitanju našega hoda s Gospodi- nom u vremenu, u kojemu zbilja ima onih događaja koji na poseban način zauzimaju važno mjesto u našoj memoriji, kao naroda i Crkve.

Spomen na bitne događaje naše povijesti nije samo površno pamćenje nego je pre- poznavanje našega hoda s Gospodinom te uprisutnjenje našega odnosa s njim koji je u temelju tih povijesnih događanja. Zbog toga su ona za nas otajstvena!

Kristovo evanđelje i njegova Crkva utjelo- vili su se upravo na ovome našem zemljop- isnom prostoru, u našoj kulturi, u našem narodu i jeziku... Oni progovaraju i po pov- ijesnim događajima; progovaraju po njima i danas.

Slavlje naših crkveno-narodnih jubileja up- ravo tu ima svoje duboko teološko i duhovno utemeljenje. Stoga su ta slavlja uvijek evan- gelizacijski motivirana, da bismo, spomin- jući se prošloga i staroga, izrekli, a onda i živjeli iste sadržaje na nov način: *Vetera novo modo*. Njih, dakle, sve obuhvaća evan- gelizacijsko poslanje kojim i danas želimo konkretno odgovoriti, tako da su ova naša slavlja prekrasan povod upravo za evange- lizacijski govor. Takav govor u svjetlu i s gledišta vjere crpi iz povijesnoga i vremenitog, da bi navijestio neprolazno i vječno, već započeto u vremenu.

Hrvatski jubileji

10. U Jubilejskoj 2025. godini, kako je već naglašeno, slavimo svoj veliki nacion- alni jubilej, povezan s crkvenim saborom (sinodom) održanim u splitskoj prvostolnici 925. godine. Te je godine papa Ivan X. up- utio pismo „dragomu sinu Tomislavu, kralju Hrvata, i Mihajlu, uzvišenomu knezu Hum- ljana, i prepoštovanom i presvetomu subratu našem Ivanu, nadbiskupu svete Salonitan- ske crkve i svim podložnim biskupima, kao

6 Konstantin Porfirogenet, *De administrando imperio*, po- glavlje 31.

7 Ivan Pavao II., Govor na svečanosti dočeka u međunar- odnoj zračnoj luci u Zagrebu 10. rujna 1994., br. 3.

i svim županima i svim svećenicima i svemu narodu, koji živi u Sklavoniji i Dalmaciji, predragim našim sinovima”⁸. Za pontifikata toga pape u Splitu su održani od 925. do 928. crkveni sabori (sinode). Iako je minulo jedanaest stoljeća od tih prvih nacionalnih crkvenih sabora, oni nedvojbeno predstavljaju onu baštinu na koju se vrijedi iznova vraćati. U crkvenome smislu utrli su smjer crkveno-područnoga ustroja naših krajeva, povezavši ga s korijenima prvih kršćanskih početaka na našem ozemlju.

Gledano nacionalno-politički, njihove su odluke zaokružile i uokvirile ondašnji hrvatski prostor te ga se, u širemu onodobnom europskom okviru i ozračju, moglo u njegovu razvoju ubrojiti u zrele i dovršene političke stvarnosti koje su u obličju kraljevske vlasti i struktura iz vremena Tomislava, vladara s kraljevskim statusom iz hrvatske narodne dinastije (925. – 928.), supostojale pokraj drugih, njima sličnih i istodobnih.

Te činjenice, promatrane u svjetlu oblikovanja Europe prožete kršćanstvom, vidimo i kao plodove onoga što se danas s pravom naziva „kršćanskim korijenima Europe”. Mada su ti korijeni u hrvatskome narodnom biću vidljivi i nekoliko stoljeća prije, upravo se u tome vremenu očituju u svojoj prepoznatljivosti plodonosnih poveznica, od kojih danas ne smijemo bježati, ako želimo dobro i svomu narodu i cijeloj Europi. Oni nam pomažu i danas na novi način živjeti ljepotu evanđelja u nužnoj povezanosti osobnoga i zajedničkoga.

Podsjećanje na jubilejska slavlja

11. Podsjetimo se i na značenje proslave 1000. obljetnice hrvatskoga kraljevstva⁹, zatim planirane proslave 1300. obljetnice kršćanstva u Hrvata¹⁰ koja se zbog Drugoga svjetskog rata nije mogla ostvariti 1941. godine.

Stoga su biskupi Pastirskim pismom iz

⁸ *Codex Diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*, vol. I, str. 33-34, br. 24.

⁹ Usp. Pastirsko pismo hrvatskih biskupa iz 1924.

¹⁰ Usp. Pastirsko pismo hrvatskih biskupa iz 1939.

1975. pozvali na sveopću proslavu 1300. obljetnice kršćanstva u Hrvata, koja se pretvorila u ‘Veliku devetnicu duhovne obnove hrvatskoga naroda’, započetu znakovitim slavljem na Gospinu Otoku u Solinu 1976., nastavljenu proslavama u Biskupiji kod Knina i Branimirovom godinom u Ninu, a završenu velebnim Euharistijskim kongresom u Mariji Bistrici 1984. godine. Ta su slavlja probudila i osnažila duhovne snage u Crkvi i narodu koje će svoj plod donijeti u teškim danima Domovinskoga rata i dovesti do uspostave samostalne hrvatske države.

Sve nam je to poticaj da se svim svojim bićem upravimo prema 2041. godini i proslavi 1400. obljetnice kršćanstva u Hrvata. U taj niz svakako dolazi i 2033. kao važna Jubilejska godina Otkupljenja. „Ta će nas Sveta godina, istodobno, usmjeriti prema još jednom temeljnom događaju za sve kršćane: godine 2033. slaviti će se dvije tisuće godina od otkupljenja mukom, smrću i uskrsnućem Gospodina Isusa. Predstoji nam, dakle, putovanje obilježeno velikim etapama u kojima Božja milost prethodi i prati narod koji korača marljiv u vjeri, djelatan u ljubavi i postojan u nadi (usp. *1 Sol* 1, 3).”¹¹

Spomen i identitet

12. Slavlje jubileja uvijek je spomen na najvažnije događaje iz prošlosti koji određuju sadašnjost i budućnost. Tako slavlje jubileja može postati istinskom sponom između prošlosti i budućnosti, koja u sadašnjosti ne samo da budi i oživljava uspomene nego također upućuje na ono što je važno, a u određenim trenucima i presudno za život.

Sjećanje pojedinca povezuje sa zajednicom, postajući zajedničkim spomenom koji ukorjenjuje njegov identitet, a zajednicu ojačava i povezuje. Usto valja imati na pameti da je kršćanska vjera ukorijenjena u povijesni slijed Božje objave kao ‘povijesti spasenja’ koja ima svoj vrhunac u događaju Isusa Krista. U tome pak događaju svoj temelj ima i eshatološka nada obećane budućnosti konačnoga cilja povijesti, prema kojemu su

¹¹ Franjo, Bula *Spes non confundit*, br. 6.

pozvani i upravljani svi ljudi i narodi. Unutar te povijesti spasenja odvija se i povijest hrvatskoga naroda, u korijenima kojega živi prihvaćanje kršćanske vjere u počecima nacionalne povijesti i izgradnja identiteta koji nije odvojiv od kršćanske vjere i Katoličke crkve.

II. SADAŠNJOST – IZAZOV KOJI POTIČE

Dobro nadvladava zlo

13. Naš prvi pogled na sadašnjost, kako to lijepo predlaže Bula proglašenja Jubileja, usmjerimo prema dobru i obratimo pozornost „na puno dobra u svijetu kako ne bismo upali u napast da se smatramo ophrvanima zlom i nasiljem”¹².

Dakle, na prvo mjesto stavljamo predivne znakove života Crkve, kao što su: življenje vjere u obiteljima; istinsko zajedništvo i suradnja u župnim zajednicama; nesebičnost u djelima kršćanske ljubavi i milosrđa; dragovoljnost i zanos, osobito mladih, u pružanju pomoći i očitovanju blizine u trpljenjima, kao plod uronjenosti u Kristovo otajstvo; nastojanje življenja kršćanskoga poziva duhom služenja u raznim zvanjima i zanimanjima u društvu.

Upravo radi ostvarivanja dobra, dužni smo usmjeriti se i na ono što mu se protivi, što guši nadu i sprječava širenje milosnih darova, što zamagluje nosivi smisao i okamenjuje srca, što priprema tlo za sijanje malodušnosti i ubiranje plodova svakovrsnih nemira.

Sadašnji milosni trenutak (*kairòs*)

14. Riječ Svetoga pisma: „Evo sad je vrijeme – *kairòs* – milosno, sad je vrijeme spasa” (2 Kor 6, 2) odnosi se i na trenutak povijesti što ga upravo proživljavamo. Svakomu je od nas i svima zajedno darovano povlašteno vrijeme da ga živimo na dobro i na spasenje.

Upravo u ovome trenutku povijesti odgovorni smo pred Bogom i pred ljudima za darovanost kršćanske vjere, za sve članove

Crkve i, konačno, za svakoga čovjeka, ne previđajući da nam je posebna briga povjerena za hrvatski narod. Ta je odgovornost još veća na onima koji su na za društvo osobito odgovornim položajima, kako u Crkvi tako i u državi, u svim granama vlasti (zakodavne, sudbene i izvršne), i u društvu, u odgojnim, obrazovnim, znanstvenim, umjetničkim, športskim i svim drugim ustanovama, tijelima i sastavnicama koje imaju utjecaj na društvo.

Gledajući prošlost, vidimo kako su prije nas vjernici prepoznavali i prihvaćali *kairòs*. Što se tiče nas, ne možemo preslikavati prošlost, nego milosni trenutak za nas živi u sadašnjosti, nama darovanomu vremenu za plodove milosti. On je Božji dar i njegovo zanemarivanje bilo bi neprihvaćanje Božjih nadahnuća, ali i grijeh propustom. Ne postoji za nas drugo vrijeme ni druge okolnosti osim sadašnjih i samo nam je u njima moguće ostvariti svoje ljudsko, kršćansko i narодно poslanje.

Poziv i poslanje

15. A koje je to žurno poslanje? To je najprije poziv da neprestano radimo na osobnome obraćenju. Jubilejska godina poziv je na žurnu promjenu srca (*metanoia*) vraćanjem Bogu, usmjerenošću prema njemu i prema svojim bližnjima, kako nam je Krist rekao:

„Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim (...) Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga” (Mt 22, 37-40). Pritom ćemo se naći na putu i s drugim ljudima, kojima je blisko ‘Zlatno pravilo života’: „Što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima” (Mt 7, 12).

Da bi se to moglo ostvariti, potrebna je svijest i iskustvo darovane, primljene ljubavi iz koje niče sposobnost sebedarja. Otajstvo crkvenoga zajedništva, utemeljeno u Kristovu pozivu i njegovoj volji, poziv je na zajedništvo vjere u Crkvi s Petrovim nasljednikom (*cum Petro et sub Petro*). Izvan punoga crkvenog zajedništva nedostaju one sveze koje omogućavaju da mladica izraste iz Istinskoga trsa i donese obilat plod

¹² *Spes non confundit*, br. 7.

za život vječni.

Svjesni smo izazova pred kojima se nalazi sav svijet i naš hrvatski narod, ali se ne trebamo bojati ako je u nama živa vjera, jer kada je Krist s nama i kada smo mi s njim, možemo sa svetim Pavlom uskliknuti: „Ako je Bog za nas, tko će protiv nas?” (*Rim* 8, 31).

Znak i svjedočanstvo

16. Kao što je to u sveopćoj Crkvi, tako se i Crkva u hrvatskome narodu uvijek treba cjelovito (*in capite et in membris* – i glava i udovi) obnavljati. Bez unutarnje, duhovne obnove pastirā i stada, biskupā, prezbiterā, redovnikā i redovnica, kao i vjernikā laika, slavlje Jubileja može biti prigodničarsko i samo izvanjsko, odjeveno u svečano ruho, ali iznutra prazno i neplodno. Plodnost dolazi od Božje milosti, ali po ljudskim životima, djelima i svjedočenjem. Isus svojim apostolima daje nalog: „Bit ćete mi svjedoci” (*Dj* 1, 8). Ako oni ne ispune taj nalog, sjemenu Božje riječi i milosti otajstva bit će otežano donositi željeni plod za kraljevstvo Božje.

Bogu hvala, u hrvatskome narodu imamo mnoštvo uzora, hrabrih svjedoka vjere sve do primanja mučeničkog vijenca slave. Upravo zbog njegove crkvene službe i svekolikih okolnosti u kojima je iznimnom predanosti tu službu vršio – kako o tome svjedoče i kler i puk – svakako nam je među svima njima najbliži lik blaženoga Alojzija Stepinca. Kao znak jubilejske obnove i ponovnoga duhovnoga buđenja vjere u hrvatskome narodu, i u ovoj ćemo godini iskreno i ustrajno moliti za njegovo proglašenje svetim i za njegov zagovor, posebno za pastire Crkve, da istom hrabrosti s Kristom vode Božji narod u zahtjevnosti vremena.

Stoga nam je zauzeti se za rast u vjeri, nadi i ljubavi, prema Bogu i svojemu narodu, svjesni da ljubav nikoga ne isključuje. Neka nam uzor žive vjere u Boga Stvoritelja, Spasitelja i Posvetitelja bude bl. Alojzije i svi sveci i blaženici Crkve u Hrvata: sveti Nikola Tavelić, sveti Leopold Bogdan Mandić,

sveti Marko Križevčanin; blaženi Augustin Kažotić, blaženi Julijan iz Bala, blaženi Jakov Zadranin, blaženi Gracija iz Mula, blažena Ozana Kotorska, blaženi Ivan Merz, Drinske mučenice: blažena Jula Ivanišević, blažena Bernadeta Banja, blažena Berchmana Leidenix, blažena Krizina Bojanc i blažena Antonija Fabjan; blažena Marija Propetoga Isusa Petković; blaženi Miroslav Bulešić, blaženi Serafin Glasnović Kодиć, blaženi Anton Muzić, blaženi Alojzije Palić i blaženi Anton Durković.

Uzdajući se u njihov moćni zagovor, vjerujući da je Gospodin već primio njihove patnje, zazivamo i zagovor tolike naše braće i sestara svjedoka vjere iz našega naroda, ubijenih *in odium fidei* tijekom naše povijesti, posebice nedavne.

Na našu obvezu da te svjedoke upoznamo i, poglavito svojim življenjem, promičemo svjedočanstvo njihova života te širimo glas njihove svetosti, u novije nas vrijeme osobito pozivaju sveti Ivan Pavao II., Benedikt XVI., papa Franjo, i sami svjedoci krvavih progona mnoštva Kristovih vjernika za strašnih totalitarizama 20. stoljeća.

Što nam je, dakle, činiti?

17. Slavlje Jubilejske godine poziva nas da potvrdimo svoj kršćanski identitet kao pojedinci i kao zajednica Crkve. Papa Franjo snažno naglašava onu stranu našega kršćanstva koja se očituje kao zauzimanja za istinu, za opće dobro, pravednost i mir. To je moguće samo u iskrenoj ljubavi prema Bogu i bližnjemu, potvrđenoj djelima ljubavi prema najpotrebitijima naše ljudske i kršćanske brižnosti, a s kojima se poistovjetio i sâm Krist Gospodin. Različiti su načini na koje je to moguće učiniti: od osobne i zajedničke molitve, preko zauzetosti za ljude koji trebaju pomoć, do promicanja djela ljubavi i pravednosti u svoj širini društvenoga života. To, u kršćanskoj odgovornosti za društvo, također znači: javno se založiti za dostojanstvo ljudske osobe i za potvrdu vrijednosti ljudskoga života od začeca do prirodne smrti; zauzimati se za naravni i za sakramentalni

brak i muškarca i žene, u skladu s tim, za obitelj; promicati ispravan odgoj; podupirati nastojanja koja štite prava djeteta da ima roditelje i prava roditelja na odgajanje svoje djece; zastupati ljudska prava bez ugrožavanja vjerskih uvjerenja i slobode očitovanja vlastita uvjerenja i kulturalnoga, nacionalnoga i vjerničkoga identiteta; promicati kršćansku duhovnost i kulturu te poticati odgovore Božjemu pozivu u duhovna zvanja u Crkvi.

Ne smije se, međutim, nikada zaboraviti da je to moguće samo ako se s Božjom pomoći trajno odupiremo svakomu obliku zla, laži, nasilja, nepravde, pohlepe i manipulacije kojom se želi izobličiti i preokrenuti naravni moralni zakon te tako izopačiti društvene odnose sve do stvaranja humusa za ukorjenjivanje i dalje širenje zala našega vremena, kao što su: pobačaj i eutanazija, materijalizam i pozitivizam, nihilističko beznade, diktatura relativizma, rodna ideologija i druge opasne zablude o Bogu, čovjeku i svijetu koje se suptilno promiču pa čak i nameću. I prošlost i sadašnjost potvrđuju da ideologije koje stvaraju i donose nepravedne zakone kojima se gazi dostojanstvo čovjeka izrabljuju najsiromašniji, a laž postavlja za nit vodilju u budućnost bez Boga, za posljedicu imaju razdor među ljudima, od obiteljskih razmimoilaženja i do međunarodnih ratnih sukoba.

Kakav humanizam i napredak?

18. I mi, u ovo naše vrijeme, zajedno sa svom Crkvom, želimo zauzeto i ustrajno njegovati kršćanski humanizam koji raste iz Božje ljubavi prema ljudima. Naša predanost razumijevanju, promicanju i obrani života svakoga ljudskog bića crpi svoj poticaj upravo iz te bezuvjetne Božje ljubavi prema čovjeku.¹³

Pred izazovima brzoga tehnološkog napretka, među kojima danas na poseban način

13 Usp. *Humana communitas*. Pismo pape Franje predsjedniku Papinske akademije za život u povodu XXV. obljetnice njezina ustanovljenja (11. veljače 1994. – 11. veljače 2019.), 6. siječnja 2019.

svjedočimo razvoju programā tzv. ‘umjetne inteligencije’, s Papom naglašavamo: „Da bi potonji bili sredstva za izgradnju dobra i boljega sutra, moraju uvijek biti usmjereni na dobro svakoga čovjeka; moraju imati etičko nadahnuće. Etička odluka, naime, uzima u obzir ne samo ishode nekoga postupka, već i vrijednosti koje su u pitanju i dužnosti koje proizlaze iz tih vrijednosti.”¹⁴

Uza sve navedeno, a potaknuti povijesnom odgovornosti za opstanak hrvatskoga naroda i brigom za njegovu budućnost, kao i za vriednote koje trebaju resiti državu Hrvatsku, i ranije smo na razne načine upozoravali, a i sada to činimo, na potrebu jasnoga i sustavnoga postupanja u rješavanju duboke ‘demografske krize’, nazvane i ‘demografskim slomom’ kojemu svjedočimo zbog sve većega pada broja živorođenih; pada broja stanovnika i poremećenosti dobne strukture stanovništva te s njom povezanih pitanja iseljavanja, useljavanja i suvremenih migracija. Želimo dati svoj konkretan prinos izradbi i implementaciji primjenjive, dugoročne i cjelovite strategije te nadstranačke politike demografske revitalizacije našega naroda.¹⁵

Bula proglašenja Jubileja poziva nas da u budućnost gledamo s nadom, ispunjeni oduševljenjem koje treba prenositi. To danas nedostaje i u hrvatskome narodu, a prva je posljedica „gubitak želje za prenošenjem života”. Znajući da su posrijedi duboki razlozi, jačani raznim ideologijama materijalizma, mi vjernici trebamo biti prvi u zagovaranju društvenoga povezivanja, štoviše, saveza koji će biti sposoban otklanjati pogubnost individualizma, ogorčenosti i bezosjećajnosti.¹⁶

Poštivanje neotudivog ljudskog dostojanstva

19. Crkva u svome nauku upućuje na četi-

14 Govor pape Franje na zasjedanju skupine G7 o umjetnoj inteligenciji, Borgo Egnazia (Puglia), 14. lipnja 2024.

15 Usp. HBK, *Deklaracija sa Šestoga hrvatskog socijalnog tjedna*, Zagreb, 23. listopada 2021.

16 Usp. *Spes non confundit*, 9.

ri vidika ljudskoga dostojanstva i razlikuje: ontološko, moralno, društveno i egzistencijalno dostojanstvo. Ontološko dostojanstvo je temeljno, jer pripada osobi samom činjenicom da ju je Bog želio, stvorio na svoju sliku i uzljubio te se ono nikada ne može poništiti i vrijedi u svim okolnostima u kojima se pojedinci mogu susresti. Ono se na osobit način objavilo u Isusu Kristu, Božjemu Sinu koji je postao čovjekom.

Isus Krist je potvrdio da svaki čovjek posjeduje neprocjenjivo dostojanstvo i da to dostojanstvo nikada ne može biti izgubljeno. U Kristovu otajstvu utjelovljenja potvrđeno je također i dostojanstvo tijela i duše kao bitnih sastavnica koje određuju ljudsko biće, a svaka je osoba pozvana i na moralnoj razini očitovati ontološki značaj svoga dostojanstva i to u onoj mjeri u kojoj se vlastitom slobodom usmjerava prema istinskomu dobru. Papa Franjo, u enciklici *Fratelli tutti*, s posebnom ustrajnošću naglašava da čovjekovo dostojanstvo „nadilazi sve okolnosti” i poziva da ga se brani u svakome trenutku čovjekova postojanja, neovisno o bilo kakvim tjelesnim, psihičkim, društvenim ili čak moralnim nedostacima.¹⁷

Stoga smo kao kršćani pozvani javno se usprotiviti svemu što je u suprotnosti s dostojanstvom ljudske osobe. To su, ponajprije, čini koji se protive samomu životu i povrjeđuju integritet: ljudske osobe, kao što je oduzimanje života pri pobačaju ili eutanaziji, ali i ona postupanja koja povrjeđuju istinski smisao ljubavi ili su u suprotnosti s dostojanstvom ljudskoga sudjelovanja u nastajanju i rađanju ljudskoga života, kao što je pokušaj nadomještanja (‘surogatstva’) glade majčinstva.

Dužnost nam je protiviti se svakomu obliku nasilja nad bilo kojim čovjekom, nad djecom, ženama i muškarcima. Kršćanstvu su protivni svi oblici iskorištavanja, među kojima su razni oblici trgovanje ljudima i prostitucija. Evanđelje otvara putove za uklanjanje neljudskih uvjeta života i rada, pri čemu je neprihvatljivo na rad i gospodarstvo

gledati kao na puka sredstva i načine stjecanja osobnoga probitka.¹⁸ U tome smislu, o kojemu svjedoči cijela povijest i sadašnjost Crkve, zalažemo se za suzbijanje svih oblika bijede, za dostojan život starih i nemoćnih osoba kao i za dostojnu skrb za osobe s posebnim potrebama, čuvajući osjetljivost prema svima koji su na neki način ranjeni ili su lako ranjivi u društvu.

Promicati obiteljske vrjednote i neprihvatljivost rodne ideologije

20. Jedno od važnih pitanja za budućnost našega naroda svakako tiče se prihvaćanja i promicanja smisla koji izvire iz dara života, što je usko povezano s poimanjem braka i obitelji. I ovdje potvrđujemo potrebu zalaganja za poštivanje i vrjednovanje braka kao zajednice muškarca i žene i obiteljskoga zajedništva kao vrela milosti. Na tome počiva i svekolika ljudska civilizacija te želimo podsjetiti da se samo s povjerenjem u Gospodina stječe hrabrost rađanja i odgajanja novih naraštaja, za život Crkve i naroda.

Na osobit način pozivamo vjernike da u svojim obiteljima njeguju duh zajedništva koji se izražava u obiteljskoj molitvi i nedjeljnome euharistijskom zajedništvu. Osim toga, pozivamo sve vjernike da se pojedinačno i zajednički zauzmemo za promicanje odgoja u duhu kršćanskih vrijednosti i prava roditelja da budu prvi i povlašteni odgajatelji svoje djece.

To u konkretnome društvenom životu znači potvrđivanje ljudskih prava, bez ugrožavanja vjerskih uvjerenja i slobode očitovanja vlastitoga uvjerenja i kulturalnoga, nacionalnoga i vjerničkoga identiteta. Stoga nisu prihvatljivi danas rašireni pokušaji da se uvedu neka ‘nova prava’ koja su nedosljedna izvorno definiranim pravima u međunarodnim dokumentima. Riječ je o pokušaju ‘ideološke kolonizacije’ koja većini želi nametnuti određeno antropološko samoodređenje čovjeka i pokušaje da čovjek slobodno raspolaže samim sobom bez

¹⁷ Usp. Franjo, Enciklika *Fratelli tutti*, br. 213.

¹⁸ Usp. Drugi vatikanski koncil, Konstitucija *Gaudium et spes*, br. 27.

ikakvih ograničenja. Za nas kršćane sloboda je dar Božji koja nam omogućava slobodno darivanje drugomu u ljubavi, odricanje od samoga sebe radi drugoga, a ne traženje apsolutne, posvemašnje autonomije koja vodi u razoran subjektivizam i individualizam. Promicanjem shvaćanja roda koji je odvojen od spolne danosti, a što posljedično dovodi do mnoštva rodnih identiteta kao samodoživljaja sebe, nameće se antropologija koja ima izrazito ideološka obilježja.

U tome smislu, za nas kršćane je neprihvatljiva rodna ideologija koja nastoji zanijekati najveću razliku između živih bića, onu spolnu. Nisu prihvatljiva ni razna redukcionistička poimanja ljudske spolnosti koja dovode u pitanje brak kao zajednicu života i ljubavi između muškarca i žene namećući oblike suživota koji su braku suprotni. Za nas kršćane nije prihvatljivo stvaranje društva u kojemu više nema spolnih razlika i naglašavanje da muški i ženski rod više nisu utemeljeni na biološkome spolu, nego se razvijaju unutar određenoga društvenog surjeća i kao takvi podliježu različitim socijalnim i drugim utjecajima.

Izjava Dikasterija za nauk vjere *Dignitas infinita* (2024.) jasno naglašava da je neprihvatljivo da se takve ideologije nameću poput određenoga jednodimenzionalnog koje određuje također kako treba odgajati djecu.

Svjedočenje vjere s posljedicama u društvu

21. Vjerovati znači prihvatiti preobražavajuću snagu Radosne vijesti u našem životu, jer istinska vjera nije prihvaćanje neke ideje ili ideologije, već susret sa živom Osobom koja duboko preobražava sve nas, otkrivajući nam pravi identitet djece Božje. Susret s Kristom obnavlja naše ljudske odnose, usmjeravajući ih ljubavlju prema većoj solidarnosti i bratstvu. Vjera, koja se rađa iz susreta s Kristom, mijenja sve u nama i otkriva nam buduće određenje, istinu o našem pozivu u povijesti, smislu života, svijesti da smo put-

nici prema nebeskoj domovini.¹⁹

Istinska vjera nije nikada lagodna i individualistička, jer uvijek podrazumijeva duboku želju za promjenom svijeta, prenošenjem vrjednota, da tako iza sebe ostavimo svijet boljim nego što smo ga zatekli.²⁰ Vjera se očituje u tome da dopustimo da nas Bog ljubi i da na temelju toga iskustva i mi ljubimo Boga onom ljubavi koju nam je On darovao i očitovao. No, Božja ljubav prema nama istodobno izaziva u nama „prvu i temeljnu reakciju: željeti, tražiti i imati na srcu dobro drugih”.²¹ Iz vjere u Krista koji je postao siromašan proizlazi i naša briga za cjelovit razvoj onih najugroženijih i najranjivijih u ljudskome društvu.

Vjera, prožeta dvostrukom zapovijedi ljubavi prema Bogu i bližnjemu, služi pravednosti, pravu i miru. U zakonu Kristove ljubavi čovjek pronalazi odgovore na svoja traženja i shvaća zakon koji je upisan u dubinu njegove naravi te tako živi u punini slobodu na koju je pozvan. Mi kršćani pozvani smo uvijek iznova otkrivati novost svoje vjere i njezinu snagu prosudbe pred izazovima koje postavlja današnja kultura, jer vjera nije puki skup propisa koje moramo prihvatiti i potvrditi svojom svijesti, već življena spoznaja Krista, živi spomen njegovih zapovijedi i istina života. Vjera je odluka koja zahvaća sve što živimo; ona je: susret, dijalog, zajedništvo ljubavi i života vjernika s Isusom Kristom koji je Put, Istina i Život. Pozvani smo upraviti čvrst pogled na Gospodina Isusa jer samo u raspetome i uskrsnulome Isusu možemo pronaći odgovore na pitanja koja muče današnje ljude.²²

Ispovijedati vjeru podrazumijeva javno svjedočenje i djelovanje u društvu, jer kršćanin nikada ne smije držati vjeru privatnim činom. Papa Benedikt XVI. naglašava da

19 Usp. Benedikt XVI., Kateheza na općoj audijenciji, 17. listopada 2012.; enciklika *Bog je ljubav*.

20 Usp. Franjo, Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium*, br. 183.

21 *Isto*, br. 178.

22 Usp. Ivan Pavao II., Enciklika *Veritatis splendor*, br. 85-87.

vjera bez ljubavi ne donosi ploda, „a ljubav bez vjere bila bi osjećaj prepušten na milost i nemilost sumnji. Vjera i ljubav uzajamno se zahtijevaju, tako da prva omogućuje drugoj da ostvari svoj put.”²³ Upravo u skrbi za one koji su potisnuti na rub društva ili isključeni prepoznajemo lice samoga Krista te smo im pozvani prvi priteći u pomoć svjedočeći snagom kršćanske ljubavi i dobrohotnosti.

Svaki kršćanin i kršćanka snagom vjere neka društvo izgrađuje vrijednosno, osobito živim svjedočenjem kršćanske ljubavi, zauzetošću u promicanju općega dobra i socijalne pravednosti, na što nas osobito poziva socijalni nauk Crkve. U tome smislu, pozivamo poglavito katoličke udruge da se zauzmu za promicanje kršćanskih vrijednosti u društvu. Ne bismo smjeli šutjeti i ostati zatvoreni u neki svoj osobni odnos s Bogom, nego smo pozvani snagom vjere i sakramentalnih darova djelatno se zauzeti za aktualiziranje Evanđelja u složenoj mreži društvenih odnosa. „Nije riječ jednostavno o tome da se dospije do čovjeka u društvu, čovjeka kao primatelja evanđeoskog navještaja, već *obogatiti i uskvasati samo društvo s Evanđeljem*.”²⁴ Brinuti se za čovjeka znači uključiti i društvo u misijsku i spasenjsku skrb.

Poziv na novi evangelizacijski zamah

22. Svijest da smo Kristovi vjernici potiče nas na evanđeosku hrabrost u suočavanju sa suvremenim izazovima koji nam svednevice kucaju na vrata. Među njima su i migracije iznimnih razmjera koji naš prostor čine novim domom i životnim ozračjem za mnoge useljenike iz drugih krajeva svijeta, iz drugih kultura, drugih jezika i naroda, religijskih i svjetonazorskih vrijednosnih sustava. U svemu što se događa pokušavamo prepoznavati Božje naume i usklađivati ih s našom odgovornosti, uvijek idući putem dobra. Stoga shvaćamo zahtjevnost usk-

lađivanja različitosti koje se susreću.

Zajedničko dobro uključuje mir, tj. postojanost i sigurnost pravedna poretka. Prema tome, pretpostavlja se da mjerodavne vlasti, poštenim sredstvima, jamče sigurnost društva i njegovih članova.²⁵

Treba očekivati da će nositelji odgovornih služba, svjesni višeslojnosti poteškoća, mudro i s potrebnom osjetljivošću provoditi useljeničku politiku koja obogaćuje, a ne ugrožava, kako starosjedioce tako i one koji dolaze. Pred bilo kojom bijedom i potrebama migranata, tamo gdje im je ugrožena egzistencija pa i sigurnost života nema izgovora za nedjelovanje. U svakome čovjeku koji je ugrožen, ugrožen je Isus koji kuca na vrata našega srca.

Kristovi vjernici u hrvatskome narodu koji je tijekom svoje povijesti bio suočen s pojavama i valovima iseljavanja, a i sam je bio proganjan i iseljavan u brojnim svojim sinovima i kćerima, u svakome bratu čovjeku gleda Božje dijete, osobu, stvorenu kao neponovljivo biće, na „sliku i priliku Božju” (*Post* 1, 26-28). Po svome poslanju „Crkva (...) putuje zajedno s čitavim čovječanstvom te sa svijetom proživljava istu zemaljsku sudbinu. Ona postoji kao kvasac i tako reći kao duša ljudskoga društva, koje se treba u Kristu obnoviti i preobraziti u Božju obitelj.”²⁶

U tim novim okolnostima koje imaju obilježja globalnosti, te tako – još i više – zahvaćaju i druge narode i države, mi ne zaboravljamo svoju pozvanost da budemo evangelizacijskim kvascem naših novih sugrađana koji se iz najrazličitijih razloga zakonito useljavaju u našu domovinu. I dok svakomu čovjeku želimo evanđeoskom jasnoćom i čovjekoljubljem posvjedočiti svoju kršćansku vjeru i dati „obrazloženje nade koja je u nama” (*I Pt* 3, 8-17), istodobno potičemo na sve odgovorne u našoj društ-

23 Benedikt XVI., Apostolsko pismo *Porta Fidei*, br. 14.

24 Papinsko vijeće ‘Iustitia et pax’, *Kompendij socijalnog nauka Crkve*, br. 62.

25 Usp. *Katekizam Katoličke crkve*, br. 1909.

26 Drugi vatikanski koncil, Konstitucija *Gaudium et spes*, br. 40.

venoj zajednici na trajnu i zauzetu skrb, da bi se svakomu od te novopridošle braće i sestara olakšalo živjeti i štitilo dostojanstven život i rad.

III. BUDUĆNOST – LJEPOTA KOJA PRIVLAČI I ODUŠEVLJAVA

Djelovanje Duha

23. Spomen obično vežemo za čudesna djela nebeskoga Oca, prisutnost uz Sina koji ostaje s nama do svršetka svijeta (usp. *Mt* 28, 20), a Duh Sveti, koji je sveza ljubavi, očituje se i djeluje u raznolikosti darova raspirujući u nama nadu i otvarajući neslućene prostore budućega snagom koja nadvladava i smrt, kao posljednjega neprijatelja (usp. *I Kor* 15, 26).

Najsnažnija i najuvjerljivija provjera naših težnja i nadanja o postizanju sreće, o ispunjenju čežnja, svakako je susret s granicama među kojima najizazovnijom ostaje smrt. S njom je povezana i konačna prosudba života.

Mi vjerujemo i puni smo pouzdanja, jer smo Kristovi, jer smo s njim i u njemu. Naš je Bog darovao svoga Sina koji se za nas predao u smrt, da bismo po ljubavi iz smrti prešli u život. Snagom ljubavi ostajemo zagledani u vječnost; samo je ljubav istinska ljepota; samo se ona svemu nada, u konačnici sve privlači, sve povezuje i oduševljava.

Zahvalnost i prošnja

24. U zahvalnosti se osvrćući na prošlost u kojoj prepoznamo svoje kršćanske i narodne korijene, molimo Gospodina da nam sadašnjost bude blagoslovljena, a budućnost usmjerena dobru i istini, u skladu s njegovom voljom.

Nalazeći se na određenoj razmjeri vremena u kojemu se mijenjaju obrasci društvenih odnosa, svjesni smo da nas je Bog postavio na mjesto i u vrijeme u kojemu on u svojoj providnosti računa s nama. Sigurno je da će Božja ljubav pobijediti sile zla, jer „na kraju

ostaje ljubav” (*I Kor* 13, 13), jer je sâm Bog ljubav (usp. *I Iv* 4, 16).

Tijekom stoljetne, kao i nedavne prošlosti naše Crkve i naroda, osvjedočili smo se u snagu ljubavi, molitve, zajedništva i solidarnosti, obiteljskih vrijednosti i kršćanskih krjeposti. Molimo stoga Gospodina, Gospodara povijesti i života, da naš narod podupire i krijepi na putu istine, pravednosti i mira, u izgradnji ‘kulture života’!

Posveta Presvetomu Srcu Isusovu

25. Isus Krist isti je „jučer, danas i uvijek” (*Heb* 13, 8). Njegovu Presvetom Srcu, iz kojega izvire njegova božanska ljubav prema nama; Srcu, u kojemu je izvor naše vjere i ono vrelo koje održava živima naša kršćanska uvjerenja²⁷, iz svoga srca upravljamo molitve da sadašnji naraštaji ne iznevjere plog vjere i istinsku ljubav prema Katoličkoj crkvi, domovini i narodu, koja je plod dara Božje ljubavi u Isusu Kristu, izliven u naša srca po Duhu Svetome.

Odlučili smo Presvetomu Srcu Isusovu posvetiti sve nas i našu domovinu. Pozivamo, dakle, sav Božji narod i njegove pastire, sve prezbitere i đakone, redovnike i redovnice, sve Bogu posvećene osobe, svakoga vjernika i vjernicu da na svetkovinu Presvetoga Srca Isusova, 27. lipnja Jubilejske 2025. godine, budemo dionici posvete našega naroda i domovine Presvetomu Srcu Krista Gospodina.

Prema jubileju 2041. godine

26. Tko ne poznaje povijest spasenja i svoju narodnu povijest, ne poznaje ni svoj pravi identitet i najčešće ponavlja pogreške prošlih naraštaja. Povijest Hrvata obilježena je kršćanskom kulturom i uskom povezanosti s Katoličkom crkvom. Ovo je prigoda podsjetiti se ne samo na davnu, srednjovjekovnu prošlost Hrvata i Hrvatskoga kraljevstva, kneževine Huma i Bosanskoga kraljevstva, nego i na sve ono što je hrvatski narod prošao u tijeku svoje burne povijesti, od

²⁷ Usp. Franjo, Enciklika *Dilexit nos*, br. 32.

svojih početaka pa sve do uspostave neovisne Hrvatske, novoga življenja slobode u zajedništvu s europskim narodima te njezina ulaska u zajedništvo europskih država.

Koliko li je puta na našim usnama bio vapaj psalmista u hodočasničkoj pjesmi: „Da nije Gospodin za nas bio [...] kad se ljudi digoše proti nama, žive bi nas progutali! [...] Blagoslovljen Gospodin koji nas ne daje za plijen zubima njihovim!” (Ps 124, 2-3.6). Obnova vjere zalog je da nas kao naroda neće nestati jer vjera daje snagu za novi život.

S pogledom koji seže i malo dalje, uz Božju ćemo se pomoć, Jubilejske 2041. godine, iznova spominjati misije opata Martina, prvih dodira našega naroda s kršćanskim navještajem i začetaka naših odnosa s Petrovom Stolicom.

Hodočasnici nade

27. U hodu ovom Jubilejskom godinom, kao *hodočasnici nade*, na našim drevnim kršćanskim tragovima i u krilu Crkve, pozivamo sve naše vjernike na hrvatsko nacionalno hodočašće u Rim koje će se, kako se nadamo u Gospodinu, ostvariti od 5. do 12. listopada 2025. Bit će to prigoda da i mi, poput milijuna drugih hodočasnika koji će doći u Vječni Grad, pohodimo njegove Bazilike apostolskih prvaka sv. Petra i sv. Pavla i druga sveta mjesta te još jedanput obnovimo vjernost Katoličkoj crkvi, Kristovu namjesniku i Petrovu nasljedniku.

Vrijedno je podsjetiti i na stihove Dantea Alighierija koji u *Božanstvenoj komediji* spominje Hrvata u liku ganuta hodočasnika kako motri otisak Kristova lica na Veronikinu rupcu:

„Poput onoga koji možda iz Hrvatske dođe da vidi našu Veroniku,

po svojom vjekovječnom čežnjom nezasićen, kaže u misli, dok se pokazuje / rubac/:

‘O Gospode moj, Isuse Kriste, pravi Bože, tako li je, dakle, izgledalo lice tvoje!’”²⁸

²⁸ Dante, *Raj*, XXXI. pjev., 103 – 108.

Obnovljeni u vjeri, kao Kristovi vjernici, u svojim ćemo sredinama, u mjesnim Crkvama, u našim društvenim zajednicama, nastaviti i dalje zauzeto izgrađivati svoju uključenost u promicanje istinskoga zajedništva sa svim ljudima, pozorni na ekumenska nastojanja i međureligijski dijalog, na njegovanje mirna i plodonosna sklada te na stvaranje ozračja međusobnoga poštovanja i povjerenja.

U Jubilejsku 2025. godinu i Crkva u Hrvata, kao dio Sveopće Crkve, ulazi pod sigurnim vodstvom Duha Svetoga, u ozračju nedavno zaključene XVI. redovite opće skupštine Biskupske sinode o sinodalnosti. Uistinu: „Cijeli sinodalni hod, ukorijenjen u Predaji Crkve, odvijao se u svjetlu Koncilskoga učiteljstva. Drugi vatikanski koncil bio je zapravo kao sjeme posijano u njivu svijeta i Crkve. Svakodnevni život vjernika, iskustvo Crkava u svakome narodu i kulturi, višestruka svjedočanstva svetosti, promišljanja teologa, bili su tlo na kojemu je ona klijala i rasla. Sinoda 2021. – 2024. nastavlja crpiti energiju toga sjemena i razvijati njegovu nutarnju snagu. Sinodalni hod zapravo provodi ono što je Koncil naučavao o Crkvi kao otajstvu i Božjemu narodu, pozvanomu na svetost s pomoću trajnoga obraćenja koje proizlazi iz slušanja Evanđelja. U tome smislu predstavlja pravi čin daljnjega prihvatanja Koncila; produžuje njegovu nadahnuće i ponovno pokreće njegovu proročku snagu za današnji svijet.”²⁹

Iznova otkrivajući svoje sinodsko poslanje, u sinodskom procesu koji je „i proces učenja, tijekom kojega Crkva bolje upoznaje samu sebe i prepoznaje oblike pastoralnoga djelovanja, najprikladnije za poslanje koje joj je povjerio njezin Gospodin”³⁰, i mi, Crkva u Hrvatā, osjećamo snažan poziv na obnavljanje i potvrđivanje svoje

²⁹ Završni dokument drugog zasjedanja XVI. redovite opće skupštine Biskupske sinode (2. – 27. listopada 2024.) „Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje, poslanje”, br. 5.

³⁰ Franjo, *Govor na otvaranju prve kongregacije XVI. Redovite opće skupštine Biskupske sinode o sinodalnosti*, 2. listopada 2024.

vjere u jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu; vjeru u evanđeoski, apostolski i koncilski nauk, vjeru u puninu katoličkoga bogostovlja i u puninu crkvene uprave sa Zborom biskupa s Rimskim prvosvećenikom na čelu.

Upravljeni prema budućnosti

28. Kada u slavlju jubileja upravljamo zahvalan pogled na Isusa Krista, Raspetoga i Uskrsnuloga, oči naše duše upravljene su k blaženoj vječnosti. U nadi darovanoj po otajstvu Kristova uskrsnuća, čvrsto uvjereni u milosrdnu ljubav nebeskoga Oca, upravljani smo budućnosti. Na putu prema vječnoj domovini nosi nas radost Kristovih učenika koji ga susreću u lomljenju euharistijskoga kruha i žele svim ljudima prenijeti poruku radosti: Krist je Gospodin živ i pripremio je dom u zajedništvu konačne ljubavi svima koji mu vjeruju i koji ga ljube.

U krilu Očevu, u zajedništvu Oca, Sina i Duha Svetoga, sa svima svetima i blaženima konačni je cilj, smisao i ostvarenje svakoga djeteta Božjega. Tu nam je budućnost otvorio Krist svojim uskrsnućem od mrtvih i pozvao nas da se ne bojimo poći njegovim putem, sve do sretne vječnosti. Stoga, jer je budućnost u Božjim rukama, onima koji njemu i u njega vjeruju i njega slave ništa ne može konačno nauditi, pa ni sama smrt. A cilj zemaljskoga života nije tek produžiti dane na zemlji, nego doći u život vječni, Božjom milošću i slobodnom suradnjom u božanskoj istini, dobroti i divoti.

Ispovijest vjere Hrvata katolika

29. S pouzdanjem u Božju dobrotu i milosrđe, kao i u zagovor Blažene Djevice Marije i svih svetaca i blaženika hrvatskoga naroda, nadamo se da ćemo godinu sveopćega jubileja, skupa sa spomenom nacionalnoga jubileja, dostojno proslaviti svečanim skupom s obnovom krsnih zavjeta i obećanja koja smo kao narod toliko puta u povijesti potvrdili, a

koja i danas očitujemo dragim nam ispovjednim izriječkom:

„Čvrsto vjerujem u Boga Oca i Sina i Duha Svetoga! Životom želim potvrditi svoj krsni savez s Bogom i tako obnoviti sveti i pradedovski zavjet vjere u Isusa Krista i vjernosti Katoličkoj Crkvi. Svoju odluku polažem u bezgrešno srce presvete Bogorodice Marije! Najvjernija odvjetnice, na braniku stoj, čuvaj našu svetu vjeru i hrvatski dom!”

Čestitka i blagoslov

30. Predraga braćo i sestre, u nadolazećoj svetkovini Božića slavimo Otajstvo vječne Očeve Riječi koja je uzela našu ljudsku narav i ušla u vremenitost, u našu ljudsku povijest. Tim je svjetlom obasjana i prožeta sva naša ljudska stvarnost, sva naša prošlost, sadašnjost i budućnost. Uistinu, u toj Riječi „bijaše život i život bijaše ljudima svjetlo; i svjetlo u tami svijetli i tama ga ne obuze” (Iv 1, 4-6).

Po daru novoga života, primljenoga u krštenju, jačanoga Duhom za hod prema vječnosti, hranjenog euharistijom, hranom besmrtnosti, mi smo znakovi nade, posebice kao Crkva, Kristovo Tijelo.

U ozračju duboke radosti koja nas ispunja zbog spoznanja da nas je tako i toliko Bog ljubio i ljubi, ostajući u nama po svome Duhu, svima vam od srca želimo sretan Božić zazivajući na sve vas blagoslov i moleći da vam blagoslovom ispunjena bude cijela nova, Jubilejska 2025. godina.

Dano na Prvu nedjelju došašća, 1. prosinca 2024. godine

Vaši biskupi
Hrvatske biskupske konferencije i
Biskupske konferencije Bosne i
Hercegovine

27. ZAJEDNIČKO ZASJEDANJE HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE I BISKUPSKE KONFERENCIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Članovi Hrvatske biskupske konferencije (HBK) i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine (BK BiH) održali su 27. redovito zajedničko zasjedanje 20. siječnja 2025. u sjedištu HBK-a u Zagrebu. Zasjedanje je održano pod predsjedanjem zagrebačkog nadbiskupa Dražena Kutleše, predsjednika HBK-a, te vrhbosanskog nadbiskupa i apostolskog upravitelja Vojnog ordinarijata u BiH Tome Vukšića, predsjednika BK BiH.

Na zasjedanju su sudjelovali svi članovi HBK-a i BK BiH, osim banjolučkog biskupa Željka Majića, čiji je delegat bio generalni vikar Banjolučke biskupije, mons. Karlo Višaticki.

Biskupi su upoznati s radom Vijeća HBK-a i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu te su saslušali izlaganje dr. Lukasa Schreibera, nacionalnog ravnatelja Njemačke biskupske konferencije za dušobrižništvo na drugim jezicima i obredima. Dr. Schreiber istaknuo je kako u Njemačkoj oko 17 % katolika čine osobe sa stranim državljanstvom, koje dolaze iz 27 zemalja i jezičnih skupina te 12 Istočnih katoličkih Crkvi. Među njima ima oko 354 tisuće katolika podrijetlom iz Hrvatske i BiH. Podsjetio je kako je Njemačka biskupska konferencija nedavno objavila Smjernice za dušobrižništvo na drugim jezicima i obredima, koje potiču snažniju integraciju katolika migranata u mjesne Crkve. Suradnju s HBK i BK BiH ocijenio je izvrsnom.

Potom je godišnje izvješće podnio nacionalni ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu, dr. Tomislav Markić. Izvijestio je da hrvatska inozemna pastva obuhvaća 180 hrvatskih katoličkih župa, misija, zajednica ili centara u kojima djeluje ukupno 184 svećenika. Biskupi su upoznati s aktualnostima u dušobrižništvu za Hrvate u inozemstvu. Na zasjedanju je ponovno izražena zah-

valnost svima koji su uključeni u pastoralnu skrb za hrvatske katolike diljem svijeta.

Nadbiskup Tomo Vukšić imenovan je predsjednikom Vijeća HBK-a i BK BiH za inozemnu pastvu na novi petogodišnji mandat.

Šibenski biskup Tomislav Rogić, predsjedatelj Biskupske komisije za Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu izvijestio je o službenom pohodu Zavodu sredinom siječnja 2025. godine. U Zavodu trenutno boravi 24 svećenika studenta iz Đakovačko-osječke, Zagrebačke, Vrhbosanske, Splitsko-makarske, Riječke i Zadarske nadbiskupije, Varaždinske, Sisačke, Bjelovarsko-križevačke i Požeške biskupije te Križevačke eparhije, koji studiraju na devet crkvenih sveučilišta u Rimu.

Na zasjedanju su prikazani rezultati akcije Tjedan solidarnosti s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini, o čemu su izvijestili predsjednici Caritasa dviju biskupskih konferencija – nadbiskup Tomo Vukšić i varaždinski biskup Bože Radoš. Članovi BK BiH zahvalili su svima koji pridonose ovoj akciji, čija se sredstva koriste za skrb o potrebitima te za različite korisne projekte u bosanskohercegovačkim biskupijama. Sljedeći Tjedan solidarnosti održat će se od 23. do 29. ožujka ove godine, a središnje euharistijsko slavlje bit će slavljeno u Župi Žepče na treću korizmenu nedjelju, 23. ožujka.

O radu zajedničke Komisije HBK-a i BK BiH za hrvatski martirologij izvijestio je njezin predsjednik, krčki biskup Ivica Petanjak. Predstavio je dosadašnje rezultate rada Komisije, koja je popisala oko 300 tisuća žrtava, te je ukazao na izazove s kojima se taj projekt suočava.

HBK i BK BiH nastavljaju iznimno dobru suradnju i na području misijskog pastorala, što je istaknuo predsjednik Vijeća HBK-a za

misije, porečki i pulski biskup Ivan Štironja. Papinska misijska djela (PMD) u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini zajedničkim naporima podižu svijest o važnosti evangelizacije i misijskog djelovanja. Biskupi su zahvalili svima koji svojim radom i darovima pomažu misionarima u njihovom poslanju. Susret hrvatskih misionara ove godine održat će se od 21. do 25. lipnja u Đakovu.

O pripremama za proslavu Svete Godine 2025. i 1100. obljetnice splitskih crkvenih sabora iz vremena kralja Tomislava govorio je predsjednik Odbora HBK-a za jubilejske proslave, vojni ordinarij Jure Bogdan. Pods-

jetio je na planirana događanja, uključujući Vjeronaučnu olimpijadu, znanstveni simpozij od 8. do 10. svibnja u Splitu, posvetu naroda i domovine Presvetom Srcu Isusovu 27. lipnja, zajedničko euharistijsko slavlje u Tomislavgradu 5. srpnja te nacionalno hodočašće u Rim od 5. do 12. listopada.

Na kraju zasjedanja, biskupi su dali upute za nastavak izrade dokumenta koji sadrži načela i smjernice za formaciju svećenika te su obaviješteni o tijeku prijevoda Misala na hrvatski jezik.

Tajništva HBK-a i BK BiH

III.

BISKUPSKA KONFERENCIJA BOSNE I HERCEGOVINE

PORUKA BISKUPA ŽELJKA MAJIĆA, PREDSJEDNIKA VIJEĆA ZA LAIKE, OBITELJ I ŽIVOT BK BIH, ZA DAN ŽIVOTA

BUDITE SAVRŠENI KAO ŠTO JE SAVRŠEN OTAC VAŠ NEBESKI

1. Sveta godina 2025.

Bulom *Spes non confundit* – Nada koja ne razočarava, Sveti Otac papa Franjo odredio je da vrijeme od Božića 2024. do Bogojavljenja 2026. bude posebno milosno vrijeme, vrijeme svetosti, hod savršenstva; da slaveći redoviti Jubilej ponovo u sebi otkrijemo dar i poziv na svetost koji svagdanje uprisutnjujemo u molitvi Očenaša dok izgovaramo zaziv: „Sveti se Ime Tvoje“. Na ovom hodočašću posvećenja Papa nas poziva da se hranimo nadom koja ne razočarava (Rim 5,5). Jer Krist je naša nada i On nas nikada nije razočarao. A poziv Isusov jest poziv na savršenstvo – svetost: „Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski“ (Mt 5,48). Ovaj Isusov poziv nije upravljen samo apostolima i „onima koji će na njihovu riječ povjerovati“ (Iv 1720). Među slušateljima bili su očevi i majke, djeca i mladi, djedovi i bake, radnici i ribari, obrtnici i zakonoznanci. I svi su, kako ističe sv. Matej, bili zaneseni njegovim naukom (Mt 7,28). Biti savršeni kao Otac nebeski znači ispuniti plan koji je On zacrtao o svakomu od nas, što molimo također u Očenašu: „Budi volja tvoja kako na nebu, tako i na zemlji“.

Stari Zavjet, Knjiga Levitskoga zakona, prenosi nam misao kojom Bog želi sve ljude učiniti dionicima svoga života. Radi se zapravo o svojevrsnoj zapovijedi Mojsiju: „Govori svoj zajednici Izraelaca i reci im: ‘Sveti budite! Jer sam svet ja, Jahve, Bog vaš!’“ (Lev 19,2). Ovim riječima, i zapovijedima koje iz nje proizlaze (usp. Lev 19,3-37), sam Bog poziva izabrani narod da ostane vjeran savezu koji je s njim sklopio, da u poniznosti i vjernosti hodi njegovim putovima, da vrši njegovu svetu volju i „ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe“ (Lev

19,18). A svetost – savršeno življenje djece Božje - očituje se u tomu da „naše djetinjstvo odgovara Božjem očinstvu, kako bi Bog bio slavljen i hvaljen dobrim čovjekovim vladanjem“ kako je svojevremeno pisao sv. Ciprijan.¹

2. Svetkovina Prikazanja Gospodinova u Hramu

Ovogodišnji Dan života obilježavamo i slavimo na svetkovinu Prikazanja Gospodinova u Hramu. Sv. Luka nas izvješćuje (2,22-40) kako su Marija i Josip, obdržavajući Mojsijev Zakon, nakon što se ispunilo vrijeme njezina čišćenja, ponijeli dijete Isusa u jeruzalemski Hram da ga prikažu Gospodinu. U Hramu ih dočekuju starac Šimun kojemu je Gospodin obećao da ne će vidjeti smrti dok ne vidi Pomazanika Gospodnjega, i proročica Ana koja je kroz duge godine postovima i molitvama danju i noću služila Gospodinu.

Promotrimo na kratko ovu čudesnu zajednicu koja se sabrala u Hramu darovatelja života, mjestu posebne Božje nazočnosti. Sve po Božjem Zakonu, u Božjoj Milosti. Marija, Djevica čista prije poroda, u porodu i poslije poroda, nije se imala od čega čistiti. Ali neka sve bude po pisanu Božjem Zakonu.

Josip, duboko svjestan da to Dijete nije njegovo, i ne samo biološki, nego da je to Božji Sin i da u potpunosti pripada Bogu, da je On Riječ Tijelom postala po kojoj sve postade (Iv 1,3) i da je došao na svijet za spas čovjeka i svega stvorenoga: „On će spasiti narod svoj od grijeha njegovih“ (Lk 1,20); da je on onaj Veliki Svećenik koji jedini „može do kraja spasavati one koji po njemu

¹ *Liber de zelo et livore* [Knjiga o zavisti i ogorčenosti], 15: CCL 3a, 83.

pristupaju k Bogu - uvijek živ da se za njih zauzima“ (Heb 7,25), polazi iz betlehemske ubožnice u veličanstveni jeruzalemski Hram da izvrši Zakon Gospodnji.

Starac Šimun čovjek Duha Božjega i pro-ročica Ana neumorna u postu i molitvi, na najuzvišeniji način doživjeli su ispunjenje obećanja - punina vremena - simbol su prav-ednikâ koji su s nadom iščekivali pojavak Sina Božjega – obećanog Mesije. Primanje u naručje i gledanje Onoga koji je „postavljen na propast i uzdignuće mnogima u Izraelu i za znak osporavan – da se razotkriju namisli ljudskih srdaca“ (Lk 2,34-35), bilo je ispunjenje svih njihovih nadanja. Ništa im više u ovom životu nije trebalo: „Sad otpuštaš slugu svojega, Gospodaru, po riječi svojoj, u miru! Ta vidješe oči moje spasenje tvoje, koje si pripremio pred licem svih naroda: svjetlost na prosvjetljenje narodâ – *Lumen gentium*, slavu puka svoga izraelskoga“ (Lk 2,29-32).

Providnosni hramski susret Svete Obitelji: Isusa, Marije i Josipa, sa starcima Šimunom i Anom upućuje na zaključak da obitelj nije samo bračni savez muža i žene; da obitelj nije samo zajednica roditelja i djece, da je obitelj mjesto gdje se poštuje dostojanstvo starijih osoba: „Ustani pred sijedom glavom; poštuju lice starca“ (Lev 19,32); da je obitelj zajednica onih gdje se Bog časti i proslavlja; zajednica kojoj je Isus i njegovo Evanđelje izvor, tok i uvir životnoga putovanja. I sve u snazi Duha Svetoga. A dijete Isus u naručju starca Šimuna upućuje da je život u Božjim rukama od početka: „Kada vrijeme napuni se da ta mislo bude čin, Krenu s grada Oca svoga, Stvorac svijeta, Božji Sin. I u tijelu pojavi se kao sinak Djevičin“ i završetkom: „Sad otpuštaš slugu svoga, Gospodaru, po riječi svojoj u miru.“

3. Da život imaju

Isus je došao na ovaj svijet, prošao kroza smrt u uskrsnuće, da ljudi imaju život, da ga imaju u izobilju (Iv 10,10).

Ne malo nas uznemiruju, a vjerujem u ljud-

skom i kršćanskom osjećaju i rastužuju, vijesti koje svagdanje možemo čuti i gledati preko raznih medija o grijehu koji Bogu vapije, ubijanju tolikih koje sam Bog u svijet pozva da život imaju, u izobilju da ga imaju. I jednako radilo se o velikim ratovima, obračunu kriminalnih skupina, do pojedinačnih ubojstava tolikih nevinih; ubojstva koje više nije strano roditeljima, djeci i mladima. Živimo u vremenu kada čovjek postaje sve više broj, a sve manje ime i prezime, osoba, najsavršenije djelo Božjega stvaranja, slika Boga živoga.

Dok s jedne strane pohvaljujemo sve koji osuđuju bilo koju vrstu zločina i potičemo ih da budu još glasniji, hrabrimo i molitvom pratimo graditelje mira, zaštitnike života i promicatelje dostojanstva ljudske osobe, u isto vrijeme s velikom se bolju pitamo kako do tih istih medija, ureda za zaštitu svega i svačega, parlamentarnih odbora i zakonodavaca ne dopiru krikovi tolikih ubijenih u utrobama majke, bolni jauči teško oboljelih, osamljenih i ostavljenih. Ili se pak varamo? Naime, svaki se govor o abortusu napada, promicatelji života bezumnim argumentima o pravu žene na vlastito tijelo, a u isto vrijeme niječući pravo na život začetoga i još nerođenoga, u javnom prostoru se diskvalificira, a parlamentarci, pa i oni koji se deklariraju kao vjernici, ne slijede glas savjesti nego dižu ruke u interesu bezbožnih politika donoseći zakone o legalizaciji pobačaja i potpomognuta samoubojstva – eutanazije.

Crkva je uvijek imala snage stati u zaštitu života, podignuti glas u zaštitu najranjivijih kojima se oduzima iskonsko - božansko pravo na život od naravna začeca do naravne smrti i neumorno posvješćivati i učiti: da je ljudski život svet i nepovrjediv; da je njegov jedini Gospodar Bog, a nama ljudima povjerena je uzvišena zadaća da ga čuvamo, branimo i održavamo; da život jednom začet treba najbrižnije štititi; da su abortus i čedomorstvo strašni zločini²; da je izravno i namjerno ubojstvo nevina ljudskog bića uvijek

² Gaudium et spes, br. 51.

teško nemoralno djelo³; neotuđivo dostojanstvo ljudskog života i u njegovoj krajnjoj etapi trpljenja i smrti te da je eutanazija, u svakoj prilici i situaciji „u sebi zao čin“. ⁴ Tom glasu i crkvenom Učiteljstvu pridružujemo se i mi ovom porukom za Dan života 2025. godine.

Kada se izraelski narod našao pred prijetnjom uništenja, Mordokaj šalje poruku svojoj nećakinji Esteri, babilonskoj kraljici: „Nemoj misliti da ćeš se zato što se nalaziš u kraljevoj palači spasiti jedina od svih Židova: jer budeš li u ovoj prilici šutjela, doći će Židovima pomoć i spas s druge strane, a ti ćeš s kućom svoga oca propasti“ (Est 4,13-14).

Stoga, draga braćo i sestre u Kristu Isusu koji nas poziva da budemo savršeni kao što je savršen Otac naš nebeski i koji dođe na ovaj svijet, koji je prošao kroz smrt i uskrsnuće, da ljudi imaju novi život, da ga u izobilju imaju, uvijek, a posebno danas, kada sotona zaodjenuta „civilizacijskim dosezima“ po kojima dostojanstvo i pravo „maloga“ – posebno nerođenoga i nemoćnoga - pred interesom „moćnoga“ nema nikakvu vrijednost, pozvani smo da budemo „evanđelje života“. Naša zemlja i Crkva u njoj koja još uvijek nije iscijelila rane i izbrisala suze zbog ne tako davnih ratnih ubijanja, progonstava i razaranja, dok zajedno s cijelim svijetom osjeća posljedice strašnih ratova, klimatskih promjena, socijalne neosjetljivosti i gaženja temeljnih ljudskih prava, nadasve je potrebna brige i borbe za život. Jer odavna su nam kolijevke, vrtići i škole sve praznije, a starački domovi i groblja punija. Nažalost nisu rijetki pobačaji, a tolikim starima, bolesnima i nemoćnima tama, vlaga i samoća jedine su životne pratiteljice. Pred ovim žalosnim pojavama koje vode samouništenju, nitko ne smije zatvarati oči, okretati glavu, šutjeti. Ponovimo još jednom Mordokajeve riječi Esteri: Budeš li u ovoj prilici šutjela, doći će Židovima pomoć i

spas s druge strane, a ti ćeš s kućom svoga oca propasti.

4. Molitva

Želimo ovo razmišljanje – poruku završiti pozivom na molbenice:

- da naša molitva bude molitva proročice Ane koja je danju i noću postovima i molitvama služila Gospodinu te je poput starca Šimuna vidjela „Svjetlo na prosvjetljenje naroda, slavu puka svoga izraelskoga“;
- da naše obitelji budu zajednice milosti i molitve, škola ljudskih i kršćanskih krjeposti, napose krjeposti ljubavi, a euharistijski Kruh da nas učini jednim jedinim tijelom;
- da nas Presveto Srce Isusovo po zagovoru Bezgrješnog Srca Marijina očuva od svakoga grijeha, posebno grijeha protiv vjere, ufanja i ljubavi, grijeha protiv života, grijeha psovke i bludnosti, grijeha jezika i zavisiti, grijeha mržnje i svakoga zla te budemo savršeni kao što je savršen Otac naš nebeski;
- da se otvorimo životu, da se iz kolijevki i obitelji naših čuje vika djece a svi članovi naših obitelji postignu sretnu starost i nekoć s prijateljima uživaju vječnu radost na nebu;
- da se uvijek i svugdje u nama i po nama vrši volja Božja, obdržavaju Božji Zakoni i naredbe. Jer, „jedan je Bog i Otac sviju, nad svima i po svima i u svima“ (Ef 4,6).

Sveti Otac papa Benedikt XVI., na Molitvenom bdjenju za nerođeni život u Vatikanu, 27. studenoga 2010. izmolio je ovu molitvu⁵ koju rado s vama dijelimo i molimo:

Gospodine Isuse, Ti vjerno posjećuješ i svojom nazočnošću ispunjaš Crkvu i povijest ljudi; Ti nas po čudesnom sakramentu svoga Tijela i Krvi činiš dionicima božanskog života i daješ nam da kušamo radost vječnoga života; klanjamo Ti se i blagoslivljamo Te.

Stojimo ničice pred Tobom, začetniče i ljubitelju među nama stvarno prisutnog i živog života i molimo Te: Probudi u nama poštovanje za svaki rađajući život, daj da u

3 Ivan Pavao II., enciklika *Evangelium vitae*, 25. III. 1995., br. 57.

4 Kongregacija za nauk vjere, pismo *Samaritanus bonus*, 22. IX. 2020., br. 1.

5 https://www.vatican.va/content/benedict-xvi/it/homilies/2010/documents/hf_ben-xvi_hom_20101127_ves-pri-avvento.html

svakom plodu majčinske utrobe prepoznamo divno Stvoriteljevo djelo, naša srca pripremi za velikodušan prihvata svakog djeteta koje se pomalja na život.

Blagoslovi obitelji, posveti svezu zaručnika, oplodi njihovu ljubav. Svojim svjetlom prati odabire zakonodavnih skupština da narodi i države priznaju i poštuju svetost života, svakoga ljudskog života.

Upravlja djelom znanstvenika i liječnika da napredak pridonese cjelovitom dobru osobe te da nitko ne nastrada od ubijanja i nepravde. Kreativnom ljubavlju obdaru upravitelje i gospodarstvenike da uvide i promiču prikladne životne uvjete kako bi se mlade obitelji mogle smjerno otvoriti rađanju svoje djece.

Utješi bračne parove koji pate jer ne mogu imati djece, providi u svojoj dobroti. Odgajaj sve da se skrbe za siročad i napuštenu djecu, da mogu osjetiti toplinu Tvoje ljubavi, utjehu Tvoga Božanskog Srca.

S Marijom Majkom tvojom, velikom vjernicom, u čijoj si utrobi uzeo našu ljudsku naravu, od Tebe, koji si jedino naše Dobro i Spasitelj, očekujemo snagu da možemo voljeti život i služiti mu, čekajući da u Tebi zauvijek živimo, u zajedništvu Blaženoga Trojstva. Amen!

Željko Majić
banjolučki biskup,
predsjednik Vijeća za laike, obitelji i život
BK BiH

PRIOPĆENJE S 92. REDOVITOG ZASJEDANJA BISKUPSKE KONFERENCIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine održala je 20. i 21. ožujka 2025. u prostorijama Biskupskog ordinarijata u Mostaru svoje 92. redovito zasjedanje pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog i apostolskog upravitelja Vojnog ordinarijata u BiH mons. Tome Vukšića, predsjednika BK BiH. Na zasjedanju su sudjelovali svi članovi BK BiH, apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini nadbiskup Francis Assisi Chullikatt te delegati mons. Roko Glasnović, dubrovački biskup, delegat Hrvatske biskupske konferencije i mons. Domenico Beneventi, biskup biskupije San Marino-Montefeltro, delegat Talijanske biskupske konferencije.

Na početku zasjedanja biskupi su uputili poruku Svetom Ocu u kojoj su čestitali dvanaestu godišnjicu pontifikata te izrazili, u svoje osobno ime, u ime svećenika, redovnika, redovnica i svih vjernika, molitvenu podršku.

U drugome dijelu zasjedanja predsjednici vijeća, komisija i povjerenstava BK BiH te Tajništva i Katoličke tiskovne agencije

podnijeli su izvješća o radu u 2024. godini. Biskupi zahvaljuju svim članovima na njihovom doprinosu i radu vijeća za dobro Crkve i društva u BiH.

U izvješću Vijeća za ekumenizam i dijalog među religijama i kulturama izražena je želja za još većim brojem međureligijskih i ekumenskih susreta, a biskupi su naglasili trajnu otvorenost Katoličke Crkve za suradnju i susret sa svim Crkvama i vjerskim zajednicama u Bosni i Hercegovini.

Vijeće za katehezu i novu evangelizaciju tijekom protekle godine naglasak je stavilo na temu sustavne župne kateheze i školskog vjeronauka, osobito na pripremu za primanje sakramenata pričesti i potvrde. Vijeće je također razgovaralo o provedbi i izazovima u procesu kurikulne reforme na području BiH. Članovi BK BiH zahvaljuju nastavnom osoblju za njihov trajni doprinos u odgoju i obrazovanju djece i mladih.

Biskupi su upoznati i s radom Vijeća za kler i sjemeništa. Prihvatili su prijedlog da na 12. međudekanskom susretu u Bosni i Hercegovini, koji će se održati 27. ožujka 2025. u

Nadbiskupijskom sjemeništu Petar Barbarić u Travniku, središnja tema bude Življenje kršćanske nade u kontekstu vremena.

Biskupi pozivaju na susret biskupa i svećenika, koji djeluju i koji su podrijetlom iz Bosne i Hercegovine, koji će se održati 4. lipnja u Tomislavgradu.

Biskupi su upoznati s dosadašnjim radom i aktualnim projektima Vijeća za liturgiju. Glede liturgijskog pjevanja i održavanja koncerata u crkvama biskupi pozivaju sve da se pridržavaju smjernica Biskupske konferencije objavljenih u dokumentu Za bolje pjevanje u liturgijskim zajednicama.

Primjenjujući odluke Svete Stolice, osnovano je novo Vijeće za laike, obitelj i život u kojem su se ujedinila dva dosadašnja vijeća: Vijeće za obitelj i Vijeće za laike. Biskupi su odobrili Pravilnik novoga Vijeća u čijoj organizaciji će biti održan Obiteljski dan na Kupresu 26. i 27. srpnja 2025.

Biskupi su upoznati i s radom Odbora za mlade. Podržavaju organizaciju hodočašća i sudjelovanje mladih u Rim povodom Jubileja mladih.

Saslušavši godišnje izvješće o radu Pedagoškog vijeća Sustava katoličkih škola za Europu biskupi su izrazili zahvalnost svima uključenima u rad ovih škola u kojima se obrazuju i odgajaju novi naraštaji. Pozivaju vjernike na molitvu i otvorenost prema životu, a sve strukture društva na rad oko stvaranja svih potrebnih preduvjeta za potporu

obiteljima i obnovu obiteljskog zajedništva.

Biskupi su upoznati i s djelovanjem Papinskih misijskih dijela u BiH i Misijske središnjice u Sarajevu. Raduje ih otvorenost brojnih pastoralnih djelatnika i članova biskupijskih zajednica za rad na pomaganju misija i misionara molitvom i uključivanjem u razne misijske akcije.

Biskupi su posvetili pozornost nastupima crkvenih osoba u medijima i izradi smjernica u vezi s time te pozivaju na odgovornost i razboritost u nastupima.

Razmatrali su također djelovanje karizmatičkih pokreta.

Komisija Iustitia et pax će i dalje pratiti razvoj društvenih i socijalnih prilika na području Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine i prema potrebi iznositi nauk Crkve o važnim i aktualnim pitanjima.

Glede aktualne političke situacije u Bosni i Hercegovini biskupi su izrazili nadu da će kroz iskren dijalog i uvažavanje prava svakoga naroda i svakoga pojedinaca biti nadiđena sadašnja kriza i sačuvan mir koji nema moralno prihvatljivu alternativu. Pozivaju sve vjernike na molitvu, a odgovorne na dijalog koji će odlikovati razboritost, strpljenje i iskrenost te da različitosti budu prepoznate kao istinske vrijednosti ove zemlje, a ne zapreke u izgradnji pravednog i uređenog društva.

Mostar 21. ožujka 2025.

Tajništvo BK BiH

USKRSNA PORUKA BISKUPA BISKUPSKE KONFERENCIJE BOSNE I HERCEGOVINE

MIR VAMA

„Uvečer toga istog dana, prvog u tjednu, dok su učenici u strahu od Židova bili zatvorili vrata, dođe Isus, stane u sredinu i reče im: ‘Mir vama!’“ (Iv 20,19).

Draga braćo i sestre!

Ovim nas riječima apostol Ljubavi sv. Ivan,

evanđelist, izvješćuje što se dogodilo nakon kalvarijske drame, muke i smrti Isusa iz Nazareta, „Boga od Boga, svjetlo od svjetla, pravoga Boga od pravoga Boga. Rođena, ne stvorena, istobitna s Ocem...“, kako su nas prije 1700 godina, nadahnuti Duhom Svetim, poučili saborski oci na prvom Ekumen-

skom koncilu u Niceji.

U strahu od Židova

Učenici su se pod dojmom Velikoga petka zatvorili u dvoranu Posljednje večere. Strah, razočaranost, osamljenost, izgubljenost, beznade, tuga, žalost, ispunili su njihov um, srce, dušu. Čak ni vijest o praznom grobu i susretu s Uskrslim koju su im donijele Marija Magdalena i druge žene nije promijenila njihovo mučno stanje upravo kao i onoj dvojici na putu u Emaus: „A mi se nadasmo da je on onaj koji ima otkupiti Izraela. Ali osim svega toga ovo je već treći dan što se to dogodilo. A zbuniše nas i žene neke od naših: u praskozorje bijahu na grobu, ali nisu našle njegova tijela pa dođoše te rekoše da su im se ukazali anđeli koji su rekli da je on živ“ (Lk 24,21-23).

Dode Isus, stane u sredinu i reče: „Mir vama“

U takvo beznadno stanje dolazi sam Isus, stane u sredinu i kaže im: Mir vama! (Iv 20,19). Uskrsli im donosi svoj uskrsni dar; daruje im svoj mir. Nije to „Pax Romana“ održavan snagom sile i oružja. To je Pax Christi. To je onaj mir o kojemu im je govorio na Posljednjoj večeri i obećao da će im ga ostaviti: „Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem. Dajem vam ga, ali ne kao što svijet daje“ (Iv 14,27). To je mir koji nije podložan zakonima prostora i vremena kao što ni uskrsli Krist sam nije podložan fizičkim zakonima i zaprekama što pokazuje ulazeći u dvoranu kroz zatvorena vrata. To je mir utemeljen na istini i pravdi i stalno se učvršćuje snagom ljubavi koju je on na najuzvišeniji način potvrdio kalvarijskom Žrtvom. Drugi vatikanski koncil u Pastoralnoj konstituciji o Crkvi u suvremenom svijetu „Gaudium et spes“ o miru naučava: „Mir nije puka odsutnost rata; on se ne svodi jedino na uspostavu ravnoteže protivničkih sila niti nastaje iz nasilničke vladavine, nego se s pravom i navlastito naziva ‘djelom pravednosti’ (Iz 32,7). On je plod onoga reda koji je u ljudsko društvo usadio njegov božanski

Utemeljitelj i koji trebaju udjelotvoriti ljudi što žedaju za sve savršenijom pravednošću. [...] Za izgradnju mira bezuvjetno je potrebna čvrsta volja da se poštuju drugi ljudi i narodi i njihovo dostojanstvo te zauzeto ispunjavanje bratstva. Tako je mir plod također ljubavi, koja ide dalje od onoga što može izvesti pravda“ (GS 78).

Samo je u Bogu mir

Dok smo i ove korizme u srcu proživljavali Isusovu spasiteljsku Žrtvu od izdaje preko nepravedna Litostrotosa, ozloglašavanja, tužakanja, lažna svjedočenja, bičevanja, trnovom krunom krunjenja, kalvarijskog hoda s teškim križem ljudskoga bezakonja do ubijanja Života koji dođe na svijet „da život imaju u izobilju da ga imaju“ (Iv 10,10), razumjeli smo, dragi vjernici, vaše strahove i nemalu uznemirenost srca. S obzirom na aktualnu političku situaciju u Bosni i Hercegovini, kada „pax daytoniana“ pokazuje sve svoje slabosti, u poruci s 92. plenarnoga zasjedanja naše BK, izrazili smo nadu da će kroz iskren dijalog i uvažavanje prava svakoga naroda i svakoga pojedinaca biti prevladana sadašnja kriza i sačuvan mir koji nema moralno prihvatljivu alternativu te pozivali sve vjernike na molitvu, a odgovorne na dijalog koji će odlikovati razboritost, strpljenje i iskrenost te da različitosti budu prepoznate kao istinske vrijednosti ove zemlje, a ne zapreke u izgradnji pravednog i uređenog društva. Ta naša nada nije neki iracionalni optimizam, nego ima svoj snažan temelj u vjeri u Krista Uskrsloga – Krista, našu nadu (1 Tim 1,1), koja ne razočarava; Krista koji nas i ovoga Uskrsa, poput preplašenih apostola u dvorani Posljednje večere, raspirujući u nama žar vjere hrabri: „Neka se ne uznemiruje vaše srce! Vjerujte u Boga i u me vjerujte!“ (Iv 14,1).

Sv. Augustin svoje veliko djelo „Ispovijesti“, svojevrsnu duhovnu autobiografiju, započinje ovim riječima: „Za sebe si nas stvorio, Bože, i nemirno je srce naše dok se ne smiri u Tebi!“

Sveti papa Ivan Pavao II., započinjući svoje blagoslovljeno služenje Crkvi u službi Kristova namjesnika i Petrova nasljednika, 22. listopada 1978. godine, pozvao je sve vjernike i sve ljude dobre volje da otvore širom vrata Kristu: „Ne bojte se! Otvorite, štoviše, širom otvorite vrata Kristu. Otvorite Njegovoj spasiteljskoj vlasti granice država, gospodarske i političke sustave, široka područja kulture, uljudbe, razvitka. Ne bojte se! Krist zna što je u čovjeku. Samo On to zna!” Otvorimo se i mi, draga braćo i sestre, Kristu uskrsnomu! Otvorimo vrata srca i doma kako bi nas svjetlo Uskrsloga obasjalo i ispunilo darom mira i ljubavi, zdravlja i radosti te kako bismo, obnovljeni snagom vjere u Uskrsloga, pobijedili sve strahove,

razočaranja, tuge i žalosti. I neka vatru uskrsne vjere i nade u srcima našim raspiruje ljubav Kristova.

Svoj braći svećenicima, redovnicima i redovnicama, svim Kristovim vjernicima i ljudima dobre volje, sretna i blagoslovljena svetkovina Uskrsnuća Gospodnjega!

Uoči Uskrsa, jubilarne 2025. godine

Mons. Tomo Vukšić, vrhbosanski nadbiskup
i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata
Mons. Petar Palić, mostarsko-duvanjski
biskup
i trebinjsko-mrkanski apostolski upravitelj
Mons. Željko Majić, banjolučki biskup

UPUTE BISKUPSKE KONFERENCIJE BIH UZ IZBOR NOVOGA PAPE

Draga braćo svećenici i redovnici,
Poštovane sestre redovnice,
Draga braćo i sestre!

U očekivanju novoga nasljednika apostola Petra kojemu će Providnost Božja, po svojoj milosti i izboru kardinala, povjeriti službu da utvrđuje braću u vjeri (usp. Lk 22,32), objavljujemo ove upute za ponašanje kroz vrijeme dok čekamo njegov izbor i za dan kad će izbor biti objavljen.

1. Od početka konklava do trenutka objave izbora novoga Pape, neka se u svim svetim Misama u molitvu vjernika uvrsti posebni zaziv za izbor Petrova nasljednika, a na kraju Mise neka se s vjernicima moli **molitva** koju vam dostavljamo u prilogu.

2. Kad u Vatikanu bude oglašen izbor novoga Pape uobičajenim znakovima (bijeli dim i zvono Bazilike sv. Petra), neka se u znak radosti oglase zvona na svim crkvama u našim biskupijama, po mogućnosti u trajanju od petnaest minuta.

3. Od trenutka objave imena novoga Pape, kao što je svima poznato, njegovo se ime spominje u euharistijskoj molitvi.

4. U nedjelju koja bude uslijedila neposredno nakon izbora, neka svećenici u svetim Misama Božjem narodu predstave novoizabranoga Papu i progovore o značenju papinske službe za Crkvu, potičući vjernike na obnovu odanosti i vjernosti Petrovu nasljedniku.

Po zagovoru apostola Petra, na sve vas zazivamo Božji blagoslov i srdačno vas u Gospodinu pozdravljamo.

Na blagdan apostola Filipa i Jakova, 3. svibnja 2025.

*Tomo Vukšić, vrhbosanski nadbiskup
i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata*

*Petar Palić, mostarsko-duvanjski biskup
apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski*

Željko Majić, banjolučki biskup

Prilog: **MOLITVA ZA IZBOR PAPE**

(moli se od početka konklava do izbora Pape)

Svemogući i vječni Bože, / Ti svojom Providnošću vodiš Crkvu kroz vjekove. /

U svojoj mudrosti postavio si apostola Petra kao stijenu / na kojoj si sagradio svoju Crkvu i obećao daje vrata paklena neće nadvladati. / Pogledaj s neba na svoju svetu Crkvu / koja s vjerom, nadom i ljubavlju moli i iščekuje novoga Petrova nasljednika. / Udijeli kardinalima izbornicima Duha mudrosti, razlučivanja i pobožnosti, / da prepoznaju Tvoga izabranika, / čovjeka molitve, poniznosti i apostolske revnosti, / koji će vjerno čuvati polog vjere, / utvrđivati braću u zajedništvu, / i očinskom ljubavlju voditi Tvoje stado. / Pošalji, Gospodine, svoga Duha / da obnovi lice Crkve i cijeloga svijeta. / Neka novi Papa bude znak Tvoje prisutnosti, / glas Tvoje istine i slika Tvoga Sina. / To Te molimo po Kristu Gospodinu našem. / Amen.

Marijo, Majko Crkve, moli za nas! / Sveti Josipe, moli za nas! / Sveti Petre, moli za nas!

PRIOPĆENJE S 93. REDOVITOG ZASJEDANJA BISKUPSKJE KONFERENCIJE BOSNE I HERCEGOVINE

U zgradi Biskupskog ordinarijata u Banjoj Luci, 16. i 17. srpnja 2025., održano je 93. redovito zasjedanje Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog i apostolskog upravitelja Vojnog ordinarijata u BiH Tome Vukšića, predsjednika BK BiH. Sudjelovali su svi članovi Biskupske konferencije BiH: Petar Palić biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski, potpredsjednik BK BiH, Željko Majić, banjolučki biskup, nadbiskup Aldo Cavalli, apostolski vizitator s posebnom ulogom za župu Međugorje. U ime Hrvatske biskupske konferencije sudjelovao je porečki i pulski biskup Ivan Štironja. Na zasjedanju je sudjelovao i potpredsjednik Slovenske biskupske konferencije Peter Štumpf, biskup iz Kopra. Na početku zasjedanja s biskupima se susreo apostolski nuncij u BiH nadbiskup Francis Assisi Chullikatt.

Nakon što su saslušali izvješće o provedbi zaključaka s prošloga zasjedanja biskupi su Tajništvu dali smjernice za daljnje korake glede pristiglih dopisa.

Biskupi su upoznati te su usvojili Izvješće

Nadzornog vijeća Caritasa BiH za 2024. godinu. Potom su saslušali godišnje izvješće o djelovanju Caritasa Bosne i Hercegovine u prošloj godini. Upoznati su s provođenjem različitih aktivnosti, akcija, projekata i programa. Zahvaljuju svim dobročiniteljima, djelatnicima Caritasa BiH, biskupijskih Caritasa i karitativnim djelatnicima drugih razina preko kojih Crkva na osobit način pokazuje blizinu i skrb za osobe u potrebi i tako na konkretan način ostvaruje evanđeosku ljubav prema bližnjemu.

Biskupi su također saslušali i usvojili Izvješće o provedbi Đakonske pastoralne godine te zahvaljuju svima koji su bili aktivno uključeni u pastoralnu formaciju svećeničkih kandidata.

Biskupi su razmotrili prijedlog projekta formacije akolita, lektora i izvanrednih djelatnika pričesti na teritoriju Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine te zadužili Vijeće za liturgiju BK BiH za provedbu projekta.

Biskupi zahvaljuju svima koji su sudjelovali i doprinijeli u dostojanstvenom obilježavanju 1100-te obljetnice Splitskih sabora i Hr-

vatskog Kraljevstva.

Biskupi pozivaju sve svećenike, a posebno one koji djeluju u pastoralu i sve njihove suradnike i suradnice, da na Obiteljski dan u Bosni i Hercegovini, u nedjelju 27. srpnja 2025., u svojim zajednicama u svim biskupijama u BiH na osobit način u središte stave obitelj pod geslom „Obitelj – mjesto ljubavi, molitve, praštanja i služenja“. Također, potiču sve vjernike, a na poseban način obitelji na sudjelovanje proslave Jubileja obitelji na Kupresu prema programu koji je ranije objavljen. Ujedno zahvaljuju svim medijima koji u svojim programima promiču obiteljsko zajedništvo kao blagoslovljeno mjesto za rast u vjeri i ljubavi.

U povodu 30-e obljetnice Daytonskog mirovnog sporazuma biskupi naglašavaju nužnost dosljednog poštivanja i zaštite jednakopravnosti i konstitutivnosti triju naroda kao temelja trajnoga mira, pravde i stabilnosti u našoj domovini.

Na blagdan sv. Bonaventure, nebeskog zaštitnika Banjolučke biskupije i katedrale, u utorak, 15. srpnja, biskupi su slavili Euharistiju u banjolučkoj stolnoj crkvi koju je predvodio i prigodnu propovijed uputio porečki i pulski biskup Ivan Štironja.

Banja Luka, 17. srpnja 2025.

Tajništvo BK BiH

ETIČKI KODEKS ZA KLERIKE, REDOVNIKE, REDOVNICE I VJERNIKE LAIKE U CRKVENOJ SLUŽBI O KORIŠTENJU MEDIJA I DRUŠTVENIH MREŽA

Preambula

U društvenom kontekstu u kojem mediji i digitalne platforme oblikuju način razmišljanja, međuljudske odnose i društvene vrijednosti, Crkva je pozvana biti prisutna kao svjetlo i kvasac. Klerik, kao posvećeni službenik Riječi i pastir naroda Božjega, te redovnici i redovnice po svom poslanju, pozvani su djelovati ne samo u sakramentalnom i pastoralnom prostoru, već i u javnom i medijskom životu.

Drugi vatikanski koncil, u dekretu *Inter mirifica*, ističe važnost sredstava društvene komunikacije:

„Dakako, Majci je Crkvi poznato da ta sredstva, ako se ispravno rabe, pružaju djelotvornu pomoć ljudskom rodu, jer mnogo pridonose odmoru i naobrazbi duha te širenju i učvršćivanju Božjega kraljevstva.“ (*Inter mirifica*, br. 2.)

Sveti Pavao VI. u dokumentu *Communio et progressio* jasno poziva na odgovornost u komuniciranju:

„Nije dovoljno koristiti medije za navi-

ještanje evanđelja – Crkva je pozvana oblikovati kulturu komunikacije duhom evanđelja.“ (*Communio et progressio*, br. 11.)

Sveti Ivan Pavao II. u enciklici *Redemptoris missio* o trajnoj vrijednosti misijske naredbe, posvješćuje poslanje medija:

„Prvi areopag današnjeg vremena jest svijet komunikacije... Društvena priopćajna sredstva postala su tako važna da su za mnoge glavno obavijesno i odgojno sredstvo, vodič i nadahnuće...“ (*Redemptoris missio*, br. 37.)

Papa Franjo, svjestan snage riječi i slike u suvremenom svijetu, u više poruka za Svjetski dan sredstava društvene komunikacije poziva sve vjernike, a osobito pastire, na prisutnost koja gradi zajedništvo i mostove: „Na društvenim mrežama nismo pozvani biti influenceri, već suputnici, graditelji zajedništva i svjedoci milosrđa.“ (Poruke za 53. i 54. Svjetski dan sredstava društvene komunikacije, 2019.–2020.)

S obzirom na sve veću prisutnost i važnost

medija u životu društva i u pastoralnom djelovanju, kao i na etičke izazove u vezi s korištenjem medija i nastupima u medijima, Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine smatra potrebnim donijeti ovaj Etički kodeks o nastupu u medijima i korištenju medija i društvenih mreža kao pomoć klericima, redovnicima i redovnicama i svim osobama koje imaju crkveno poslanje i djeluju na području Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, u razboritom, vjerodostojnom i odgovornom javnom nastupu i nastupu u bilo kojem mediju ili digitalnoj platformi.

§ 1 Svjedočanstvo vjere i autentičnost

(1) Klerik, redovnik, redovnica, kao i svaki vjernik laik u crkvenoj službi pozvan je biti autentičan svjedok Evanđelja.

Njihov nastup u medijima i uopće u javnosti treba odražavati vjernost Kristovu nauku, crkvenom učiteljstvu i evanđeoskim vrijednostima.

(2) U svakom medijskom istupu, klerik, redovnik, redovnica i vjernik laik u crkvenoj službi trebaju govoriti i pisati jasno, iskreno i s punim integritetom, izbjegavajući dvosmislenost i senzacionalizam.

(3) U svećeničkoj i đakonskoj službi nemoguće je precizno odvojiti korištenje društvenih medija u privatne svrhe i u javne svrhe. Svećenici i đakoni su uvijek u posebnom fokusu svojih bližnjih, bilo poslovno, bilo privatno.

§ 2 Poštivanje istine i odgovornost

(1) Klerik, redovnik, redovnica i vjernik laik u crkvenoj službi dužni su isticati istinu, uz uvažavanje činjenica i konteksta, te pritom izbjegavati populizam, samopromociju, širenje dezinformacija, nagađanja ili neprovjerenih tvrdnji.

(2) Među mnoštvom tekstova, videa i slika na internetu ima i onih koji namjerno šire lažne izjave i informacije. Treba provjeriti sve postojeće izjave i informacije prije objavljivanja na vlastitoj stranici i ne širiti informacije iz izvora koji je nepovjerljiv.

(3) Ljudi komuniciraju na društvenim mrežama jedni s drugima i „službeni/institucionalni“ stil se lako može krivo shvatiti. Za komunikaciju treba birati jezik koji odgovara statusu osobe. Ako je osoba klerik, odnosno redovnik ili redovnica, onda ima obvezu i odgovornost i prema svojoj biskupiji, odnosno redovničkoj zajednici.

(4) Uvijek treba biti svjestan težine svojih riječi i mogućeg utjecaja na vjernike i širu javnost.

§ 3 Poštovanje dostojanstva svake osobe

(1) Klerik, redovnik, redovnica i vjernik laik u crkvenoj službi obvezuje se u javnim nastupima poštivati ljudsko dostojanstvo svake osobe, bez obzira na njezino vjersko uvjerenje, svjetonazor, društveni status ili životne okolnosti.

(2) Nije dopušten govor mržnje, diskriminacija, ponižavanje ni bilo koji oblik verbalnog nasilja.

(3) Ako postoje bilo kakvi zahtjevi za kontakt sa strane maloljetnika, treba biti sigurno da su njihovi roditelji/zakonski skrbnici upoznati s tim i da su slobodno dali dopuštenje. Treba tražiti i pisanu izjavu roditelja/zakonskih skrbnika o pristanku i dokumentirati je prije potvrde zahtjeva.

§ 4 Izbjegavanje politizacije

(1) Klerik, redovnik, redovnica i vjernik laik u crkvenoj službi u medijima ne smiju koristiti svoju službu za političku promidžbu, stranačko svrstavanje ili sudjelovanje u političkim kampanjama.

(2) Dopušteno je ukazivati na etičke i moralne dimenzije društvenih pitanja, ali uvijek s evanđeoskim duhom, u skladu s crkvenim socijalnim naukom i s distancom od političkih ideologija.

§ 5 Suradnja s crkvenim autoritetom

(1) Klerik, redovnik, redovnica i vjernik laik u crkvenoj službi dužni su prethodno konzultirati nadležne crkvene autoritete (npr. biskupa ili redovničkog poglavara) kad sudjeluju u važnim, osjetljivim ili široko

gledanim medijskim istupima.

(2) Fotografije u galeriji slika, video uraci, tekstovi kao i glasovne poruke ne smiju biti u suprotnosti s katoličkom vjerom i moralnim naukom.

(3) U pitanjima koja se tiču službenog nauka Crkve, klerici, redovnici, redovnice i vjernici laici s crkvenom službom ne nastupaju kao privatne osobe, već kao službeni predstavnici Crkve.

(4) Klerici i članovi redovničkih instituta mogu sudjelovati u medijima u pitanjima koja se tiču katoličkog naučavanja ili ćudoređa, ako imaju dozvolu vlastitoga dijecezanskog biskupa i držeći se njegovih uputa; ukoliko je nastup izvan vlastite biskupije, potrebna je suglasnost i mjesnog ordinarija. („Dopunske odredbe Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine uz Zakonik kanonskoga prava“, Vrhbosna 3/1999., str. 321)

§ 6 Pastoralna osjetljivost i ton komunikacije

(1) Svi društveni mediji jesu javni mediji po naravi. Ono što se distribuira na društvenim mrežama potencijalno je vidljivo svim korisnicima. Čak i oni sadržaji koji su već uklonjeni i izbrisani, možda su već od nekih trećih strana spremljeni.

(2) Komunikacija treba biti prožeta duhom ljubavi, razumijevanja, praštanja i nade, a ne osuđivanja.

(3) Komunikacija društvenim medijima ne može i ne smije zamijeniti osobni, povjerljivi razgovor.

(4) Klerik, redovnik, redovnica i vjernik laik u crkvenoj službi moraju pokazati osjetljivost prema temama koje mogu duboko pogađati ljude (npr. obitelj, moral, spolnost, osobne tragedije).

(5) Ponašanje i jezik na društvenim mrežama ne daju istu percepciju kao u fizičkom svijetu, odnosno u telefonskom ili osobnom razgovoru.

§ 7 Profesionalnost i priprema

(1) Klerik, redovnik, redovnica i vjernik laik u crkvenoj službi se trebaju ozbiljno pripre-

miti za medijske nastupe i odgovorno iznositi svoje mišljenje u medijima.

(2) Ako se radi o javnim platformama (televizija, radio, internet), dužni su voditi računa i o neverbalnoj komunikaciji, govoru tijela, načinu izražavanja i općem dojmu koji ostavljaju.

§ 8 Diskrecija i povjerljivost

(1) Strogo je zabranjeno koristiti ili distribuirati na društvenim mrežama informacije i podatke koji su dobiveni u povjerenju (npr. kroz ispovijed, pastoralni razgovor ili savjetovanje).

(2) Podaci, koji su predmet službene i poslovne tajne, smiju se koristiti samo uz suglasnost nadređenih.

(3) U javnom prostoru ne raspravlja se o konkretnim osobama ili slučajevima bez izričitog dopuštenja i vodeći računa o svim zakonskim odredbama o zaštiti privatnosti.

Podaci iz profesionalnog ili privatnog okruženja mogu se koristiti samo uz izričit, pismeni pristanak osoba o kojima se govori.

(4) Ne smije se distribuirati slike, video zapise, glazbu, tekstove ili druge sadržaje na kojima postoje autorska prava treće strane, bez pristanka nositelja autorskih prava.

§ 9 Svjedočenje nade

(1) Medijski nastupi klerika, redovnika, redovnica i vjernika laika u crkvenoj službi trebaju biti ohrabrujući, prožeti porukom nade i pozivom na obraćenje, ljubav i milosrđe.

(2) Cilj komunikacije klerika, redovnika, redovnica i vjernika laika u crkvenoj službi je evangelizacija i izgradnja zajedništva, a ne izazivanje podjela ili sablazni.

§ 10 Odgovorno korištenje društvenih mreža

(1) Klerik, redovnik, redovnica i vjernik laik u crkvenoj službi dužni su i na društvenim mrežama ponašati se u skladu sa svojim pozivom: s dostojanstvom, poštovanjem i u skladu s naukom Crkve.

(2) Osobni profili klerika, redovnika i re-

dovnice trebaju jasno odražavati njihovu službu i ne smiju sadržavati neprikladne sadržaje ili uvredljive komentare.

§ 11 Stupanje na snagu

Ovaj Etički kodeks stupa na snagu usvajanjem biskupâ Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

Zaključak

Klerik u medijima ne govori samo u svoje ime, već nastupa kao službenik Crkve i svjedok Evanđelja u javnosti. Njegova prisutnost treba biti promišljena, evanđeoski nadahnuta i pastoralno osjetljiva.

Etički kodeks nije zbroj zabrana, već poziv na zrelu, odgovornu i ljubavljvu vođenu komunikaciju, koja služi istini, promiče dijalog

i otvara prostor Božjoj milosti u svijetu.

„Sama Crkva je mreža satkana od euharistijskoga zajedništva u kojemu se jedinstvo ne temelji na ‘like’, nego na istini, na ‘amen’ kojim svatko prijanja uz Kristovo Tijelo, prihvaćajući druge.“ (Papa Franjo, Poruka za 53. Svjetski dan društvenih komunikacija, 2019.)

Sarajevo, 5. svibnja 2025.

*Mons. Tomo Vukšić, vrhbosanski nadbiskup
i apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata,
predsjednik Biskupske konferencije BiH
Mons. Petar Palić, mostarsko-duvanjski
biskup i trebinjsko-mrkanski apostolski
upravitelj
Mons. Željko Majić, banjolučki biskup*

PORUKA PREDSJEDNIKA VIJEĆA BK BIH ZA KATEHEZU I NOVU EVANGELIZACIJU MONS. PALIĆA ZA POČETAK ŠKOLSKE GODINE

Dragi učenici i učenice, poštovani roditelji, cijenjeni učitelji, nastavnici, vjeroučitelji i svi djelatnici u školstvu!

Na početku nove školske godine srdačno vas pozdravljam u Gospodinu i upućujem iskrene molitve za blagoslov, snagu i mudrost u svemu što vas čeka. Školska godina pred nama nije samo novi kalendarski ciklus, nego prilika da se svi mi, djeca, roditelji, učitelji i Crkva još snažnije stavimo u službu onog svetog poziva koji se zove: odgoj čovjeka.

U središtu tog poziva nalazi se sam Isus Krist, savršeni Učitelj. On nas ne poučava samo riječima, nego cijelim svojim životom, ljubavlju koja se daruje, istinom koja oslobađa, i milosrđem koje liječi. Krist nam pokazuje kako istinski oblikovati čovjeka, ne samo znanjem, nego i milošću, pravednošću i ljubavlju. U Njegovoj školi učimo što znači biti čovjek po Božjem naumu.

U vremenu u kojem se mnoge vrijednosti

relativiziraju, u kojem se istina često zamjenjuje mišljenjem, a dobrota slabo cijeni, vjeronauk u školi postaje svjetionik. On nije samo jedan od predmeta, nego prostor gdje mladi čovjek može naučiti gledati svijet Božjim očima, razumjeti sebe kao stvorenje koje ima dostojanstvo, poziv i cilj. Kroz vjeronauk djeca ne uče samo o Bogu, nego i kako živjeti s Bogom i u skladu s Božjim naumom.

Duh Sveti, dar Očeva srca, prisutan je u svakom naporu, svakom iskrenom pitanju, svakom traženju istine. On je onaj koji prosvjetljuje razum, potiče srce, daje snagu da budemo postojani u dobru. Neka Duh Sveti bude vođa i nadahnuće svima vama, učenicima, roditeljima i učiteljima da biste u ovom školskom hodu rasli u mudrosti, znanju i svetosti.

Stoga s posebnom odgovornošću upućujem poziv vama, dragi roditelji, da ne dopustite da duhovni odgoj vaše djece ostane po stra-

ni. Vi ste prvi navjestitelji vjere. Djeca upijaju ono što vide u vašem životu. Ako molitva, nedjeljna misa, poštovanje i zahvalnost nisu prisutni u vašem domu, teško će ih nadomjestiti bilo koja odgojna ili druga ustanova. No kada obitelj, Crkva i škola zajedno djeluju u duhu vjere i viših vrijednosti, tada se može dogoditi ono čudo da dijete postane istinski slobodno, odgovorno i plemenito biće.

Vama, dragi vjeroučitelji, učitelji, nastavnici i profesori želim zahvaliti za sav trud, osobito u okolnostima koje često nisu lake. Neka vaše poučavanje ne bude samo prenošenje znanja, nego i oblikovanje srca. Budite autentični, jer vaša osobnost govori više od udžbenika. Vi ste svakodnevni svjedoci pred očima djece. Ako u njima prepoznate Božje lice, vaš će rad postati poslanje, a ne samo posao.

Dragi učenici, vi ste budućnost naše domovine, naše Crkve i našega naroda. Molim vas da u školi ne tražite samo ocjene i uspjeh, nego i prijateljstvo, istinu i dobrotu. Ne zaboravite da ste ljubljeni: od svojih roditel-

ja, učitelja, ali nadasve od Isusa Krista, koji vas zove po imenu i ima plan za vaš život. Upoznajte Ga, tražite Ga, i ne bojte se pitati o Njegovoj volji. Neka vam vjeronauk i život u vjeri pomognu u tom traženju, uz pomoć Duha Svetoga koji govori u tišini vašeg srca.

Na kraju, pozivam sve nas da u novu školsku godinu uđemo s pouzdanjem u Gospodina. On nas poziva da budemo vjerni u malom, u svakodnevnom, u skrivenom. U Isusu Kristu imamo sigurno utočište i nepogrešivog Učitelja.

Neka nas sve prati zagovor svetih učitelja Crkve, osobito sv. Augustina, čiji blagdan slavimo danas, i neka Duh Sveti vodi svaki korak, svaku riječ, svaki susret koji ova školska godina donosi.

Mostar, 28. kolovoza 2025. na spomendan sv. Augustina

✠ Petar Palić

mostarsko-duvanjski biskup

apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski

predsjednik Vijeća BK BiH za katehezu i novu evangelizaciju

PRIOPĆENJE S 94. REDOVITOG ZASJEDANJA BISKUPSKE KONFERENCIJE BOSNE I HERCEGOVINE

U zgradi Nadbiskupske rezidencije u Sarajevu, 3. i 4. studenoga 2025., održano je 94. redovito zasjedanje Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog i apostolskog upravitelja Vojnog ordinarijata u BiH Tome Vukšića, predsjednika BK BiH. Sudjelovali su članovi Biskupske konferencije BiH: Petar Palić, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski, potpredsjednik BK BiH, Željko Majić, banjolučki biskup, nadbiskup Aldo Cavalli, apostolski vizitator s posebnom ulogom za župu Međugorje. U ime Hrvatske biskupske konferencije sudjelovao je požeški biskup Ivo Martinović. Na zasjedanju je sudjelovao i delegat Međunarodne biskup-

ske konferencije sv. Ćirila i Metodija subotički biskup Ferenc Fazekas. Na početku zasjedanja s biskupima se susreo otpravnik poslova a. i. Apostolske nuncijature u BiH mons. Javier Camaño Forés.

Nakon što su saslušali izvješće o provedbi zaključaka s prošloga zasjedanja, biskupi su Tajništvu dali smjernice za daljnje korake glede pristiglih dopisa.

Tijekom zasjedanja biskupi su posebnu pozornost posvetili projektu formacije akolita, lektora i izvanrednih djelatelja pričesti te su dali konačne smjernice glede početka realizacije spomenutog projekta.

Biskupi su se osvrnuli na jubilejske događaje upriličene tijekom ove godine poput susreta

svih svećenika u Tomislavgradu, nacionalne proslave 1100 godina splitskih crkvenih sabora i Hrvatskog Kraljevstva, proslavi obiteljskog dana na Kupresu te nacionalnom hodočašću u Rim održanom početkom listopada. Biskupi zahvaljuju svima koji su dali svoj doprinos da proslave jubilarnih događaja proteknu dostojanstveno, a na poseban način zahvaljuju vjernicima i svećenicima koji su sudjelovali. Na tome tragu biskupi pozivaju i potiču svećenike i vjernike na aktivno sudjelovanje u svim budućim programima.

Biskupi su uputili zahvalno pismo papi Lavu XIV. za audijenciju u vrijeme nacionalnog jubilarnog hodočašća.

Biskupi su se osvrnuli na nastupe pojedinaca koji u javnosti tumače katolički vjerski sadržaj. Podsjećaju na *Etički kodeks* o korištenju medijate pozivaju vjernike na razboritost i odgovorno razlučivanje prilikom praćenja nastupa pojedinaca u javnosti i na društvenim mrežama. Izražene izjave i stavovi tih osoba predstavljaju isključivo njihova osobna mišljenja te ne odražavaju službeni nauk ni stajališta Crkve, ukoliko te osobe nemaju mandat nastupati u ime Crkve.

U povodu 30. godišnjice potpisivanja Daytonškoga sporazuma biskupi su izrazili žaljenje zbog nepravda, koje se čine prema bilo kome čovjeku ili narodu, jer katolički

je nauk da prava i dostojanstvo svakoga čovjeka i naroda moraju biti poštovani.

Dogovoreni su sljedeći termini zasjedanja biskupske konferencije BiH tijekom 2026. godine:

20. i 21. ožujka u Mostaru, koje će započeti večernjim Misnim slavljem na svetkovinu sv. Josipa 19. ožujka u katedrali Mariji Majke Crkve; 16. i 17. srpnja u Banjoj Luci, koje će započeti 15. srpnja Misnim slavljem u katedrali sv. Bonaventure te 4. i 5. studenoga u Sarajevu, koje će započeti 3. studenoga Euharistijskim slavljem u katedrali Presvetog Srca Isusova. Središnje Euharistijsko slavlje u povodu Tjedna solidarnosti bit će 8. ožujka. Zajedničko zasjedanje Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine i Hrvatske biskupske konferencije bit će 9. ožujka u Banjoj Luci. Sjednica biskupa s Izvršnim odborom Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica te s franjevačkim provincijalima u Bosni i Hercegovini bit će 22. travnja. Međudekanski susret održat će se Nadbiskupijskom sjemeništu „Petar Barbarić“ u Travniku 23. travnja. Deveti Obiteljski dan u Bosni i Hercegovini slavit će se 25. i 26. srpnja u Kupresu dok će se Dan medija obilježiti 27. rujna.

Sarajevo, 4. studenoga 2025.

Tajništvo BK BiH

PORUKA PREDSJEDNIKA CARITASA BIH NADBISKUPA VUKŠIĆA UZ NEDJELJU CARITASA I 30. OBLJETNICU OSNUTKA

Sve vaše neka bude u ljubavi! (1 Kor 16,14)

Uz *Nedjelju Caritas*, koja se u svim našim biskupijskim, župnim i drugim zajednicama, u neprekinutom nizu od 15. prosinca 1996. godine, redovito obilježava u treću nedjelju Došašća, Crkva u Bosni i Hercegovini ove godine obilježava također tri desetljeća postojanja i djelovanja Caritas Bosne i Hercegovine. Stoga je ovo prigoda u kojoj se

prigodnom okružnicom, kao svake godine, treba cijelu crkvenu zajednicu podsjetiti na taj važan dan, potaknuti vjernike da nastave još više činiti djela ljubavi i zahvaliti im za sve što su do sada učinili u konkretnoj brizi za braću i sestre u potrebi. No, ove godine je također prigoda u kojoj ćemo na isti dan obilježiti i 30 godina otkako je na

razini naše Biskupske konferencije osnovan Caritas BiH. To nas, osim obilježavanja ove obljetnice, potiče na zahvalnost svima koji su dali svoj doprinos u djelovanju ove važne crkvene ustanove, a posebice njezinim ravnateljima, djelatnicima i volonterima. U tom nizu zahvalnost izričemo osobito brojnim dobrotvorima, domaćima i onima iz inozemstva, pojedincima i ustanovama, koji su svojim darovima i projektima ne samo poticali rad ovoga Caritasa, nego je o njihovim doprinosima redovito doslovce ovisilo koliko će pomoć dobiti osobe u potrebi.

I.

U današnjoj jezičnoj uporabi pojam *caritas* ima tri različita osnovna značenja. U osnovici to je ljubav Božja kao što čitamo u Prvoj Ivanovoj poslanici (4,7) poticaj koji glasi: „Ljubljani, ljubimo jedni druge jer je ljubav od Boga; i svaki koji ljubi, od Boga je rođen i poznaje Boga.“ Ta ljubav Božja, veli apostol Pavao, razlivena je i postoji u srcima našim po Duhu Svetom (usp. Rim 5,5).

Riječ *caritas* označava također kršćansku ljubav pojedinoga vjernika prema bližnjemu, a prije svega samilosnu ljubav prema siromašnima i onima kojima je potrebna pomoć. Tu ljubav prema bližnjemu je Krist stavio uz bok ljubavi prema Bogu (usp. Mt 22,37-40). Dao ju je kao novu zapovijed i kao znak raspoznavanja svojih učenika kad je rekao: „Zapovijed vam novu dajem: ljubite jedni druge; kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedni druge. Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge“ (usp. Iv 13,34-35). Najčešće značenje riječi *caritas* jednako je onome što ga je na hrvatskom govornom području nametnula posebice posljednja ratna tragedija kad je sadržaj toga pojma, osobito na razini javnoga mnijenja, gotovo poistovjećen s organiziranom katoličkom crkvenom djelatnom ljubavi i s tim u vezi s crkvenom ustanovom koja nosi ime *caritas*, a koja se iskazala u pomaganju ugroženima.

II.

Kao član Crkve, koja mu posreduje vjeru,

nadu i ljubav i pomaže mu da se ostvari i raste, kršćanin pojedinac po svojoj djelotvornoj ljubavi prema drugom čovjeku svjedok je Krista koji ljubi. Čini to također u ime Crkve kao zajednice ljubavi. Polazeći od te istine, pojedini kršćanski vjernici i Crkva u kojoj su okupljeni kao udovi i sredstva Kristove ljubavi, nisu obvezatni na iskazivanje ljubavi samo zato što postoji netko tko je ugrožen ili se nalazi u potrebi, već iskazuju ljubav po svojoj biti. Naime, Crkvu je, po Duhu Svetom, ustanovila ljubav Kristova kao njegovo živo tijelo, tj. kao Krista koji nastavlja živjeti i ljubiti na zemlji, te stoga Crkva i ne može ništa drugo raditi, nego ljudima prenositi Božju ljubav i milost. Zato, budući da su pravo i obveza Crkve na djelotvornu ljubav božanskoga podrijetla, ona se takvih djela ne može odreći niti ih smije prepuštiti nikome drugome. Kroz dugu povijest postojanja i vršenja konkretnih djela ljubavi, oblici crkvenoga karitativnog djelovanja bili su različiti. Mijenjali su se i prilagođavali prema vremenima, narodima i ne-prilikama. Ovisili su također o životnosti same Crkve, a potom i o načinu razmišljanja u nekom razdoblju, pokretima i pojedinim osobama. S druge strane, na način istoga djelovanja često su utjecale društvene i političke prilike u pojedinim krajevima budući da se različiti politički sustavi ne odnose na jednak način prema karitativnom radu Crkve, jer taj odnos se kretao u rasponu od zabrana crkvenih karitativnih ustanova, na jednoj strani, do prijateljskog odnosa i suradnje, na drugoj.

III.

Biskupska konferencija BiH snovana je 8. prosinca 1994. godine. I u skladu s osnovnim poslanjem Crkve, već na prvom zasjedanju, koje je održano u Mostaru, biskupi su 28. siječnja 1995. osnovali „Caritas Biskupske konferencije BiH“, koji je, slijedeći običaje naziva ovakvih ustanova u drugim zemljama, 2015. godine preimenovan u „Caritas Bosne i Hercegovine“. Caritas BiH, prema svom Statutu, u duhu solidarnosti, poštujući supsidijarnost i autonomiju svojih članica, obavlja sljedeće djelatnosti: koordinira

planiranje, provedbu, analizu izvješća i evaluaciju programa Caritasa međubiskupijskoga značaja; predstavlja i zagovara svoje članice u stvarima od međubiskupijskoga značaja pred državnim i crkvenim ustanovama u BiH i inozemstvu; prikuplja i obrađuje informacije o potrebitima, te ih predstavlja javnosti i dobrotvorima; prezentira javnosti djelovanje Caritasa, te promiče karitativno djelovanje, solidarnost i volontarijat; planira i provodi izobrazbu karitativnih djelatnika i volontera na svim razinama; na dobrobit svojih članica i u skladu sa standardima Caritasa Internationalis surađuje s Caritasom Internationalis, Caritasom Europa, nacionalnim Caritasima i njihovim predstavništvima u BiH, te s drugim organizacijama čije djelovanje nije u suprotnosti s načelima socijalnog nauka Katoličke crkve; u suradnji sa svojim članicama i u skladu sa smjernicama Upravnog vijeća, koordinira akcije pomoći nastradalima od prirodnih, elementarnih nepogoda i oružanih sukoba, uključujući uvoz i podjelu karitativne pomoći; sudjeluje u izradi socijalnih istraživanja i analizi javnih politika iz područja svoga djelovanja, zagovara promjene i surađuje s javnim sektorom te poduzima ostale zakonite radnje s ciljem unaprjeđenja javnog sustava i ostvarivanja općega dobra u skladu sa socijalnim naukom Katoličke crkve.

IV.

U povodu osnutka Nedjelje Caritasa biskupi

su 1996. godine objavili „Pastirsko pismo“. U njemu su - što vrijedi ponoviti još jednom - cijeloj javnosti, crkvenoj i društvenoj, napisali: „Pozivamo vas da se i osobno angažirate u karitativnom radu svojih župnih i biskupijskih zajednica. Caritas treba suradnika koji će odvojiti dio svog vremena i svoje snage, i uključiti se u dobrovoljni rad na ublažavanju mnogostrukih nevolja u našim župama, ali i izvan njih, prema onima koji su druge vjere i nacionalnosti. Na taj ćemo način doprinositi djelu pomirenja i ljepšoj budućnosti svih nas. Pozivamo vas, braćo i sestre, da svi zajedno svojim djelima ljubavi pripravimo put Gospodinu, Svjetlu koje želi doći u ovu našu tamu, koji želi osvijetliti i osmisliti život i budućnost. Neka i nama koji vjerujemo u Božju ljubav prema čovjeku, utjelovljenu u Isusu Kristu, kao i kršćanima kroz dvije tisuće godina, uspije vjerom i ljubavlju danas i ovdje ‘iscijeliti srca slomljena’, ostvariti ‘godinu milosti Gospodnje’.“ Nedjelja Caritasa ove godine odvijat će se pod geslom: „Sve vaše neka bude u ljubavi! (1 Kor 16,14)!“ Pa, po zagovoru apostola Pavla, koji je to napisao, neka tako bude!

U Sarajevu, na blagdan svete Majke Terezije, učiteljice kršćanske ljubavi,
5. rujna 2025.

Mons. dr. sc. Tomo Vukšić,
vrhbosanski nadbiskup metropolita i
predsjednik Caritasa BiH

PAPA LAV XIV. IMENOVAO FRA MIRU RELOTU, O.F.M., VOJNIM ORDINARIJEM U BIH

Apostolska nuncijatura u Bosni i Hercegovini priopćuje da je Njegova Svetost papa Lav XIV. imenovao vojnim ordinarijem za Bosnu i Hercegovinu prečasnog fra Miru Relotu, O.F.M., iz Franjevačke provincije Svetog Križa – Bosna Srebrna“, objavila je u priopćenju za medije u petak 21. studenog Apostolska nuncijatura u Bosni i Hercego-

vini.

Biskupsko ređenje fra Mire Relote bit će održano 14. veljače 2026. u sarajevskoj katedrali.

Fra Miro Martin Relota, iz Reda manje braće (O.F.M.), rođen je 1. srpnja 1965. u Gustom Grabu, u župi sv. Antuna Padovanskog u

Busovači (Bosna i Hercegovina). Nakon završetka osnovne škole i dvije godine srednje škole u rodnom gradu, nastavio je školovanje u srednjoj školi sjemeništa u Visokom, gdje je i maturirao. Nakon toga je završio filozofsko-teološki studij u Nedžarićima, Sarajevo, a posljednju godinu studija završio je u Bariju, Italija, u Bogosloviji Santa Fara.

Svečane zavjete položio je 22. rujna 1990., a zaređen je za đakona 1. listopada iste godine. Za svećenika je zaređen 19. ožujka 1991., pripadajući Franjevačkoj provinciji sv. Mihaela Arkandela u Pulji i Molisu, u biskupiji Bari Bitonto.

Tijekom dvadeset i šest godina službe u Italiji, fra Miro je obnašao brojne važne dužnosti: bio je odgojitelj klerika, župnik u Luceri i Foggi, gvardijan i provincijski definator, kao i tajnik za formaciju i studije. Također je obnašao dužnost prorektora za Svetu zemlju i delegata za apulijske iseljenike u Torontu i New Yorku. Tijekom tog razdoblja, vodio je i kauzu kanonizacije blaženog Jakova

Zadarskog, hrvatskog fratra iz 15. stoljeća, čije se neraspadnuto tijelo štuje u crkvi sv. Franje u Bitettu.

Godine 2015. fra Miro se vratio u Franjevačku provinciju Bosnu Srebrnu gdje je nastavio svoju pastoralnu službu prvo kao kapelan, a zatim kao župnik i gvardijan u samostanu i župi Duha Svetoga u Fojnici, i istovremeno obavljajući službu ispovjednika u Bogosloviji u Sarajevu (Nedžarići). Trenutno je duhovnik bogoslova i član provincijske uprave kao definator.

Tijekom svoje službe, fra Miro je također bio generalni vizitator Franjevačke provincije u Hercegovini, misionar milosrđa dekretom Papinskog vijeća za promicanje nove evangelizacije, vanjski ispovjednik biskupijskih bogoslova i redovnica u Sarajevu.

Uz ove službe je i zamjenik voditelja za đakonsku godinu fratara i dijecezanskih kandidata za svećeništvo u Bosni i Hercegovini, navodi se u službenom životopisu koji je uputila Apostolska nuncijatura. (kta)

IV.

BANJOLUČKA BISKUPIJA

IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA

Dekretom br. 2/25. od 2. siječnja 2025. razriješen je vlč. **Marijan Stojanović** službe župnika u Budžaku i upravitelja župe Šimići te imenovan na službu župnika u župi Prnjavor i upraviteljem župa u Kulašima i Dragalovcima te dekanom Prnjavorskog i Bosanskogradiškog dekanata.

Dekretom br. 3/25 od 2. siječnja 2025. razriješen je mons. mr. **Ivica Božinović** službe upravljanja župama Kulaši i Dragalovci.

Dekretom br. 9/25 od 14. siječnja 2025. razriješen je vlč. mr. **Zlatko Matić** službe župnika u župi Ljubija, upravljanja župama Ravska i Stara Rijeka te imenovan na službu župnika u Budžaku i upraviteljem župe Šimići.

Dekretom br. 10/25 od 14. siječnja 2025. imenovan je vlč. **Ante Ljulj** na službu župnika u Ljubiji te upraviteljem župa u Ravskoj i Staroj Rijeci.

Dekretom br. 12/25 od 14. siječnja 2025. razriješen je vlč. **Marko Stojčić** službe upravitelja župe Lištani radi odlaska na oporavak.

Dekretom br. 13/25 od 14. siječnja 2025. imenovan je vlč. **Ivo Martinović**, župnik u Odžak-Ćaiću, upraviteljem župe u Lištanima.

Dekretom br. 19/25 od 21. siječnja 2025. podijeljena je vlč. **Anti Ljulju** ispovjedna jurisdikcija i kanonska misija koje vrijede od preuzimanja župa Ljubija, Ravska i Stara Rijeka.

Dekretom br. 124/25 od 14. travnja 2025. imenovan je vlč. mr. **Zlatko Matić** generalnim postulatom za kauze beatifikacije i kanonizacije Banjolučke biskupije.

Dekretima br. 29/25 od 25. siječnja 2025. i br. 65/25 od 11. veljače 2025. podijeljeno je vlč. **Davoru Klečini** kanonsko poslanje za poučavanje vjeronauka u osnovnoj školi u Bosanskom Grahovu.

Dekretom br. 38/25 od 29. siječnja 2025. osnovano je Ekonomsko vijeće Banjolučke biskupije. Članovima vijeća imenovani su: gđica dr. sc. **Dinka Antić** (Banja Luka), vlč. **Boris Ljevak** (Glamoč), fra **Domagoj Šimić** (Petrićevac – Banja Luka), tajnik vlč. **Pero Ivan Grgić** (Banja Luka). Njihov mandat traje pet godina.

Dekretom br. 61/25 od 8. veljače 2025. stavljen je vlč. mr. **Zlatko Matić** na raspolaganje Vojnom ordinarijatu u BiH za službu vojnog kapelana u vojarni „Kozara“ u Banjoj Luci

Dekretom broj 64/25 od 11. 2.2025. podijeljeno je vlč. **Anti Ljulju** kanonsko poslanje za poučavanje vjeronauka u školama u Ljubiji, Oštroj Luci, Budimlić Japri i Sanskome Mostu.

Dekretom br. 11/25 od 14. siječnja 2025. dano je odobrenje za izlaganje Presv. Oltarskog sakramenta u samostanskim zajednicama: 1. Novi Nazaret (Banja Luka): s. **Loreti Stipić** i s. **Blanki Šturm**; 2. Sveta Obitelj (Nova Topola): s. **Amati Anđelić**, s. **Arkandeli Brkić** i s. **Dragomiri Milić** te 3. Duh Sveti (Glamoč): s. **Ani Iveljić**. Odobrenje za imenovane sestre vrijedi do njihova boravka u dotičnom samostanu ili do opoziva.

Dekretom br. 208/25 od 23. lipnja 2025. razriješen je fra **Zoran Mandić** službe župnika u župi Rođenja BDM u Kotor Varošu.

Dekretom br. 209/25 od 23. lipnja 2025. razriješen je fra **Vinko Marković** službe župnika i imenovan župnikom u župi Kotor Varoš.

Dekretom br. 210/25 od 23. lipnja 2025. imenovan je fra **Božidar Štrkalj** na službu župnika u župi Uznesenja BDM u Jajcu.

Dekretom br. 211/25 od 23. lipnja 2025. razriješen je fra **Drago Blažević** službe župnog vikara u župi Jajce.

Dekretom br. 212/25 od 23. lipnja 2025. razriješen je fra **Emanuel Radić** službe žup-

nog vikara u župi Jajce.

Dekretom br. 213/25 od 23. lipnja 2025. imenovan je **fra Niko Petonjić** na službu župnog vikara u župi Jajce.

Dekretom br. 214/25 od 23. lipnja 2025. imenovan je **fra Vinçenc Kajtazi** na službu župnog vikara u župi Ljubunčić.

Dekretom br. 210/25 od 25. lipnja 2025. razriješen je **fra Stjepan Orkić** službe župnog vikara u župi Ljubunčić.

Dekretom br. 251/25 od 20. kolovoza 2025. razriješen je **vlč. Darko Anušić** službe župnika u Mrkonjić Grad i upravitelja župe Liskovica te imenovan na službu župnika u Lištanima.

Dekretom br. 252/25 od 20. kolovoza 2025. imenovan je **vlč. Marko Stojčić** na službu upravitelja župâ Mrkonjić Grad i Liskovica.

Dekretom br. 254/25 od 20. kolovoza 2025. razriješen je **vlč. Ivo Martinović** službe župnika u Lištanima.

Dekretom br. 295/25 od 23. rujna 2025. imenovan je župnik župe „Marija Zvijezda“ **o. Zvonko Topić**, OCSO, rektorom Biskupijskog Marijanskog svetišta – Trapisti u Banjoj Luci.

Otpisom br. 312/25 od 30. rujna 2025. javljena je **vlč. Iliji Krezi** odluka kojom 1. studenog 2025. prestaje biti kandidat za inkardinaciju u Banjolučku biskupiju.

OKRUŽNICE I POZIVI

DRUGA SJEDNICA PASTORALNIH POVJERENSTAVA BISKUPIJE

Prot. br.: 59/2025.
Banja Luka, 7. veljače 2025.

Poštovani povjerenici i povjerenice!

Dekretom br. 234/2024., od 13. rujna 2024. u našoj Biskupiji uspostavljena su pastoralna povjerenstva i imenovani povjerenici. Prva sjednica povjerenstava održana je u prostorijama Ordinarijata 26. rujna 2024. Ovim, kako je i naznačeno u Pastoralnom kalendaru naše Biskupije, sazivam Drugu sjednicu povjerenstava, koja će se održati u srijedu 12. veljače, s početkom u 10. sati, u prostorijama Ordinarijata.

Dnevni red:

1. Molitva
2. Pozdrav dijecezanskoga biskupa
3. Pravilnici povjerenstava
 - a) Članovi povjerenstava
 - b) Način rada
 - c) Financiranje
4. Jubilarna godina
5. Razno
6. Ručak

I ovom prilikom, izražavajući uvjerenje da ćete poznavanjem prilika i potreba naše mjesne Crkve, svećeničkom, redovničkom i vjerničkom zauzetošću, doprinijeti plodnom radu Biskupije, izražavam vam i zahvalnost za vaše vjerno služenje ovoj mjesnoj Crkvi.

Rado vas očekujući na ovoj sjednici, na sve zazivam obilje Božjega blagoslova i iskreno vas u Gospodinu pozdravljam.

✠ Željko Majić,
biskup

Dostaviti:

Imenovanim povjerenicima: *msgr. Karlo Višaticki, msgr. Ilica Božinović, msgr. Miljenko Aničić, vlč. Boris Ljevak, vlč. Marko Crnjak, vlč. Marko Vidović, vlč. Zlatko Matić, vlč. Žarko Vladislav Ošap, fra Domagoj Šimić, fra Ivan Tučić, fra Marko Ešegović, s. Blanka Jeličić, gđa. Blaženka Ivekić, gđa. Bernarda Pleša*

Arhivi Biskupskog ordinarijata

MOLITVA ZA MIR U UKRAJINI I ZA OZDRAVLJENJE SVETOGA OCA

Prot. br.: 84/2025.
Banja Luka, 26. veljače 2025

SVEĆENICIMA, REDOVNICIMA, REDOVNICAMA I BOŽJEM NARODU
BANJOLUČKE BISKUPIJE

Poštovani župnici, draga braćo svećenici, redovnici, redovnice i Božji narode!

1. Molitva za mir u Ukrajini. U okviru lanca korizmenih euharistijskih slavlja europskih

biskupskih konferencija, mi biskupi BKBiH, na 39. redovitoj sjednici Stalnoga vijeća, odlučili smo da, ponedjeljak, 10. ožujka, posvetimo molitvi za mir u Ukrajini.

Taj dan svaki od nas biskupa slavit će sv. Misu na ovu nakanu u mjestima sukladno pastoralnom planu i programu. Ovim pozivamo sve vas poštovani i dragi svećenici, redovnici, redovnice i Božji narode Banjolučke biskupije da se uključite u ovaj lanac molitve s nakanom da nas predobri Bog, izvor mira, posvema posveti i cijelo naše biće - duh naš i dušu i tijelo - besprijeckornim, savršenim sačuva za Dolazak Gospodina našega Isusa Krista (usp. 1 Sol 2,23). U molitvu za mir u Ukrajini uključit ćemo i molitvu za mir u Bosni i Hercegovini i svugdje u svijetu gdje je neprijatelj mira posijao sjeme nemira, razdora i ratova.

2. Molitva za svetoga oca papu Franju. Svagdanje u medijima čitamo izvješća o zdravstvenom stanju pape Franje. Vjerujemo da su nas sve, osobno i zajednički, ove vijesti potaknule na molitvu za što skorijim ozdravljenjem. U tome duhu i mi, biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, pozvali smo sve svećenike, redovnike, redovnice i sve ostale Kristove vjernike u našim biskupijama da se pridruže u molitvi na nakanu za ozdravljenje Svetog Oca. Stoga ovim pozivam da se u sv. Misama, u Molitvi vjernika, uključi zaziv na ovu nakanu te potakne vjernike da u osobnim, obiteljskim i zajedničkim molitvama mole i za Svetoga Oca.

Zazivajući na sve obilje Božjega blagoslova s poštovanjem Vas u Gospodinu pozdravljam

✠ Željko Majić,
biskup

POZIV NA KONSTITUIRAJUĆU SJEDNICU BISKUPIJSKOG EKONOMSKOG VIJEĆA

Prot. br.: 60/2025.
Banja Luka, 7. veljače 2025.

Poštovani članovi Vijeća!

Sukladno kan. 492 §1, koji određuje da se u biskupiji osnuje ekonomsko vijeće, dekretom br. 38/2025. od 29. siječnja 2025., osnovano je Biskupijsko ekonomsko vijeće te su, nakon Vašega usmenoga prihvaćanja, imenovani i članovi Vijeća.

Koristim prigodu da vam zahvalim na Vašoj spremnosti da svojim znanjem i savjetom budete od pomoći dijecezanskom biskupu u upravljanju dobrima Biskupije.

Ovim vas pozivam na prvu - konstituirajuću sjednicu Vijeća koja će se održati u prostorijama Biskupskog ordinarijata u Banjoj Luci, 12. veljače 2025., s početkom u 14.00 sati.

Dnevni red:

1. Molitva
2. Pozdrav dijecezanskog biskupa
3. Pravilnik Vijeća
4. Prisega
5. Izvješće biskupijskog ekonoma o stanju blagajne
6. Razno

Želeći vam i od Boga moleći obilje blagoslova, s poštovanjem vas u Gospodinu pozdravljam

✠ Željko Majić,
biskup

Dostaviti:

Imenovanim članovima Vijeća: *gđa. dr. sc. Dinka Antić, vlč. Boris Ljevak i fra Domagoj Šimić*

Arhivi Ordinarijata

PROLJETNA KORONA

Prot. br.: 87/2025.
Banja Luka, 5. ožujka 2025.

Poštovani velečasni!

Sukladno Pastoralnom kalendaru naše Biskupije, predviđeno je da se u **srijedu, 26. ožujka**, održi redovita **proljetna korona**. Da bismo olakšali dolazak svećenika na korone, ali i na mjesečne rekolekcije, dokinuta je dosadašnja praksa da se ovi susreti održavaju na razini cijele Biskupije te je odlučeno da se organiziraju na razini dekanata. No, zbog manjega broja svećenika u pojedinim dekanatima, korone, kao i mjesečne duhovne rekolekcije, organiziraju se u zajedništvu:

1. Banjolučki, Bihaćki, Bosansko-Gradiški i Prnjavorski dekanat te
2. Livanjski i Jajački dekanat.

Župnik Drvara (Bihaćki dekanat) koji je ujedno i upravitelj župe Bosansko Grahovo (Livanjski dekanat) i župe Ključ (Jajački dekanat), neka sudjeluje na rekolekcijama i koronama sa svećenicima Livanjskog i Jajačkog dekanata.

Koronama moderira banjolučki odnosno livanjski dekan, pronalaze uvodničara - predavača na temu koju odredi Ordinarijat. Zapisnik s korone, kao i izlaganje predavača, moderator je dužan dostaviti na Ordinarijat. Na koroni će biti i predstavnik Ordinarijata.

Jednako korone, kao i mjesečne duhovne obnove, prigoda su za osobni ispit savjesti i za svećeničku ispovijed. Stoga neka se ostavi i vrijeme za sabranost i ispovijed, a sv. Misa neka bude središnji čin. Sv. Misu namijenimo za povjerene nam vjernike, pokojne svećenike redovnike, redovnice i vjernike

Biskupije te nova duhovna zvanja.

Za ovogodišnju proljetnu koronu određujemo temu:

Svećenička navjestiteljska služba - *Pazi da ono što čitaš vjeruješ, što vjeruješ učiš, a što druge učiš to i sam živiš!*

Sada već davne 2010. godine, u ljetnom nagovoru, blagopokojni papa Benedikt XVI, među ostalim je rekao: „Čovjek je po naravi biće dijaloga, govora i slušanja. Da bi nastao, razvijao se i održao, potreban mu je govor, riječ, razgovor. Kao što u obrazovanju govor i dijalog imaju neizostavnu ulogu u odgojnom procesu, tako i susret i dijalog s Božjom riječju, posebice navještaj Božje riječi, sastavni je dio, ne samo evangelizacije i katehizacije, nego i proročke službe svakog svećenika, osobnoga sazrijevanja svećenika u vjeri te rasta i vjerskoga odgoja vjernika. Kvalitetno slušanje pretpostavlja sluh i posluš, odnosno osobni susret, život prožet Božjom riječju. Navještaj Božje riječi nije samo umijeće govora, nego je ono prvotno umijeće življenja, živi govor, život prožet Božjom riječju“ (Benedikt XVI., Godišnji odmor i povratak Božjoj riječi, u: Glas Koncila 49(2010.)30, str. 5.).

Želeći vam i od Boga moleći obilje blagoslova, iskreno vas u Gospodinu pozdravljam s nadom da ćemo ovo sveto korizmeno vrijeme proživjeti tako da svi zajedno s povjerenim nam vjernicima doživimo radost Uskrsa.

✠ Željko Majić,
biskup

PRISTOJBA ZA IZDAVANJE IZJAVE PRIGODOM PRIHVAĆANJA KUMSTVA

Broj: 105/25
Banja Luka, 3.4.2025.

Župnim uredima Banjolučke biskupije

Poštovani župnici,

dopisom generalnog tajnika BKBiH br. 132/2025 od 2. travnja 2025. javljeno nam je da su biskupi na redovnom zasjedanju u Mostaru 20./21. ožujka 2025. odredili da se strankama izdavanje dokumenta *Izjava prigodom prihvatanja kumstva* naplati 5,00 KM, s tim da se na popunjenu *Izjavu* doda važeći crkveni biljeg u iznosu od 5,00 KM, koji se poništiti. Dokument treba obvezno

imati broj protokola, datum izdavanja, popis ovlaštene osobe i župni pečat. Stranci se za uslugu izdavanja dokumenta *Izjava* naplaćuje ukupno **10,00 KM**.

Iz praktičnih razloga poželjno je na važeći Taksovník (od 1.1.2024.) dodati među ŽUPNE UREDSKE PRISTOJBE: *Izjava uz prihvatanje kumstva* 5 KM + 5 KM biljega.

S poštovanjem,
Pero Ivan Grgić, kancelar, v.r.

MISA POSVETE ULJA NA VELIKU SRIJEDU

Prot.br.: 118/2025.
Banja Luka, 12. travnja 2025.

SVIM SVEĆENICIMA U BANJOLUČKOJ BISKUPIJI

Poštovana braćo svećenici!

Kao što je to uobičajeno, a to smo naznačili u Pastoralnom kalendaru i još jednom podsjetili dopisom br. 96/2025. od 25. ožujka, na Veliku srijedu, 16. travnja s početkom u 10.00 sati, slavit će se Misa posvete ulja u katedrali sv. Bonaventure u Banjoj Luci.

Još jednom molimo da se na slavlje Mise posvete i blagoslova ulja okupi što veći broj svećenika - a bilo bi najbolje da dođu svi koji ikako mogu - u znak jedinstva i zajedništva mjesne Crkve. Tom ćemo prigodom obnoviti i svoja svećenička obećanja.

Za koncelebraciju ponijeti albu i štolu bijele

boje. Za preuzimanje posvećena ulja, koje će biti odmah nakon svećane Euharistije u katedrali, neka se donesu prikladne posudice. Podsjećamo na kan. 847, čl. 2 Zakonika kanonskoga prava koji upozorava svećenike da „pomno i dolično“ čuvaju sveta ulja.

Radujući se u Gospodinu liturgijskom susretu sve pozivamo na zajednički objed, koji će biti odmah nakon dijeljenja posvećena i blagoslovljena ulja.

U Kristu odani

✠ Željko Majić,
biskup

BL. IVAN MERZ, NEBESKI ZAŠTITNIK ŽUPE BUDŽAK – DEKRET

Prot. br.: 123/2025.
Banja Luka, 14. travnja 2025.

Vlč. Zlatko Matić, župnik
Župa Budžak
Put srpskih branilaca 124
78214 Zalužani

Budući da se grad Banja Luka povećavao i pomicao prema sjeveru gdje su nastajala nova naselja, dekretom br. 732/83 od 13. listopada 1983., od dijela župe sv. Ante Padvanskog Petrićevac, osnovana je nova župa Budžak u čiji su sastav ušla naselja: Budžak I, Budžak II, Predgrađe, Derviši te dijelovi Novakovića i Vujnovića (Dekret o osnutku župe).

Župi, kako tada tako i danas, nije dodijeljen nebeski zaštitnik.

Stoga, saslušavši mišljenje Prezbiterskoga vijeća i Konzultorskoga zbora te novoimenovanoga župnika mr. sc. don Zlatka Matića, ovim se

DEKRETOM

dodjeljuje BL. IVAN MERZ za nebeskog Zaštitnika te u isto vrijeme određuje da se dan Zaštitnika župe liturgijski slavi kao svetkovina 10. svibnja.

Bl. Ivan Merz, kojega je papa Ivan Pavao II., sveti, 22. lipnja 2003. godine, uzdigao na čast oltara, rođen je u Banjoj Luci 16. prosinca 1896. Na velikom crkvenom slavlju proglašenja blaženim u njegovu rodnom gradu, na temeljima u ratu porušene crkve sv. Ante na Petrićevcu, mnogobrojni vjernici praćeni svećenicima, redovnicima, redovnicama i nad/biskupima izrazili su zahvalnost

Trojedom Bogu, Crkvi i Papi za dar novoga Blaženika, a sam Papa, koji je bl. Ivana predstavio kao „pravednika koji je posve uronjen u božansku svjetlost, postao svojevrsna baklja, što svijetli i grije“, pozvao nas da i mi, poput blaženog Ivana, „tražimo osobni susret s Kristom, koji rasvjetljuje život novom svjetlošću“ te zaključio molitvom „da mir Boga Oca, koji nadilazi svaki osjećaj, čuva naše srce i naš duh u spoznaji i ljubavi Boga i Sina njegova, Gospodina našega Isusa Krista!“

Dok potičem sve vas, poštovani i dragi vjernici župe Budžak, da svoje molitve uzdizete Bogu po zagovoru bl. Ivana Merza, kako na osobne nakane tako na nakane župe i mjesne nam Crkve, u isto vrijeme pozivam vlč. Župnika da u suradnji s povjerenim vjernicima, Ordinarijatom i civilnim vlastima započne s priprema oko gradnje crkve u čast Blaženika za kojega se nadamo da će uskoro biti ubrojen među svece Katoličke Crkve.

Neka ova naša odluka bude na slavu i hvalu Presvetoga Trojstva, na čast bl. Ivana Merza i na dobro neumrlih duša župe Budžak, grada Banja Luke i Banjolučke biskupije.

✠ Željko Majić,
biskup

Vlč. Pero Ivan Grgić, *kancelar, v.r*

PREMINUO PAPA FRANJO

Broj: 135/25
Banja Luka, 21.4.2025.

SVEĆENICIMA, REDOVNICIMA, REDOVNICAMA I BOŽJEM NARODU BANJOLUČKE BISKUPIJE

Draga braćo svećenici i redovnici, sestre redovnice, dragi Božji narode!

Komornik kardinalskog zbora kardinal Kevin Farrell objavio je danas tužnu vijest da je u 89. godini života i 13. godini pontifikata preminuo Sveti Otac papa Franjo. Tekst objave prenosimo u cijelosti:

„Predraga braćo i sestre, s dubokom žalošću moram objaviti smrt našega Svetoga Oca Franje. U 7,35 sati ovoga jutra, rimski biskup Franjo vratio se u kuću Očevu. Cijeli je svoj život posvetio služenju Gospodinu i Njegovoj Crkvi. Učio nas je kako vjerno, hrabro i univerzalnom ljubavlju živjeti evanđeoske vrijednosti, osobito u korist najsiromašnijih i najisključenijih. S neizmjernom zahvalnošću za njegov primjer pravog učenika Gospodina Isusa, povjeravamo dušu pape Franje beskrajnoj milosrdnoj ljubavi Boga Jedinoga i Trojedinoga.“

U trajnoj zahvalnosti predobrom Bogu za predano služenje Kristovoj Crkvi pape Franje, ovim vas pozivam na molitvu za vječni spas Svetoga Oca te određujem da se do Papina sprovoda u molitvama vjernika na svim sv. Misama doda zaziv za pokojnoga Papu. Jasno da se u sv. Misama ispušta spomen Papina imena.

Na dan sprovoda, koji će se naknadno objaviti, u katedrali sv. Bonaventure, slavit ćemo sv. Misu za pokoj Papine duše. Pozivam i sve župnike da, gdje je god to moguće, taj dan s narodom prikazuju sv. Misu na ovu nakanu.

Neka naša molitva bude i zahvalnost za sve dobro koje je učinio na slavu Božju, spas duša te mir i pravdu svijeta.

Iskreno vas u Gospodinu pozdravljam

✠ Željko Majić,
biskup

JESENSKA KORONA

Prot. br.: 353/2025.
Banja Luka, 31. listopada 2025.

SVIM SVEĆENICIMA I REDOVNICIMA NA PODRUČJU BANJOLUČKE BISKUPIJE

Poštovani velečasni!

Sukladno Pastoralnom kalendaru naše Biskupije, predviđeno je da se u **srijedu, 19. studenoga**, održi redovita **jesenska korona**. Zadržavamo praksu da se korone i mjesečne rekolekcije ne održavaju na razini Biskupije nego na razini dekanata. No, zbog manjega broja svećenika u pojedinim dekanatima, korone, kao i mjesečne duhovne rekolekcije, organiziraju se u zajedništvu:

1. Banjolučki, Bihaćki, Bosansko-Gradiški i

Prnjavorski dekanat te

2. Livanjski i Jajački dekanat.

Koronama moderira banjolučki odnosno livanjski dekan, pronalaze uvodničara - predavača na temu koju odredi Ordinarijat. Zapisnik s korone, kao i izlaganje predavača, moderator je dužan dostaviti na Ordinarijat. Na koroni će biti i predstavnik Ordinarijata.

Za ovogodišnju jesensku koronu, koja se održava u Jubilarnoj godini - Godini nade, svjesni velikih promjena kako na domaćoj

tkao i svjetskoj razini i izazova koje te promjene stavljaju pred Crkvu, odlučili smo se da tema ove jesenske korone bude:

Nada u vremenu promjena - svećenik nositelj nade.

Jednako korone, kao i mjesečne duhovne obnove, prigoda su za osobni ispit savjesti i za svećeničku ispovijed. Stoga neka se ostavi i vrijeme za sabranost i ispovijed, a sv.

Misa neka bude središnji čin. Sv. Misu namijenimo za povjerene nam vjernike, pokojne svećenike redovnike, redovnice i vjernike Biskupije te nova duhovna zvanja.

Želeći vam i od Boga moleći obilje blagoslova, iskreno vas u Gospodinu.

✠ Željko Majić,
biskup

FORMACIJA ČITAČA I AKOLITA

Prot.br.: 410/2025

Banja Luka, 17. studenoga 2025.

ŽUPNIM UREDIMA BANJOLUČKE BISKUPIJE

Poštovani župnici!

Prosljeđujući vam u prilogu obavijesti o početku Formacije čitača i akolita BKBiH, čini mi se potrebnim napomenuti:

1. **Program Formacije** čitača i akolita, nakon rasprave na sjednicama Biskupskoj konferenciji, ali i razgovora na ovu temu na sjednicama nad/biskupa BK BiH i Konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica kao i s provincijalima dviju franjevačkih provincija u BiH, odobrenje na 94. redovitom zasjedanju BKBiH, Sarajevo, 3. i 4. studenoga 2025. Za moderator Formacije imenovanje izv. prof. dr. sc. vlč. Hrvoje Kalem, profesor na KBF-u u Sarajevu.

Program Formacije zajednički su izradili i s predmetnim profesorima usuglasili profesori na KBF-u: vlč. Hrvoje Kalem, vlč. Ilija Marković i vlč. Ivan Rako.

U prvom ciklusu formacije čitača i akolita (2025./2026. godina) predviđeno je šest vikend susreta (petak - subota) te završetak formacije uvođenjem u službu:

- 1) 16. - 17. siječanj 2026.
- 2) 30.-31. siječanj 2026.
- 3) 13. - 14. veljače 2026.
- 4) 27. - 28. veljače 2026.

5) 13. - 14. ožujka 2026.

6) 27. - 28. ožujka 2026.

7) Uvođenje u službu u mjesnim nad/biskupijama u dogovoru s mjesnim biskupom.

Broj polaznika je ograničen (oko 40). No, to ne znači da svi koji žele ne će imati prigodu proći ovu formaciju. Naime, u planu je, dokle god bude zainteresiranih, organizirati nove cikluse formacije.

2. **Kandidati za lektora.** Što je lektorska služba i koji su preduvjeti da se nekoga postavi u lektorsku službu pročitati ćete u Bilješci o službama čitača i akolita (prilog). No, ovdje valja odmah reći da to ne znači da nitko osim onih koji su prošli formaciju i postavljeni u službu čitača neće moći čitati u Crkvi pod sv. Misom. Dapače, jedna od zadaća onih koji prođu formaciju je da pomognu onima koji po pozivu misnika čitaju Sveto pismo u bogoslužju Crkve to čine što prikladnije i vjerodostojnije.

3. **Kandidati za akolite.** U istoj Bilješci naći ćete i uvjete o prikladnosti za akolitat. No, i ovdje valja napomenuti da akolita nije samo „nadmjestak“ u potrebi zbog nedovoljnoga broja zaređenih službenika u prigodama većega broj pričesnika. Bilješka sadržajno govori o ulozi, teološkoj i liturgijskoj potrebi i opravdanosti ove službe. Ja

bih ovomu dodao i potrebu za akolitom i u malobrojnim župama, a takvih je u našoj Biskupiji najviše. Naime, akolita, osim što je izvanredni djelitelj pričesti u liturgijskim slavljinama, ovlašten je nositelj pričesti starim i bolesnima koji zbog starosti i bolesti ne mogu sudjelovati u Euharistiji.

4. **Rok prijave** na razini biskupije je 1. prosinca. Naime, obveza je Ordinarijata da do 7.

prosina Generalnom tajništvu BK dostavi broj prijavljenih kandidata sa svom dokumentacijom koja se traži (prilog - dopis Generalnog tajnika BKBiH i tabela).

Bilo sve na veću slavu Božju, rast vjere i dobro povjerenih nam vjerničkih duša.

✠ Željko Majić,
biskup

ZBIRNE SVETE MISE

Prot.br.: 419/2025

Banja Luka, 1. prosinca 2025.

ŽUPNIM UREDIMA BANJOLUČKE BISKUPIJE

Poštovani župnici, draga braćo svećenici!

Na Saboru svećenika, održanom u Banjoj Luci, 17. rujna 2025., otvoreno je pitanje „Zbirnih sv. Misa“. Zaključeno je da ćemo ovo pitanje ujednačiti s odredbama u drugim nad/biskupijama naše Biskupske konferencije. O ovom pitanju bilo je riječ na zadnjem zasjedanju BK BiH u Sarajevu, 3. i 4. studenoga ove godine.

1. Prema Zakoniku kanonskoga prava (kan. 948) treba namijeniti toliko sv. Misa koliko ima pojedinačnih nakana za koje je dan i primljen, pa makar neznatan, prilog. Stoga svećenik, koji primi prilog za slavljenje sv. Mise prema posebnoj nakani, prema pravdi je obvezan udovoljiti sam po sebi preuzetoj obvezi (kan 949) ili obvezu povjeriti da je ispuni drugi svećenik, opslužujući uvjete koji su pravom određeni (kan 954-955).

2. Odredbe o kumuliranim misnim nakanama koje se izvršavaju slavljenjem jedne svete Mise donijela je Kongregacija za kler u dekretu „Mos iugiter“, 22. veljače 1991.

Odredbe su jasne i nedvojbeno upućuju svakoga svećenika kako mora postupiti u takvim slučajevima. Važno je u njima uočiti pravilo i iznimku. Pravilo glasi: svećenik treba služiti i namijeniti toliko Misa koliko

ima pojedinačnih misnih nakana (usp. kan. 948). Iznimka je mogućnost služenja ‘kolektivnih misa’, ali uz strogo obdržavanje je odredaba sadržanih u dekretu Mos iugiter, u kojemu se i naglašava da su ‘kolektivne nakane’ ‘iznimka s obzirom na pravnu odredbu’.

3. U Direktoriju za pastoral sakramenata u župnoj zajednici Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine (Sarajevo, 2008.), u br. 111., čitamo: „Kongregacija za kler je svojim dekretom od 22. veljače 1991. godine u dosadašnju praksu služenja Misa na nakanu darovatelja unijela veliku novost. Naime, u slučaju kad prinositelji, prethodno i izričito obaviješteni, pristaju slobodno da njihovi prilozima budu ujedinjeni s drugima u jedan prilog, može im se udovoljiti jednom jedinom Misom prema kolektivnoj nakani. Ista Kongregacija je postavila stroge uvjete za takvu praksu: a) vjernike treba poučiti i izričito upozoriti i oni moraju na nju slobodno pristati; b) treba točno označiti dan, mjesto i sat u koji će se ta misa slaviti; c) takva Misa ne smije se slaviti više od dva puta u tjednu (pri čemu se u bilješci ističe: Neka se takve Mise ne služe nedjeljom); d) svećenik smije za sebe zadržati prilog u visini dijecezanskog stipendija, a preostali iznos predati or-

dinariju (to jest mjesnomu biskupu) u svrhe koje je on propisao“.

4. U Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji zbirne sv. Mise nisu dozvoljene. Vrhbosanska nadbiskupija, dopisom Nadbiskupskog ordinarijata br. 1236/2012. od 19. srpnja 2012. „zabranila je sve zbirne sv. Mise na području Vrhbosanske nadbiskupije, osim u slučajevima u kojima treba zatražiti posebno odobrenje, kao i sve načine kojim bi se prikriveno skupljale nakana i novac.“ (Direktorij za euharistijska slavlja i liturgiju časova 2025.-2026. t. 9). Stav je Nadbiskupa da za zbirnim sv. Misama nema potrebe i, prema njegovim riječima, u Nadbiskupiji nikome nije dano odobrenje za slavlje zbirnih sv. Misa.

5. Sukladno zaključku Sabora svećenika da se i ovo pitanje ujednači s odredbama nad/biskupija naše BK, ovim se od 1. siječnja 2026. godine zabranjuje primanje i slavljenje zbirnih sv. Misa na području Banjolučke biskupije. Gledajući na broj vjernika u našoj Biskupiji i broj svećenika, a i potrebe opće Crkve (svećenici u misijama, samostanima, svećeničkim domovima, u raznim administrativnim zaduženjima ili na studiju) smatramo da se može udovoljiti želji vjernika za slavlje sv. Mise na njihovu nakanu, jednako radilo se o nakani za pokojne ili bilo koju drugu životnu nakanu. Potrebno je samo vjernike poučiti imajući uvijek na umu da je Presveta Euharistija izvor i vrhunac svega kršćanskoga života. Svaka materijalna kalkulacija, ili ne daj Bože sa sv. Misama manipulacija, bila bi nedopus-

tiva degradacija sv. Mise, što je jasno, teški grijeh.

Misne nakane koji se zbog većega broja ne mogu slaviti u župama, neka se na vrijeme predaju na Ordinarijat u Banjoj Luci ili Provincijalat u Sarajevu. Nije dozvoljeno obvezu slavlja sv. Misa prenositi na druge svećenike osim ako ti svećenici sv. Misu slave na području župe.

Danas sveti, papa Ivan Pavao II., u Enciklici *Ecclesia de Eucharistia*, t. 2. piše: „Drugi vatikanski koncil s pravom naviješta da je euharistijska žrtva „izvor i vrhunac cijeloga kršćanskog života“ (LG 11). „Presveta Euharistija naime sadrži svekoliko duhovno dobro Crkve, to jest samoga Krista, naš Vazam i živi Kruh. On po svom Tijelu, Duhom Svetim oživljenom i oživljavajućem, daje ljudima život“ (PO 5). Pogled je Crkve trajno usmjeren prema njenu Gospodinu, prisutnom u Oltarskom Sakramentu, u kojem ona otkriva potpuno očitovanje njegove neizmjerne ljubavi.“

U nadi da ćete ovu odluku povjerenim vam vjernicima crkveno učiteljski prenijeti (a ne samo: Biskup je dokinuo - zabranio!), s molitvom da Dobri Pastir, naš Spasitelj i Otkupitelj, koji po svom Tijelu, Duhom Svetim oživljenom i oživljavajućim svima nama podari novi život ispunjen njegovom neizmjernom ljubavlju, s poštovanjem vas pozdravljamo.

✠ Željko Majić,
biskup

Vlč. Pero Ivan Grgić, kancelar

PRAVILNICI

PRAVILNIK EKONOMSKOG VIJEĆA BANJOLUČKE BISKUPIJE

Broj: 37/2025.
Banja Luka, 29. siječnja 2025.

I. Narav Vijeća

Članak 1.

Biskupijsko ekonomsko vijeće (u daljnjem tekstu: Vijeće) jest tijelo koje pomaže Biskupu u upravljanju dobrima Banjolučke biskupije, prije svega pod ekonomskim tehničkim i pravnim vidom.

Članak 2.

Odredbe o naravi, zadaćama i funkcioniranju Vijeća nalaze se u Zakoniku kanonskoga prava, u „Dopunskim odredbama BK BiH uz Zakonik kanonskoga prava” (Vrhbosna, br. 3/1999., str. 320- 322) i u ovom Pravilniku.

II. Zadaće Vijeća

Članak 3.

Zadaća je Vijeća u upravljanju dobrima Biskupije davati Biskupu mišljenja:

a) o izradi biskupijskih uputa o upravljanju dobrima (kan. 1276, § 2; kan. 1277), posebno u utvrđivanju poslova izvanrednog upravljanja koje poduzimaju pravne osobe podložne Biskupu (kan. 1281, § 2) kao i u određivanju visine i načina redovitoga doprinosa (kan. 1263);

b) o važnijim poslovima bilo općega značenja - npr. o načinima ulaganja sredstava koja pripadaju crkvenim pravnim osobama, bilo u pojedinačnim slučajevima - npr. preuzimanje većega vlasničkog udjela u trgovačkim društvima (kan. 1277);

c) o davanju u zakup nekretnina, ukupne vrijednosti manje od najnižega iznosa što

gaje utvrdila BK BiH, za stambenu upotrebu (kan. 1297);

d) o poslovima izvanrednoga upravljanja, koje poduzimaju biskupijske pravne osobe a za koje se traži dopuštenje Ordinarija (kan. 1281, § 1);

e) o godišnjim računima koje podnose pravne osobe podložne Biskupu (kan. 1287, § 1);

f) o čuvanju i ulaganju dobara doznačenih kao glavnica nabožnim zakladama (kan. 1305);

g) o smanjenju obveza, ali ne misnih, koje se odnose na nabožne zaklade (kan. 1310, § 2);

h) o imenovanju i uklanjanju biskupijskoga ekonoma (kan. 494, §§ 1-2);

i) o svakom drugom pitanju kad Biskup smatra uputnim ili potrebnim posavjetovati se s Vijećem.

Članak 4.

Vijeće daje Biskupu svoju suglasnost:

a) o poslovima izvanrednoga upravljanja koje poduzima Biskup, kako su utvrđeni odlukom BK BiH;

b) o poslovima otuđenja crkvenih dobara, vrijednosti veće od najnižega iznosa što gaje utvrdila BK BiH, ili dobara darovanih „ex voto” te predmeta umjetničke i povijesne vrijednosti (kan. 1292);

c) o kriterijima davanja u zakup dobara biskupijskih pravnih osoba te davanju u zakup nekretnina vrijednosti veće od najnižega iznosa koji je utvrdila BK BiH, ili

danih u zakup za upotrebu, koja nije ni pastoralna ni stambena (kan. 1297).

Članak 5.

Vijeće pomaže Biskupu:

Općenito u upravljanju Banjolučkom biskupijom kao pravnom osobom te drugim središnjim pravnim osobama Biskupije.

Posebno:

a) određuje smjernice prema kojima biskupijski ekonom i upravitelji središnjih pravnih osoba moraju postupati u obavljanju svojih zadaća i provjerava izvršenje povjerenih zadaća (kan. 494, § 3);

b) vodi brigu da se svake godine priredi, prema mogućnosti, proračun primitaka i izdataka Biskupije kao i pojedinih pravnih osoba te potvrđuje konačni obračun primitaka i izdataka za prošlu godinu (kan. 493, 494, § 4).

III. Sastav Vijeća i trajanje službe

Članak 6.

Članove Vijeća imenuje Biskup u skladu sa zahtjevima o kojima se govori u kan. 492.

Članak 7.

Vijeće je sastavljeno od 3 vijećnika; vijećnike izabire Biskup zbog njihove stručnosti u ekonomskim i pravnim pitanjima (kan. 492, § 1); služba vijećnika traje 5 godina a mandat im se može obnoviti više puta (kan. 492, § 2).

Članstvo u Vijeću prestaje: istekom mandata, pismenim odreknućem upućenim dijecezanskom biskupu i njegovim prihvaćanjem, pastoralnim premještajem izvan Biskupije, trajnom spriječenosti, opozivom nadležne crkvene vlasti, neopravdanim izostankom sa sjednica tri puta uzastopce.

Članak 8.

Pri prihvaćanju imenovanja vijećnici prisegom pred dijecezanskim Biskupom ili

njegovim ovlaštenikom jamče da će časno i odano obavljati povjerenu službu (kan. 1283,1°).

IV. Predsjednik i tajnik

Članak 9.

Vijeću predsjeda dijecezanski Biskup (kan. 492, § 1). Ako Biskup nije prisutan, Vijeću predsjeda njegov delegat, koji ne mora biti vijećnik. Delegat, ako nije vijećnik, ne može glasovati.

Članak 10.

Predsjedatelj Vijeća saziva Vijeće, vodi sjednice, podržava suradnju s drugim biskupijskim tijelima, posebno s Prezbiterskim vijećem, Zborom savjetnika kao i s uredima Biskupskog ordinarijata; a ako je delegat, podastire Biskupu mišljenja i zaključke.

Članak 11.

Tajnika Vijeća imenuje dijecezanski Biskup izvan članova Vijeća. Tajnik ostaje u službi pet godina, a mandat mu može biti obnavljan.

Tajniku su posebno povjerene zadaće: sastavljati zapisnike sjednica, voditi brigu o arhivu Vijeća, pripremati u dogovoru s dijecezanskim Biskupom odgovarajuće materijale za rasprave na sjednicama i dostavljati ekonomu i onima kojih se izravno tiču zaključke Vijeća, nakon što ih potvrdi Biskup.

V. Sjednice Vijeća

Članak 12.

Vijeće se sastaje po potrebi da bi ispitalo predmete iz svoje kompetencije. Neke sjednice mogu biti posvećene proučavanju posebnih problema.

Barem dvojica vijećnika imaju pravo napisмено zatražiti da se sazove izvanredna sjednica, ili sjednica Vijeća zajedno sa Zborom savjetnika.

Na redovitim sjednicama Vijeća sudjeluje,

bez prava glasa, biskupijski ekonom.

Na svakoj sjednici usvojit će se zapisnik s prethodne sjednice i vijećnici će se upoznati s realizacijom donesenih zaključaka.

Članak 13.

Predsjedatelj Vijeća može pozvati na sjednice Vijeća osobe kojih nazočnost smatra korisnom za svrhe sjednice, ali te osobe nemaju prava glasa.

Članak 14.

Barem tri dana prije sjednice tajnik će dostaviti vijećnicima dnevni red, koji potpisuje predsjedatelj, nakon što se posavjetuje s biskupijskim ekonomom. U ekonomatu je na raspolaganju dokumentacija koja se odnosi na predmete predviđene za raspravu na sjednici.

Članak 15.

Predsjedatelj može na sjednici Vijeća dopustiti tajniku ili odgovornom iz ustanove koje se tiče da objasne pojedina pitanja iz dnevnoga reda.

Članak 16.

Kad je Vijeće pozvano iznijeti mišljenje ili dati suglasnost o određenom pitanju, vijećnici se, na poziv predsjedatelja, formalno izjašnjavaju glasovanjem koje se redovito obavlja usmeno ili dizanjem ruke.

Na zahtjev predsjedatelja, ili na molbu barem trojice vijećnika, neka glasovanje bude tajno.

Zaključak je valjan, ako sjednici prisustvuje apsolutna većina vijećnika te ako zaključak dobije apsolutnu većinu glasova prisutnih.

Pravo je svakoga vijećnika tražiti da se u zapisnik stavi njegovo obrazloženo protivljenje ili bilo koja druga primjedba.

Vijećnici su obvezni suzdržati se od glasovanja kad se radi o predmetima koji se odnose na pravne osobe kojima oni upravljaju.

Članak. 17.

Vijećnici su obvezni čuvati tajnu o svemu što se raspravlja na sjednicama Vijeća.

Članak 18.

Nakon što završi sjednica, predsjedatelj izvještava Zbor savjetnika o predmetima od zajedničke kompetencije.

Članak 19.

Zapisnik sa sjednica Vijeća sastavlja tajnik, a potpisuju ga tajnik i predsjedatelj.

VI. Završna odredba

Članak 20.

Pravilnik Ekonomskoga vijeća Banjolučke biskupije potvrđuje dijecezanski Biskup a bit će objavljen u „Glasniku Banjolučke biskupije“.

Ovim potvrđujem Pravilnik Ekonomskoga vijeća Banjolučke biskupije i određujem da stupi na snagu 1. veljače 2025. godine.

✠ Željko Majić,
biskup

Pero Ivan Grgić, kancelar, v.r.

PRAVILNIK ŽUPNOG PASTORALNOG VIJEĆA BANJOLUČKE BISKUPIJE

Prot. br.: 379/25
Banja Luka, 14. studenog 2025.

Članak 1.

Narav i svrha

Župno pastoralno vijeće (u daljnjem tekstu: ŽPV) savjetodavno je tijelo župnika (usp. kan. 536 § 1-2) koje u skladu s krsnim poslanjem svih vjernika i sviješću suodgovornosti planira, promiče i usklađuje pastoralnu djelatnost u župi na području naviještanja Božje riječi (kerigma), bogoslužja (liturgia) i dobrotvornosti (diakonia).

Članak 2

Ustanovljenje

Svaka župa treba imati ŽPV, koje predstavlja cijelu župnu zajednicu (usp. kan. 536).

Na Saboru svećenika Banjolučke biskupije odlučeno je da župe ispod 50 vjernika ne trebaju provoditi izbor za članove ŽPV-a.

Članak 3.

Sastav

1. Broj članova ŽPV-a ovisi o veličini župe. Neka on ne bude manji od 6 niti veći od 20 članova.

2. Za članove ŽPV-a mogu biti izabrane punoljetne osobe koje su primile sakramente kršćanske inicijacije. Trebaju se odlikovati uzornim kršćanskim životom, razboritošću, aktivnim sudjelovanjem u životu župne zajednice te biti spremne promišljati o pastoralnim pitanjima u crkvenom duhu. Izabire ih župna zajednica i župnik, a potvrđuje dijecezanski biskup. Svoju službu vrše dragovoljno i bez naknade.

3. Članovi ŽPV-a po službi su župnik i župni vikari župe. Župnik neka vodi računa da među članovima ŽPV-a bude i barem po jedan predstavnik osoba posvećenoga života (redovnici i redovnice - ako ih ima) te vjeroučitelja u školi koji žive na području župe.

Članak 4.

Izbor

a) Kad se odredi datum izbora članova ŽPV-a, župnik je pozvan duhovno pripremiti župnu zajednicu tako da posvijesti suodgovornost vjernika laika za vlastitu župu i za ostvarenje poslanja Crkve. Uz to protumači zadaće ŽPV-a, postupak izbora kandidata i zajednicu poziva na molitvu za izbor.

b) Župnik na prikladan način obavještava vjernike o načinu i vremenu izbora članova ŽPV-a, upoznaje ih s pravilima izbora, te ih poziva na sudjelovanje na izboru.

c) Župnik određuje i odbor, sastavljen od barem troje župljana, koji mu pomažu u pripremi i u izboru članova ŽPV-a (tajnik/zapisničar i još dva člana).

Članak 5.

a) Izbor članova ŽPV-a obavlja se na način kako primjeren svakoj župnoj zajednici prema prosudbi župnika a poštujući dobrohotnu volju župljana.

b) Župnik u razumnom roku nakon provedenih izbora pisanim putem dostavlja dijecezanskom biskupu na potvrdu imena onih osoba koje su na izborima dobile najveći broj glasova.

c) Ako među članovima ŽPV-a po službi niti među izabranima članovima ŽPV-a nema nijednog člana ustanova posvećenog života ili nijednog vjeroučitelja u školi, župnik uz popis izabranih članova za potvrdu dijecezanskom biskupu dodaje i po jednog njihovog predstavnika.

Članak 6.

1. Članove ŽPV-a potvrđene od dijecezanskog biskupa župnik predstavlja župnoj zajednici u nedjelju koja bude prikladna na Svetoj Misi na kojoj su nazočni i svi pot-

vrđeni vijećnici.

2. Potvrđeni članovi ŽPV-a mogu prilikom predstavljanja pred župnom zajednicom izreći obećanje da će svoju službu obavljati zauzeto i savjesno.

3. Potvrđene članove ŽPV-a župnik je dužan što prije poučiti o njihovim dužnostima i pravima, te ih upoznati s pastoralnim potrebama i djelatnostima župe. Isto tako, dužan je pozivati ih na sudjelovanje u programima koji se za njih organiziraju na regionalnoj i biskupijskoj razini.

Članak 7.

Predsjednik

Predsjednik ŽPV-a je po pravu župnik (usp. kan. 536 § 1-2). Zadaće Predsjednika:

1. saziva i predsjedava sjednicama ŽPV-a;
2. određuje dnevni red svake sjednice;
3. određuje zapisničara;
4. prihvaća, odgađa ili odbacuje prijedloge većine članova vijeća.

Članak 8.

Mandat članova

1. Mandat članova ŽPV-a traje pet (5) godina, a svaki član može biti ponovno biran. Za trajanja mandata članovi ŽPV-a mogu biti uklonjeni zbog teških razloga, koje treba dokumentirati i dostaviti dijecezanskom biskupu da on uklanjanje prihvati. Težak razlog mogu biti i tri neopravdana uzastopna izostanka sa sjednica ŽPV-a.

2. U slučaju preseljenja na područje druge župe, smrti, ostavke prihvaćene od župnika, uklanjanja ili trajne spriječenosti člana Vijeća, župnik treba u roku od mjesec dana o tome pisanim putem obavijestiti dijecezanskog biskupa i od njega zatražiti da kao novog člana ŽPV-a potvrdi osobu s izborne liste koja je s najvećim brojem glasova dobivenim na izborima ostala izvan Vijeća. Tom vijećniku mandat istječe u isto vrijeme kad i ostalim članovima.

Članak 9.

Sjednice

1. ŽPV održava sjednice u načelu dva (2) puta godišnje, a ako je potrebno i više puta.

Župnik pismenim ili usmenim putem saziva sjednice ŽPV-a petnaest (15) dana unaprijed. Sjednicu je dužan sazvati i na traženje jedne trećine članova Vijeća.

2. Za valjanost sjednice potrebna je prisutnost barem dvije trećine članova. Odluke se donose apsolutnom većinom glasova (polovica plus jedan glas), a postaju pravomoćne ako ih odobri župnik.

3. Na sjednicama ŽPV-a mogu sudjelovati na poziv župnika i druge osobe u ulozi stručnjaka, no nemaju pravo glasa pri donošenju odluka.

4. Župnik neka ne odstupa od jednodušnog mišljenja Vijeća bez veoma važna razloga. Važne odluke koje donese nakon savjetovanja s ŽPV neka osobno na prikladan način priopći župnoj zajednici.

5. Poželjno je da ŽPV, u dogovoru sa župnikom, o svom redovitom radu i zaključcima sjednica na primjeren i svima dostupan način redovito obavještava čitavu župnu zajednicu.

6. O sjednici se vodi zapisnik. Zapisnik sjednice mora biti prihvaćen na sljedećoj sjednici, te potpisan od župnika i zapisničara.

7. Zapisnike treba prigodom kanonskog pohoda dati na uvid dijecezanskom biskupu, odnosno njegovu delegatu.

Članak 10.

Djelovanje

1. ŽPV razmatra sva pitanja povezana s vjerskim životom i pastoralnim djelovanjem u župi, pripravlja prijedloge i zaključke te vodi brigu za njihovo provođenje.

2. U načelu ima tri odbora (mogu se osnovati i drugi):

1. **Odbor za naviještanje Božje riječi (NAVJEŠTAJ)** otkriva i potiče karizme i službe unutar župne zajednice, pomaže župniku u okupljanju i trajnoj formaciji župnih suradnika. Skrbi o unaprjeđenju župne kateheze, pastorala braka i obitelji, mladih te različitih "posebnih" skupina vjernika i društvenih ustanova na njezinu području. Traži nove mogućnosti evangelizacije vjernika i društvene sredine.

2. **Odbor za liturgijski i molitveni život**

(**BOGOSLUŽJE**) potiče kršćansko slavlje dana Gospodnjega - nedjelje, skrbi o pripremi bogoslužnih i molitvenih slavlja u župi, promiče različite liturgijske službe, aktivno sudjelovanje svih vjernika u liturgiji, skrbi o doličnosti i urednosti liturgijskog posuđa i knjiga te o uređenju liturgijskog prostora u skladu s liturgijskim propisima.

3. Odbor za karitativnu djelatnost (DOBROTVORNOST) posvećuje brigu siromašnima, socijalno ugroženima te osobama na rubu društva. Razmatra socijalne i druge probleme svoje okoline te nastoji u granicama mogućnosti župe pružiti djelotvornu pomoć. Promiče suradnju s vjerničkim društvima i socijalnim ustanovama. Organizira pastoral starijih osoba i bolesnika te članova njihovih obitelji.

Članak 11.

Uputa na opće odredbe

Na sve ono što nije sadržano u ovom Pravilniku primjenjuju se odredbe Zakonika kanonskoga prava (CIC) te izjave, odluke i sud mjesnog biskupa.

Završna odredba

Pravilnik ŽPV-a Banjolučke biskupije potvrđuje banjolučki dijecezanski Biskup, a bit će objavljen u „Glasniku Banjolučke biskupije”.

Ovim potvrđujem Pravilnik Župnog pastoralnog vijeća Banjolučke biskupije i određujem da stupi na snagu 1. prosinca 2025.

✠ Željko Majić,
biskup

Vlč. Pero Ivan Grgić, kancelar

PRAVILNIK ŽUPNOG EKONOMSKOG VIJEĆA BANJOLUČKE BISKUPIJE

Broj: 380/25

Banja Luka, 14. studenog 2025.

Članak 1.

Narav

Župno ekonomsko vijeće (u daljnjem tekstu: Vijeće) prema kan. 537 Zakonika kanonskoga prava ustanovljeno je od župnika kao tijelo sudjelovanja vjernika u upravljanju župnim ekonomskim dobrima.

Članak 2.

Svrha

Vijeće ima sljedeće svrhe:

1. daje mišljenje o redovitim i izvanrednim pothvatima župe; to mišljenje treba biti dostavljeno Biskupskom ordinarijatu u molbi za odobrenje odnosnog pothvata;
2. pregledava i odobrava na kraju svake godine blagajničke knjige, odnosnu dokumentaciju kao i završni račun;
3. pomaže župniku u pribavljanju i čuvanju

isprava i dokaznica na kojima se temelji pravo župe na dobra (usp. kan. 1284, t. 2, 9); Vijeće one župe, koja je povjerena redovničkoj ustanovi, treba voditi računa o ugovoru o materijalnim pitanjima sklopljenom između Biskupije i redovničke ustanove.

Članak 3.

Sastav

Vijeće je sastavljeno od župnika, župnih vikara i od tri do pet praktičnih vjernika. Članovi Vijeća trebaju biti moralno čestite osobe, aktivno uključene u župni život, sposobne procijeniti ekonomska pitanja u crkvenom duhu i po mogućnosti stručnjaci u pitanjima gospodarstva i prava. Njihovo imenovanje stupa na snagu kada primi potvrdu dijecezanskoga biskupa. Mandat članovima Vijeća traje pet godina, a njihov mandat

može biti obnovljen. Za trajanja mandata članovi Vijeća ne mogu biti uklonjeni osim zbog teških i dokumentiranih razloga koje treba potvrditi dijecezanski biskup.

Članak 4.

Nespojivost

Ne mogu biti članovi Vijeća osobe koji su sa župnikom u krvnom srodstvu ili tazbini do četvrtoga koljena kao i one koje su u gospodarskom ih poslovnom odnosu sa župom.

Članak 5.

Predsjednik Vijeća

Predsjednik Vijeća je po pravu župnik. Njegova je dužnost:

- a) sazvati i predsjedati sjednicom Vijeća;
- b) odrediti dnevni red svake sjednice;
- c) odrediti zapisničara sjednice.

Članak 6.

Zadaci Vijeća

Vijeće ima samo savjetodavni, a ne odlučujući glas. U njemu se ipak treba očitovati odgovorna suradnja vjernika u ekonomskom upravljanju župom u smislu kan. 212, t. 3. Župnik treba tražiti i pažljivo saslušati mišljenje Vijeća. U svakom slučaju nepromjenjiva ostaje dužnost župnika da zastupa župu u svim pravnim poslovima i da upravlja svim župnim dobrima prema odredbama kan. 532.

Članak 7.

Sjednica Vijeća

Vijeće održava sjednicu barem jednom godišnje, odnosno kad god župnik smatra daje potrebno, ili na traženje najmanje dva člana Vijeća. Na sjednicama Vijeća mogu sudjelovati na poziv župnika i druge osobe u službi stručnjaka. Svaki član Vijeća ima pravo tražiti da se njegovo mišljenje unese u zapisnik.

Članak 8.

Nepotpunjenost mjesta u Vijeću

U slučaju smrti, ostavke, uklanjanja ili trajne spriječenosti člana Vijeća, župnik se treba pobrinuti da u roku od mjesec dana imenuje novog člana. Tom vijećniku ističe mandat u isto vrijeme kad i ostalim članovima.

Članak 9.

Obračun

Računska godina župe započinje 1. siječnja, a završava 31. prosinca. Na kraju svake godine, a najkasnije do 31. siječnja sljedeće, završni račun župne blagajne treba biti propisno potpisan od članova Vijeća i preko župnika dostavljen Biskupskom ordinarijatu.

Članak 10.

Izvješće župnoj zajednici

Vijeće podnosi godišnje Župnom pastoralnom vijeću izvještaj o župnom ekonomskom poslovanju, a župnoj zajednici podnosi izvješće o korisnoj upotrebi primljenih doprinosa vjernika (kan. 1287), naznačivši i potrebne inicijative za povećanje sredstava koja su potrebna za pastoralne pothvate, održavanje i izgradnju župnih objekata, kao i za uzdržavanje svećenika i drugih crkvenih službenika.

Članak 11.

Sjednice i zapisnici

Za valjanost sjednice potrebna je prisutnost većine članova. Zapisnici sjednice moraju biti potpisani od župnika i zapisničara te prihvaćeni na sljedećoj sjednici.

Članak 12.

Uputa na opće odredbe

Na sve ono što nije sadržano u ovom pravilniku primjenjuju se odredbe kanonskoga prava.

Završna odredba

Pravilnik župnoga ekonomskoga vijeća Banjolučke biskupije potvrđuje banjolučki dijecezanski Biskup, a bit će objavljen u „Glasniku Banjolučke biskupije“.

Ovim potvrđujem Pravilnik župnoga ekonomskog vijeća Banjolučke biskupije i određujem da stupi na snagu 1. prosinca 2025.

✠ Željko Majić,
biskup

Vlč. Pero Ivan Grgić,
kancelar

BISKUPIJSKO MARIJANSKO SVETIŠTE

Svečanim misnim slavljem koje je, u nedjelju, 21. rujna 2025., predvodio umirovljeni vrhbosanski nadbiskup Vinko kardinal Puljić uz suslavlje nadbiskupa i metropolita vrhbosanskog mons. Tome Vukšića, domaćeg biskupa mons. Željka Majića, banjolučkog biskupa u miru mons. Franje Komarice i 15-ak svećenika, dijecezanskih i redovničkih, obilježena su dva velika jubileja nekadašnje slavne opatije „Marija Zvijezda“ u Trapistima – 200 godina od rođenja sluga Božjega o. Franza Pfannera, utemeljitelja samostana i 100 godina od izgradnje crkve te je ova crkva proglašena Biskupijskim marijanskim svetištem. Na sv. Misi, osim domaćih župljana i vjernika iz okolnih župa te raseljenih vjernika banjolučkog kraja, koji su došli iz susjednih europskih zemalja, sudjelovale su i sestre Klanjateljice Krvi Kristove, sestre Milosrdnice te sestre Misionarke Ljubavi.

Na početku misnog slavlja sve nazočne pozdravio je banjolučki biskup mons. Željko Majić izražavajući zahvalnost Bogu na svim milostima kojima nas obasipa. „Želimo ovom svečanom Euharistijom, kada obilježavamo 200. obljetnicu rođenja utemeljitelja ove slavne opatije ‘Marija Zvijezda’ sluga Božjega o. Franza Pfannera, i 100. obljetnicu gradnje i posvete crkve, te 80 godina rođenja i 55. obljetnicu svećeništva dičnoga sina ove župe i naše biskupije uzoritog kardinala Vinka Puljića, ovu posebnu crkvu uzdići na čast Biskupijskog marijanskog svetišta. Želimo utkati i zahvalnost, svim ocima trapistima od utemeljitelja o. Franza Pfannera do naših čuvara trapističkog duha, rođenoj braći, ocima Zvonku i Tomislavu Topiću, svim svećenicima, braći franjevcima i svim pobožnim dušama koje su se u ovoj crkvi, uz trapističku zajednicu, duhovno izgrađivali. Izražavam zahvalnost i svima koji su doprinijeli da ova opatija zasja novim sjajem kao duhovno i kulturno središte grada i biskupije, od pomoćnih radnika, majstora, vlasnika firmi, dobrotvora koji su nas novčano podupira-

li, do nositelja cjelokupnog projekta, mladih arhitekata Ivane i Darija, na čelu s ekonomom biskupije, mons. Ivicom Božinovićem. Želim izreći zahvalnost i našem dragom biskupu Franji za neumorni rad, molitve i žrtve“, kazao je biskup Željko.

Uvodeći u misno slavlje kardinal je istaknuo da ovu crkvu nosi u srcu, jer je „u njoj stasao kao dijete, a također i kao svećenik“. Izražavajući radost svime što je pripravljeno za proslavu ovih jubileja pozvao je sve nazočne na istinsku zahvalnost Bogu za „vrijedne, dobre i drage ljude u našoj prošlosti, koji su nam ostavili divno bogatstvo duha u ostavštinu“.

U svojoj propovijedi kardinal je unio i svoju osobnost, prisjećajući se djetinjstva i kontakta s ocima trapistima. Ističući da je dolazak trapista i o. Franza Pfannera u Banju Luku te osnivanje samostana „Marija Zvijezda“ Božji dar naglasio je: „Oci trapisti ostavili su neizbrisivi trag ne samo za Europu, ne samo za BiH, nego za cijeli region. Dolaze osnovati samostan, učili su ljude raditi, odgajali ih da žive od rada, a i njihovo geslo je bilo: ‘moli i radi’“.

Prisjećajući se crkve, u kojoj je kao dječak rastao, istaknuo je da nismo svjesni koliko je molitve utkano u ovoj crkvi. „Ovi su zidovi oprani molitvom. I zato, kad ulazimo u tu crkvu, treba u nama rasti ponos i poštovanje, ovdje se treba posvetiti, u vjeri rasti, u ustrajnosti svoju vjeru, unatoč svim krizama, svjedočiti“, kazao je kardinal.

Nabrajajući što su sve oci trapisti učinili za ovaj kraj i na obrazovnom i na gospodarskom polju naglasio je da nam to treba biti „poticaj da znamo svoje voljeti, upoznati i prenijeti budućim pokoljenjima“.

Na kraju je izrazio radost što će Gospa u svojoj crkvi biti čašćena i voljena te istaknuo „želim vas ohrabriti da uz zagovor Majke Božje istinski rastete u vjeri. Ma gdje otišli, ne zaboravite gdje ste rasli, ne zaboravite

svoje gnijezdo, zapamtite gdje je vaša Majka“, zaključio je kardinal svoju propovijed.

Nakon popričesne molitve vlč. Pero Ivan Grgić, kancelar, pročitao je dekret biskupa Željka o uzdizanju ove crkve u Biskupijsko marijansko svetište.

Na kraju misnog slavlja mons. Božinović kratko je upoznao nazočne s bogatom poviješću trapističke opatije „Marija Zvijezda“, koja je utemeljena prije 156 godina,

kao i s likom i djelom njezina utemeljitelja o. Franza Pfannera.

Prije svečanog Te Deum-a biskup Željko je uručio prigodni dar kardinalu Puljiću za njegove jubileje, 80 godina života i 55 godina svećeništva.

Liturgijsko pjevanje animirao je združeni zbor iz banjolučkih župa uz glazbenu pratnju Dorotee Bekić i Renate Boras.

DEKRET O UZDIGNUĆU CRKVE UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE - TRAPISTI NA RAZINU DIJECEZANSKOG SVETIŠTA

Prot. br. 276/2025
Banja Luka, 15. rujna 2025.

SVEĆENICIMA, REDOVNICIMA, REDOVNICAMA I BOŽJEMU NARODU
BANJOLUČKE BISKUPIJE

U godini velikih Jubileja:

1. Jubilarne - Svete godine: 2025 godina od Kristova rođenja;
2. 200. obljetnice rođenja Sluge Božjega o. Franza Pfannera (21.IX.1825.), utemeljitelja slavne trapističke opatije „Marija Zvijezda“;
3. 100. obljetnice od gradnje crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije koja je kroz minulo stoljeće postala duhovno utočište mnogim vjernicima, mjesto Euharistijskih slavlja, sakramentalnoga života i marijanske pobožnosti;
4. imajući u mislima i srcu potrebe ove mjesne Crkve za posebnim mjestom čašćenja Isusove Majke, i naše Majke u milosti, pastoralne potrebe promicanja hodočasničke i duhovne obnove;
5. nakon pozitivna mišljenja župnika o. Zvonke Topića i klera Biskupije, sukladno kanonima 1230 - 1234 Zakonika kanonskoga prava, ovim

DEKRETOM

uzdižemo crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije - Trapisti u Banjoj Luci na čast dijecezanskoga svetišta koja time postaje:

BISKUPIJSKO MARIJANSKO SVETIŠTE
Neka ovo svetište bude dom utjehe, milosti i obraćenja; mjesto molitve, tišine i susreta s Bogom, gdje vjernici mogu crpsti duhovnu snagu po zagovoru naše nebeske Majke u milosti - Blažene Marije vazda Djevice, bez grijeha Začete, Bogorodice i dušom i tijelom Uznesene u nebesku slavu.

Ovaj Dekret stupa na snagu dana 21. rujna 2025. i neka bude svečano proglašen u sklopu liturgijske proslave Jubilarne godine i velikih obljetnica koje sa zahvalnošću slavimo.

✠ Željko Majić,
biskup

Vlč. Pero Ivan Grgić,
kancelar

STATUT BISKUPIJSKOG MARIJANSKOG SVETIŠTA „MARIJA ZVIJEZDA“

Članak 1.

Naziv i narav svetišta

1. Marijansko svetište „Marija Zvijezda“ - Trapisti u Banjoj Luci posvećeno je Uznesenju Blažene Djevice Mariji na nebo.
2. Svetište je biskupijsko i utemeljeno je prema kanonu 1230 Zakonika kanonskog prava, koje biskup osniva i priznaje kao osobito mjesto pobožnosti i hodočašća vjernika.
3. Svetište je mjesto gdje vjernici, pojedinačno ili u skupinama, dolaze iskazivati pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji, moleći njezin zagovor i nalaze duhovnu utjehu posebno u sakramentima ispovjedi i Presvete Euharistije.

Članak 2.

Ciljevi i zadaće svetišta

1. Poticati i njegovati marijansku pobožnost u skladu s crkvenim naukom i tradicijom.
2. Omogućiti redovitu i dostojnu slavlje sakramenata, osobito sv. Mise i ispovijedi.
3. Biti prostor za osobnu i zajedničku molitvu, pokoru, klanjanje i hodočašće.
4. Organizirati duhovne obnove, marijanske pobožnosti, procesije, hodočašća i druge vjerske sadržaje.
5. Promicati umjetnost i kulturu povezanu s marijanskom duhovnošću.

Članak 3.

Pravna pripadnost i uprava

1. Svetište pripada Banjolučkoj biskupiji i podloženo je izravnoj nadležnosti mjesnog ordinarija.
2. Za pastoralnu, liturgijsku i administrativnu brigu o svetištu imenuje se **rektor svetišta**, prema kanonu 1232 §2 Zakonika kanonskog prava.
3. Rektor svetišta mora biti svećenik kojega imenuje biskup na mandat od 5 godina uz mogućnost obnove mandata.
4. Mandat rektoru prestaje istekom mandata i/ili opozivom mjerodavne crkvene vlasti.
5. Rektor upravlja svetištem u skladu s ovim statutom, crkvenim propisima i u suradnji s biskupom i nadležnim pastoralnim tijelima.
6. Po potrebi može se osnovati Pastoralno vijeće svetišta kao savjetodavno tijelo koje pomaže rektoru u organizaciji vjerskih, kulturnih i karitativnih aktivnosti.

Članak 4.

Liturgijski život

1. U svetištu se redovito slavi sv. Misa, sakrament pomirenja, krunica, marijanske pobožnosti, procesije i drugi liturgijski čini prikladni marijanskoj pobožnosti.
2. Svetište ima vlastiti liturgijski kalendar, u kojem se osobito slavi:
 - o Glavni blagdan svetišta jest svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo – Velika Gospa
 - o Dani marijanske pobožnosti: Devetnica u čast Blažene Djevice Marije na nebo uznesene i Prve subote

3. Sva liturgijska slavlja moraju se obavljati u skladu s liturgijskim propisima i uz poštovanje smjernica dijecezanskog ordinarijata.
4. Posebnim Pravilnikom utvrđuje se liturgijski kalendar svetišta, način slavlja i funkcioniranje svetišta.

Članak 5.

Hodočasnici i vjernici

1. Svetište je otvoreno svim vjernicima, hodočasnicima i svima onima koji su potrebni duhovne okrijepe.
2. Osigurava se mogućnost:
 - o osobne i zajedničke molitve
 - o pristupa sakramentima
 - o duhovnog razgovora i vodstva
3. Posebna se briga posvećuje bolesnima, starijima, obiteljima, djeci i mladima.

Članak 6.

Materijalno upravljanje

1. Svetište ima svoj žiro-račun, vodi evidenciju prihoda i rashoda, a godišnje financijsko izvješće podnosi dijecezanskom ordinarijatu.
2. Imovina svetišta koristi se isključivo za pastoralne, karitativne, liturgijske svrhe te materijalno održavanje svetišta i duhovno-pastoralnih aktivnosti.
3. Svetište posjeduje vlastitu trgovinu u kojoj se hodočasnicima nude nabožni predmeti, proizvodi trapističke tradicije, osvježanje za hodočasnike, a prihod od trgovine upotrebljava se za uzdržavanje svetišta i u karitativne svrhe.
4. Rektor svetišta brine o održavanju objekata i okoliša.

Članak 7.

Suradnja i povezivanje

1. Svetište surađuje s drugim svetištima, župama, redovničkim zajednicama i laičkim udrugama na promicanju marijanske duhovnosti.
2. Po mogućnosti se uključuje u nacionalnu i međunarodnu mrežu marijanskih svetišta.

Članak 8.

Završne odredbe

1. Ovaj statut izdaje se *ad experimentum* na 3 godine i stupa na snagu danom kada ga potvrdi dijecezanski biskup.
2. Svaka izmjena statuta zahtijeva prethodno odobrenje mjesnog ordinarija.
3. Sve što nije izričito uređeno ovim statutom podliježe odredbama Zakonika kanonskog prava, Pravilnikom svetišta i uputama mjerodavnih crkvenih vlasti.

U Banjoj Luci, 31. 12. 2025.

Prot. br.: 456/2025

✠ Željko Majić,
biskup banjolučki

Vlč. Pero Ivan Grgić, kancelar

JUBILARNA – SVETA GODINA 2025.

OTVARANJE JUBILARNE - SVETE GODINE

Na blagdan Svete obitelji, 29. prosinca, misnim slavljem u katedrali sv. Bonaventure otvorena je Jubilarna godina u Banjolučkoj biskupiji. Svetu misu predslavio je banjolučki biskup mons. Željko Majić u konceleciji umirovljenog biskupa mons. Franje Komarice, te više svećenika banjolučkog dekanata. Nakon uvodne molitve i čitanja, u procesiji, idući za križem kao hodočasnici nade, svi su se uputili prema katedrali.

U prigodnoj propovijedi biskup Željko podsjetio je vjernike na nedjelju Svete obitelji, te naglasio da „obitelj u kojoj je umjesto Boga postavljena karijera na prvo mjesto i u kojoj nema obiteljskog zajedništva, služenja i ljubavi, nema svoju budućnost“. Zato je pozvao na molitvu „da se Bog vrati u naše obitelji, da se u našim obiteljima Bog voli i časti, da bude centar naših odnosa, da se vrši Božja volja i Božji zakon i da Bog bude ono što će oslikavati obitelj.“

Osvrćući se na otvaranje Jubilarne godine za cijelu Crkvu, naglasio je kako smo danas „zajedno sa cijelom Crkvom pošli u Jubilarnu godinu 2025., godinu nade, kao hodočasnici nade, one nade koja ne razočarava. Ušli smo u crkvu slijedeći Kristov križ, Krista propetoga, koji nas je obasjao kao Mlado Sunce s visine“.

Sve je pozvao da iskoriste vrijeme jubileja kao vrijeme pomirenja. „Pred nama je milosno i sveto vrijeme. Unutar Svete Obitelji se osjećala ta svetost, živjela se svetost. Dao dragi Bog da ova sveta godina bude godina našega posvećenja“, zaključio je biskup Željko.

Skladno liturgijsko pjevanje animirala je orguljašica Renata Boras.

Podsjetimo, sukladno Dekretu Apostolske pokorničarne o podjeli oprosta tijekom Jubileja 2025., biskup Željko odredio je za cijelo vrijeme trajanja Svete godine, sljedeće crkve za jubilarne mjesta:

- Katedrala sv. Bonaventure u Banjoj Luci
- Svetište sv. Male Terezije od Djeteta Isusa u Presnačama – Banja Luka
- Samostanska crkva sv. Petra i Pavla u Livnu
- Župna i samostanska crkva Uznesenje Blažene Djevice Marije u Jajcu
- Župna crkva sv. Josipa u Prijedoru
- Župna crkva sv. Ante Padovanskoga u Bihaću.

PROSLAVA SV. BONAVENTURE – NEBESKOG ZAŠTITNIKA BANJOLUČKE BISKUPIJE

SREDIŠNJE BISKUPIJSKO JUBILEJSKO SLAVLJE

Banjolučka biskupija proslavila je u utorak 15. srpnja sv. Bonaventuru, nebeskog zaštitnika Biskupije i banjolučke stolnice, svečanim misnim slavljem koje je predslavio biskup porečki i pulski mons. Ivan Štironja u suslavlju banjolučkog biskupa mons. Željka Majića, vrhbosanskog nadbiskupa mons. Tome Vukšića, mostarsko-duvanjskog biskupa mons. Petra Palića, apostolskog vizitatora s posebnom ulogom za župu Međugorje nadbiskupa Alde Cavallija, koparskog biskupa Petera Štumpfa, umirovljenog banjolučkog biskupa mons. Franje Komarice, generalnog tajnika BK BiH Bojana Ivešića, generalnog vikara Banjolučke biskupije mons. Karla Višatickog, kancelara preč. Pere Ivana Grgića, gvardijana samostana na Petrićevcu, definitora i delegata provincijala Bosne Srebrene fra Zdravka Dadića – fra Domagoja Šimića, banjolučkog dekana Žarka Vladislava Ošapa, svećenika s područja Banjolučke biskupije te u nazočnosti većeg broja vjernika. Ceremonijom je ravnao mons. Ivica Božinović.

Na početku misnog slavlja sve je okupljene pozdravio domaćin, biskup Željko Majić. U svom pozdravu podsjetio je da se među asketskim djelima sv. Bonaventure osobito ističe „Vitis mistica“ (Tajanstveni čokot). U tom su djelu protumačeni i glavni elementi pobožnosti Srcu Isusovu o kojoj Bonaventura raspravlja kao teolog i mistik. „Na svetkovinu Presvetoga Srca Isusova, zajedno s cijelom Crkvom i mi smo se posvetili Srcu Isusovu. Sveti Bonaventura je bio zaljubljenik Srca Isusova. Iz njegove ljubavi crpio je snagu za svoju ljubaznost kojom je sve osvajao. Molimo i mi draga braćo i sestre u ovoj sv. Misi, koja je i središnje biskupijsko slavlje u ovoj Jubilejskoj – Svetoj godini, da po zagovoru sv. Bonaventure, kroz vidljivu ranu Srca Isusova otvorimo srca naša izvoru njegove ljubavi kako bi se danomice naša

vjera umnažala, nada utvrđivala i ljubav usavršavala.“

Na početku propovijedi mons. Štironja je svim okupljenima prenio pozdrave u ime biskupa Hrvatske biskupske konferencije, kao i u svoje osobno ime, te čestitao blagdan sv. Bonaventure „velikog sveca, biskupa i crkvenog naučitelja“.

„U svega pedesetak godina zemaljskoga života (preminuo 1274.), sv. Bonaventura je ostvario beskrajno, neprolazno blago ukorijenjeno na vjeri, nadi i ljubavi“, kazao je propovjednik.

„Od Božića 1973. godine, kada je prvi put slavljena sveta Misa u ovoj obnovljenoj katedrali, nakon što je stradala u potresu 1969. godine, prošle su brojne generacije koje su se nadahnjivale primjerom sv. Bonaventure. I mi smo se danas okupili kako bi nas svetački lik sv. Bonaventure prosvijetlio i žar njegove ljubavi potaknuo na trajnu ljubav prema Kristu Gospodinu... Sv. Bonaventura kao i povorke drugih svetaca i svetica, proslavili su se upravo po toj ljubavi prema Kristu i braći ljudima te tako postali istinsko svjetlo koje prosvjetljuje svakoga čovjeka.“

Porečki i pulski biskup je napomenuo da je sv. Bonaventura živio u 13. stoljeću. „Rekli bismo davno. Ali njegov primjer uvijek je aktualan, mlad i moderan; primjer koji privlači i potiče na razmišljanje. I mi koji živimo u dvadeset prvom stoljeću, pozvani smo mudro živjeti i svoj život upraviti prema božanskoj mudrosti i svetosti. Spominjući se ovoga divnog srafskog sveca i promatrajući njegov lik i život, ne možemo ne postaviti si pitanje: Kako zavoljeti Krista, kako ga uzljubiti svim žarom srca i duše, kao što je to uspjelo sv. Bonaventuri.

Odgovor je jednostavan: Staviti Isusa u središte svoga života. U središte svoga živo-

ta staviti poruku uskrsnuća; poruku pobjede nad grijehom i smrću; poruku uskrsne pobjede nad svakim zlom. Ali to iziskuje poseban napor i trud, istinsku pravu borbu, ponekad i pravi rat koji se nerijetko događa u čovjekovu srcu“, kazao je biskup Štironja.

Potom se osvrnuo na misna čitanja proglašena te večeri u banjolučkoj katedrali osobito istaknuvši da „kršćanin, bolje rečeno svaki čovjek, svoj smisao dobiva u drugomu, u služenju drugima“.

„Sv. Bonaventura je činio velike stvari za Crkvu kao vrhunski teolog, pisac, propovjednik. Izvrsno je spojio aktivnost i akciju, te molitvu i meditaciju. Majka Terezija reče: ‘Nismo svi stvoreni da činimo velike stvari, ali možemo činiti male stvari s velikom ljubavi’. Ne možemo svi činiti velike stvari. To zapravo i nije smisao života. No pozvani smo vršiti svoje sitne svakodnevne obveze s velikom ljubavlju. To su koraci kojima se postiže svetost.

Sv. Bonaventura je do velikih postignuća došao čineći male stvari s velikom ljubav-

lju. To je poruka i nama. Ne sanjajmo o tomu kako ćemo dostići velike stvari nego sanjajmo o tomu kako ćemo sa što većom ljubavlju činiti male stvari, kako ćemo kroz svakodnevne zadaće i obveze zadobiti svetost i blago za nebo.

Ne zaboravimo tri jednostavne, a tako snažne Kristove riječi: Vi ste svjetlost. Isus ne kaže Ti si svjetlost, nego vi ste svjetlost: ti i ja. Netko lijepo reče: Kada se susretnu jedan ‘ti’ i jedan ‘ja’, stvarajući ‘mi’, tada postajemo svjetlo svijeta, svjetlo koje pobjeđuje strah od drugoga“, poručio je na kraju propovijedi mons. Štironja.

Na kraju misnog slavlja apostolski blagoslov s potpunim oprostom udijelio je biskup Majić. Podsjetimo banjolučka katedrala je oprosna crkva u Jubilejskoj 2025. godini.

Liturgijsko pjevanje animirao je mješoviti zbor sastavljen od pjevača iz više župa Banjolučke biskupije pod vodstvom s. Blanke Jeličić. Na orguljama je svirala Renata Boras, a na flauti Dorotea Bekić.

OBITELJSKI DAN – JUBILEJ OBITELJI

U župi Svete Obitelji u Kupresu 26.i 27. srpnja u organizaciji Vijeća za laike, obitelj i život Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine održan je VIII. Obiteljski dan u BiH. Na središnjem misnom slavlju u nedjelju 27. srpnja propovijed je uputio banjolučki biskup i predsjednik Vijeća za laike, obitelj i život BK BiH mons. Željko Majić. Propovijed prenosimo u cijelosti.

OBITELJ MJESTO LJUBAVI, PRAŠTANJA, MOLITVE I SLUŽENJA

Draga braćo i sestre, drage obitelji!

Na ovoj kupreškoj visoravni, gdje se sudaraju vjetrovi i klime, danas se susreću obitelji ove naše krajevne Crkve da zajedno sa svojim pastirima, biskupima i svećenicima, i cijelim Božjim narodom ovdje sabranim i onim koji u svojim župama i vlastitim domovima proslavljaju Obiteljski dan, mole Božji blagoslov za sve naše obitelji, te od Boga ustanovljene zajednice od početka u Njegovu promislu ljudskom rodu darovane.

Veliki papa, sv. Ivan Pavao II., prigodom svoga pastoralnog pohoda Hrvatskoj, 4. listopada 1998., na susretu s biskupima u Splitu, reče: „Neka u vašem dušobrižničkom radu obitelj, ‘kućna Crkva’, ima posebno mjesto jer ‘budućnost svijeta i Crkve ide kroz obitelj’“. Zasigurno, imajući u vidu i ovaj Papin poticaj, naši su biskupi tijekom vremena odlučili da se svake godine, na posljednju nedjelju mjeseca srpnja, ovdje na Kupresu, u crkvi Svete Obitelji, slavi

Obiteljski dan. Stoga u svojstvu predsjednika Vijeća za laike, obitelj i život naše BK, želim izraziti iskrenu zahvalnost biskupima, svećenicima, i nadasve obiteljima koje su sve ovo vrijeme njegovale ovaj susret sjedinjujući se u molitvi za obitelj; da budu poput Svete nazaretske Obitelji Isusa, Marije i Josipa, u čijoj se crkvi već po osmi put slavi Dan obitelji, u ovoj Jubilarnoj – Svetoj godini i Jubilej obitelji naše krajevine Crkve.

1. Muško i žensko stvori ih

Sveto Pismo počinje izvješćem stvaranja prve obitelji, a završava vizijom svadbene gozbe Jaganjca i njegove Zaručnice.

Utjelovljeni Sin Božji, u kome je sva punina objave, pravi Bog i savršeni čovjek, izabrao je kao mjesto svojega rođenja i odrastanja jednu obitelj. Time je ne samo posvetio obiteljski život, nego je pokazao i vrijednost obitelji kao naravna i redovita ambijenta za normalan razvoj ljudske osobe. Svojom prisutnošću na svadbi u Kani Galilejskoj blagoslovio je bračnu i obiteljsku ljubav (usp. Iv 2,1-12).

Obitelj je istodobno i prvo i trajno mjesto odgoja i duhovnog rasta, i to ne samo jedne osobe, nego i čitava naroda. Tako je obitelj „duhovno rodoslovlje“ pojedine osobe te „žarište“ civilizacije ljubavi. Sročena s ljudskim društvom, ona je u njegovu središtu i predstavlja temelj njegove budućnosti.

Sve ovo, draga braćo i sestre, zorno pokazuje da obitelj nije samo društvena struktura promjenjiva po trenutačnim nadahnućima i interesima pojedinaca ili političkih i inih skupina. Ona je u Božjem naumu od početka. I kao što sâm Bog u sebi nije promjenjiv tako ni obitelj. Na žalost, ne mali je broj onih koji danas to zaboravljaju i do razine prijezira odbacuju: bračna se vjernost ismijava, otvorenost životu smatra natražnom, a žrtva se doživljava kao gubitak. I kao da to nije dovoljno. Razna partnerska udruženja u mnogim se državama zakonski izjednačavaju s iskonskim brakom i obitelji. No, kršćanska je obitelj pozvana biti znak protivljenja, svjedok drukčijeg načina življenja – Božjeg

načina, poslušnosti Božjoj volji i ostvarenju vječnoga i nepromjenjivoga Božjega plana.

Dragi roditelji, stvarajući vás na svoju sliku kao vrhunac djela stvaranja i vaše bračno zajedništvo osnažujući sakramentalnom milošću, sam Bog pozvao vas je i osposobio da svojom bračnom ljubavlju i vjernošću, otvorenošću životu i spremnošću na žrtvu, budete znak protivljenja i djelatan otpor ovom bezumnom samoubilačkom nasrtaju, ne samo na Božji red i zakon nego i na budućnost čovječanstva. Zato danas i zazivamo moćni zagovor Blažene Gospe, Majke Isusove i naše majke u milosti, i sv. Josipa, zaštitnika obitelji, da vam kod Oca nebeskoga isprose milost, da zajedno s jedinorođenim Sinom svojim ulije u vas snagu svoga Duha kako biste povjerenju zadaću uspješno i izvršili.

2. Obitelj – zajednica ljubavi, praštanja, molitve i služenja

Obitelj je škola. Ali ne samo škola znanja, nego prije svega škola ljubavi. Škola u kojoj učimo moliti, opraštati, slušati, brinuti se jedni za druge, što je i moto ovoga našega Obiteljskoga dana – Jubileja obitelji. Škola u kojoj rastemo u međusobnu predanju.

U Poslanici Efežanima, sveti Pavao piše: „Muževi, ljubite svoje žene kao što je Krist ljubio Crkvu te sebe predao za nju“ (5,25). To nije romantična izjava koju često čujemo u pjesmama i pjesmicama s laganim notama. To je poziv na onu ljubav kojom je sam Krist ljubio svoju Crkvu, ljubio čovjeka. To je ljubav koja poziva na žrtvu, na svakodnevno darivanje sebe za druge. I to, na što sv. Pavao poziva muževe, jednako vrijedi i za žene i za djecu. Jer ljubav u obitelji nije osjećaj koji dolazi i odlazi, ovisno o interesima, nego je to svjesna odluka osnažena darom milosti.

Drage uspomene, veliki papa Benedikt XVI., prigodom Pastoralnog pohoda Hrvatskoj, 5. lipnja 2011., na susretu s hrvatskim katoličkim obiteljima, obratio se roditeljima ovim riječima: „Dragi roditelji, trajno se obvežite učiti svoju djecu moliti, i molite s nji-

ma; približite ih sakramentima, osobito Euharistiji; uvedite ih u život Crkve; u intimi doma nemojte se bojati čitati Sveto Pismo, obasjavajući tako obiteljski život svjetlom vjere i hvaleći Boga kao Oca. Budite poput male Dvorane posljednje večere, poput one Marijine i učenikâ, u kojoj se živi jedinstvo, zajedništvo, molitva! Danas, Bogu hvala, mnoge kršćanske obitelji stječu sve više svijest o svojem misijskom pozivu te se ozbiljno zauzimaju u svjedočenju za Krista Gospodina.“

A naši su biskupi, davne 1979., slaveći Branimirovu godinu, hrvatsku katoličku obitelj definirali kao zajednicu koja dnevno moli i nedjeljom slavi sv. Misu. I to je svojevrsni hrvatski zavjet koji i danas obvezuje svaku našu obitelj: svakoga dana obiteljska molitva i obvezna nedjeljna sv. Misa!

No, obitelj je i zajednica nade. Kada društvo gubi smisao i identitet, kada se mnogi boje budućnosti, tada je obitelj ona koja nudi sigurnost, trajnost. Sveti papa Ivan Pavao II. govori o obitelji kao o „kućnoj Crkvi“. Ali ne o Crkvi za sebe nego o Crkvi za spas svijeta pozivajući je da bude „misionarska Crkva“. Zato je danas naša molitva da vi, drage obitelji okupljene na ovom Jubileju obitelji, kao i sve naše obitelji koje u intimi svoga doma žive obiteljske vrijednosti i slave ovaj Obiteljski dan, postanu „misionarska Crkva“ – Crkva hodočasnica nade, koja obasjava Put koji je sam Isus, Nada naša, i koji nas nikada nije razočarao. Ne dopustite da vi, koji ste od Gospodina primili tolike milosti, razočarate Nadu našu koja nas ne razočarava. I ne bojte se hodočastiti tim putem. Marija hodočasnica nade i sv. Josip koji se u potpunosti predao Božjem vodstvu neka vam budu nadahnuće i zagovor, a Isus, Put naš, Istina naša i Život naš, bio vam svjetlo, snaga i putokaz misionarskoga poslanja.

3. I bio im je poslušan

U ulomku iz današnjeg Evanđelja čuli smo što se dogodilo nakon što su Marija i Josip pronašli sina Isusa u Hramu. Sv. Luka bilježi: „I siđe s njima, dođe u Nazaret i bijaše im poslušan“ (Lk 2,51).

Draga djeco. U ovom dijelu propovijedi želim se na poseban način obratiti vama i pred vaše oči staviti i u vaša srca zasaditi Isusovu poslušnost svojim ovozemaljskim roditeljima. No, osim poslušnosti Mariji i Josipu, Isus je na najsavršeniji način očitovao i svoju poslušnost Ocu nebeskom. U ulomku iz Evanđelja čuli smo kako je već kao dvanaestogodišnjak dobro znao tko je u hijerarhiji poslušnosti prvi: „Zašto ste me tražili? Niste li znali da mi je biti u onome što je Oca mojega?“ (Lk 2,49). Tu poslušnost Ocu nebeskom na najizvrsniji način opisuje sv. Pavao u Poslanici Filipljanima kada kaže da je on, koji je „trajni lik Božji [...], ponizio samoga sebe, poslušan do smrti, smrti na križu“ (Fil 2,6-8). Stoga vas pozivam da nasljedujete Isusov primjer poslušnosti prema Ocu nebeskom i roditeljima. Poslušnost prema Ocu nebeskom na najbolji ćete način izraziti budete li uvijek tražili i vršili ono što je Njegova sveta volja. Pa ne molite li svaki dan u Očenašu: budi volja tvoja, kako na nebu tako i na zemlji; čuvali i vršili njegove zapovijedi. A ljubav prema Bogu u sebi uključuje i ljubav prema roditeljima koji su vas u ljubavi, odgovarajući na ljubav Božju, donijeli na svijet, u vjeri odgajali i u nemaloj žrtvi svoj život vama darovali. Stoga, zahvalni za tu ljubav, budite poslušni svojim roditeljima. Danas molimo zajedno s vama milosrdnoga Boga da vas obdari duhom savjeta kako biste u glasu – savjetu oca i majke izbjegli tolike ovozemaljske savjetnike koji vas odvrćaju s pravoga puta; duha jakosti da ono što spoznate u životu i izvršite.

4. Djedovi i bake neprocjenjivi dar obitelji, društvu i Crkvi

Danas cijela Crkva, na poziv blagopokojnoga pape Franje, slavi i svjetski dan djedova i baka. Zato danas, dok njihove krhke i raznim bolestima podložne živote preporučujemo Božjem milosrđu moleći im dostatno zdravlje za mirnu starost, sa zahvalnošću prinosimo na oltar njihovu žrtvu i ljubav koju ustrajno svjedoče prema svakom članu obitelji.

Draga djeco, unučadi i praućadi. Ne bojte se svojih djedova i baka; ne odbacujte

ih. Oni su dragocjen dar vlastitoj obitelji, ali i crkvenoj zajednici. Iskustvo njihova kršćanskog bračnog i obiteljskog života, ako ga s ljubavlju promatramo, može biti od nemjerljive koristi. Stoga vas potičemo da cijenite važnost i ulogu starijih osoba u vlastitim obiteljima i uopće. Jer njihov život nije uteg, nego iznimna i dragocjena pomoć; život starijih osoba pomaže nam da osvijetlimo ljestvicu ljudskih vrjednota; njihova zrela, požrtvovna, nesebična i vjerna ljubav, blagoslovljen je primjer i nadahnuće svim supružnicima i onima koji se spremaju na sakramentalni brak.

I na kraju, u ovom Jubileju obitelji na poseban način želimo pozdraviti supružnike koji danas Bogu zahvaljuju za 25, 50, 60 godina bračne vjernosti; slave srebreni, zlatni ili dijamantni jubilej. Dragi jubilarci. Jubilej nije samo posvećivanje dana kada je sve počelo. Jubilej je zapravo novi početak. Zato danas, dok Bogu zajedno s vama zahvaljujemo

na vjernosti, ustrajnosti, umnažanju ljubavi, zajedno s vama molimo Boga za novu snagu – novi početak. Da Bog blagoslovi vaše nastojanje da nadvladate kušnje svijeta u kojemu živite, da se ne zatvorite u sebe nego da svjetlom vjere i vjernosti razbijate tamu svijeta; budete hrabri navjestitelji Evanđelja u svojim obiteljima, u svom mjestu i svijetu.

U 128. psalmu čitamo: „Blažen svaki čovjek koji se boji Gospodina... žena tvoja kao plodna loza, sinovi tvoji kao mladice masline oko stola.“ To blaženstvo, taj blagoslov danas na poseban način molimo za sve naše obitelji. Stoga, neka su blažene obitelji koje mole zajedno. Neka su blaženi muževi i žene koji ostaju vjerni. Neka su blažena djeca koja rastu u ljubavi i istini.

Neka vas sve čuva Sveta Obitelj iz Nazareta – Isus, Marija i Josip. I neka Duh Sveti izlije svoju snagu na vas; da budete svjetlo u tami, glas radosti u vremenu zbunjenosti, snaga u životnoj klonulosti. Amen.

NACIONALNO HODOČAŠĆE U GODINI JUBILEJA 2025.

Vjernici naše Biskupije, njih oko 170, uz duhovnu pratnju don Davora Klečine, drvarskog župnika, vlč. Ive Martinovića, župnika iz Odžak-Ćaića i fra Ivana Tučića, župnika iz Bihaća sudjelovali su na Nacionalnom hodočašću u Vatikan i Rim. Prva postaja hodočasničkoga puta bio je grad sv. Franje Asiškoga – Asiz. Hodočasnici su posjetili i nadasve molili se u bazilici i na grobu sv. Franje, bazilici sv. Klare, bazilici sv. Marije Anđeoske, na grobu sv. Carla Acutisa te u crkvi sv. Damjana slavili sv. Misu koju je predvodio i prigodnu propovijed održao banjolučki biskup mons. Željko Majić.

U Rimu su hodočasnici kroz tri dana slijedili nacionalni program sudjelujući u slavlju sv. Misa na Trgu sv. Petra, sv. Pavla izvan zidina te u Gospinoj bazilici – Sv. Marija od nebeskog žrtvenika (tal. Santa Maria in Aracoeli) gdje se nalazi grob pretposljednje hrvatske bosanske kraljice Katarine Kosače. Hodočasnički su prošli kroz Sveta vrata, posjetili hrvatsku crkvu sv. Jeronima, Kalistove katakombe i sva važnije mjesta Vječnoga grada. Na povratku u Padovu su hodočastili na grob hrvatskoga seca, sv. Leopolda Bogdana Mandića i sv. Ante Padovanskoga gdje su u zajedništvu s hodočasnicima Đakovačko-osječke crkvene pokrajine slavili zahvalnu sv. Misu.

Poseban doživljaj ovoga hodočašća bio je susret sa Svetim Ocem papom Lavom XIV. na Trgu sv. Petra. Papa se hrvatskim hodočasnicima obratio ovim riječima te kao znak Papine bliskosti i pažnje prema svakome od nas, podijelio Apostolski blagoslov:

„Hvaljen Isus i Marija!

Dragi hrvatski hodočasnici, s velikom radošću vam želim dobrodošlicu na Trg sv. Petra, gdje ste pristigli povodom nacionalnog hodočašća u Jubilejskoj godini. Vaša brojna i molitvena prisutnost znak je koji govori o živosti vjere vašega naroda, koji je tijekom stoljeća znao ostati čvrst u zajedništvu s Crkvom i vjeran Nasljedniku apostola Petra. Duboko tješi činjenica primijetiti kako korijeni vaše vjere nisu ostali nepomični u prošlosti, već nastavljaju donositi plodove i danas, zahvaljujući svjedočanstvu vaših obitelji, vaših župnih zajednica i vaših udruga.

Tradicija primljena od vaših otaca neprocjenjivo je blago, koje vi brižljivo čuvate te ste pozvani neprestano ga obnavljati, uvijek ostajući otvoreni prepoznavanju onoga što Duh Sveti nadahnjuje. Od srca vam zahvaljujem na ovoj vjernosti življenoj u konkretnosti svakodnevnoga života. Dobro mi je poznato da se mnogi od vas nalaze na različitim krajevima svijeta, udaljeni daleko od domovine zbog posla, studija i drugih potreba; ali gdje god da se nalazili, ostanite vezani s vašim kršćanskim korijenima i dajte svjedočanstvo naroda koji voli Krista i njegovu Crkvu. Ova životna uravnoteženost evanđeoska je riječ koja govori snažnije od mnogih govora. Potičem vas da uvijek držite pogled usmjeren prema Isusu, Dobrom Pastiru, koji vas vodi i prati te da dopustite da vas s povjerenjem i poslušnošću On usmjerava. Ne zaboravite da vjera raste i da se jača onda kada se dijeli: stoga, pozivam vas da s radošću prenesete svojoj djeci i novim generacijama kršćanske vrijednosti koje su oblikovale vašu dugu povijest i vašu kulturu.

Na ovaj način nastaviti ćete biti kvasac mira, dobra i nade u svijetu rastrganom nasiljem i ratovima, kojega vi također poznajete iz vaše povijesti. Neka vas Gospodin blagoslovi, Blažena Djevice Marija, koju vi zazivate kao Najvjernija odvjetnica Hrvatske, neka vas čuva pod svojim plaštem i prati u svakodnevnom hodu. Vama ovdje prisutnima, vašim obiteljima, svim vašim dragima kao i svem hrvatskom narodu od srca udjeljujem Apostolski blagoslov, znak Papine bliskosti i pažnje prema svakome od vas.“

U bazilici Santa Maria in Aracoeli sv. Misu predvodio je vrhbosanski nadbiskup i metropolita mons. Tomo Vukšić, a naš biskup održao je prigodnu propovijed koju prenosimo u cijelosti.

Preuzvišeni nadbiskupe Tomo, braćo svećenici i redovnici, sestre redovnice, dragi hodočasnici!

Vjerujem da će nam svima do kraja života u sjećanju ostati veličanstveno slavlje duhovnoga zajedništva i ispovijesti vjere koje smo sinoć doživjeli na Trgu sv. Petra u Vatikanu. Slavlje koje je započelo susretom s Petrom naših dana, papom Lavom XIV., koji nam je iskazao očinsku blizinu i ljubav, koji nas je podsjetio na snagu vjere naših predaka i pozvao da, gdje god živimo, pradjedovsku vjeru čuvamo i proživljavamo; slavlje koje je svoj vrhunac doživjelo u presvetoj Euharistiji za Domovinu, koju je predvodio i prigodnu nam propovijed uputio mons. Dražen Kutleša, zagrebački nadbiskup i metropolita, predsjednik HBK, pozivajući nas da učvrstimo tri vjernosti koje je sveti papa Ivan Pavao II. istaknuo u homiliji u

bazilici sv. Petra, prigodom Hrvatskoga nacionalnog hodočašća o 1100. obljetnici pisma pape Ivana VIII. knezu Branimiru, 1979. godine: vjernost Kristu, vjernost Petrovoj Stolici i vjernost Mariji Bogorodici, naglasivši da je to program koji i nama danas daje snagu i usmjerava nas u novom tisućljeću.

Danas se na molitvu i slavlje Euharistije sabiremo u ovoj prekrasnoj Gospinoj crkvi, koja s obzirom na mjesto gdje je izgrađena i naziv koji nosi, i bez riječi je snažna poruka.

Tako prolazi slava svijeta

Ova crkva – bazilika izgrađena je na nekoć slavnom brežuljku Rimskoga carstva – Kapitolu ili Kapitoliju (talijanski: Campidoglio), brežuljku gdje je podignut hram bogu Jupiteru – „božanskoj zaštiti Rima“ i gdje su se uzdizale carske palače u kojima su se organizirale razuzdane zabave; gdje se vlast

proglašavala božanskom a carevi bogovima; gdje su se nakon prolaska kroz slavoluke penjali carevi i vojskovođe i glave im se kitile lovorovim vijencima; gdje su se donosili zakoni za tada poznati svijet.

Danas nema tih velebnih carskih palača i bezbožnih hramova. Ovo što naše oči gledaju, po nalogu pape Pavla III. u prvoj polovici 16. stoljeća, osmislio je veliki renesansni umjetnik i arhitekt Michelangelo Buonarroti. A na mjestu gdje je nekada bio hram božice Junone danas se uzdiže ova crkva sv. Marije od nebeskog oltara. Crkva je podignuta na mjestu gdje se caru Augustu ukazala žena s Djetetom, koja je, govoreći o oltaru gdje je sjedila, uskliknula: „Ecce ara primogeniti Dei – Evo oltara prvorodenca Božjega“. Ovim nazivom Crkva je željela istaknuti Marijinu ulogu u povijesti spasenja. Ona je duhovni žrtvenik koja je rodila Krista – Žrtvu za spas svijeta; po tom „oltaru“ – Mariji, nebo je dodirnulo zemlju.

Kada smo već kod brežuljaka ljudske uznositosti i slave, spomenimo i grčku atensku Akropolu, nazvanu još: „Brdo mudrosti“. Atena se natjecala s Rimom. Akropola je bila središte atenske demokracije, umjetnosti i filozofije. Na njoj se, između ostalog, izdizao i hram posvećen Ateni, božici mudrosti. Danas su od nekoć slavne Akropole ostali ostatci ostataka, a grčka mudrost utemeljena na ljudskom umovanju, odavna je izgubila svoj utjecaj. Nastali su mnogi filozofski smjerovi koji su se udaljili od grčke misli koju je karakterizirala estetika i sloboda; na „cijeni“ je filozofija koja na suprotan način ubija dostojanstvo čovjeka.

Samo je Bog vječan

Za razliku od ova dva brežuljka – brda koja su oslikavala ljudsku težnju vladanja nad drugima, jednako silom – Kapitol, ili umom – Akropola, na periferiji Rimskoga carstva, u Jeruzalemu, izdiglo se još jedno, u doba snage Kapitola i Akropole, nepoznato brdo: Kalvarija ili Golgota – mjesto gdje je Krist – Sin Božji razapet; brdo koje za razliku od Kapitola i Akropole nije izraz ljudske

moći ni mudrosti, nego božanske ljubavi i otkupljenja po patnji i žrtvi: za Kapitol i Akropolu mjesto ludosti, upravo kao i Židovima mjesto sablazni (usp. 1 Kor 1,17-31); Kalvarija koja svjedoči da najjača sila nije vlast ni um, nego ljubav koja se daje. Tako, dok Kapitol i Akropola predstavljaju čovjeka koji uzdiže sama sebe do božanstva, Kalvarija prikazuje Boga koji se spušta čovjeku. To je mjesto milosrđa, trpljenja i nade u uskrsnuće. I poruku Kalvarije ne može izbrisati ni zub vremena niti ikakva ovozemaljska sila pa makar se ne znam koliko upinjala. Jer, Bog je vječan. Kalvarija se duboko ucijepila u nebrojeno mnoštvo kršćanskih duša koje su prihvatile Kristov zakon ljubavi i križa, i uz nemalu žrtvu postali živa Kalvarija.

Draga braćo i sestre!

Nemali je broj onih koji misle da Kapitol, Akropola i Kalvarija nisu u međusobnu sukobu; da su to tri grane jednoga stabla: Kapitol – škola vladanja, Akropola – škola promišljanja, Kalvarija – škola ljubavi. Po tom razmišljanju ta tri brda predstavljaju tri dimenzije ljudskog postojanja: društvenu, intelektualnu i duhovnu. Bez jedne od njih, čovjek je nesavršen. Jer: moć bez mudrosti jest tiranija, mudrost bez ljubavi jest oholost, a ljubav bez djelovanja može postati nemoćna sentimentalnost. No, zanemaruju korijen toga stabla, a to je sam Bog. Upravo zato što su Kapitol i Akropola napustili korijen, odbacili Boga, oni su propali. A budući da je Kalvarija Emanuel – S nama Bog, ona je vječna. Stoga, dragi hodočasniče, moli da u tebi trajno živi duh Kalvarije. Ne Kalvarije kao izraz trajne patnje, nego Kalvarije koja, nakon patnje, otvara vrata vječnoga života. Kalvarije koja nas uči što je to istinska ljubav: „Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorodenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni“ (Iv 3,16); Kalvarije koja nas uči da je vladanje u služenju: „Kraljevi gospoduju svojim narodima i vlastodršci nazivaju sebe dobrotvorima. Vi nemojte tako! Naprotiv, najveći među vama neka bude kao najmlađi;

i predstojnik kao poslužitelj“ (Lk 22,25-26); Kalvarije koja nas poziva da naše misli i životne putove uskladimo s Božjom misli i koračamo Božjim putom: „Jer misli vaše nisu moje misli i puteži moji nisu vaši puteži“ (Iz 55,8). Samo tako i naš će život poput Marijina biti žrtvenik koji rađa Krista, a naše će stope ostavljati trag neba.

Kraljica Katarina Kosača – Kotromanić

No, ova bazilika ima posebno značenje za nas, vjernike – Hrvate i katolike koji dolazimo iz nad/biskupija u BiH. U ovoj bazilici položeni su zemni ostatci pretposljednje hrvatske bosanske kraljice Katarine Kosače-Kotromanić.

Kraljica Katarina rođena je između 1424. i 1426. u Blagaju blizu Mostara u obitelji humskoga vojvode Stjepana Vukčića Kosače i Jelene Balšić. Prvih 20-ak godina života Katarina je provela uglavnom u rodnom Blagaju s roditeljima, a 1446. udala se za bosanskoga kralja Stjepana Tomaša Kotromanića. U braku je rodila troje djece: sina Šimuna, kćer Katarinu i još jednoga sina o čijoj sudbini nema pouzdanih podataka. Kralj Stjepan Tomaš umire pod nejasnim okolnostima 1461. Nasljeđuje ga sin iz prvog braka Stjepan Tomašević kojeg će Turci, koji osvajaju njegovo kraljevstvo, ubiti 1463. Katarina bježi pred turskim osvajačima u Dubrovnik. U Dubrovniku ostaje čekajući vijesti o svojoj djeci koju nikada više neće vidjeti. Potom se trajno nastanjuje u Rimu gdje je primljena s kraljevskim dostojanstvom; ali ne više kao kraljica zemlje, slave, bogatstva i moći, nego kraljica vjere, pouzdanja i ljubavi koju je na poseban način pokazivala prema siromašnima. Umrle je ovdje u Rimu, 25. listopada 1478., i po vlastitoj oporučnoj želji njezini su zemni ostatci položeni u ovu crkvu o čemu svjedoči i natpis koji se nalazi na ovom prvom stupu s desne strane od oltara. Sve do smrti vjerovala je da su joj djeca živa, ali da su prisilno prevedena na islam. Stoga svoju zemlju oporučno ostavlja njima u nasljedstvo ako se vrate katoličkoj vjeri; a ako to ne bude

moguće, pravo na kraljevstvo predaje Sveltoj Stolicy, odnosno samom Papi. Iako nema nigdje zabilježeno da je vođen službeni proces za njezinu beatifikaciju, a onda ni da je proglašena blaženom, glas o njezinoj svetosti, na poseban način zahvaljujući ocima franjevcima – Katarina je bila članica Trećega reda sv. Franje – od davnina je prisutan u hrvatskom narodu u Bosni i Hercegovini koji ju časti kao blaženicu.

Na žalost, ono što se dogodilo kraljici Katarini: gubitak muža, djece, obitelji, rodbine, prijatelja, imanja, nije izolirani slučaj naše bremenite povijesti. Toliki su u povijesti našega Naroda i Crkve prošli isti trnoviti put. Ne idući u prošlost ili daleku povijest, dovoljno je posvijestiti da je pred nasrtajem zla ili onemogućavanja prava na dostojanstvo života, u posljednjih 35 godina, oko pola milijuna naših sunarodnjaka i zajedničara u vjeri u Krista, moralo napustiti svoju zemlju. Nakon čekanja u raznim „Dubrovnicima“ svijeta da se vrate na vjekovna ognjišta, morali su osigurati grobove po raznim svjetskim grobljima. Kolikima i danas srce krvori u tuđini. A i mi, koji smo ostali, s nemalom strepnjom gledamo kako na sadašnjost tako i na budućnost. No, primjer kraljice Katarine potiče nas da ne očajavamo, da ne malakšemo u vjeri, da ne gubimo nadu i zatvorimo se Ljubavi za ljubav. Ona je izgubila sve, ali je ostala Božja. I zato je uzor. I zato je u narodu čašćena, a vjerujemo od Boga vječnim životom nagrađena.

Za misno čitanje izabrali smo ulomak iz Pisanice sv. Pavla apostola Rimljanima gdje se u 8. poglavlju (rr. 35-38) sv. Pavao pita: Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? Koje to nevolje, tjeskobe, progonstva, gladi, golotinje, pogibli i mačevi mogu nadjačati Ljubav kojom nas sam Krist uzljubi? Katarina kraljica vjerovala je u Krista Kralja. Vjerovala je da ni progon, ni smrt, ni rat, ni izdaja, ni tuga, ne mogu uništiti ono što je Bog usadio u srce čovjeka, a čovjek kao najveće blago čuva. A to su vjera, nada i ljubav, te krjeposti po kojima se suobličuje Bogu. Ta zato ih u teologiji i zovemo bogoo-

bličnim krjepostima.

Ne čini li nam se, dragi hodočasnici i hodočasnice, da ove svetopisamske riječi i Katarinina vjera ne bi trebale biti i snažna poruka nama koji živimo u svijetu i vremenu kada se sve mjeri onim što imamo – koliko posjedujemo? Katarina nas uči da se život ne mjeri onim što imamo, nego onim za što smo spremni trpjeti. Ona je izgubila sve, ali nije izgubila ono najvrjednije, vjeru u Boga.

Nije izgubila Boga. Ona je simbol nade u ovoj Godini nade da ništa nije izgubljeno dok se život s Bogom i u Bogu gradi. Zato, draga braćo i sestre, neka se iz ovoga svetog mjesta naš glas vine prema nebu: Bože, daj nam vjeru kakvu je imala Katarina; da nas ništa ne rastavi od Tvoje ljubavi, da naša nada bude u Tebi i u Tvom Sinu i našem Otкупitelju i Spasitelju, Uskrsnom Gospodinu koji je naš Put, Istina i Život. Amen.

PUSTITE DJEČICU K MENI, NE PRIJEČITE IH, JER TAKVIH JE KRALJEVSTVO NEBESKO

JUBILEJ MINISTRANATA

Uoči svetkovine Tijelova, 18. lipnja 2025., ministranti Banjolučke biskupije, njih oko 140, okupili su se na svoj redoviti susret u katedrali sv. Bonaventure, koji je započeo pokorničkim bogoslužjem i sakramentom svete ispovijedi, a nakon toga uslijedilo je Misno slavlje koje je predslavio mons. Željko Majić, biskup banjolučki.

Na početku je, izazivši radost zbog ovogodišnjeg susreta, sve ministrante i njihove voditelje pozdravio Povjerenik za ministrante Banjolučke biskupije, vlč. Žarko Vladislav Ošap.

Uvodeći u Misno slavlje biskup je naglasio da ovom sv. Misom „želimo zahvaliti na daru ministranata, ali i moliti za nova duhovna zvanja“. Zatim su ministranti obnovili svoja ministrantska obećanja, a biskup je blagoslovio njihova odijela.

Tumačeći evanđeoski tekst i Isusove riječi „Pustite dječicu k meni, ne priječite ih, jer takvih je kraljevstvo nebesko“ u prigodnoj propovijedi, biskup Željko ih je podsjetio na Isusov poziv kojim ih poziva k sebi, u ministrantsku službu, te im progovorio o važnosti te službe, koja je i čast i odgovornost, ali i služba ljubavi. „Crkva, vaša župa i svećenici vas trebaju, možda će iz vaših redova netko

postati svećenik, redovnik, redovnica, a svi možete postati sveti ljudi u svijetu“, naglasio je biskup te zaključio „ne zaboravite da ste vi blagoslov Crkvi i da vas svaki vaš mali korak k Isusu vodi u Njegovo Kraljevstvo“.

Nakon propovijedi, predstavnici ministranata primili su liturgijske predmete kojima se služe u ministrantskoj službi.

Na kraju Misnog slavlja, Povjerenik je zahvalio biskupu na molitvi za ministrante, za njihove obitelji, ali i za nova duhovna zvanja, te je izrazio nadu da će se ovakvi susreti i dalje, u radosti svih nazočnih, nastaviti i obogaćivati.

Nakon duhovne i tjelesne okrjepe ministranti su pošli u Katolički školski centar „Bl. Ivan Merz“ u kojem su održana različita natjecanja. Prvo mjesto iz natjecanja u šahu pripalo je župi Bihać, drugo mjesto župi Glam-oč, a treće župi Prijedor. U društvenoj igri „Čovječe, ne ljuti se!“ najmanje su se ljutili te prvo i drugo mjesto osvojili ministranti iz župe Budžak, a treće mjesto pripalo je župi Bihać. U stolnom tenisu ministranti iz župe Glam-oč bili su najiskusniji te su odnijeli pobjedu osvojivši prva tri mjesta. Napeta borba bila je i u malonogometnom turniru kod dječaka gdje je prvo mjesto osvojila ek-

ipa ministranata iz župe Jajce, drugo mjesto pripalo je ekipi župe Bihać, a treće ministrantima iz župe Glamoč. Malonogometni turnir igrale su i djevojčice, kod kojih je prvo mjesto pripalo ekipi župe Livno, drugo mjesto osvojile su ministrantice župe Jajce, a treće župe Čuklić. Vjeronaučni kviz održan je u dvije skupine s tri člana ekipe: mlađi i stariji. Najuspješniji u skupini starijih, od šestog razreda, bile su ekipe: iz župe Bihać, koji su osvojili prvo mjesto, za drugo mjesto hrabro se izborila župa Budžak, a treće mjesto pripalo je ministrantima iz župe Prijedor. U skupini mlađih, do petog razreda, zlatom su se okitili ministranti iz župe Livno, srebro su osvojili ministranti iz župe Glamoč, a bronca je pripala ministrantici iz župe Barlovci, koja je sama predstavljala svoju župu.

Po završetku natjecanja u KŠC-u ministranti su ponovno došli u dvorište katedrale i tu su sudjelovali u „viteškim igrama“: trčanje u vrećama i potezanje konopca. Od dječaka najbrže su trčali predstavnici župe Glamoč (1. mjesto), župe Banja Luka (2. i 3. mjesto), a od djevojčica predstavnice župe Banja Luka su bile najbrže te osvojile prvo i drugo mjesto, a treće mjesto u trčanju u vrećama

pripalo je ministrantici župe Livno. Naj snažniji u povlačenju konopca bili su: župe Lištani – Odžak Čajić (1. mjesto), župa Bihać (2. mjesto) te župa Glamoč (3. mjesto).

Zborovanje je završeno uručivanjem diploma i pobjedničkih medalja najuspješnijima, te priznanja svima koji su sudjelovali na ovogodišnjem susretu. Dodijeljen je i pehar najuspješnijoj župi, tj. župi koja je osvojila najviše medalja, a ove godine pehar su dobili ministranti župe Glamoč.

Na završetku susreta, vidno radostan, riječi zahvale ministrantima i njihovim voditeljima, ali i roditeljima, koji su ih rado uputili u ministrantsku službu te ih prate svojim molitvama, izrekao je biskup Željko, a ministranti su ga podržavali spontanom pljeskom. „Ono najljepše što se ovdje pokazuje jest da se u katedrali osjećate radosno kao kod kuće. Sačuvajte tu radost, ona dolazi iz dubine srca. I ja se već sada radujem novim susretima s vama“, zaključio je biskup udijelivši svima Božji blagoslov.

Zahvalni Bogu na ovogodišnjem susretu ministranti su se radosni i puni dojmova vratili u svoje župe uz obećanje dolaska na ministrantski susret sljedeće godine.

TKO PJEVA, DVOSTRUKO MOLIM

JUBILEJ DJEČJIH ZBOROVA

U samostanskoj crkvi sv. Petra i Pavla na Gorici u Livnu u subotu, 25. listopada 2025. održan je susret dječjih zborova iz župa Banjolučke biskupije na kojem se okupilo oko 150 malih pjevača, koji su radosnom pjesmom slavili Gospodina.

Susret je započeo pripremom i zajedničkom probom za misno slavlje, koje su svi zborovi zajednički animirali pod vodstvom povjerenice za crkvenu glazbu, s. Blanke Jeličić. Sv. Misu predslavio je mons. Željko Majić, biskup banjolučki uz koncelebraciju fra

Gorana Barišića, samostanskog vikara samostana Gorica u Livnu, livanjskog župnika fra Jure Perića, podhumskog župnika fra Jurice Periša i ljubunčićkog župnika fra Marija Jelića.

Na početku misnog slavlja biskup Majić pozvao je mlade pjevače, koji su se okupili da dadnu slavu Bogu i zahvale mu na daru života, da u ovu sv. Misu uključe sve one koji ih u životu prate i pomažu u njihovu rastu. Izrekao je i zahvalnost domaćinu samostana fra Marku Ešegoviću, kojega pred-

stavlja njegov vikar fra Goran, svećenicima, koji su dopratili male pjevače, kao i sestrama i onima koji ih uvježbavaju kako bi liturgijska slavlja u župama kojima pripadaju bila ugodna, radosna i Bogu mila.

U svojoj propovijedi biskup Željko približio je djeci prispodobu o smokvi, usporedivši naš život s ovom prispodobom. Kao što se vinogradar i svi radnici brinuli o smokvi, tako su i nama mnogi, počevši od naših roditelja, pomagali u našem rastu. „Trebalo je muke, strpljivosti, ustrajnosti, ulaganja u naš rast, kako bi mi donijeli plodove“, rekao je biskup te istaknuo da u ovoj sv. Misi Bogu zahvaljujemo da i „vi u ovoj vašoj životnoj dobi dajete veliki plod“.

„Vi ste djeca, koja nam daju dobar plod, daju nam radost sadašnjosti i bude u nama nadu radosne budućnosti“, poručio je biskup potaknuvši ih da s istim žarom nastave i ubuduće sudjelovati na misnim slavljinama slaveći Boga svojim glasom.

Podsjetio ih je i na riječi sv. Augustina: „Tko pjeva, dvostruko moli“, te ih pozvao da Bogu zahvale na tom daru kojim mu mogu izreći snažnu molitvu. „Vi ne pjevate radi samodopadnosti i pljeska koji će uslijediti, nego radi radosti što Bog čuje vašu pjesmu i razumije ju kao vašu molitvu“, kazao je biskup Željko.

Samostanska crkva odjekivala je skladnim

pjevanjem svih zborova, a predstavnici župa sudjelovali su i u liturgijskim čitanjima.

Nakon misnoga slavlja slijedio je drugi dio susreta, kad se svaki zbor predstavio jednom pjesmom. Program je vodila i svaki zbor predstavila s. Blanka Jeličić.

Nastupili su zborovi iz župa: **Glamoč** – voditeljica s. Ana Iveljić; **Ljubunčić** – voditeljica Melani Strinić; **Bihać** – voditeljica s. Simplicija Šimić; **Jajce** – voditeljica s. Dubravka Dropulja; **udruženi zbor župa Banja Luka, Barlovci, Budžak, Petrićevac i Presnače** – voditeljice Blaženka Ivekić i Ivana Dugonjić; **Glazbena radionica „Canticum“** – voditeljice Melani Strinić i Ana Čavar; **Podhum** – voditeljica Iva Berić i **Livno** – voditeljica s. Blanka Jeličić.

Na kraju je biskup Željko zborovima podijelio priznanja za nastup, zahvalio Povjerenstvu za crkvenu glazbu, kao i voditeljima zborova i pjevačima za trud koji ulažu u njegovanje liturgijskog pjevanja.

Uslijedila je tjelesna okrpja i druženje u prostorijama samostana.

Nakon toga mali pjevači sa svojim voditeljima imali su prigodu posjetiti Franjevački muzej i galeriju Gorica – Livno te se upoznati s bogatom muzejskom postavkom.

KAD GOD PJEVATE, VI OTVARATE VRATA NEBA

JUBILEJ VELIKIH ZBOROVA

U subotu, 15. studenoga 2025., u katedrali sv. Bonaventure u Banjoj Luci, održan je susret pučkih pjevača i župnih zborova Banjolučke biskupije, na kojem se okupilo oko 250 pjevača iz svih dijelova biskupije, od Buškoga jezera do Save, od Vrbasa do Une.

Prije sv. Mise okupljeni pjevači imali su prigodu u ovoj jubilarnoj godini i u jubilarnoj

crkvi, Majci svih crkava, pripremiti srce i dušu u sakramentu sv. ispovijedi kako bi zadobili potpuni oprost.

Središnji dio i vrhunac susreta bilo je misno slavlje koje je predvodio mons. Željko Majić, biskup banjolučki. S biskupom su koncelebrirali: preč. Žarko Vladislav Ošap, banjolučki župnik i dekan; fra Miljenko

Petričević, župnik župe Bila i livanjski dekan; fra Jure Perić, livanjski župnik; fra Domagoj Šimić, petričevački gvardijan i župnik; vlč. Darko Anušić, župnik u Lištanima; te p. Zvonko Topić, OCSO, župnik župe Marija Zvijezda u Trapistima. Liturgijsko pjevanje animirali su svi župni zborovi pod ravnanjem s. Blanke Jeličić uz orguljsku pratnju Zdenka Tičinovića.

Uvodeći u misno slavlje biskup je izrazio radost zbog ovog susreta kojim zahvaljujemo Bogu na „daru života, daru vjere, našeg zajedništva, naše blagoslovljene mučeničke prošlosti i sadašnjosti, ali vjerujemo da se u ovome danu, na poseban način u nama učvršćuje nada sretne i blagoslovljene budućnosti“, te je naglasio da u ovu sv. Misu želi uključiti i Bogu zahvaliti „na svakom vjerniku, koji u svojoj tišini i samoći živi dar vjere, kao i sve obitelji, djecu, mlade i stare, koji su u patnjama, moleći da ovaj dan u nama traje i da ovo zajedništvo, koje je danas vidljivo, uvijek pokazujemo“.

U prigodnoj propovijedi, osvrćući se na Evanđelje dana, prisposobu o udovici i nepravednome sucu, biskup je predstavio lik udovice, njezinu upornost i vjeru ističući da Isus ovom udovicom opisuje i nas vjernike, koji ne prestajemo vjerovati i biti Božji te je pozvao pjevače da ovaj evanđeoski tekst primjene na svoj život i današnje zajedništvo. „Usporedno s udovicom iz Evanđelja, svaka vaša proba jest kucanje i traženje“, rekao je biskup te nastavio: „Kad god pjevate, vi otvarate vrata neba, ne samo vlastitoga života, nego i svoje župne zajednice. Kad marljivo vježbate, vi ste poput udovice koja svaki dan kuca na Božja vrata, kad skladno pjevate, svjedočite da je Božja ljubav jača od naše različitosti.“

Ohrabrujući sve okupljene, izrazio je želju da ovaj dan bude „dan koji hrani našu vjeru i utvrđuje našu nadu“. Biskup se prisjetio i svojih prvih riječi koje je uputio vjernicima Banjolučke biskupije, kad je istaknuo da je ova biskupija „živa zajednica vjere“, što se moglo vidjeti i danas. „Dođite danas u kate-

dralu sv. Bonaventure pa čujte glas koji slavi Boga, koji veliča Boga, koji se Bogu moli, koji od Boga i za Boga živi, koji na ono pitanje zašto smo na svijetu, iskreno odgovara ‘na svijetu smo zato da Boga upoznemo, da ga uzljubimo, da mu služimo i tako sretno u nebo dođemo’“, rekao je biskup.

Na kraju propovijedi pozvao je sve nazočne da kroz pjesme i probe njeguju stožerne kreposti, vjeru, nadu i ljubav te da u svom životu budu postojani i ustrajni.

Misno slavlje zaključeno je jubilarnom molitvom, nakon čega je biskup podijelio svečani misni blagoslov uz jubilarni oprost.

Nakon sv. Mise uslijedili su pojedinačni nastupi svakog zbora i pučkih pjevača. Program je vodila i svaki zbor predstavila povjerenica za crkvenu glazbu Banjolučke biskupije, s. Blanka Jeličić.

Nastupili su zborovi iz župa: Bila – voditeljica Nikolina Ćurić Krželj; Gorica – voditeljica Ilirija – Ljilja Popović; Ljubunčić – voditeljica Melani Strinić; Čuklić – voditeljica s. Nevena Cvitanović; udruženi zbor župa Lištani i Odžak-Ćaić – voditelj Stipe Granić; Prnjavor – voditeljica Renata Boras; Podhum – voditelj Mirko Puđa; Bihać – voditeljica s. Simplicija Šimić; udruženi zbor katedrale i župa Banja Luka, Budžak i Petričevac – voditeljice Renata Boras i Dorotea Bekić; Guber – voditeljica s. Maristela Franjić i Livno – voditeljica s. Blanka Jeličić, a predstavila se i gđa Ružica Remić, „počimalja“ crkvenog pjevanja u župi Ljubija.

Na kraju je biskup Željko svim zborovima podijelio priznanja te zahvalio Povjerenstvu za crkvenu glazbu, kao i voditeljima zborova i pjevačima za trud koji ulažu u njegovanju liturgijskog pjevanja. Također, posebno priznanje za dugogodišnje njegovanje crkvenog pjevanja primile su „počimalje“ Milka Begić iz župe Ravska i Ružica Remić iz župe Ljubija.

Nakon bogate duhovne note i okrijepe,

uslijedila je tjelesna okrjepa i druženje uz pjesmu u dvorištu katedrale.

Pjevači su sa svojim voditeljima imali prigodu posjetiti i Biskupijsko marijansko

svetište Mariju Zvijezdu u Trapistima, gdje su se upoznali s bogatom baštinom otaca trapista.

ZATVARANJE JUBILARNE – SVETE GODINE

Na svetkovinu Svete Obitelji Isusa, Marije i Josipa, u katedrali sv. Bonaventure u Banjoj Luci, svečanim euharistijskim slavljem na biskupijskoj razini zatvorena je Jubilarna godina. Misno slavlje predvodio je banjolučki biskup mons. Željko Majić u zajedništvu s biskupom u miru mons. Franjom Komaricom, generalnim vikarom, rektorom katedrale, svećenicima banjolučkog dekanata, redovnicama i vjernicima iz banjolučkih župa.

Na početku propovijedi biskup je istaknuo simboliku današnjega slavlja, podsjetivši kako se Jubilarna godina završava na istu svetkovinu na koju je i započela – svetkovinu Svete Obitelji, što, kako je naglasio, „nije slučajnost, nego plod dubokoga promišljanja Crkve koja Svetu Obitelj stavlja u samo središte našega vjerskoga, obiteljskoga i crkvenoga života.“

Govoreći o Svetoj Obitelji, biskup je naglasio da ona nije tek pobožni ideal, nego konkretan poziv na nasljedovanje: „Sveta Obitelj – i naša molitva da nam obitelji i zajednice budu poput nje – nije tek još jedna pobožna formulirana molitva Crkve. Ona je poziv na nasljedovanje, poziv na novi način života.“

Osvrćući se na božićno otajstvo, podsjetio je kako se Bog po utjelovljenju poistovjetio s čovjekom i obiteljskim životom: „Ako se itko u potpunosti poistovjetio s čovjekom, s obiteljima i zajednicama, onda je to Novorođeni Isus, koji je htio u ovaj svijet ući upravo tako: rodivši se u obitelji.“

U središnjem dijelu propovijedi biskup je govorio o značenju Svetih vrata i njihovu simboličkom zatvaranju, istaknuvši da time ne prestaje hod vjere i nade: „Simboličnim

zatvaranjem vrata Crkva nas poziva da vrata naših srdaca i vrata naših domova ostanu širom otvorena za Boga“ te podsjetio na riječi, danas svetoga, pape Ivana Pavla II. koji je na početku svoga pontifikata snažno pozvao Crkvu i svijet: „Ne bojte se! Otvorite, štoviše, širom otvorite vrata Kristu! Samo Krist zna što je u čovjeku. Samo on ima riječi života – riječi koje ne prolaze, riječi vječnoga života!“

Ta otvorenost, dodao je, očituje se u svakodnevnom životu vjernika: „Ta otvorena vrata jesu vrata vjere, nade i ljubavi; vrata molitve i dobrih djela; vrata oprosta i strpljenja; vrata brige za starije, bolesne i nemoćne, vrata bračne vjernosti, vrata života.“

Govoreći o stvarnosti današnjih obitelji, biskup je naglasio da Sveta Obitelj nije bila pošteđena poteškoća, ali je u svemu imala Boga u središtu: „Ključna razlika između Svete Obitelji i mnogih današnjih obitelji nije u vanjskim okolnostima, nego u središtu života. Dok suvremena obitelj često Boga stavlja na rub, Svetoj je Obitelji Bog bio u središtu svega.“

Posebno je istaknuo uloge svetoga Josipa i Blažene Djevice Marije i Isusa: „Josip je u toj obitelji bio čuvar vjere: čovjek koji osluškuje Božji glas, štiti Mariju i Isusa i vjerno izvršava Božju volju. Marija je srce koje sluša i čuva Božju riječ: ‘Marija u sebi pohranjivaše sve te događaje i prebiraše ih u svome srcu’ (Lk 2,19). A Isus raste u ozračju ljubavi, povjerenja i poslušnosti: ‘I siđe s njima, dođe u Nazaret i bijaše im poslušan. A Isus napredovaše u mudrosti, dobi i milosti kod Boga i ljudi’ (Lk 2,51–52). Tako Sveta Obitelj postaje uzor svakoj kršćanskoj

obitelji – ne zato što je bila bez problema, nego zato što je u svemu ostala oslonjena na Boga.“

Na završetku propovijedi biskup je uputio poziv da zatvaranje Jubilarne godine ne bude kraj, nego novi početak: „Zatvarajući danas Jubilarnu godinu, nemojmo zatvoriti svoja srca i svoje obitelji Bogu. Nemojmo vjeru zatvoriti u zidove crkava i domova. Neka naše obitelji i naša mjesna Crkva nastave živjeti obnovljenom snagom u nadi koja ima ime – Krist. On nas nikada ne razočarava.

Neka naši domovi postanu mjesta molitve, oprosta i nade; mala svetišta u kojima Bog ima svoje prebivalište“ te je cijelu mjesnu Crkvu povjerio zagovoru Svete Obitelji s pogledom prema budućnosti i pripravi za Jubilej – Godinu Otkupljenja 2033.

Liturgijsko pjevanje animirao je katedralni zbor pod ravnanjem Renate Boras, a ministrirali su katedralni ministranti potpomognuti banjolučkim bogoslovima Ivanom Komljenovićem i Dominikom Šnajderom.

OBLJETNICE I SLAVLJA

1100. OBLJETNICA HRVATSKOGA KRALJEVSTVA I POVIJESNIH SPLITSKIH CRKVENIH SABORA

Euharistijskim slavljem, koje je u subotu 5. srpnja ispred župne crkve sv. Nikole Tavelića u Tomislavgradu predvodio nadbiskup metropolit vrhbosanski i predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine Tomo Vukšić, svečano je proslavljena Jubilejska godina i obilježena 1100. obljetnica Hrvatskoga Kraljevstva i povijesnih splitskih crkvenih sabora, izvijestila je Informativna katolička agencija.

Suslavili su apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori nadbiskup Francis Assisi Chullikatt, nadbiskupi i biskupi Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine te poglavari redovničkih zajednica i svećenici iz Hrvatske te Bosne i Hercegovine.

Propovijedao je predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zagrebački nadbiskup Dražen Kutleša.

Braćo i sestre u Kristu, poštovana braćo biskupi, svećenici, redovnici i redovnice, cijenjeni predstavnici političkog i javnog života, dragi hrvatski narode u domovini i iseljeništvu!

Danas stojimo na svetom mjestu, pokraj spomen-crkve koju je hrvatski narod odlučio podići u povodu tisućite obljetnice krunidbe kralja Tomislava kao vidljiv znak i trajan zalog nade svoje budućnosti. Taj čin nije bio tek simboličan ni protokolaran; bio je to duhovni čin pamćenja, prisjećanje na ukorijenjenost hrvatskoga naroda u kršćansku vjeru koja je srce kulture, u baštinu koja nas je oblikovala tijekom stoljeća.

To je bio spomen-čin naroda koji je svoju budućnost odlučio povjeriti Bogu i Crkvi; naroda koji je tada, kao što to činimo i mi danas, svjesno izabrao živjeti ne samo u zemaljskoj slobodi, nego u svjetlu Božje istine koja oslobađa i daje smisao svemu.

Današnja proslava nije tek obilježavanje jedne povijesne uspomene. Ona je izraz naše zahvalnosti i odgovornosti, stoga je i poziv da se obnovimo u vjeri, u savjesti i u našem opredjeljenju za kršćanske vrijednosti i kulturu koja je iz njih izrasla. Ovo svečano euharistijsko slavlje jest i zahvala i obveza:

zahvaljujemo Bogu na povijesti milosti, ali se ujedno pitamo kakva je naša odgovornost danas.

Ova obljetnica također je čin domoljublja, a domoljublje nije puka emocija ili politički slogan. Domoljublje je izraz ljubavi prema konkretnom narodu, njegovu jeziku, njegovim svetinjama, njegovim ranama, njegovoj povijesti i budućnosti. Stoga kad danas govorimo o Hrvatima, o jedinstvu našega naroda i o vjernosti Kristu, govorimo o ukorijenjenosti u kršćansku civilizaciju.

Ukorijenjenost je jedna od najvažnijih, a ujedno i najmanje prepoznatih potreba ljudske duše – kako pojedinca, tako i naroda.¹ Ako čovjek ili narod izgube korijene, oni gube svoju dušu. Bez duše, čovjek postaje stroj; narod postaje tek mnoštvo kojim drugi mogu upravljati i manipulirati.

U svijetu u kojem je sve vidljivo prolazno, gdje su i granice i vrijednosti podložne promjeni, postavlja se temeljno pitanje: što ostaje kad sve drugo prođe? Odgovor je jasan: ostaje ono što je dublje od promjena, trajnije od vremena, svetije od političkih interesa i kalkulacija – ostaje ono u što smo duboko ukorijenjeni.

¹ Usp. S. Weil, *Ukorijenjenost*, Zagreb 2003., str. 39.

1. Ukorijenjeni smo u kršćanskoj civilizaciji

U govoru Svetoga pisma ukorijenjenost nije samo stabilnost, nego životna povezanost s Bogom. Isus Krist kaže: „Ja sam trs, vi loze. Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj donosi mnogo roda“ (Iv 15,5), a apostol Pavao moli da budemo „ukorijenjeni i utemeljeni u ljubavi“ (Ef 3,17). Ta ukorijenjenost nije neki duhovni ukras, nego način života. Kao što biljka bez korijena vene, tako i narod bez Krista gubi svoju dušu.

Kršćanska ukorijenjenost otvara prostor plodnosti. Omogućuje zahvalnost, vjernost, otpornost i zrelost. Takva ukorijenjenost čini narod sposobnim ne samo preživjeti, nego i stvarati. U njoj se rađa duhovna zrelost, sposobnost pamćenja i zahvalnosti, čuvanja predanoga, prenošenja vrijednosti i svetinja.

Zato danas zahvaljujemo svojim precima: na vjeri koju su nam ostavili, na jeziku koji su očuvali, na kulturi koju su oblikovali, na zajedništvu i molitvama koje su od obitelji činile Crkvu u malome. Hrvatski je narod ukorijenjen u vjeri mučenika i sveta-ca, u misli duhovnih velikana, u poniznosti redovnika, u hrabrosti branitelja, u molitvi majki i baka koje su vjeru ispovijedale kad su se crkve zatvarale čuvajući je u srcu i u djelu.

Zahvaljujemo svojim precima i za jasnoću crkvenog učenja kroz našu povijest. Kralj Tomislav nije bio samo političar, bio je vladar koji je znao da se narod ne može graditi bez Krista i povezanosti s Petrovom Stolicom, s Crkvom. Premda je to vrijeme bilo obilježeno mnogim napetostima, povijest je potvrdila misionarske napore u širenju Evanđelja među narodima koji su se razvijali, napore kojima je „bio stran svaki duh nadmoći i dominacije“.² Neka i nama taj duh ostane zauvijek stran kako bismo u poniznosti znali cijeniti i štititi ono što nam je Bog povjerio, ali nikada ne tražiti ono što nam ne pripada.

Iz te iste ukorijenjenosti tolike su žrtve

Drugoga svjetskog rata i poslijeratnih ideologija ukazivale da se narod ne brani samo oružjem, nego vjernošću Bogu i savjesti. U tom razdoblju bezbožnih totalitarizama blista lik blaženog Alojzija Stepinca. Njegovo svjedočanstvo vjere, čiste savjesti i nepokolebljive odanosti Kristu i danas odjekuje jednakom snagom kao i 1946. godine, u trenucima kada je, tijekom montiranog procesa komunističkoga režima, ponajviše šutnjom odgovarao na nepravdu. Ta šutnja nije bila slabost, nego snaga istine i moralnog integriteta. U njoj je progovarala vjera u Božju Providnost i svijest da konačna pravda ne dolazi od ljudi, nego od Boga – Pravednoga Suca. Zato možemo reći da je njegovo svjedočanstvo danas možda još snažnije i da će se sva punina njegova značaja tek razotkriti u potpunosti u vremenima koja dolaze, kad narod ponovo bude tražio svjetlo u tami i glas istine u buci laži.

Ista se ukorijenjenost snažno očitovala i kroz žrtve naših branitelja u Domovinskom ratu. Oni nisu ustali u obranu ideologije, nego u obranu vjere, domovine, doma, jezika i budućnosti vlastitoga naroda. U njima se ponovo pokazala teologija ukorijenjenosti – istina da ljubiti Boga, obitelj, narod i domovinu nije politički čin, nego sveta obveza. To je ljubav koja gradi, a ne ruši; koja blagoslivlja, a ne isključuje. Takva ljubav donosi dobro svima, bez obzira na vjersku, nacionalnu ili društvenu pripadnost, jer ondje gdje je srce ukorijenjeno u istini i predano služenju, rađa se sloboda koja ne ranjava, nego liječi.

Ne svjedoče li i danas naši poštteni radnici, vojnici, znanstvenici, sportaši i kulturni djelatnici istu tu ukorijenjenost – tihu, ali snažnu – koja pokazuje da je konkretna ljubav prema narodu prije svega rad, napor, žrtva i odricanje, a tek potom osjećaj, ponos i slava? Prava ljubav nije riječ, nego život; nije prolazna emocija, nego trajna vjernost. U njima prepoznajemo korijenje koje još uvijek diše ispod površine, tiho i vjerno, bez buke – ali s obilnim plodom.

² Ivan Pavao II., *Slavorum apostoli*, br. 12.

2. Pokušaji iskorjenjivanja

Naša ukorijenjenost u kršćansku baštinu koja se očitovala u domoljublju, jeziku, kulturnom stvaralaštvu i državotvornosti žestoko je napadana tijekom naše hrvatske povijesti. Domoljublje se pokušalo iskorijeniti optužbama za nacionalizam. Pravo na vlastiti jezik i plodovi kulture iskorjenjivali su se pokušajima prekrajanja povijesnih činjenica, a pravo na vlastitu domovinu fizičkim iskorjenjivanjem naroda: od oduzimanja zemlje, prisilnih migracija i političkih zatvaranja do žrtava Domovinskoga rata. Doista, od osmanlijskih osvajanja do agresora Domovinskog rata; od komunističke diktature do suvremene indoktrinacije – cilj je bio uvijek isti: iščupati korijen i dušu hrvatskoga naroda. Onemogućiti pamćenje. Zabraniti svetinje.

Ali nismo pokleknuli. Preživjeli smo jer smo znali u što smo ukorijenjeni. Odoljeli smo tim pokušajima ponajprije krvlju mučenika: počevši od prvog mučenika na ovim našim prostorima, svetoga Venancija, potom Nikole Tavelića, Drinskih mučenica, blaženoga Miroslava Bulešića te blaženog Alojzija Stepinca. Oni su znak da se Krist ne izdaje i ne prodaje ni kad boli, ni kad prijeti smrt, i da se vjera ne može ušutkati ondje gdje srce gori za Istinu.

I danas smo izloženi novim pokušajima iskorjenjivanja. Nerijetko su zaogrnuti ruhom novih ljudskih i „naprednih“ prava u pozadini kojih su nove ideologije, poput rodne i njoj srodnih. One živote ne oduzimaju na bojnem polju, nego u majčinoj utrobi. Iskorjenjujuće ideologije se provlače i kroz zakone koji reguliraju gospodarstvo i tržište rada, obitelj i školski sustav. Njihove plodove vidimo u odlascima mladih, sveprisutnoj korupciji, moralnoj otupjelosti i razjedinjenosti.

Iskorjenjivanje današnje globalizacije nudi čovjeku svijet, a oduzima mu zdravu obitelj. Daje mu informacije, a oduzima mudrost. Otvara granice, a zatvara srce. Globalizacija želi narod bez pamćenja, Crkvu bez pro-

roštva i pod kontrolom, obitelj bez svetosti i djece, želi kontrolu nad svima i nad svime. Iskorijenjenost postaje nova norma. Sve je relativno. Sve je zamjenjivo. Čovjek više nije osoba, nego funkcija. Savjest više nije Božji glas, nego osjećaj. Dijete nije dar, nego izbor. Narod nije zajednica, nego statistika.

U takvome svijetu zajedništvo se svjesno i namjerno rastače – kako u narodu, tako i u Crkvi. No poslanica Hebrejima nas podsjeća: „Dobrotvornosti i zajedništva ne zaboravljajte, jer takve su žrtve mile Bogu“ (Heb 13,16). Pravo zajedništvo temelji se na žrtvi, ne na kompromisu. Na ljubavi, ne na korupciji. Na prihvaćanju, a ne na interesu.

3. Sačuvati povijesnu ukorijenjenost

Braćo i sestre, danas s ovoga mjesta svi skupa želimo izraziti svoju potrebu i želju za društvom i uređenjem koje je u stanju osigurati uvjete u kojima možemo ostati ukorijenjeni u svoju kršćansku vjeru i u svoj hrvatski narod. Jedino se tako možemo ostvariti u punini svoje ljudskosti koja je poziv na odnos, ljubav i odgovornost.

Budimo svjesni da bi bez kršćanske baštine naš narod bio samo još jedna zajednica interesa, puka europska statistika ili predmet povijesnih podataka. Ali kršćanska baština nije spomenik. Ona je ujedinjujuća snaga cijelog tijela, ona je duša hrvatskog naroda i živo stablo koje treba hraniti da bi donijelo plodove. U njoj su naši sakramenti, naša krsna imena, naše marijanske i euharistijske pjesme, naš križ u školi i na grobu. U njezinoj sjeni se rađamo, živimo i umiremo. Narod koji je ukorijenjen u Kristu, prožet bratoljubljem i domoljubljem, neće umrijeti. Može izgubiti političku moć, ali neće izgubiti svoju dušu.

Izraelci u Egiptu nisu imali državu, ali su imali Savez s Bogom. Prvi kršćani u katakombama nisu imali carstvo, ali su imali Euharistiju. Hrvati u komunizmu nisu imali slobodu, ali su imali Crkvu i obitelj koja moli i prenosi vjeru, imala je pojedince vjerne svojoj savjesti kad se njezin glas svim sila-

ma nastojao utišati. Hrvatska danas ne treba samo nove strategije, treba duhovnu obnovu i istinsko zajedništvo. Takvo se zajedništvo ne temelji na političkim sporazumima, nego na zajedničkom prihvatanju istine o čovjeku, o narodu i o Bogu. Na tome opstajemo ili nestajemo.

Naš je narod tijekom stoljeća opstajao jer je znao čuvati svoje vrijednosti. Znao je da se ono što je sveto ne prodaje, nego da se mora čuvati i kad je teško i opasno – pa i po cijenu života. Tko ne zna za što vrijedi umrijeti, ne zna ni za što vrijedi živjeti. Bez smisla za žrtvu, gubi se i smisao za život. Ono pak za što vrijedi i umrijeti – jesu Bog, obitelj i domovina. To je bogoljublje, čovjekoljublje i domoljublje. To troje jesu ona ljubav koja nas je očuvala kroz ratove, progonstva, režime i nevremena – i koje nas i danas jedino može očuvati.

Stoga moramo iznova posvijestiti istine koje se ne mijenjaju s vremenima, nego ostaju upisane u naravni i božanski zakon: da je brak svetinja, a ne puki društveni ugovor; da je dijete dar, a ne izbor; da život uvijek ima prednost nad svakim ljudskim pravom koje bi ga ugrožavalo; da je savjest svetište ljudske osobe – u skladu s kojim treba djelovati i u javnom životu – a ne subjektivna emocija koju valja usklađivati s prolaznim društvenim normama; da je narod zajednica odgovornosti, a ne skup pojedinaca koji dijele isti prostor; i da je zajedništvo milosna žrtva Bogu draga, a ne izoliranost od drugih ili šovinizam.

Dragi hrvatski narode, ostanimo ukorijenjeni u ono što nam je dano odozgor – u ostavštini predaka, tolikih naših mučenika i svetaca, u baštini Crkve i Evandjelja. Neka naši zakoni ne budu protiv života, naši programi protiv savjesti, naše škole neka ne budu protiv roditelja, ni narod protiv Boga. Samo tako

ostat ćemo narod s dušom kakvi smo bili stoljećima – pogledom uprtim u nebo, ali s nogama čvrsto na zemlji da bismo Kristovu radosnu vijest donijeli ovom vremenu i predali ju onima koji dolaze poslije nas.

Neka naša ljubav bude konkretna: da svjedočimo i govorimo istinu, a ne obmane i demagogiju; da častimo svoje svece i odrekemo se svega što nas udaljava od ideala svetosti; da učimo djecu molitvi i razmišljanju, a ne životu „u skladu sa svijetom“. Tek tako možemo biti sol zemlje i svjetlo svijeta. Živimo za svoj narod, a ne od naroda. Ovaj poziv vrijedi za političare, intelektualce, novinare, znanstvenike, umjetnike – ali najviše za nas pastire. Narod nas ne treba kao ukrase prošlosti, nego kao one koji ga vode prema Kristu, koji ga podižu u klonulosti i potiču na nadu koja ne postiđuje. Ako se odrekemo svoje kršćanske baštine, mi ne postajemo moderniji – postajemo isprazniji. Ako zaboravimo svoje mučenike i heroje, oslabjet ćemo svoju ukorijenjenost i otežati svoj hod u budućnost. Ako izgubimo zajedništvo, postat ćemo teret jedni drugima.

Draga braćo i sestre, narod s dušom nije onaj koji ima moć, nego onaj koji je ukorijenjen u vjeri u Krista. Nije onaj koji ima bogatstvo, nego onaj koji ide putem svetosti. Nećemo opstati po vojnoj sili, niti ćemo napredovati prema ekonomskim pokazateljima, nego po vjernosti Kristu i po zajedništvu koje privlači. Kad izgubimo sve, a ostane nam Krist – imamo sve. Ako postignemo sve, ali izgubimo Krista – sve smo izgubili.

Ljubimo stoga jedni druge u istini, molimo u našim obiteljima, živimo sveto, opraštajmo, služimo. Gradimo zajedno društvo u kojemu je Bog na prvome mjestu, u kojemu svaki čovjek ima svoje dostojanstvo i slobodu savjesti, u kojemu su ljubav i zajedništvo žrtve Bogu mile. Amen.

150 GODINA MUČENIŠTVA FRA LOVRE KARAULE

Ljubunčić – Žirović, 19. srpnja 2025.

U prigodi 150. obljetnice mučeničke smrti franjevačkog velikana iz livanjskoga kraja fra Lovre Karaule župa Rođenja BDM Ljubunčić obilježava „Dan fra Lovre Karaule“. Misu uočnicu 19. srpnja predvodio je biskup banjolučki mons. Željko Majić. Propovijed mons. Majića prenosimo u cijelosti.

Draga braćo i sestre!

Okupili smo se danas, uoči Ilindana, dana u koji je drage uspomene fra Lovro Karaula podnio mučeničku smrt i upisao se u svjedoke vjere Kristove Crkve. Stoga ovo nije dan u koji komemoriramo jednu smrt u okviru velikoga jubileja (150 godina mučeništva), nego dan kada slavimo život vjere za koji se nadamo da već sada baštini život vječni.

Pogledajmo, u najkraćim crtama, tijekom fra Lovrina života.

Rodio se na samom početku 19. st. (23.12.1800.) u livanjskom polju, u Žiroviću, selu ljubunčićke župe. Krsno mu je ime Ante.

Sa 16 godina (1816.) stupio je u franjevački red i uzeo ime Lovro u čast sv. Lovre, rimskoga đakona i mučenika. Filozofiju i teologiju studirao je u Vácu, u Mađarskoj.

Od 1825. do 1828. duhovni je pomoćnik u Ivanjskoj i Ljubunčiću. Od 1828. do 1832. tajnik je biskupa fra Augustina Miletića, bosanskoga apostolskog vikara. Od 1832. do 1840. župnik je u Vidošima kod Livna, gdje je podigao je župni stan i crkvu. Od 1840. do 1851. gvardijan je u Fojnici. Od 1842. do 1847. sudjeluje u „Barišćevoj aferi“, borenju između apostolskoga vikara biskupa fra Rafe Barišića i Provincije Bosne Srebrene oko crkvenih prava i dužnosti. Od 1851. do 1854. kustos je Provincije. Od 1854. do 1860. župnik je u Čukliću, zatim do 1861. gvardijan na Gorici, a od tada do 1875. župnik je u Ljubunčiću i neko vrijeme generalni vikar. U travnju 1875. primio ga je, zajedno s dvojicom fratar, car Franjo Josip u Sinju. Iste je godine napisao Spomenicu od 20 točaka o teškom stanju katolika u Bosni i Hercegovini koja je posredstvom mađarsko-

ga primasa dospjela na Bečki dvor. Ali i u ruke turskih vlasti. To je bio povod da je nastojanjem turske uprave u Bosni, zadavljen na Ilindan 20. srpnja 1875. kada se vraćao s Mise iz Prispa u župnu kuću. Pokopan je na groblju na Gorici, a kosti su mu prenesene u crkvu, desno od ulaza, na Gorici 1925. godine prigodom 50. obljetnice pogibije.

Opširno o njegovu životu i djelu možemo čitati u zborniku radova „Pro Populo“ (urednik fra Marijan Karaula). Monografija je 2022. godine doživjela i drugo izdanje. Koliko se fra Lovro ucijepio u život livanjskoga puka govori i knjiga za djecu „Priča o hrabrom pastiru. Fra Lovro Karaula (1800.-1875.)“ u kojoj su uključeni radovi – crteži i literarne refleksije – više od 250 učenika OŠ „Fra Lovro Karaula“ iz Livna.

I evo nas danas ovdje u njegovoj rodnoj župi Ljubunčić i rodnom Žiroviću da na najuzvišeniji način Bogu zahvalimo na daru ovoga velikoga čovjeka, redovnika – franjevca i svećenika, prosvjetitelja, graditelja crkava, škola i goričkog samostana, hlabrog branitelja katolika protiv teškoga turskoga zulumata. Kao biskup povjerene mi Banjolučke biskupije dolazim danas ovdje da najuzvišeniji način zahvalim Bogu za dar njegova života, predanoga i ustrajnoga rada za dobro Crkve i počastim žrtvu koju je, poput svoga Učitelja, podnio za Krista, Crkvu i narod.

U Poslanici Hebrejima pročitali smo: „Svaki veliki svećenik, zaista, od ljudi uzet, za ljude se postavlja u odnosu prema Bogu da prinosi darove i žrtve za grijeh. On može primjereno suosjećati s onima koji su u neznanju i zabludi jer je i sam zaogrnut slabošću. Zato mora i za narod i za sebe prinositi okajnice. I nitko sam sebi ne prisvaja tu čast, nego je prima od Boga, pozvan kao Aron“ (Heb 5,1-4).

Fra Lovro uistinu bijaše veliki svećenik; svećenik čvrste i djelatne vjere kojega je odlikovala hrabrost i predanost, veliki graditelj crkava, samostana i škole; zaštitnik potlačenih, borac za slobodu i pravdu. I sve u vremenu kada je Crkva bila progonjena – nije imala slobodu, kada su se trebale isposlovati dozvole od osmanskih vlasti – često uz ne mala novčana izdvajanja – ne samo gradnja crkava, župnih kuća i samostana, nego uopće da bi se moglo propovijedati Evanđelje i dijeliti svete tajne. U vremenu kada je narod bio neuk, u svim pogledima osiromašen i obespravljen.

Stoga dobro proučavatelji njegova života i djela zaključuju kako njegova vjera nije bila samo puka pobožnost. Ona je bila djelatna. Sv. Jakov će reći: „Vjera bez djela je mrtva.“ (Jak 2,17). Poput Krista, bio je pastir koji nije bježao kada su došli vukovi, nego je ostao. Gradio je crkve, dakako bez redovite dozvole, predstavljajući prema vlastima da gradi štalu – nije li i sam Isus rođen u štali! – jer je dobro znao da narod treba crkve – treba svetište, mjesta posebnog susreta s Bogočovjekom Isusom Kristom koji trajno prebiva s nama u svetoj hostiji. Gradio je škole jer je znao da znanje oslobađa, išao u opasnost jer je znao da nema ljubavi bez žrtve.

No, kako kaže pisac Poslanice Hebrejima da je svaki svećenik, koji je od ljudi uzet i postavljen za ljude, zaogrnut i slabošću i da mu ta slabost pomaže da suosjeća s onima koji su u neznanju i slabosti što ga, pak, potiče da danomice prinosi okajnice ne samo za narod nego i za sebe, zato i mi u ovoj sv. Misi ovu nekrvnu Kristovu žrtvu prinosimo i za spas njegove plemenite duše.

Fra Lovro je ubijen samo nekoliko godina prije nego što su ovaj kraj i Zemlja oslobođeni od otomanskog zuluma. Nije dočekao slobodu za koju se životno borio, ali vjerujemo da pijesak i zemlja koja su mu začepila usta pri mukama davljenja, nisu spriječila duh da se oslobodi i na vijeke živi u slobodi djece Božje što je cilj svakoga životnoga putovanja; oslobođenje duha

životvornoga za život vječni.

Mi danas, 150 godina nakon njegove mučeničke smrti, imamo slobodu. A jesmo li uistinu slobodni? I po civilnim zakonima nam je dozvoljeno da ispovijedamo vjeru, da gradimo crkve, da otvaramo škole. Koji duh u nama živi, kakva je naša vjera; puka pobožnost ili djelatna poput fra Lovrine? Ubrajamo li se među one koji Boga samo usnama časte, a srce im je daleko od Boga i Evanđelja Kristova; one kojih je uzaludno štovanje Imena Božjega, jer se vode uredbama ljudskim, a ne zakonima evanđeoskim? (usp. Mt 15,8-9).

Čitajući fra Lovrin životopis naišao sam na podatak da je 1875. godine, dakle u vrijeme njegove mučeničke smrti, u livanjskom okružju bilo 36.000 kršćana, a 9000 muslimana. Turske vlasti su na jedvite jade za tih 36.000 kršćana dozvolile da se otvore 3 škole (2 katoličke i 1 pravoslavna) a za 9000 muslimana bilo je na raspolaganju 16 škola.

Danas 150 godina kasnije na ovom je području na desetine crkava, kapelica i škola, što osnovnih što srednjih. A koliko je Hrvata i katolika, a onda i djece u školama? Vjerujem da bi nas fra Lovro danas upitao: zašto tako lako napuštate ovaj kraj tolikom mučeničkom krvlju natopljen, suzama zalijevan i žrtvama čuvan i izgrađivan? Zašto vam je važnija briga za hranu propadljivu od Hrane života? Zašto vam crkve sve više postaju kulturna baština i umjetničke galerije, a sve manje kulturna mjesta – mjesta slave Božje, euharistijske hrane, sakramentalne okrijepe i evanđeoske utjehe, a škole sve praznije u kojima se sve manje poklanja pažnje u odgoju djece i mladih u istini, karakteru i poštenju?

Fra Lovro se nesebično žrtvovao i borio za prava slabih i potlačenih. Spomenimo i ovdje njegovu Spomenicu od 20 točaka u kojima je Bečkom dvoru opisao teško stanje katolika u Bosni i Hercegovini koja je najvjerojatnije pridonijela njegovu tako strašnom završetku ovozemaljskog putovanja.

Kakva je naša briga danas o starima, nemoć-

ima, obespravljenima, napuštenima? Komu smo ih prepustili? A Isus je više nego jasan: U kraljevstvo Božje ulazi onaj koji ga prepoznaje u gladnom, žednom, bosom, golom, bolesnom, protjeranom, obespravljenom.

Draga braćo i sestre. 150. obljetnica svjedočke smrti fra Lovre Karaule jest poziv da ga, više nego što ga slavimo riječima i iskazujemo mu emotivno divljenje i lokalni ponos, iskreno nasljedujemo.

Nama pastirima, jednako biskupima, svećenicima i redovnicima, da budemo pravi pastiri, a ne najamnici. Obiteljima da budu ognjište ljubavi koje su otvorene životu; mjesta molitve, ljubavi praštanja i suradnje, što je i moto Jubileja obitelji koji ćemo, ako Bog da, svi zajedno za tjedan dana proslaviti na Kupresu, slaveći Obiteljski dan na koji vas sve već danas pozivam.

Vama cijenjeni nositelji civilne vlasti, kao i vama djelatnicima u zdravstvu i prosvjeti, promotorima kulturnih vrijednosti: da poštuju život od prirodnog rođenja do prirodne smrti, da budete graditelji društva istine, pravde, poštenja i dostojanstva svake oso-

be, a ne rušitelji svega onoga čemu je temelj sam Bog, Kristovo Evanđelje i vjera naših pradjedova na kojima je ova naša narodna i crkvena zajednica vjekovima izgrađivana i ljubavljju Kristovom učvršćivana.

Fra Lovro je ovaj život završio kao istinski svjedok vjere. Mučenička krv ne zastarjeva. Ona je uvijek svježja i uvijek vrijee. Ona je najveći izraz svjedočanstva vjere u Boga. Duboko uvjeren, a i ovo naše okupljanje danas na vidljiv način to pokazuje, da ova mučenička krv nije zastarjela, Boga molim da ne čekamo dugo pa da pokrenemo i biskupijski proces za njegovu beatifikaciju. U ovom procesu iznimno je važan vaš vjerski život koji se nadahnjuje primjerom života fra Lovre Karaule i vaše spontano širenje „glasa njegova mučeništva“.

Koliko god vrijedne bile knjige o njemu napisane, ovaj spomenik u čast njegova mučeništva izgrađen, on nikako ne smije ostati samo zapis u kamenu, na papiru i u slici. Njegov duh mora živjeti u nama.

Dao Bog da bude tako. Amen.

100 GODINA ŽUPE SV. FRANJE ASIŠKOGA BILA

Župa Sv. Franje Asiškog Bila kod Livna, proslavila je 10. kolovoza sto godina svoga postojanja. Tom prigodom, središnja svečanost bila je misno slavlje koje je predvodio banjolučki biskup mons. Željko Majić uz koncelebraciju pomoćnog banjolučkog biskupa u miru mons. Marka Semrena, OFM, koji je podrijetlom iz župe Bila, provincijala Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Zdravka Dadića te drugih svećenika iz livanjskog i drugih krajeva. Propovijed biskupa Željka donosimo u cijelosti:

Dragi župljani župe Bile, braćo svećenici i redovnici, sestre redovnice, poštovani hodočasnici i prijatelji!

Ovo je godina jubileja. Na razini opće Crkve slavimo Jubilarnu – Svetu godinu, 2025 godina od utjelovljenja Riječi koja bijaše u početku, Riječi koja bijaše Bog, po kojoj sve postade i bez koje ne postade ništa (Iv 1,1-3), od rođenja Isusa Krista, jedinorođenoga Sina Božjega. Rođenog od Oca prije svih vjekova. Boga od Boga, svjetlo od svjetla, pravoga

Boga od pravoga Boga. Rođena, ne stvorena, istobitna s Ocem, po kome je sve stvoreno. Koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa. I utjelovio se po Duhu Svetom od Marije Djevice: i postao čovjekom. -To je članak naše vjere formuliran na Ekumenskom koncilu u Niceji prije 1700 godina.

Na razini Crkve u Hrvata u ovoj godini obilježavamo 1100 godina od Splitskih sabora i isto toliko godina od Hrvatskoga kraljevstva.

A evo u našoj Biskupiji, da se zadržimo samo u ovom livanjskom kraju i dekanatu, 150 godina od mučeničke smrti fra Lovre Karaule; 100 godina zavjetne kapelice u čast sv. Ilije u Prologu – župa sv. Ante Padovanskoga u susjednoj župi Čuklić; 50 godina od uspostave župe sv. Mihovila arkandela Odžak-Ćaić koju ćemo, ako Bog da, obilježiti o sv. Mihovilu. A danas, ovdje u Biloj, sabrala nas je zahvalnost Bogu za 100 godina postojanja i blagoslovljena djelovanja ove župe sv. Franje Asiškoga.

No, sve ove obljetnice, koliko god našem ljudskom promišljanju bile velike, one su u biti kratak dan koji velikim danom ne učini zbroj godina nego veliki i vječni Dan – sam Krist Gospodin koji je iz velikoga i vječnoga Dana došao u ovaj naš kratki i vremeniti dan, kako u jednom govoru reče sv. Augustin, biskup.

I, uistinu, ovaj naš svečani dan ne bi se nikada dogodio da Gospodin nije prije 2025 godina ušao u ovaj naš dan; da se nije rodio u vremenu; da nas nije od grijeha oslobodio, svladala bi nas bijeda; da nije bilo njegova milosrđa, ne bismo ovaj dan doživjeli; da se on nije našoj smrti prilagodio, propali bismo; da nam nije u pomoć pritekao, izginuli bismo – da On nije došao (sv. Augustin, Govor 185; Pt 38, 997-999).

Stoga:

– neka se danas naša hvalbena pjesma i molitva zahvalnica u prvom redu uzdigne Ocu nebeskom za dar Sina koji je radi nas i radi našega spasenja sišao s nebesa, postao nama sličnim, poput nas iskušavan u svemu osim u grijehu, po kojem smjelo pristupamo Prijestolju milosrđa i milost za pomoć nalazimo u pravi čas (Heb 4,15-16); za dar Duha Svetoga koji je ovu župu prosvjetljivao, nadahnjivao i Božjom snagom krijepio da, unatoč mnogim izazovima, ostane uvijek vjerna Kristu, Crkvi;

– neka naša molitva u ovom danu, koji nije samo datum, nego svjedočanstvo vjere, bude prožeta i dubokom zahvalnošću Crkvi banjolučkoj i biskupu fra Jozi Gariću koji je prepoznao duhovne potrebe vjernika ovoga

kraja i prije 100 godina kanonski ustanovio župu odvajanjem od župe Čuklić; svećenicima – duhovnim sinovima sv. Franje koji su sve ovo vrijeme u ne malim kušnjama vjeru čuvali živom i čistom, povjereni puk evanđeoski tješili, euharistijski hranili i sakramentalno krijepili; našim djedovima i bakama, tim neslomljivim stupovima vjere; majkama koje su u rukama krunicu prebirale i u vjeri i poštenju djecu odgajale; očevima koji su u ne malim žrtvama, s pouzdanjem u Boga, svagdanji kruh osiguravali, kapelice i crkve gradili; djeci i mladima koji su vjeru pradedovsku živjeli i kada su ovaj kraj napuštali nikada nisu zaboravili tko su i odakle su, što i danas, Bogu hvala, u bilo koji kraj svijeta dođemo, prepoznamo.

Ne boj se stado malo

Ulomak iz Evanđelja, koje nam Crkva danas na 19. nedjelju kroz godinu stavlja na razmišljanje, započinje Isusovim riječima ohrabrenja: „Ne boj se, stado malo: svidjelo se Ocu vašemu dati vam Kraljevstvo“ (Lk 12,32).

Kad je ova župa prije 100 godina osnovana, bila je upravo to stado malo s drvenom kapelicom koja je, zajedno sa svim inventarom, izgorjela 1932. godine. No, ohrabreni Kristovim riječima naši se preci nisu predavali kako pred izazovom izgorjele crkve tako ni pred mnogim kušnjama koje su pratile hod ove župe i kraja. Sa živom vjerom poput Abrahama, o kojoj smo hvalospjev čuli u drugom današnjem čitanju, poput Marije, Isusove majke i naše Majke u milosti, koju je Anđeo Božji ohrabrio istim riječima, posli su na put izgradnje ove župe. Zasigurno često ne znajući gdje će stići i koja će ih iskušenja na tom putu dočekati. No, dobro su znali s kim idu; da na putu nisu sami, da je s njima Isus, da je On zapravo njihov Put. I kada su u vihorima ratova dvadesetog stoljeća imali osjećaj da ih je poput gospodara iz Evanđelja i sam Bog na određeno vrijeme napustio, nisu očajavali, s Puta nisu silazili, nego budni u vjeri čekali pojavak slave Gospodina našega Isusa Krista.

No, draga moja braćo i sestre, ova obljetni-

ca nije, i ne smije biti, samo retrospektiva prošlosti. Zato se i zaustavljam s prikazom tih prekrasnih kamenčića vjere jedinstvena mozaika ove župe u kojem se zrcali ljubav i vjernost naših predaka te oči okrećem prema nama, njihovu potomstvu kojemu u dio pade da na temeljima vjere naših predaka utvrđujemo vjeru za novo stoljeće. Kako? Evo nam i odgovora: Budući da župa nije samo teritorijalno omeđen prostor za koji je pastirska briga, pod vlašću dijecezanskog biskupa, povjerena župniku kao njezinu pastiru (kan. 515 §1), s lijepo uređenom crkvom i crkvenim objektima, nego i zajednica vjernika koja se okuplja na slavlje Euharistije koja je srce i vrhunac života Crkve, u kojoj sam Krist svoju Crkvu i sve njezine članove pridružuje svojoj žrtvi hvale i zahvaljivanja, koju je jednom zauvijek na križu prinio Ocu i po kojoj izlivena milost spasenja na svoje Tijelo – Crkvu (KKC 1407), pozivam te, dragi vjerniče, da se, bez straha i zadržke, kao živo kamenje ugrađuješ u duhovni dom, u svoju župu; da poput onoga vjernoga sluga koji je spremno dočeka svoga gospodara i ti budan budeš; da ti nedjeljna Euharistija i dnevna molitva budu svjetlo koje razgoni mrak, snaga koja te jača, najveća radost srca; da budeš bogoljub i domoljub koji pred izazovima i pozivima ovoga svijeta ne bježiš ili se za njima povodiš, nego hrabro svoju vjeru svjedočiš te pradjedovsko ognjište čuvaš, braniš i gradiš; koji se otvara životu i neprestano zahvaljuje Bogu na daru očinstva i majčinstva; koji svoju djecu i mlade u vjeri odgaja, poštenim putem usmjerava, moralnim ogr-

tačem odijeva; voli stare roditelje i za njih se brine; u svim potrebnima prepoznaje Lice samoga Krista.

U otpjevnom psalmu današnje Liturgije čitanja zajedno smo sa Psalmistom ponavljali: *Blago narodu koji Gospodin odabra sebi za baštinu!* Danas s ponosom možemo reći: ova je župa imala Boga za Gospodina! Jednako kada se rađalo i umiralo, gradilo i razaralo, tugovalo i radovalo. Stoga i naša žarka molitva da tako bude i danas i u buduće. Vjera naših predaka i hod župe velika je baština koja nas danas čini ponosnim. No više od ponosa mi moramo danas u sebi osjećati obvezu da nastavimo putem kojim su išli naši pretci, a taj put jest sam Isus.

Zato neka ova stota obljetnica ne bude kraj, nego novi početak: početak za obnovljenu vjeru u našim obiteljima, jače zajedništvo u župi, hrabro i ustrajno svjedočenje vjere jednako djece, mladih i starijih u društvu. Jer ova obljetnica nije spuštanje zastora na pozornici na kraju jednoga čina nego nastavak „drame“ života kojoj je redatelj sam Isus Krist koji je naš Put, Istina i Život; naš Izvor, Vrhunac i Cilj.

Dragi vjernici župe sv. Franje – Bila! Sretno vam stoti rođendan župe! Živite u Kristu, rastite u Duhu, i ne bojte se ničega, jer Gospodin je s vama! Neka vas Blažena Gospa, Isusova majka i naša Majka u milosti, zaogrne svojim plaštem i zagovorom kod Boga od svakoga zla obrani, a sv. Franjo Asiški bude nadahnuće vjerna i ponizna služnja Gospodinu i moćan zagovornik u nebu. Amen.

50 GODINA ŽUPE ODŽAK-ĆAIĆ

Župa Odžak-Ćaić je u nedjelju, 28. rujna 2025., svečano proslavila svoga nebeskog zaštitnika – sv. Mihovila arkandela, te ujedno obilježila veliki jubilej – 50 godina od osnutka župe. Ovo posebno slavlje okupilo je brojne župljane, svećenike iz okolnih župa, kao i mnoge vjernike i prijatelje župe

koji su se željeli pridružiti ovom radosnom događaju.

Samoj proslavi prethodila je trodnevna duhovna priprava, koju je predvodio dr. prof. vlč. Hrvoje Kalem, profesor Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu.

Dan prije same proslave, u subotu 27. rujna,

nakon sv. Mise i tradicionalnog blagoslova vozila, uslijedila je svečana akademija na kojoj je profesor emeritus dr. Petar Džaja kroz prigodnu prezentaciju podsjetio slušatelje o nastanku župe Sv. Mihovila, te iznio niz zanimljivih podataka vezanih za župu u proteklih pedeset godina.

Središnje euharistijsko slavlje, u nedjelju 28. rujna, predvodio je mons. Željko Majić, banjolučki biskup, u koncelebraciji s nekoliko svećenika i župnika vlč. Ivu Martinića.

U prigodnoj propovijedi biskup Majić je istaknuo važnost vjernosti, zajedništva i duhovnog rasta kroz proteklih 50 godina, podsjetivši prisutne na povijest župe, žrtvu i predanost njenih vjernika i svećenika koji su u njoj djelovali, te posebnu ulogu sv. Mihovila kao zaštitnika i borca protiv zla.

„Obljetnica nas ne poziva samo na gledanje unatrag, već i na odgovornost prema budućnosti“, rekao je biskup te, razumijevajući i poštujući pravo svakoga da izabere gdje će živjeti, pozvao ih je da olako ne napuštaju rodni kraj: „Ovo je zemlja koju nam je sam Bog darovao, gdje je On sam želio da se rodimo, rastemo, živimo, ostvarujemo se kao ljudi, obitelji, zajednica, vjernici. Isto tako, sve vas koji ste odselili, želim danas pozvati da u mjestima gdje jeste budete dostojni sinovi i kćeri svojih roditelja i predaka.“

Ističući da župa nije samo teritorijalna jedinica, već i „duhovni dom u kojemu učimo ljubiti Boga, jedni druge i sebe; škola svetosti, zajednica vjernika, pozvanih i poslanih da budu svjedoci i graditelji Kristova Kraljevstva u ovome svijetu“, biskup je uputio i poziv, praćen molitvom, da ova župa bude upravo to – „zajednica istinskih vjernika, koji će svojim životom svjedočiti Kristovu ljubav“.

„Ova župa će živjeti onoliko koliko bude izraz Kristove ljubavi: da djecu odgajate u vjeri; da mladi u vjeri i Crkvi nalaze smisao i istinu; da obitelji budu otvorene životu, poštuju i vole svoje stare, brinu se za nemoćne i siromašne, da budu obitelji molitve i nedjeljne sv. Mise; da se ova crkva

nikada ne zatvori jer je prazna, nego neka uvijek ostane otvorena, jer je puna života, crkva iz koje se čuje zahvalna molitva i pjesma. Ako budete tako živjeli, onda će živjeti i ova župa i svečano slaviti još mnoge obljetnice“, zaključio je biskup svoju propovijed.

Biskup Majić posebno je istaknuo zahvalnost svim bivšim župnicima kao i trenutnom župniku, te vjernicima koji su kroz desetljeća sudjelovali u izgradnji župne zajednice – duhovno i materijalno.

Posebna zahvalnost upućena je svim volonterima, župnim vijećnicima, donatorima i vjernicima koji su svojim trudom i angažmanom doprinijeli ljepoti i dostojanstvu ovog velikog jubileja.

Liturgijsko slavlje dodatno je uvećao župni zbor iz Lištana i Odžak-Ćaića, pod ravnanjem gđe Marijane Jureta, a posebnu radost svima donijelo je i sudjelovanje Kulturno-umjetničkog društva iz Primorskog Doca. Djeca iz župe obukla su narodne nošnje, što je dalo svečani ugođaj cijelom slavlju.

Nakon sv. Mise, druženje i slavlje pola stoljeća postojanja župe nastavljeno je za obiteljskim stolom uz pjesmu, razgovor i zajedništvo svih generacija.

Inače, župa Odžak-Ćaić najmlađa je župa u Livanjskome dekanatu. Osnovana je 23. prosinca 1975. odvajanjem od župe Lištani. Sastoji se od dva sela Odžaka i Ćaića. U župi stalno živi 130 župljana u 70-ak obitelji, a kroz godinu boravi i puno više s obzirom da je većina župljana nastanjena u susjednoj Dalmaciji. Koliko naši župljani ljube Boga, vole svoj kraj, rodnu župu, pokazuje i to da su u 50 godina koliko župa postoji izgradili čak dvije crkve. Prvu, koja je posvećena 1978., ali bila je loše izgrađena i poslije rata srušena, a onda ovu novu, koja je posvećena 2010.

Župa sv. Mihovila u Odžak-Ćaiću, i nakon 50 godina, ostaje živom i aktivnom zajednicom vjere, nade i ljubavi, spremna i dalje rasti pod okriljem svoga nebeskog zaštitnika i u službi Crkve.

24. OBLJETNICA POSVETE BANJOLUČKE KATEDRALE

Svečanim euharistijskim slavljem, koje je 1. prosinca 2025., predvodio mons. Željko Majić, biskup banjolučki, uz koncelebraciju umirovljenog banjolučkog biskupa mons. Franje Komarice, generalnog vikara mons. Karla Višatickog i rektora katedrale vlč. Pere Ivana Grgića, proslavljena je 24. obljetnica posvete banjolučke katedrale, posvećene sv. Bonaventuri.

Uvodeći u misno slavlje biskup je naglasio važnost zahvale Bogu za sve one koji su se „svojim životom ugradili u ovaj duhovni hram, u ovu građevinu“. „Neka ih dobri Bog nagradi životom vječnim, a nama, koji smo još putnici na ovoj zemlji neka dā svoju snagu da budemo živi hram, živa građevina“, poručio je biskup.

U prigodnoj propovijedi, biskup je vjernike proveo kroz tri snažne slike: Salomonov jeruzalemski hram, slika Crkve kao Božjeg zdanja, te Krista kao novog Kralja.

Osvrnuo se i na burnu povijest banjolučkih katedrala. Prva katedrala, koja je građena od 1885. do 1887., oštećena je u katastrofalnom potresu 1969., nakon čega je srušena, jer se više nije mogla obnavljati. Na njezinom mjestu podignuta je današnja katedrala, koja je građena od 1972. do 1973. u obliku ša-

tora, što simbolizira ne samo starozavjetni Šator Saveza, već i tadašnji život većeg broja Banjolučana, koji su nakon potresa živjeli pod šatorima. Biskup je najavio da je ljetos otkopan dio temelja stare katedrale, koji će biti uređen kao arheološko nalazište.

Današnja katedrala posvećena je 1. prosinca 2001., u prigodi 120. obljetnice osnutka Banjolučke biskupije i ponovne uspostave redovite crkvene hijerarhije u BiH.

Među najvećim hodočasnicima istaknuo je svetog papu Ivana Pavla II., koji je katedralu pohodio i u njoj se molio, 22. lipnja 2003., u prigodi proglašenja blaženim Ivana Merza.

„Katedrala je majka svih crkava naše biskupije, ona nas uči što znači biti Crkva, ona nas uči da smo pozvani na svetost, uči nas da imamo u temelju Krista“, zaključio je biskup svoju propovijed te pozvao vjernike na unutarnju obnovu, koja uključuje izbacivanje pohlepe, sebičnosti, oholosti i ravnodušnosti iz srca, te dopuštanje Kristu da podigne novi hram u nama, hram vjere, nade i ljubavi.

Liturgijsko pjevanje okupljene zajednice animirale su Renata Boras i Dorotea Bekić.

Misno slavlje prenosila je Radio Marija BiH.

SVEČANO OTVORENA RIZNICA SAKRALNE UMJETNOSTI OPATIJE „MARIJA ZVIJEZDA“ U BANJOJ LUCI

U Banjoj Luci, na povijesnom mjestu nekadašnje na svijetu najveće opatije trapista 11. prosinca 2025., svečano je otvorena Riznica sakralne umjetnosti opatije „Marija Zvijezda“. Ovaj čin otvaranja Riznice, koja prvenstveno izlaže dio liturgijskog ruha, predstavlja značajan trenutak za duhovni i kulturni život Bosne i Hercegovine i cijele regije.

Svečanost je okupila veliki broj uzvanika iz crkvenog, kulturnog i društvenog života, čime je istaknuta važnost ovog duhovnog i kulturnog središta.

Uz banjolučkog biskupa mons. Željka Majića na svečanom otvaranju bili su: mons. Franjo Komarica, banjolučki biskup u miru, predsjednik Vlade RH gosp. Andrej Plenković s ministri-
ma, državnim tajnikom i suradnicima, predsjednica Vijeća ministara BiH gđa Borjana Krišto, zamjenik predsjedavajućeg Doma naroda parlamentarne skupštine BiH i predsjednik HNS-a gosp. Dragan Čović, vršiteljica dužnosti predsjednice RS gđa Ana Trišić Babić, potpredsjednik RS iz reda hrvatskog naroda gosp. Davor Pranjić, predsjednik Vlade RS gosp. Savo Minić,

predsjednica Federacije BiH gđa Lidija Bradara, gradonačelnik Banje Luke gosp. Draško Stanivuković, donedavni predsjednik RS gosp. Milorad Dodik.

Svečani program otvoren kompozicijom Ave Maria u izvedbi sopranistice Elene Ćurić uz klavirsku pratnju Marka Milinkovića, studenata Glazbene akademije u Banjoj Luci, podsjetio je okupljene na temeljno pravilo trapista *Ora et labora (moli i radi)*.

U svom pozdravnom govoru biskup Majić istaknuo je da Riznica predstavlja dio neprocjenjivog sakralnog blaga koje je opatija stoljećima skupljala, očitujući tako svoju ljubav prema Bogu. Posebnu zahvalnost uputio je: ocima i braći trapistima, od utemeljitelja sluge Božjega oca Franza Pfannera, do čuvara samostana oca Zvonke Topića; te mons. Franji Komarici, banjolučkom biskupu u miru, za neumorni rad na „očuvanju i ponovnom oživljavanju ovog samostana“. Naglasio je veliku odgovornost nositelja vlasti da vode zemlju putem života gdje će se svi građani osjećati sigurnima i „svoji na svome“. Biskup je sa zahvalnošću istaknuo predanost Vlade RH i premijera Andreja Plenkovića u potpori projektima „ove mjesne Crkve“. Zahvalio je i gosp. Miloradu Dodiku na financijskoj pomoći za uređenje objekta, kao i svim dobročiniteljima s raznih strana, gradu Banja Luka i gradonačelniku Drašku Stanivukoviću, izvođačima radova, župljanima i volonterima. Naglasio je kako su cjelokupni duhovno-kulturni centar i Riznicu osmislili i do u tančine uredili mons. Ivica Božinović, povjerenik za kulturna dobra Banjolučke biskupije, te mladi arhitekti, gđa Ivana Marjanac i gosp. Dario Pleša.

Premijer Plenković čestitao je na otvaranju Riznice te potvrdio čvrstu potporu Hrvatske, naglasivši da to čini „sa srcem, iskreno i prijateljski, susjedski“. Potvrdio je da Hrvatska snažno podupire europski put BiH i zalaže se za jednakopravnost sva tri konstitutivna naroda. „Na ovaj način šaljemo poruku suradnje, poruku poštovanja prije svega prema Vama, prema svim vjernicima ovdje, a naravno i prema BiH, našoj susjednoj prijateljskoj zemlji“, poručio je premijer te istaknuo da je i to dio intenzivirane podrške Vlade RH projektima poput Marije Zvijezde i Kulturno-pastoralnog studentskog centra na Petrićevcu.

Na kraju svečanosti biskup Majić uručio je zahvalnice premijeru Andreju Plenkoviću i gosp. Miloradu Dodiku u znak posebne zahvale za njihov doprinos i ugradnju u ovo duhovno-pastoralno zdanje.

Službeni dio programa završio je pozivom na razgledavanje izložbenog postava i na prigodni koktel, ostavljajući posjetiteljima da duhovnim blagom ispune svoja srca. Otvaranje ove Riznice označava ne samo obogaćivanje kulturne ponude Banje Luke, već simbolično vraća i svjetlo na ovaj povijesni duhovni svjetionik, koji je od 21. rujna ove godine postao i Biskupijsko marijansko svetište.

BISKUPOV POZDRAVNI GOVOR

Poštovani i dragi sudionici ovoga slavlja kulta i kulture, sve vas iskreno pozdravljam i zahvaljujem na vašem dolasku!

Okupila nas je danas ovdje sretna prigoda otvaranja Riznice sakralne umjetnosti opatije „Marija Zvijezda“. Danas svekoliko javnosti predstavljamo dio od neprocjenjiva sakralnog blaga koje je ova drevna opatija desetljećima brižno skupljala kako bi i na vanjski način očitovala svoju ljubav prema Bogu od kojega nam dolazi svaki dobar dar, ili kako kaže sv. Pavao u Poslanici Rimljan-

ima, „sva nada“, koja ispunja srca radošću i mirom jer mu vjerujemo (Rim 15,13).

Stoga u trajnoj zahvalnosti Trojednomu Bogu, u ovom svečanom danu, još jednom izričem i veliku zahvalnost:

– ocima i braći trapistima od sluge Božjega o. Franca Pfannera – utemeljitelja Opatije – do o. Zvonke Topića koji je, u svojstvu župnika i rektora ovoga Biskupijskog Marijanskog svetišta, čuvar ovoga samostana i njegova blaga.

– Banjolučkom biskupu u miru, mons. Franji Komarici, koji je kroz cijelo vrijeme svoje biskupske službe neumorno radio na očuvanju i ponovnu oživljavanju ovoga samostana i na pitanju povrata imovine. Dok mu na svemu iskreno zahvaljujemo, ujedno ga sa svom braćom svećenicima, redovnicima i redovnicama i svima vama ovdje okupljenima, srdačno pozdravljam.

Omnes viae Romam ducunt – Svi putovi vode u Rim, stara je latinska izreka. Vi ste, gosp. Andreju Plenkoviću, predsjedniče Vlade RH, osvjedočeni prijatelj ove mjesne Crkve, svoju „mini europsku turneju“ prošli tjedan započeli na rimskom Vatikanskom brežuljku – u državi Vatikan gdje ste se susreli sa Svetim Ocem, papom Lavom XIV., nastavili na Elizejskim poljanama i susretom s predsjednikom Macronom, da biste jučer prošli i kroz Brandenburška vrata i razgovarali s njemačkim kancelarom Merzom. Sa zahvalnošću čitamo kako Vam je u svim ovim pohodima na srcu ova zemlja. Molimo Boga da Vaše zauzimanje za Bosnu i Hercegovinu, jednakopravnost svih naroda s posebnim naglaskom na jednaka prava i najmalobrojnijega, ali uvijek konstitutivnog, hrvatskog naroda, rodi pravdom, istinskim i trajnim mirom.

Imajući na umu ovu staru latinsku izreku, dozvolite mi da malo parafraziram i našu domaću: Kud’ god pošli u Banju Luku vam je doći. U ove dvije godine, od kada je objavljeno moje imenovanje za banjolučkog biskupa, ovo je Vaš treći posjet. Nadam se da ćemo, do Božje volje, ovu sada već tradiciju i u budućnosti nastaviti.

Stoga, dok Vas s posebnom zahvalnošću i poštovanjem pozdravljam zajedno s Vašom pratnjom: ministrima, državnim tajnikom za Hrvate izvan RH sa suradnicima, veleposlanikom u Sarajevu i generalnim konzulom ovdje u Banjoj Luci, izričem Vam i duboku zahvalnost za nesebičnu pomoć ovoj mjesnoj Crkvi koja se konkretnom – financijskom pomoći očituje ne samo na projektu „Marija Zvijezda“ i crkve u Drvaru, nego i drugim projektima kulta, kulture, obra-

zovanja, zdravstva i infrastrukture. Domalo ćemo na Petrićevcu blagosloviti i položiti kamen temeljac za izgradnju kulturno-pastoralno-studentskoga centra.

U rujnu, na susretu u Zagrebu, predstavio sam Vam i iznenadnu, ali iznimno važnu potrebu ove mjesne Crkve: a to je spašavanje od urušavanja crkve sv. Roka u Bosanskoj Gradišci. Ohrabрили ste me obećanjem da ćete i ovaj, za Crkvu iznimno važan objekt, financijski pomoći, kao i nastavak uređenja ovoga duhovno-kulturnoga središta, koji je od 21. rujna i Biskupijsko svetište posvećeno našoj nebeskoj duhovnoj Majci na nebo uznesenoj. Hvala Vam! Vas, Vašu obitelj, sve Vaše suradnike, kao i sve dobročinitelje nosimo u svagdanjim molitvama.

Pozdrav pun poštovanja predsjednici Vijeća ministara BiH, gospođi Borjani Krišto, zamjeniku predsjedavajućega Doma naroda parlamentarne skupštine BiH i predsjedniku HNS-a gosp. Draganu Čoviću kao i svim ministrima i zastupnicima na razini BiH.

U istom duhu poštovanja i zahvalnosti pozdravljam:

V.d. predsjednicu RS-a gđu Anu Trišić Babić, potpredsjednika RS-a iz reda hrvatskog naroda gosp. Davora Pranjića, predsjednika vlade RS-a gosp. Savu Minića kao i sve zastupnike i dužnosnike ovoga Entiteta; gospođu Lidiju Bradaru, predsjednicu F BiH sa ministrima i zastupnicima u parlamentarnim skupštinama FBiH; gradonačelnika Banje Luke gospodina Draška Stanivukovića i sve prisutne nositelje i predstavnike civilne vlasti s razina županija i općina; sve kulturne, zdravstvene, znanstvene i vojne predstavnike na čelu s generalom Zdravkom Rezom.

Da bismo danas mogli upriličiti ovaj svečani čin otvaranja Riznice sakralne umjetnosti opatije „Marija Zvijezda“, kao i uređenje parka sluge Božjega o. Franza Pfannera, valja nama izreći iskrenu i veliku zahvalnost donedavnom predsjedniku RS-a, gosp. Miloradu Dodiku. Našu zahvalnost prati naša molitva da Vam dobri Bog

podari dobro zdravlje kako biste, svojim političkim djelovanjem, gradili mir utemeljen na istini i pravdi.

Ponovit ću i ovdje ono što sam rekao prije godinu dana u ovom istom zdanju: Poštovani najviši nositelji vlasti u Državi i Entitetima! Povjerena vam je iznimno velika politička odgovornost da ovu zemlju vodite putem života u kojoj će se svaki građanin – pripadnik bilo kojega naroda osjećati sigurnim i svoj na svome, živjeti zajedništvo, a ne jedni pokraj drugih ili, ne daj, Bože, jedni protiv drugih. Na tom putu prate vas, i pratit će, naše molitve i svekoliko zauzimanje za dobro svih ljudi bez obzira kojem narodu, Crkvi ili vjerskoj zajednici pripadali.

Da se danas u ovom prostoru kulture naše oko može razigrati, a srce duhovnim blagom ispuniti, zaslužni su mnogi. Stoga iskrena hvala svim dobročiniteljima koji su se u ovo Bogu ugodno i čovjeku korisno djelo od početka do danas utkali: dobročiniteljima s raznih strana, gradu Banja Luka i gra-

donačelniku gosp. Drašku Stanivukoviću što su dozvolili da se vanjska rasvjeta ovoga duhovno-kulturnog centra i Biskupijskog svetišta priključi na gradsku rasvjetu, izvođačima radova raznih zanata, župljanima ove župe i volonterima; mladim glazbenicima Eleni Ćurić i Marku Milinkoviću, voditeljici Bernardi Pleša te gđi. Blaženki Ivekić.

No, sve ovo čemu su mnogi dali svoj vrijedan doprinos, svojim znanjem i neumornim radom, a nadasve srcem ispunjenim ljubavlju prema Crkvi i osjetljivošću za očuvanjem trapističkog blaga, osmislili su i do u tančine uredili: mons. Ivica Božinović, povjerenik za kulturna dobra Banjolučke biskupije, te mladi arhitekti: gđa Ivana Marjanac i gosp. Dario Pleša. Njima izričem posebnu zahvalnost i molim vas da ih nagradite iskrenim pljeskom.

Neka nas sve ispuni mir i ljubav Božića kojemu radosno idemo u susret.

Hvala vam na pažnji.

SVEČANI BLAGOSLOV I POLAGANJE KAMENA TEMELJCA KULTURNO–PASTORALNOG STUDENTSKOG CENTRA NA PETRIĆEVCU

Na Petrićevcu je u četvrtak, 11. prosinca 2025. godine, svečano blagoslovljen i položen kamen temeljac za izgradnju Kulturno–pastoralnog studentskog centra Petrićevac, čime je simbolično označen početak izgradnje ovog Centra koji je zamišljen kao prostor koji će svojim sadržajem posebnu pozornost posvetiti studentima i mladima, pružajući im mjesto za okupljanje, obrazovanje, pastoralne i kulturne sadržaje te jačanje zajedništva i očuvanje identiteta, izvijestili su iz Samostana Petrićevac.

Svečanost je započela u popodnevnom satima, a nazočni su bili predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković koji je i položio kamen temeljac, predsjedateljica Vijeća ministara BiH Borjana Krišto, zamjenik predsjedatelja Doma naroda PS BiH Dragan

Čović, v.d. predsjednika Republike Srpske Ana Trišić Babić, dopredsjednik Republike Srpske iz reda hrvatskog naroda Davor Pranjčić, premijer Republike Srpske Savo Minić, biskup banjolučki mons. Željko Majić koji je blagoslovio kamen temeljac, provincijal Bosne Srebrene fra Zdravko Dadić te mnogi drugi visoki državni i crkveni dužnosnici, predstavnici javnih ustanova i poduzeća, svećenici, sugrađani i prijatelji.

Na početku svečanosti je u svom govoru gvardijan samostana na Petrićevcu fra Domagoj Šimić govoreći o samoj ideji tog projekta istaknuo: „Centar će biti kulturno središte otvoreno koncertima, izložbama, kreativnom radu i svemu onome što oplemenjuje društvo i čovjeka. Bit će pastoralno središte u kojem će se njegovati duhovnost,

molitva i rast u vjeri kroz različite duhovne obnove, seminare i predavanja. Bit će i studentsko središte, prostor za stanovanje i učenje, ali i razvijanje talenata i stvaranje novih ideja. (...) Fratri su kroz svoju dugu povijest u Bosni uvijek bili uza svoj narod dijeleći zajedno sve radosti, ali i izazove vremena u kojem su živjeli. Stoga, neka i ovaj projekt bude nastavak toga poslanja – da kroz pastoral, duhovnost, kulturu i obrazovanje služimo dobru i svakom čovjeku i neka ovaj Centar bude kuća izgrađena na ‘čvrstoj Stijeni’ koja je Krist i koju nikakve bujice ni vjetrovi neće srušiti.“

Potom se prisutnima obratio predsjednik Vlade Republike Hrvatske, Andrej Plenković naglasivši da je ovaj jako važan projekt, koji će biti mjesto susreta, obrazovanja, kulturnih i duhovnih sadržaja, po svojoj naravi odmah zaslužio biti proglašen jednim od projekata od strateške važnosti za Hrvate u Bosni i Hercegovini, ali i za sve one koji će ovdje dolaziti. Uz to, podsjetio je i na važnost i ulogu Katoličke Crkve u očuvanju i izgradnji identiteta hrvatskoga naroda u BiH te izrazio svoju podršku i zahvalnost rekavši: „Želim vam svima zahvaliti i ohrabriti vas da realizirate projekt sukladno Zakonu i rokovima koje ste naumili ispuniti u razdoblju koje je pred nama. Veselim se

da će i ovo mjesto biti mjesto okupljanja, a nama je drago da možemo biti sudionik izgradnje institucija jer institucije su upravo one važne sastavnice društva koje traju i duže nego što traju naše generacije. I zato sam siguran da će ovaj Centar dugoročno biti važan za Hrvate ovdje u Banjoj Luci i u Banjolučkoj biskupiji. Od srca čestitke, Hrvatska je uz vas i hrvatska Vlada je uz vas!“ Dragan Čović, zamjenik predsjedatelja Doma naroda PS BiH u svom je govoru naglasio važnost i povijest ovoga mjesta na kojem se danas počinje graditi Kulturno–pastoralni studentski centar podsjetivši sve prisutne da je ovo mjesto prije 22 godine posjetio tadašnji papa, a sadašnji svetac, sv. Ivan Pavao II. Na kraju govora zahvalio je domaćinima kazavši: „Hvala i vama domaćinima, gvardijane, da imate ideju, da znate dati šansu našim mladim ljudima i da ovako možete sve nas iz drugih dijelova Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske okupiti oko svoga djela. Neka se vaša misija ispuni do kraja!“

Svečanost je upotpunio glazbeni nastup Martine Glavaš i Ivane Dugonjić uz glazbenu pratnju Dorotee Bekić nakon čega je uslijedio svečani čin blagoslova i polaganja kamena temeljca.

33. OBLJETNICA STRADANJA BRIŠEVAČANA

U petak, 25. srpnja 2025., u crkvi sv. Petra i Pavla u Briševu, filijali župe Stara Rijeka, banjolučki biskup, mons. Željko Majić predslavio je sv. Misu zadušnicu za briševačke mučenike u koncelibraciji s domaćim župnikom vlč. Antom Ljuljom i još nekoliko svećenika. Iako danas, trideset i tri godine nakon stradanja nedužnih civila, u selu Briševo gotovo više nitko ne živi, na sv. Misi okupilo se oko 200 raseljenih župljana, koji se redovito vraćaju na svoja ognjišta. Među nazočnima, bili su i generalni konzul RH u Banjoj Luci gosp. Zoran Piličić; dopredsjednik RS dr. Davor Pranjić; zamjenik ministra obrane BiH gosp. Slaven Galić; delegat u Vijeću naroda RS Mirko Pandža, te delegacija iz Ureda za Hrvate iz RH. Propovijed biskupa Majić prenosimo u cijelosti.

Draga braćo i sestre!

Božjom milošću evo smo se i ove godine sabrali oko Kristova oltara da milosrdnom Bogu preporučimo duše nevino pobijene braće i sestara ovoga mjesta Briševa, žrtve

zločina koji se dogodio 24. i 25. srpnja 1992. godine. Tada je ubijeno 67 civila – Hrvata – među kojima su bile i žene, djeca, starci. Svjedočanstva preživjelih opisala su brutalnost na najgori mogući način: silovanja,

mučenja i ubijanja, prisiljavanje žrtava da kopaju vlastite grobnice, članove obitelji da gledaju kako im muče najmilije i pred očima im nestaje selo koje su generacijama s velikom mukom u ljubavi gradili. Teški su to zločini koji vape u nebo poput nedužne krvi Abelove (Post 4,10) i koji su nam se snažno usjekli u sjećanje. I spomen na njih otvara bolne rane srca.

No, draga moja braćo i sestre, mi nismo danas ovdje samo zato da Božjem milosrđu preporučimo duše naših dragih nevino ubijenih. Mi smo danas ovdje i radi toga jer želimo moliti da se ovo zlo više nikada ne dogodi. I ako nosimo sjećanje na strašan zločin – a nosimo ga – mi ga doživljavamo u dubokoj svijesti da se zlo može ponoviti ako živimo i gradimo svijet bez Boga. Jer, ondje gdje Bog ne kraljuje, davao caruje. A pobjeda kraljevstva Božjega – kraljevstva mira i pravde, istine i ljubavi nad carstvom zla – carstvom mržnje i osvete, jest u oprostjenju. Sam Isus, prije nego će predati Duh Ocu, s križa je zavapio: „Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine” (Lk 23,34). Dakle, put istinskog, pravog i potpunog života u miru jest put oprostjenja.

Papa Ivan Pavao II., sveti, govorio je: „Oprostiti i pomiriti se znači očistiti sjećanje od mržnje, zavade, želje za osvetom...”. Stoga i moj prvi poziv na ovom svetom mjestu jest poziv da kao vjernici očistimo svoje sjećanje od mržnje, zavade i želje za osvetom.

Znam, proces je to bolan i težak zbog tereta prošlosti koji tišti sadašnjost, zbog bremena uspomenâ na nasilje i tlačenje. No, oprostjenje nas oslobađa od tog tereta, oprostjenje je oslobođenje od grijeha i zlih sila i Božja ponuda novoga života. I nemojmo se bojati ili pomisliti da smo u tom procesu slabiji. Jer praštanje ne znači umanjivanje težine zla ili zatvaranje očiju pred zlom. To nije pasivan odnos prema zlu, nego jedan od mogućih odgovora na zlo, a to je da ga se pobijedi dobrom. Spremnost na opraštanje svjedoči o osobnoj pobjedi nad zlom i o spremnosti na dobro; o pobjedi sv-

jetla nad tamom koja je toga zlokobnog jutra i dana prekrila ovo mjesto. Činom praštanja prekida se lanac zla, koji se osvetom samo produžava i povećava. Povrijeđena osoba ne odriče se sebe, nego se odriče osvete i mržnje, toga najsnažnijeg neprijatelja blagoslovljene sadašnjosti i sretne budućnosti.

Za ovo Misno slavlje odabrao sam ulomak iz Evanđelja po Mateju koji nam donosi dio – bolje reći središte – Isusova Govora na gori – Blaženstva: Mt 5,4-12.

Kada čitamo Blaženstva, ili bolje kazano o njima razmišljamo, onda shvaćanje – prihvaćanje prvoga dijela blaženstva jedino je moguće u onome, kako kaže sv. Pavao, „što oko ne vidje, i uho ne ču, i u srce čovječje ne uđe, to pripravi Bog onima koji ga ljube” (1 Kor 2,9). Tako u Blaženstvima čitamo da je siromašnima duhom pripravljeno kraljevstvo nebesko, žalosnima utjeha, krotki će baštiniti novu zemlju, gladni i žedni pravednosti nasitit će se vječnim dobrima, milosrdni će postići milosrđe; čistima srcem obećava se vječno gledanje svoga Stvoritelja, mirotvorci se uzdižu na dostojanstvo Božjih sinova, a progonjenima je zajamčena velika plaća na nebesima.

Dakle, Blaženstva ukazuju na nebo i obećavaju spasenje koje nam donosi Isus Krist. Sveti Ivan apostol piše: „Ljubljani, sad smo djeca Božja, i još se ne očitova što ćemo biti. Znamo: kad se očituje, bit ćemo njemu slični, jer vidjet ćemo ga kao što jest. Tko god ima tu nadu u njemu, čisti se kao što je on čist” (1 Iv 3,2-3). Da bi se u nebo došlo, treba biti čist kao što je sam naš Otkupitelj i Spasitelj, Isus Krist. U knjizi Otkrivenja jasno stoji da „u nj neće unići ništa nečisto i nijedan tko čini gadost i laž, nego samo oni koji su zapisani u Jaganjčevoj knjizi života” (Otk 21,27).

U dubokoj nadi, a ovu sv. Misu slavimo u Jubilarnoj – Svetoj godini, Godini nade, mi vjerujemo da su sva naša nevino pobijena braća i sestre, sjedinivši svoju krv s Krvlju nedužnog Jaganjca i u Krvi Jaganjca pročišćena, njemu samomu suobličena i da ga gledaju „licem u lice” (1 Kor 13,12) ost-

varivši Blaženstva: da su baštinici obećanja; da su njihove vremenite žalosti pretvorene u vječnu radost; da su posjednici pripravljena Kraljevstva nebeskoga; da su njihova krotkost, žeđ za pravednošću i mirom nagrađeni velikom plaćom na nebesima, kraljevstvom istine i pravde, ljubavi i mira, kraljevstvom svetosti i milosti.

A mi, draga braćo i sestre, u ovoj evanđeoskoj Istini živimo povjereno nam vrijeme za ovozemaljsko putovanje. Kristov poziv nije poziv s nedostižnih visina, nego poziv Čovjeka koji se suživio s našom boli. Što više, Čovjeka koji, kako ga je stoljećima unaprijed najavio prorok Izaija, bio prezren

i odbačen od ljudi; Čovjeka boli vična patnjama od kojega je svatko lice otklanjao. Ali Čovjeka koji je boli naše preuzeo na sebe; zbog naših grijeha proboden, zbog naših opaćina satrven; Čovjeka koji je radi našega mira kažnjen, i čije nas rane iscijeliše (Iz 53,3-5).

Zaključimo ovo razmišljanje molitvom:

Gospodine, molimo Te za duše svih nevinih žrtava ovoga Briševačkog pokolja i za sve nevine žrtve na tolikim stratištima svih ratova. Obasjaj ih svjetlom Lica svoga. Utješi njihove obitelji, a sve nas obdari svojim svetim mirom. Daj da svatko od nas bude graditelj mira i svjedok istine. Amen.

BOSANSKO GRAHOVO – 30. OBLJETNICA SJEĆANJA NA POGINULE BRANITELJE

U srijedu, 13. kolovoza 2025. u Bosanskom Grahovu obilježena je 30. obljetnica sjećanja na poginule branitelje. Sv. Misu predvodio je mons. Željko Majić, biskup banjolučki. Propovijed biskupa Željka donosimo u cijelosti:

Draga braćo i sestre!

U ovoj godini Jubilejâ, na razini opće Crkve: Jubilara – Sveta godina – 2025 godina od rođenja Sina Božjega, Otkupitelja i Spasitelja Isusa Krista; na razini Crkve u Hrvata: 1100 godina Splitskih sabora i isto toliko godina Hrvatskoga kraljevstva, sabrali smo se u ovoj crkvi posvećenoj u čast sv. Ilije proroka da Božjemu milosrđu preporučimo duše naših dragih branitelja, u prvom redu za one koji su svoje živote položili u Drugom svjetskom (prije 80 godina) i Domovinskom ratu (prije 30 godina), čija su imena ispisana na spomen obilježju iza crkve, ali i za sve branitelje u povijesti našega naroda.

U ovoj sv. Misi, s istim žarom, želimo moliti Gospodina da se pronađu zemni ostaci naših poginulih poštovanih branitelja i nevino ubijenih koje još uvijek vodimo pod pojmom „nestali“, kako bismo i na njihovim grobovima mogli upaliti svijeće i položiti cvijeće; da Gospodin ratnim invalidima i ranjenima ulije svoju snagu nošenja križa invaliditeta

i ranâ na tijelu i u srcu; da molimo utjehu za ožalošćene obitelji i nadasve: da nas Bog očuva od budućih ratova, ubijanja i razaranja; za mir na ovim našim prostorima i u cijelom svijetu.

Tko je branitelj?

U svagdanjem rječniku braniteljem se definira osoba, jednako muškarac i žena, koja u vremenu rata nosi uniformu i oružje te dragovoljno staje u obranu onoga što mu je sveto. On nije plaćenik, onaj koga vodi mržnja i nagon za ubijanjem, razaranjem, protjerivanjem, mučenjem; njegova motivacija nije mržnja prema drugomu nego ljubav prema onomu što mu je sveto; polaže svoj život iz ljubavi prema svojoj obitelji, vjeri, narodu i domovini.

No, recimo odmah na početku: tanka je nit koja razdvaja branitelja od agresora; čovjeka ljubavi i žrtve od čovjeka rata i mržnje. Stoga, duboko svjesni da se u ratovima zna prijeći ta nit, da se događaju i mnoga zla koja se ni pred očima ljudi, a kamo li pred Okom

dobroga Boga ne mogu sakriti niti opravdati, izražavajući duboko žaljenje zbog takvih pojava, molimo svemogućega Boga da bude milosrdan svima; jednako onima koji su zlo počinili i onima nad kojima se to zlodjelo učinjeno, bez obzira na vjeru i naciju.

Isus prvi branitelj – Parakletos

No, draga braćo i sestre, svako naše razmišljanje o braniteljima, vrjednovanje braniteljske žrtve mora biti s uprtim očima u jedinoga i istinskoga branitelja Isusa Krista i mjereno njegovom ljubavlju. Jer „Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne nego da ima život vječni“, čitamo u Ivanovu evanđelju (3,16). Isti će apostol i sveti pisac u svojoj Prvoj poslanici zapisati: „Dječice moja, ovo vam pišem da ne griješite. Ako tko i sagriješi, zagovornika – Parakleton – imamo kod Oca – Isusa Krista, Pravednika. On je pomirnica za grijehe naše, i ne samo naše nego i svega svijeta“ (1 Iv 2,1-2). A pisac Poslanice Hebrejima: „Ta nemamo mi velikoga svećenika koji ne bi mogao biti supatnik u slabostima našim, nego onoga koji je iskušan svime, osim grijehom“ (Heb 4,15).

Utjelovljenje Sina Božjega, rođena od Djevice Marije Židovke, dogodilo se u posebno teškom vremenu za židovski narod. Palestina, Isusova ovozemaljska domovina, bila je okupirana od Rimljana. Koliko su god proroci najavljivali dolazak Mesije – Pomazanika, onoga koji će „spasiti narod svoj od grijeha njegovih“ (Mt 1,21), Židovi su u Isusu iz Nazareta, kojega su prepoznali kao Sina Davidova, htjeli vidjeti onoga koji će ih osloboditi od rimske okupacije i ponovo uspostaviti nekoć slavno kraljevstvo koje je kralj David uspostavio i učvrstio upravo u Jeruzalemu. A Mesija je uspostavio to kraljevstvo na vrhu jeruzalemske gore Kalvarije! Ali ne po mjeri čovjeka i ljudskih očekivanja, nego po mjeri samoga Boga Oca; kraljevstvo pravde i dobrote, ljubavi i mira. Čovjeka svih vremena oslobodio je moći sotone; sotone koja nas dan i noć optužuje pred Bogom (Otk 12,10), koja se raduje

našoj slabosti, našim padovima, našim strahovima, grješnoj prošlosti i sadašnjosti. No, Isus, prinijevši jednom žrtvu za nas nije, poput mnogih povijesnih branitelja kojih se i u ovoj sv. Misi spominjemo, ostao samo Branitelj s križa. On je i danas živi Bog s nama – Emanuel; naš odvjetnik – *Parakletos* koji sjedi s desne strane Oca i zagovara nas, koji se „baš uvijek zauzima za nas“ (Rim 8,34). Kada molimo, On posreduje. Kada padnemo, On nas diže. Kada se bojimo, On nas hrabri i brani. On nije daleki sudac – On je bliski prijatelj i odvjetnik, naš branitelj.

Stoga, draga braćo i sestre, u snazi ove istine, danas kada slavimo Dan branitelja, valja nama uprti oči u prvoga Branitelja – Isusa Krista i sve što činimo, činimo snagom njegove ljubavi. Da i danas, kada živimo u vremenu i na prostoru bez rata, budemo svjesni velikoga neprijatelja koji ne ubija samo tijelo, razara crkve i pali kuće i nakon toga nema što više učiniti. Veli Isus: „Pokazat ću vam koga vam se bojati: onoga se bojte koji pošto ubije, ima moć baciti u pakao. Da, velim vam, njega se bojte!“ (Lk 12,5) Dakle, bojmo se Boga, poštujmo i vršimo njegove zapovijedi. No, naš strah od Boga nije strah od nepravedna sudca koji kažnjava čovjeka. Bog grijeh kažnjava, a raskajana čovjeka spašava: „Ta Bog nije poslao Sina na svijet da sudi svijetu, nego da se svijet spasi po njemu. Tko vjeruje u njega, ne osuđuje se; a tko ne vjeruje, već je osuđen što nije vjerovao“ (Iv 3,17-18).

Duh Sveti drugi Branitelj

Prije nego će podnijeti Muku, u dvorani Posljednje večere, Isus obećava učenicima dolazak Duha Svetoga: „Ako me ljubite, zapovijedi ćete moje čuvati. I ja ću moliti Oca i on će vam dati drugoga Branitelja – *Parakleton* – da bude s vama zauvijek“ (Iv 14,15-16). Duha Svetoga Isus predstavlja kao „drugog Branitelja“. Isus je prvi Branitelj, a Duh Sveti, dar Oca i Sina, drugi. On je Branitelj svima koji ostaju u ljubavi Kristovoj i koji čuvaju zapovijedi. On je, kako kaže sv. Ivan, naš branitelj, pomoćnik, tješitelj, onaj koji će nas uvoditi u svu istinu i koji će pods-

ječati Crkvu i dozivati joj u pamet sve što je Isus rekao i što je volja Božja. Molimo snagu Duha Svetoga da nas obrani od svakoga zla i učini Kristovim svjedocima; da živimo u Kristovoj ljubavi kako bismo se po zakonu Duha života u Kristu Isusu oslobodili „od zakona grijeha i smrti“ (Rim 8,2).

Tko je branitelj u Božjim očima?

U očima Božjim branitelj je onaj koji život svoj polaže za prijatelje: „Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za prijatelje“ (Iv 15,13), riječi su samoga Isusa. U ovoj Isusovoj riječi sažeta je sva istina o onome što je branitelj u Božjim očima: Branitelj je onaj koji je bez suzdržaja i straha dao ono najviše što ima – svoj život – da bi drugi mogli živjeti u miru, slobodi i dostojanstvu. Branitelj nije čovjek rata, nego čovjek ljubavi i žrtve, čija žrtva poprima snagu od Kristove žrtve. On je sluga istine i pravde, on je graditelj mira. Takva branitelja Bog ne zaboravlja: „Može li žena zaboravit’ svoje dojenče, ne imat’ sućuti za čedo utrobe svoje? Pa kad bi koja i zaboravila, tebe ja zaboraviti neću. Gle, u dlanove sam te svoje urezao, zidovi tvoji svagda su mi pred očima“, obećanja su samoga Boga koja stoljećima unaprijed zapisa prorok Izaija (Iz 49,15-16).

Zato ih ni mi ne zaboravljamo nego ih se sa zahvalnošću spominjemo i za njih danas molimo: Gospodine, Bože, sjeti se njihovih imena što su ih od ljudi primili, po kojima ih prepoznajemo i nakon njihove smrti, imenâ

koja si ti upisao u dlan svoje ruke. Molimo te, udijeli im novi i besmrtni život.

Braćo i sestre! Rat je negacija ljubavi, rat je izljev mržnje, kukolj što ga u čovjekovo srce sije neprijatelj čovjeka – đavao. Rat ubija, ranjava i razara. I ne samo fizički nego i duhovno. Dok gledam mnoge invalide, ratom na tijelu i u duši ranjene, dok razumijem tuge, razočaranja i nepravde koje proživljavate; dok s velikom zabrinutošću gledamo kako se svijet sve više naoružava i ojačava obrambene jedinice, u ime Krista prvoga i istinskoga Branitelja, pozivam vas da budete branitelji istine i pravde, graditelji ljubavi i mira, ljudi koji gledaju naprijed bez mržnje; ljudi koji u Očenašu mole za milost praštanja svojim dužnicima kako bi i njima sam Bog oprostio; ljudi koji ne će klonuti duhom; ljudi koji ne će biti zabrinuti zbog onoga što nedostaje nego brinuti se o onomu što u snazi Duha Svetoga mogu učiniti; ljudi koji na sadašnjost i budućnost ne gledaju s očajem nego s nadom u čvrstoj vjeri da je Krist naša nada koja nas ne razočarava.

Stoga, dok danas molimo za duše naših poginulih branitelja i nevino pobijenih da ih Gospodin nagradi svojim svetim i vječnim mirom; da se njihove ožalošćene obitelji iz tuge i boli vinu u svjetlo Krista uskrsloga, molimo i za nas da ostanemo vjerni Bogu, da surađujemo s njegovom milošću, da se otvaramo Duhu Svetomu, da budemo branitelji poput Krista u snazi Svetoga Duha. Amen.

DRVAR – DAN MOLITVENOG SJEĆANJA NA MUČENIKE I ŽRTVE BANJOLUČKE BISKUPIJE

U Drvaru se u nedjelju **27. srpnja 2025.** održava „Dan molitvenog sjećanja na mučenike i žrtve Banjolučke biskupije“ kojim će se komemorirati sve mučenike i žrtve ratova i totalitarizama XX. st. s područja Banjolučke biskupije, te na poseban način **84. godišnjica stradanja drvarskog župnika Waldemara Maximilijana Nestora i drvar-**

skih katolika.

Ovaj spomen-dan uveden je 2001. i nosio je naziv „Dan drvarskih mučenika“ – u spomen na drvarskog župnika Waldemara Maximilijana Nestora koji je 27. srpnja 1941. mučki ubijen zajedno sa skupinom svojih vjernika vraćajući se s hodočašća sv. Ani iz Knina – a od 2008., odredbom banjolučkog

biskupa Franje Komarice, komemoracija mijenja ime u „Dan molitvenog sjećanja na mučenike i žrtve Banjolučke biskupije“, i tako postaje biskupijska komemoracija.

Podsjetimo, 27. srpnja 1941. u mjestu Trubar kod Drvara četnički ustanici izveli su iz vlaka drvarskoga župnika Waldemara Maksimilijana Nestora sa skupinom njegovih vjernika koji su se vraćali s hodočašća sv. Ani u Kosovu kraj Knina, pobili ih i bacili u jamu Golubnjaču. Taj dan napadnut je i drugi vlak s civilima koji su se vraćali u Drvar s hodočašća sv. Ani na Oštrelju. Do kraja 2. svjetskog rata iz Drvara su protjerani ili pobijeni gotovo svi katolici, katolička crkva u Drvaru srušena je i uklonjena 1949., a crkveno zemljište nacionalizirano i podijeljeno novim vlasnicima, dok je katoličko groblje preorano 60-tih godina prošlog stoljeća za potrebe drvarske Celuloze. Komunističke su vlasti, nakon 2. svjetskog rata, drvarsku gruntovnicu uništile ili sakrile, kako bi se prikrio dokaz vlasništva zemlje u Drvaru brojnih katoličkih obitelji koje su tamo živjele.

Istog dana kad je izvršen zločin nad drvarskim župnikom i katolicima, ustanici su i u susjednoj Lici izvršili zločine nad hrvatskim civilima na području Srba, Boričevca i Donjeg Lapca. U sljedećih 10-ak dana isti scenarij ponovio se u Bos. Grahovu i Krnjeuši. Najprije je početkom kolovoza zvjerski ubijen grahovski župnik don Juraj Gospodnetić

s više od 200 grahovskih katolika, a potom u Krnjeuši kod Bosanskog Petrovca i župnik Krešimir Barišić zajedno s više od 250 svojih vjernika. Trojica župnika prvomučenika (Waldemar, Juraj i Krešimir) stali su tako na čelo nepregledne kolone od preko 600 Bogu posvećenih osoba (svećenika, redovnika, redovnica, bogoslova, sjemeništara) koji su mučenički ubijeni ili nastradali u godinama 2. svjetskog rata i poraća na području bivše Jugoslavije.

Nakon svih tih zločina, Katolička Crkva i hrvatski narod bili su praktički iskorijenjeni sa širokog područja zapadne Bosne i istočne Like, U bivšoj Jugoslaviji taj se dan 27. srpnja slavio kao Dan ustanka naroda Hrvatske i BiH, a i u modernoj Hrvatskoj i BiH još uvijek neke skupine i pojedinci toga dana u Srbu i Drvaru obilježavaju ustanak. U Drvaru ovaj dan proglašen je za Dan Općine.

U pozivu na ovaj molitveni skup stoje sljedeće riječi: „Molitveno sjećanje nije niti smije biti pozivanje na mržnju ili na osvetu, nego molitva za pokoj duša tih žrtava i čuvanje spomena na njihov život i smrt. Kao kršćani i za počinitelje zla molimo Božje smilovanje i obraćenje. Ujedno želimo i molimo da se ubrza dan kada ćemo barem neke od tih žrtava, koji su pravi kršćanski mučenici, ubijeni iz mržnje na vjeru, vidjeti na svojim oltarima kao – od Crkve službeno proglašene – uzore ljubavi prema Bogu i bližnjemu, koji su za te ideale žrtvovali svoj vlastiti život.“

30. OBLJETNICA OSLOBOĐENJA JAJCA

U prigodi proslave 30. obljetnice oslobođenja Jajca u okviru vojno-redarstvene operacije „Maestral“, u subotu 13. rujna 2025. kraj župne i samostanske crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u kraljevskom gradu slavljena je misa zadušnica za poginule branitelje.

Svetu misu u predvodio je biskup banjolučki mons. Željko Majić u suslavlju deset svećenika među kojima su bili provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Zdravko Dadić i provincijal Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM fra Jozo Grbeš te jajački župnik i gvardijan fra Božidar Štrkalj koji je na početku pozdravio sve prisutne.

Liturgijsko pjevanje predvodili su jajački pjevači pod ravnanjem i harmonijskom pratnjom s. Dubravke Dropulja. U nastavku propovijed biskupa Majića.

ZA SLOBODU NAS KRIST OSLOBODI

Za slobodu nas Krist oslobodi! Držite se dakle i ne dajte se ponovo u jaram ropstva! (Gal 5,1)

Mnogopoštovani i dragi provincijali fra Zdravko i fra Jozo, župniče i gvardijane fra Božidare, braćo svećenici, sestre redovnice, dragi branitelji i obitelji poginulih branitelja, uvaženi nositelji i predstavnici zakonodavne i izvršne vlasti na svim razinama u BiH i RH, dragi Božji narode!

Danas, 13. rujna, na 30. obljetnicu oslobođenja ovoga kraljevskoga grada Jajca sabrali smo se u crkvi naše Majke u milosti – Blažene Gospe na nebo uznesene – da milosrđu Božjemu preporučimo duše svih dragih poginulih branitelja, ne samo u vojno-redarstvenoj akciji „Maestral“ nego i svih poginulih, nevino ubijenih i preminulih u svim vremenima, ratovima i teškim zulumima koji ovom gradu i prostoru nisu nedostajali; da zahvalimo na daru slobode i mira i molimo da nikada više ne upadnemo u jaram ropstva, kako to kaže sv. Pavao apostol u Poslanici Galaćanima, svetopisamskom odlomku koji smo odabrali kao temeljni tekst ovoga našega promišljanja.

No, posvijestimo i danas da je tanka nit koja razdvaja branitelja od agresora, čovjeka ljubavi i žrtve od čovjeka rata i mržnje, čovjeka borca za istinsku slobodu od onoga koji gradeći vlastitu slobodu druge pretvara u roblje. Stoga, duboko svjesni da se u ratovima zna prijeći ta nit, da se događaju i mnoga zla koja se ni pred očima ljudi, a kamo li pred Okom dobrog Boga ne mogu sakriti niti opravdati. Izražavajući duboko žaljenje zbog takvih pojava, molimo svemogućega Boga da bude milosrdan svima; jednako onima koji su zlo počinili i onima nad kojima je to zlodjelo učinjeno, bez obzira na religiju i naciju.

1. Za slobodu nas Krist oslobodi

Sv. Pavao peto poglavlje Poslanice Galaćanima započinje tvrdnjom koju nitko ne može

dovesti u pitanje: „Za slobodu nas Krist oslobodi!“ Recimo odmah da se u Pavlovim mislima i izričaju ne radi o slobodi koja dolazi po pobjedi nad fizički i vojno nadmoćnijim neprijateljem, odnosno uspješno provedenoj vojnoj akciji, nego po križu, po žrtvi i po ljubavi Sina Božjega. Kristovo oslobođenje jest izbavljenje od grijeha, krivnje, straha i svakoga ropstva koje čovjeka odvaja od Boga. Krist nas nije oslobodio da bismo se opet vezali zakonima i pravilima, već da bismo živjeli „u slobodi i slavi djece Božje“, reći će isti Apostol u Poslanici Rimljanima (8,21). Kada Apostol naroda kaže da smo na slobodu pozvani i upozorava da ta sloboda ne bude izlikom tijelu, nego poziv da ljubavlju služimo jedni drugima (Gal 5,13), želi reći da u slobodi za koju nas Krist oslobodi ne možemo živjeti i činiti što nas je volja nego ono što Gospodin želi. Kristova sloboda jest sloboda za život u nesebičnoj ljubavi, služenju, praštanju; život po zakonu Duha, a ne po zakonu tijela: „Ta zakon Duha života u Kristu Isusu oslobodi me zakona grijeha i smrti“, kaže isti Apostol u Poslanici Rimljanima (8,1); „Oni koji žive po tijelu, teže za onim što je tjelesno; a koji po Duhu, za onim što je Duhovo: težnja je tijela smrt, a težnja Duha život i mir“ (Rim 8,5-6). Dakle, Pavlovo poimanje Kristove slobode jest sloboda poslušnosti Božjem zakonu u služenju i poniznosti. Ona se postiže životom u „istini koja oslobađa“ (Iv 8,32); u ljubavi, jer „puni na Zakona jest ljubav“ (Rim 13,10); držanju prava i činjenju pravde (Iz 56,1); uzajamnu praštanju „kao što je i Bog nama oprostio u Kristu!“ (Ef 4,32); milosrđu – „Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan“ (Lk 6,27). Jednom riječju: u hodu koji prosvjetljuje i vodi Duh Sveti, jer „ondje gdje je Duh Gospodnji, ondje je sloboda“ (2 Kor 3,17).

2. Kristova sloboda i sloboda koju svijet daje

Kraljevski grad Jajce, od najstarijega pisanog spomena iz 1396. pa sve do danas, vodio je mnoge bitke za slobodu. Te slavne bitke naše povijesti, Bogu hvala, a to svjedoči i ovo naše današnje molitveno i komemo-

rativno okupljanje, nisu zaboravljene. No, pravo je pitanje: Kako živimo dar slobode koju su hrabri branitelji uz ne malu žrtvu izvojevali? Sveti nas Pavao u Poslanici poziva: „Držite se dakle i ne dajte se ponovo u jaram ropstva!“ Ovim nas želi upozoriti da se jednom izvojevana sloboda može lako i izgubiti, da se ne smije uzimati zdravo za gotovo; da slobodu kao najveće blago treba čuvati, za nju se žrtvovati; da je sloboda uvijek povezana s odgovornošću, sa žrtvom, s budnim srcem koje ne dopušta da se ponovo zarobi; da je sloboda dar i odgovornost.

Braniteljska žrtva za našu slobodu snažno je utkana u Žrtvu Krista Spasitelja na križu. Ona je bez sebična interesa. Ona je žrtva ljubavi prema domu i domovini, obitelji i narodu. Riječi su samoga Isusa: „Nitko nema veće ljubavi od ove: da tko život svoj položi za prijatelje svoje“ (Iv 15,13). Oni su dali svoj život za nas, svoje obitelji, svoj narod, svoju Crkvu i tim dragovoljnim činom, vjerujemo, sam Isus, koji ima moć sve sebi podložiti, preobrazio je njihovo bijedno tijelo i suočio ga tijelu svomu slavnemu (Fil 3,21).

No, draga moja braćo i sestre, ne čini li nam se potrebitim danas postaviti neka pitanja: Kako mi danas živimo dar slobode? Po kojem duhu se ravnamo; po zakonu Duha života u Kristu Isusu koji nas oslobađa od zakona grijeha i smrti, koji je nadahnjivao hrabre branitelje i ohrabrivao ih pred vratima tjelesne smrti kako bi ušli u život, ili po zakonu tijela?

Je li neumjesno danas se pitati: zašto su nam ognjišta sve praznija? Zemlja krvlju natopljena, žuljevima obrađivana, suzama i znojem zalijevana sve pustija? Što nam se iz obiteljskih kuća više ne čuje plač djece nego bolni jauk često ostavljenih i zaboravljenih starijih osoba? Što nam je srcu bliža i draža: „daleka Amerika“ nego ova od Boga darovana zemlja?

Je li neumjesno upitati nositelje civilne vlasti, jednako zakonodavne i izvršne na svim razinama: zašto se često oslobađaju od brige za opće dobro, što je bit svake ispravne i

pravedne politike, a više se bave samima sobom i vlastitim, parcijalnim i stranačkim interesima?

Je li neumjesno upitati i nas službenike Crkve, jednako biskupe, svećenike i osobe Bogu posvećena života: zašto često zaboravljamo da smo „iz naroda za narod“, a ne svećenici, redovnici i redovnice za sebe i za svoje uže zajednice?

Draga braćo i sestre! Noseći u mislima ova pitanja, posebno danas kada slavimo Dan oslobođenja ovoga drevnoga hrvatskoga kraljevskoga grada, valja nam se upitati: jesmo li mi danas uistinu slobodni? Živimo li slobodu za koju na Krist oslobodi ili smo ponovo upali u jaram ropstva? I ne mislim ovdje nužno na jaram političkog ropstva. Naime, govor o slobodi jest govor o slobodi srca. Sv. Ivan, apostol, u svojoj Prvoj poslanici kaže: „Ljubljeni, ako nas srce ne osuđuje, možemo zaufano k Bogu. I što god ištemo, primamo od njega jer zapovijedi njegove čuvamo i činimo što je njemu drago“ (1Iv 3,21-22). A zaufano k Bogu ide onaj koji živi u slobodi za koju nas Krist oslobodi. A Kristova sloboda znači da smo ljudi praštanja – jer bez oprostjenja nema budućnosti; da smo solidarni, jer slobodni ljudi ne grade zidove, ne dijele se, nego grade mostove; da smo ljudi od istine – jer laž nas zarobljava, a istina oslobađa; da je sloboda u odgovornosti – jer sloboda bez odgovornosti brzo postaje anarhija; da smo ljudi za druge – jer sloboda nije sebična, nego usmjerena na dobro drugoga.

Braćo i sestre! Dok slavimo Dan oslobođenja grada Jajca, ne zaboravimo da prava sloboda počinje u čovjekovu srcu. Krist je došao da oslobodi ono što ni jedna ovozemaljska sila ne može – da oslobodi naše srce i našu dušu. Zato ne samo danas, nego svakoga dana, neka odjekuje u našim životima: „Za slobodu nas Krist oslobodi. Ostanite dakle postojani i ne dajte se ponovo u jaram ropstva“ (Gal 5,1). Amen.

USNUŠE U NADI USKRSNUĆA

FRA FRANJO VRGOČ, OFM

Dana, 18. siječnja 2025., u livanjskoj bolnici, u 83. godini života blago je u Gospodinu preminuo fra Franjo Vrgoč, svećenik franjevac Franjevačke provincije Sv. Križa – Bosna Srebrena.

Fra Franjo Vrgoč rođen je 3. listopada 1942. u mjestu Laktaši, župa Mahovljani, od oca Pere i majke Elizabete r. Džanko. Osnovnu školu pohađao je u Livnu (1950-1958), srednju školu u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom (1958-1962), a na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu završio je studij teologije (1965-1970).

Redovnički habit obukao je 14. srpnja 1962. u Kraljevoj Sutjesci, gdje je također 15. srpnja 1965. položio i prve privremene zavjete. Svečane redovničke zavjete, u ruke provincijala fra Vlade Karlovića, položio je 16. srpnja 1968. u Sarajevu. Red đakonata primio je 23. ožujka 1969. u Sarajevu, a sveti red prezbiterata 18. svibnja 1969. također Sarajevu po rukama nadbiskupa dr. Smiljana Čekade.

Nakon svećeničkog ređenja fra Franjo je obnašao brojne dužnosti u mjesnoj Crkvi i svojoj franjevačkoj zajednici: župni vikar župe Kraljeva Sutjeska (1970-1971); župni vikar župe Ivanjska (1971); župni vikar župe Breške (1971-1972); župni vikar župe Čuk-

lić (1972-1974); župni vikar župe Ljubunčić (1974-1976); župni vikar župe Vidoši (1976-1981); župni vikar župe Fojnica (1981-1982); župnik župe Sokoline (1982-1988); župnik župe Šurkovac (1988-1991); župni vikar župe Bila (1991-1994); župnik župe Ljubunčić (1994-1997); župnik župe Čuklić (1997-2000); župni vikar župe Bila (2000-2006); samostanski vikar i ekonom na Gorici u Livnu (2006-2010); II. meštar novaka u Novicijatu Bosne Srebrene na Gorici u Livnu (2010-2016); samostanski vikar i ekonom na Gorici u Livnu (2016-2022), te član samostanskog bratstva i ispovjednik u samostanu na Gorici (2022-2024).

Sveta misa zadušnica za pokojnoga brata Franju slavljenja je 20. siječnja u 13 sati u samostanskoj crkvi na Gorici u Livnu. Nakon svete mise tijelo Pokojnika položeno je u franjevačku grobnicu u groblju sv. Mihočila na Gorici.

Neka dobri Gospodin, koji je pozvao svoga vjernoga slugu svećenika i redovnika, po zagovoru serafskog Oca Franje čije ime je i nosio pokojnik, otvori nebeska vrata svojem sluzi i primi ga u svoje vječno kraljevstvo.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine. I svjetlost vječna neka mu svijetli.

Izvor: Svjetlo riječi

FRA STIPE KNEŽEVIĆ, OFM

Dana 25. veljače 2025. preminuo je u 77. godini života, 55. godini redovništva i 48. godini svećeništva u livanjskoj bolnici fra Stipe Knežević, svećenik franjevac Bosne Srebrene.

Fra Stipe Knežević rođen je 7. travnja 1948. u mjestu Srđevići, župa Bila pokraj Livna od oca Pere i majke Ruže r. Duvnjak. Os-

novnu školu pohađao je u rodnom Srđeviću te u Biloj, Guberu i Livnu, a srednju školu u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom od 1965. do 1969. Teološki je fakultet pohađao na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu (1970.-1977).

Franjevački habit obukao je 14. srpnja 1969. u Kraljevoj Sutjesci. Jednostavne re-

dovničke zavjete položio je 15. srpnja 1970. u Kraljevoj Sutjesci, a svečane redovničke zavjete u ruke provincijala fra Alojzija Ištuka položio je 19. prosinca 1976. Red đakonata primio je 3. travnja 1977. u Sarajevu, a sveti red prezbiterata 17. travnja 1977. u Sarajevu po rukama dr. Tomislava Jablanovića, vrhbosanskog pomoćnog biskupa.

Nakon svećeničkog ređenja fra Stipe je u svojoj redovničkoj zajednici i mjesnoj Crkvi obnašao sljedeće dužnosti: župni vikar u župi Brajkovići (1977.-1979.); župni vikar u župi Dobretići (1979.-1981.); župni vikar u župi Zovik (1981.); župni vikar u župi Vidoši (1981.-1982.); župni vikar u župi Kreševo (1982.-1984.); župni vikar u župi

Uskoplje (1984.-1985); župni vikar u župi Dubrave (1985.-1986.); župni vikar u župi Zovik (1986.-1987.); župni vikar u župi Dolac (1987.); župni vikar u župi Ljubunčić (1987.-1989.); član samostanskog bratstva u samostanu na Gorici (1991.-1995.); župnik župe Bogomolje (1995.-1997). Član je samostanskog bratstva u samostanu na Gorici u Livnu od 1997. pa sve do svoje smrti.

Sv. Misa zadušnica služena je u samostanskoj crkvi sv. Petra i Pavla na Gorici, a sprovodni obredi u groblju sv. Mihovila na Gorici – Livno.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine. I svjetlost vječna neka mu svijetli.

Izvor: Svjetlo riječi

FRA MARIO RADMAN, OFM

Dana 27. rujna 2025. u Gornjim Bogićevcima, Republika Hrvatska, iznenada je preminuo fra Mario Radman, svećenik franjevac Bosne Srebrene.

Fra Mario Radman rođen je 18. lipnja 1973. godine u Banja Luci, župa Petrićevac, od oca Stipe i majke Milke r. Dizdar. Osnovnu školu pohađao je u Šargovcu pokraj Banja Luke od 1980. do 1988., a srednju Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom od 1988. do 1992. Studij teologije pohađao je na Franjevačkoj teologiji u vremenu od 1993. do 1999. godine, najprije u Samoboru gdje je Teologija bila izmještena tijekom rata sve do 1997., a zatim na Nedžarićima nakon povratka iz Republike Hrvatske

Redovnički habit je obukao i započeo godinu Novicijata 18. srpnja 1992. u mjestu Campobasso u Italiji. Prve redovničke zavjete položio je 15. srpnja 1993. u Monopoliu, Italija, a svečane redovničke zavjete 4. listopada 1997. u Gučoj Gori u ruke provincijala fra Petra Anđelovića.

Red đakonata primio je 29. studenog 1998. u Sarajevu, a sveti red prezbiterata također u Sarajevu 29. lipnja 1999. po rukama kardinala Vinka Puljića, nadbiskupa vrhbosan-

skog.

Nakon svećeničkog ređenja fra Mario Radman je obavljao brojne službe u svojoj redovničkoj zajednici Bosni Srebrenoj. Najprije je od 1999. do 2000. obavljao je službu župnoga vikara u župi Podhum pokraj Livna. Zatim je bio župni vikar u livanjskoj župi Ljubunčić u vremenu od 2000. do 2001. Nakon toga odlazi u župu Vareš gdje vrši službu župnoga vikara od 2001. do 2004., a zatim u župu Bugojno gdje također obavlja službu župnoga vikara od 2004. do 2006. godine.

Prvu službu župnika obavlja u župi Rumboci u Rami od 2006. do 2012. Nakon toga odlazi u župu Okučani, Republika Hrvatska, gdje vrši službu župnika od 2012. do 2022. Nakon toga preseljava se u susjednu župu Gornji Bogićevci, gdje od 2022. pa sve do svoje smrti obavlja župničku službu.

Naš brat Mario koji nas je prerano napustio ostat će nam u sjećanju kao jednostavni i dobrodušni fratar koji se svim srcem i dušom darovao svojoj redovničkoj zajednici. Sve povjerene službe obavljao je savjesno i odgovorno, trudeći se vlastitim životom svjedočiti karizmu našega utemeljitelja sv. Franje. Fra Mario je na poseban način, tije-

kom svoga pastoralnog djelovanja u župama Okučani i Gornji Bogićevci, duboko proživljavajući tragediju svoje vlastite obitelji i svih vjernika banjalučkog kraja koji su bili primorani napustiti svoja stoljetna ognjišta, nastojao svojom franjevačkom blizinom i svakolikom pomoći olakšati i kao svećenik liječiti njihove rane, ali i svih drugih vjernika kojima je služio.

Zahvalni Bogu za dar njegova života i živo svjedočanstvo franjevačke jednostavnosti preporučamo ga božanskom milosrđu. Neka mu dobri Gospodin bude vječna nagrada za

sve dobro i plemenito što je za života učinio, a sve ono što je bilo slabo i grešno neka opere u moru svoje milosrdne ljubavi.

Ispraćaj i sveta misa zadušnica za pokojnog fra Marija bili su u crkvi Duha Svetoga u Gornjim Bogićevcima u utorak 30. rujna 2025. u 12 sati. Nakon svete mise tijelo Pokojnika položeno je u mjesnom groblju u Okučanima.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine. I svjetlost vječna neka mu svijetli.

Izvor: Svjetlo riječi

JOZO TUČIĆ

Dana, 18. studenoga 2025. godine, u rodnom mjestu Jaklići, župa Rama-Ščit, iznenada je u 69. godini života preminuo Jozo Tučić, otac fra Ivana Tučića, župnika u Bihaću.

U braku sa suprugom Marom r. Dijaković, rodilo se četvero djece: sinovi pokojni Davor i fra Ivan, te kćeri Antonija i Marina.

Sprovod pokojnog Joze bio je u srijedu, 19. studenog 2025. u 14 sati na groblju u selu

Jaklići, župa Rama-Ščit.

Biskup Željko izrazio je sućut fra Ivanu i Pokojnikovoj obitelji te za dušu pok. Joze, zajedno sa svećenicima okupljenima na jesenskoj koroni u župi Podhum, slavio sv. Misu.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine. I svjetlost vječna neka mu svijetli.

NOVE KNJIGE

POD ZAŠTITOM FRANJE ASIŠKOGA. STO GODINA ŽUPE BILA

Priredio: fra Marijan Karaula

U povodu 100. obljetnice postojanja župe Svetog Franje Asiškog Bila, nedavno je objavljena monografija naslova Pod zaštitom Franje Asiškoga. Sto godina župe Bila

Izdavač monografije je Župa sv. Franje Asiškoga Bila, na čelu sa župnikom fra Miljenkom Petričevićem, i s fra Marijanom Karaulom kao glavnim urednikom.

Monografija na više od 530 stranica, uz dojmljivu fotodokumentaciju, bilježi podatke i opise ovog livanjskog kraja objedinjujući tekstove s društvenog, povijesnog, kulturnog i vjerskog područja života kako crkvenog tako i svjetovnog. Tekstove je pisalo 15 autora, od kojih 11 potječe iz same župe što zapisima, pored faktografskog aspekta, daje i emotivnu komponentu zbog koje se tekstovi čitaju lako i s uživanjem.

Glavni urednik fra Marijan Karaula ciljeve

nastanka monografije pojašnjava sljedećim riječima: „Potaknuti idejom župnika fra Miljenka Petričevića, smatrali smo da bi bio golem propust ne iskoristiti ovu obljetnicu, ne sjetiti se i ne spomenuti brojne važne događaje i osobe koji su postavljali temelje našoj sadašnjosti i koji su tkali našu budućnost. Nadamo se da će ova knjiga biti drago štivo župljana Bile i prilika da još više obogate svoje znanje o prošlosti ne samo svoje župe nego i cijeloga livanjskog kraja što ih treba potaknuti da još više vrednuju duhovno, kulturno i materijalno blago od kojega i danas žive.”

Svi zainteresirani, monografiju *Pod zaštitom Franje Asiškoga. Sto godina župe Bila* mogu kupiti u župnom uredu župe Svetog Franje Asiškog Bila.

Izvor: Svjetlo riječi

POVIJEST ŽUPE SV. ILIJE PROROKA U GLAMOČU

Autor: mons. dr. Ante Orlovac

U Glamoču je u nedjelju 26. listopada 2025. predstavljena knjiga „Povijest župe sv. Ilije Proroka u Glamoču“ autora mons. Ante Orlovca, izvijestili su iz ove župe.

Riječ je o monografiji koja donosi prikaz povijesti župe koja je stoljećima bila duhovno središte glamočkog kraja. Knjiga svjedoči o višestoljetnom životu toga područja — od davnina, još od XIV. stoljeća kada je glamočki kraj potpao pod tursku vlast, preko obnove samostalne kapelanije 1864. godine, sve do 1872. kada je ustanovljena župa sv. Ilije Proroka koja je prošle godine obilježila 160. obljetnicu postojanja.

Svečanost je započela misnim slavljem koje je u župnoj crkvi sv. Ilije Proroka predvodio

biskup banjolučki mons. Željko Majić u zajedništvu s biskupom u miru mons. Markom Semrenom. U koncelebraciji su bili: mons. Anto Orlovac, mons. Ivica Božinović, fra Marijan Karaula i domaći župnik don Boris Ljevak.

U ispunjenoj crkvi biskup Majić osvrnuo se na nedjeljna liturgijska čitanja te naglasio važnost prigode koja je okupila vjernike — promocije knjige koja čuva i svjedoči povijest župe i vjere na tim prostorima.

Nakon svete mise, župnik don Boris Ljevak pozvao je sve prisutne u Dom kulture gdje je održana svečana akademija i predstavljanje knjige. Program je započeo nastupom župnog mješovitog zbora sv. Ilije

pod ravnanjem s. Ane Iveljić nakon čega su uslijedili govori predstavljača.

Prvi se okupljenima obratio biskup Majić, istaknuvši značaj knjige ne samo za župu sv. Ilije, nego i za cijelu Banjolučku biskupiju.

Recenzent knjige, mons. Ivica Božinović, dao je povijesni pregled sadržaja i metodološki osvrt na djelo, a potom je govorio prof. dr. Franjo Jurić, povjesničar, koji je svojim stručnim pristupom dodatno rasvijetlio povijesni kontekst i značenje knjige.

Autor, mons. Orlovac, zahvalio je svima koji su doprinijeli nastanku izdanja te podijelio nekoliko osobnih misli o procesu nastajanja toga djela.

Pred kraj programa, provincijalka sestara

Klanjateljica Krvi Kristove, s. Matija Pavić, uputila je čestitke autoru i župniku te **podsjetila** da se u studenome navršava 30 godina djelovanja zajednice sestara Klanjateljica Krvi Kristove u ovoj župi. „Sestre su kroz svoj rad u vrtiću, školi, vođenje crkvenog pjevanja te brigu o uređenju crkve i župnog dvora dale velik doprinos životu župe“, istaknuo je župnik Ljevak.

Na završetku programa župnik, i ujedno nakladnik knjige, don Boris zahvalio je svim suradnicima, dobročiniteljima i vjernicima koji su svojim sudjelovanjem i potporom omogućili izdavanje monografije.

Cjelokupni program promocije moderirala je Josipa Mihaljević.

BISERNA MUČENIČKA OGRLICA

Recitali o svjedocima vjere Banjolučke biskupije

Autor: mons. dr. Anto Orlovac

Ove je godine martirologij naše biskupije obogaćen jednom nevelikom knjigom, zbirkom recitala o našim svjedocima vjere koje je autor nazvao bisernom mučeničkom ogrlicom, niskom dragocjenih bisera kojima se naša Banjolučka biskupija može ponositi. Podnaslov otkriva da je riječ o „svjedocima vjere Banjolučke biskupije“. „Riječ je ovdje“, kako čitamo u Prologu, „o četiri svećenika, jednoj časnoj sestri i jednoj vjerničkoj obitelji Banjolučke biskupije koji su ubijeni iz mržnje na katoličku vjeru (*in odium fidei*), a oni su svoju žrtvu prinijeli iz ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu (*in amorem fidei*), pa i prema onima koji su im život oduzeli, a kojima su oni oprostili i za njih molili.“ Sve je to prikazano na način dijaloga i pojedinih slika prikladnih za scensku izvedbu, a recitali su poredani kronološkim redom njihova mučeništva. Jedan je od tih „bisera“ vlč. Anto Dujlović koji je podnio mučeničku smrt u Drugom svjetskom ratu, za kojega je pokrenut postupak za njegovo proglašenje blaženim, te još tri svećenika: vlč. Ivan

Grgić, vlč. Filip Lukenda i vlč. Tomislav Matanović, jedna redovnica: s. Cecilija Grgić i jedan bračni par, a to su roditelji vlč. Matanovića: Josip Matanović i Božena rođ. Chaloupka, svi svjedočki umrli za Isusa 1992. i 1995. godine.

Već poznate povijesne činjenice iz njihovih života autor je obukao u nešto slobodnije ruho vlastite mašte i promišljanja kojom se on pokušava uživjeti u te likove, njihove osjećaje i razmišljanja, posebno u najvažnijim etapama njihova života, želeći na to potaknuti i čitatelje ili slušatelje i gledatelje kod scenskog izvođenja ovih recitala. Dakako, svaki od njih zasebna je cjelina. Samo je posljednji od njih već jednom objavljen, dok se prva četiri prvi put objavljuju u ovoj zbirci. Istina je da je recital o vlč. Ivanu Grgiću već scenski izvođen nekoliko puta, ali nije ni on do sada objavljivan. Bilo bi vrlo poželjno da se pojedini recitali prikazuju uz različite prigode, osobito uz duhovne obnove i misije u našim župama, jer to očito ne iziskuje previše napora, a može biti vrlo dobar duhovni

poticaj. Na početku svakoga od njih stoji u ovoj zbirci slika dotične osobe.

Veoma su znakoviti i naslovi pojedinog recitala. U njima je autor htio istaknuti ono što je posebno karakteristično za pojedine likove i naglasiti način njihova mučeničkog svjedočenja. Revnog mladog župnika koji je gorio za očuvanje kršćanskog morala, vlč. Antu Dujlovića, prikazuje upravo pod vidom te gorljivosti s naslovom „Izjeda me revnost za Gospodina“. Žrtvu vlč. Ivana Grgića, jednako mladog duhovnog pastira, predstavlja aludirajući na velikana Crkve i Kristova preteču Ivana Krstitelja „Ivan mu je ime“. Vlč. Filipa Lukendu koji je spaljen zajedno sa s. Cecilijom Grgić u župnoj kući u Presnačama uspoređuje sa Svetim Polikarpom koji je na sličan način podnio mučeničku smrt, a kojega svjedoci vele da je u mučenštvu izgledao i mirisao poput ispečenog kruha. Sličnom je asocijacijom recital o obitelji Matanović, roditeljima Josipu i Boženi te sinu svećeniku Tomislavu, naslovio „Suze Svete Monike prijedorske“, kojom je majku Boženu, zbog mnogih molitava i suza za sreću svoje obitelji, usporedio

sa Svetom Monikom, majkom Svetog Augustina koja je molila za njegovo obraćenje. A posljednjem od tih pet recitala dao je naslov „Netko me zove“ naznačujući time Božji glas i poziv s. Ceciliji Grgić u redovnički život, koja nije ni slutila da će je on odvesti sve do vlastitog mučenštvu.

Autor ističe vlastito uvjerenje da je ovdje riječ „o pravim svjedocima vjere koje Crkva naziva Kristovim mučenicima, a koji su zavrijedili da se povede postupak za njihovo proglašenje blaženima i svetima“ želeći „im i na ovaj način sačuvati spomen i podsjećati se na veličinu njihove žrtve“, te zaključuje: „Zato im ovom knjižicom želi(mo) iskazati svoje divljenje i zahvalnost, u nadi da će nam ona svima biti novi poticaj da se revno molimo i zauzimamo za njihovu beatifikaciju i kanonizaciju. A ako ova razmišljanja barem nekoga potaknu na veću vjernost Bogu u svome životu, pa da se, ako osjeti Božji poziv, odluči poći tragom ovih svijetlih likova i u duhovnom zvanju nastavi ondje gdje su oni stali“, da će mu biti najveća nagrada.

STADLEROV TRNOVITI PUT DO OLTARA

Autor: mons. dr Ratko Perić

U Biskupskom ordinarijatu u Banjoj Luci, 4. prosinca 2025., predstavljena je knjiga „Stadlerov trnoviti put do oltara“, koja je posvećena životu i djelovanju Sluge Božjega Josipa Stadlera, prvog vrhbosanskog nadbiskupa i apostolskog upravitelja Banjolučke biskupije.

Knjigu su predstavili autor mons. Ratko Perić, mostarsko-duvanjski biskup u miru i mons. Anto Orlovac.

Pozdravnu riječ uputio je domaćin, mons. Željko Majić, banjolučki biskup, naglasivši da je okupljanje više od slušanja o knjizi, to je doticaj sa „živim izvorom nadahnuća, povijesti i duhovnosti“. Izrazio je posebnu zahvalnost biskupu Periću, ističući da njegova knjiga služi kao „svojevrсни most između Stadlerova vremena i današnjeg iskustva vjere“. Podsjetio je na Stadlerov „trnoviti put do oltara“, obilježen protivštinama i nerazumijevanjem, u kojem se očitovala snaga njegove vjere, ljubav prema Crkvi i osjećaj za siromašne i potlačene. „Stadler nam poručuje da se vjera ne živi samo riječima, nego djelima milosrđa, pravednosti, ustrajnosti, nade“, zaključio je biskup Majić.

Mons. Anto Orlovac u svom izlaganju istaknuo je da ovo djelo, iako nije klasični životopis, donosi niz autorovih izlaganja i osvrtu na Stadlerovu duhovnost i djelovanje. Posebno je naglasio Stadlerovu ulogu apostolskog upravitelja Banjolučke biskupije od 1882. do 1884. godine, razdoblje u kojem je, usprkos brojnim poteškoćama, uspio udariti „solidne temelje“ mladoj

biskupiji bez biskupa i infrastrukture. Pohvalio je neumorni rad biskupa Perića i vrsnoću stila, zaključivši kako knjiga precizno prikazuje Stadlerov put, obilježen ljubavlju prema siročadi i pobožnošću prema Bezgrešnoj Djevici Mariji.

Autor, mons. Perić, u svom izlaganju osvrnuo se na Stadlerovu mariologiju, s posebnim naglaskom na nauku o Marijinoj ulozi u spasenju. Objasnio je da Marija, iako Bogorodica i prva otkupljena, nije božica niti Suotkupiteljica, te da je njezina uloga, kao što piše u Bibliji, usmjeriti vjernike prema Isusu: „Što god vam rekne, učinite.“ Biskup je istaknuo da je crkvena doktrina, osobito nakon Stadlerova vremena, jasnije definirala Marijin položaj, počevši od Drugog vatikanskog koncila sve do naših dana gdje se u doktrinarnoj bilješci „Mater populi fidelis“, koju je objavio Dikasterij za nauk vjere, ističe da „Isus Krist ostaje jedini Otkupitelj, Posrednik i Spasitelj čovječanstva“, te je naglasio da je „Marija suradnica i prenositeljica milosti spasenja nama“. Svoje izlaganje biskup Perić zaključio je molitvom za Stadlerovo skoro uzdizanje na čast oltara.

U glazbenom dijelu programa nastupile su mlade glazbenice Elena Ćurić – sopran i Tara Matijaš – klavir, studentice Muzičke akademije u Banjoj Luci, a kroz predstavljanje je vodila Bernarda Pleša. U nastavku izlaganje autora, mons. Perića na predstavljanju u Banjoj Luci

STADLEROVA MARIOLOGIJA

Biskupe Željko i svi nazočni slušatelji i slušateljice!

U početku želio bih posebno pozdraviti dvije crkvene osobe u ovom auditoriju: msgr. *Franju Komaricu*, umirovljenoga banjolučkog biskupa, kojemu je biskupski red podijelio papa Ivan Pavao II., 1985., prije 40 godina. I koji je najstariji biskup u katoličkoj hijerarhiji i BK BiH i HBK. Biskupe Franjo, Bog Ti dao obilje zdravlja duše i tijela.

A drugi je dr. fra *Velimir Blažević*, umirovljeni profesor kanonskoga prava, koji je 2000. godine u Sarajevu objavio povijesno djelo od 200 stranica *Bosanski franjevci i nadbiskup dr. Josip Stadler*. Recenziju te knjige objavio sam 2002.¹ i uvrstio također u *Stadlerov trnoviti put* (str. 232-253). Iskreno priznajem da nisam ništa objektivnije s franjevačke strane čitao o nadbiskupu Stadleru od te Blaževićeve knjige koja sadrži 795 znanstvenih bilježaka. Poštovani fra Velimire, ponavljam i ovdje svoje iskrene čestitke!

Studij mariologije. Školske godine 1977./78. bi mi povjeren kolegij mariologije na Stadlerovoj Bogosloviji u Sarajevu. U 20-ak predavanja, jednom tjedno, učini mi se bitnim predstaviti bogoslovima VIII. poglavlje dogmatske konstitucije o Crkvi Lu-

men Gentium – Svjetlo narodâ O Blaženoj Gospi, svega 19 brojeva (LG 52-69). Bogu zahvaljujem da se nikada od tada ne prestah baviti marijanskim temama. Pogotovo nakon što nadodoše međugorska „ukazanja“, pohodi u marijanska svetišta, pozivi na marijansko-mariološke simpozije. Tako nastala više knjiga marijansko-mariološkoga sadržaja s naslovima: *Prijestolje Mudrosti*, 1995. (LG VIII., str. 11-72); *Ogledalo Pravde*, 2001.; *Isusova Majka*, 2015.; *Biskup Žanić o Međugorju*, 2021. i *Djevice Premudra*, 2024.

Stadlerove marijansko – mariološke Okružnice. U tom proučavanju dospje mi u ruke i Stadlerova zbirka Okružnica, koju 2001. bijaše objavio don Pavo Jurišić s naslovom: *Pod zastavom Srca Isusova*. U toj riznici od 85 Okružnica Nadbiskup ih šest naslovno posveti Gospi:

Prva, „Molitva krunice“, 1883., u vrijeme dok bijaše i apostolski upravitelj Banjolučke biskupije.

Druga, „O Blaženoj Djevici Mariji“, 1884.: samo kleru i puku Banjolučke dijeceze; misao sv. Ambrozija prevodi: „Ako smo braća Isusova, onda smo i sinovi Marijini“ (str. 85).

Treća, „Bezgrješno začće Blažene Djevice Marije“, 1904. Bog je Adama i Evu stvorio

¹ „Franjevački nihil obstat“, u: Vrhbosnensia, Sarajevo, 2/2002., str. 417-426.

dobro, u milosti, ali su u kušnji pali i umjesto milosti prenijeli su grijeh koji se zove „iztočni“, jer iz-tiče od njih i prenosi se na potomstvo; Bog šalje svoga Sina, rođena od žene, da spasi ljude. Ta je žena Marija izuzeta od iskonskoga i osobnoga grijeha (str. 476-477). Bezgrješno začeta i bezgrješno začela.

Četvrta, „Pedesetgodišnjica dogme Bezgrješnog začeca BDM“, 1904. Prvi su ljudi u kušnji propali, to je **čin grijeha**. A potomci njihovi u grijehu ostali, to je naše **stanje grijeha** (str. 493). Kao kad otac prokocka kuću, pa djeca ostanu bez kuće, a nisu ništa kriva, osim što su kockarovi sinovi! Mariju je Bog „pogledom na predviđene zasluge Isusove, osobito na smrt njegovu na križu, sačuvao od istočnoga grijeha“ (str. 495).

Peta, „Blažena Djevica Marija suspasiteljica ljudi“,

Šesta, „Blažena Djevica Marija pod križem – suspasiteljica“, obje iz 1917. tj. iz zlatomisničkoga Stadlerova vremena.

U knjizi *Stadlerov trnovit put do oltara* osvrćemo se na dvije posljednje Okružnice u članku „Marijina uloga u spasenju“ (str. 75-81). Zašto ovdje uzimamo ovu temu? – Iz više razloga:

1/ Od proglašene dogme o Bezgrješnom začecu Djevice Bogorodice 1854. do proglašenja dogme o Marijinu Uznesenju dušom i tijelom u nebesku slavu 1950., u tih stotinjak godina, izišlo je oko 100.000 knjiga o BDM, ne računajući tolike napisane članke i propovijedi. Ne ćeš pomisliti da je svaka rečenica u tim knjigama bila neoboriva: griješilo se ponekad *per excessum* – tvrdeći prepuno i *per defectum* – iznoseći nepotpuno.

2/ Od 1954. do 2025. – (70-ak godina) – objavljene su 3 enciklike o Mariji:

Ad Coeli Reginam Časnoga Sluge Božjega pape Pija XII., 1954.;

Christi Matri pape Pavla VI., svetoga, 1966. i

Redemptoris Mater pape Ivana Pavla II., svetoga, 1987.

3/ Dne 1. studenoga 2025. Doktrinarnu notu

Mater Populi Fidelis Dikasterija za nauku vjere izričito potvrđuje papa Lav XIV. I unosi u redovito Crkveno učiteljstvo. Ta Nota izjavljuje da Gospi ne pripada naslov: Suotkupiteljica.

Što Stadler naučava o „Marijinoj ulozi u spasenju“?

Nadbiskup Stadler upućuje kleru i puku 1917. godine dvije Okružnice o ulozi BDM, Majke Isusove, u djelu Otkupljenja i Spasenja.² **Otkupljenje** jest prvotan čin kojim Bogočovjek Isus Krist svojom mukom i smrću omogućuje i svojim uskrsnućem pruža čovječanstvu vječni život bez ikakva našega sudjelovanja i zasluga. **Spasenje** je završan čin toga procesa, do kojega dolazimo svojom suradnjom s Božjom milošću: vjerom i dobrim djelima. Nadbiskup se Stadler služi teologijom svoga vremena, kako studiraše i polagaše u Rimu, i to prevodi i prerađuje u svojim Okružnicama. Stadler Gospu sustavno naziva Suspasiteljicom svijeta, osobito sinova Crkve Kristove. Kako do toga dolazi? Služi se slikom rađanja. Spasitelj svijeta uzeo je Ženu naviještenu u knjizi Postanka, koja po križu i smrti na duhovan način rađa zemaljsku djecu. Time Spasitelj, koji na križu pati i umire, postaje poput „oca“, a ta Žena postaje „majka“.³ Ovakva logika i terminologija, makar je zastupali neki sveti oci i teolozi, odudara od katoličke dogmatike, koja ni u kojem smislu Isusa, Sina Božjega, ne naziva ocem. Otac je Otac nebeski i ne smije se zamjenjivati sa Sinom vječnim. Stoga se Marijino sudioništvo na Kalvariji ne može nazivati ni suotkupiteljstvom, ni suspasiteljstvom. Jer, da Gospa kojim slučajem preminu dok Isus bijaše u Nazaretu, opet bi se Isusovo Otkupljenje dogodilo u savršenu obliku i punini. Ona stoga svojim majčinskim bolovima niti što pridonosi niti što umanjuje djelu Isusova Otkupljenja. Isus je jedini Otkupitelj, jedini Posrednik i jedini Spasitelj čovječanstva. Prema tomu,

2 Nadbiskup je posvetio dvije poslanice Gospi: prva „Blažena Djevica Marija suspasiteljica ljudi“, 2. veljače 1917., objavljeno: Pavo Jurišić (prir.), Josip Stadler. Pod zastavom Srca Isusova, str. 775–782., i „Blažena Djevica Marija pod križem – suspasiteljica“, 11. veljače 1917. [Gospa Lurdska], str. 783–791.

3 Isto, str. 776.

ne može se Gospa ni u kojem smislu nazivati ni Su-otkupiteljicom ni Su-spasiteljicom kao da bi ona svojim mukama i bolovima dodala koji djelić Isusovoj muci i smrti. Drugi Nad-biskupov dokaz, gdje navodi dvojicu velikih teologa: sv. Augustina, crkvenoga naučitelja iz V. stoljeća koji doslovno kaže: „Marija je samo tijelom pokraj križa, a duhovno je ona na križu Isusovu, te su Sin i majka dvije žrtve na istom oltaru”.⁴ Sličnu misao potvrđuje i sv. Bernard, crkveni naučitelj iz XI. stoljeća: „Blažena Djevica Marija bila je sa Sinom razapeta na križu i mučena, to jest takove je muke podnosila, kano da je s njime bila razapeta i s njime iste muke trpjela”.⁵ Evo kako se povezivanjem riječi Marijina ograničena žrtva izdiže na razinu Isusove beskrajne i neograničene žrtve, koje se nalaze na istom žrtveniku. Ne činimo nikakvu uslugu Blaženoj Djevici Mariji ako je uzdižemo na rang „božice” zajedno s Isusom, Sinom Božjim. Ona je fizička Majka Isusa Krista, pravoga čovjeka i pravoga Sina Božjega. U Njemu se prigodom Utjelovljenja božanska narav sjedinila s ljudskom naravi u Božanskoj Osobi Sina Božjega i zato Gospu nazivamo Majkom Božjom ili Bogorodicom, a ni u kojem slučaju „božicom”.

Isusova se objava – ovo je bitna stvar – događa **riječima** i **djelima** (*Dei Verbum* 2,4,17): Isus uza svoje stvarne patnje izgovara **sedam** objaviteljskih rečenica s križa:

- *Tri* Ocu nebeskomu: „Oče, oprosti im jer ne znaju što čine!” (Lk 23,34); „Oče moj, zašto si me ostavio?” (Mt 27,46) i „Oče, u ruke Tvoje predajem duh svoj” (Lk 23,46);
- *jednu* rečenicu Majci i voljenom učeniku: „Ženo, evo ti sina”, a Ivanu: „Evo ti majke” (Iv 19,26);
- *jednu* rečenicu raskajanu razbojniku: „Zaista, tebi kažem: danas ćeš biti sa mnom u raju” (Lk 23,43), i
- *dvije* rečenice koje se odnose samo na Isusa: „Žedan sam” (Iv 19,28). tj. ljubavi ljudske, i „Dovršeno je” (Iv 19,30) djelo koje

mu je Otac zadao. I Gospa majčinski pati, ali šuti, ništa ne govori, **ne objavljuje**. I ne možemo Gospi pripisivati nešto što joj Sve-to Pismo ne pridaje.

Nauka 2. Vaticanuma. Četrdesetak godina nakon Stadlerovih Okružnica održava se Drugi vatikanski koncil koji Blaženoj Djevici Mariji ne posvećuje poseban dokument kako očekivahu tzv. maksimalisti, nego i nauku i pobožnost u odnosu na Gospu stavlja u dogmatsku konstituciju o Crkvi, *Lumen gentium*, VIII. poglavlje. Tu se kaže da se Gospa u Crkvi (ne od Crkve) zaziva naslovi-ma „Odvjetnice, Braniteljice, Pomoćnice, Posrednice”, ali to se „shvaća tako da niti što oduzima niti što nadodaje dostojanstvu i djelotvornosti Krista, jedinoga Posrednika”.⁶ Koncil poziva teologe i propovjednike da se „u promatranju jedinstvenoga dostojanstva Bogorodice brižno suzdržavaju od svakoga krivog pretjerivanja te isto tako i od prevelike skučenosti uma”.⁷ Dužni smo prema Mariji zauzeti ono stajalište koje nam nalaže Drugi vatikanski koncil, tj. 2500 biskupa s papom Pavlom VI. na čelu. I sve ponovljeno u Apostolskoj pobudnici deset godina nakon Koncila, 1974.: Marijino se čašćenje ne smije dijeliti od Krista, „a to se ponekad događalo u nekim oblicima pučke pobožnosti”.⁸ Ona je u svakom pogledu podređena Kristu. Marija je bila prva otkupljena. Prema njoj je iskazano najviše milosrđa, dakle posve nezasluzeno. I stoga je sva njezina veličina u veličini Krista Gospodina. Njezino je ime sjajno zbog Kristova svjetla. Ona ima toliko svojih majčinskih kvaliteta da joj ne treba pridavati božanska svojstva. To Bog ne dopušta, niti ona, ponizna službenica Božja, želi. Samo Bog može sebi izabrati majku. I izabrao je Mariju Nazarećanku po svome srcu i stvorio joj srce kakvo nije dao nikomu na ovome svijetu: bezgrješno i od iskonskoga i od svakog osobnoga grijeha očuvano. Ne oslobođeno, nego očuvano. Nikada nije bilo grijeha u njezinu srcu. Ali to njezino ljudsko

⁶ *Lumen Gentium*, 62.

⁷ LG, 67.

⁸ *Marialis cultus*, 4.

⁴ Isto, str. 779. *Christo crucifixo, crucifigebatur et mater.*

⁵ Isto, str. 779. *Imo et in cruce cum filio cruciatur.*

srce beskrajno je manje od božanskoga Srca njezina Sina. Nitko na ovome svijetu nije bio uz Isusa tako prisno i svjesno vezan kao što je to bila njegova Majka Marija. Ali ona je samo fizička majka Isusa, Sina Božjega, dakle Bogorodica, a nije „božica”. Ni su-otkupiteljica⁹ ni su-spasiteljica.

I ne može ni običan vjernik, a kamoli svećenik s oltara, reći: „Neka te blagoslove Bog i Gospa!” Kao da su dva različita blagoslova! Ili: „Neka te čuvaju Isus i Marija!” Kao da imamo dva čuvara: Isusa i Mariju. (Biskupu je Žaniću bjelodano bilo jasno da „ukazanja” nisu vjerodostojna kada mu je međugorska „Gospa” posredstvom jednog od „vidjelaca” 21. lipnja 1983. poručila: „Ako se ne obrati ili popravi slijedi ga moj sud i sud moga sina Isusa”. Prvo, Gospa sebe stavlja na prvo mjesto, suprotno biblijskoj Gospi, koja kaže: „Sinko., otac tvoj i ja, žalosni smo te tražili” (Lk 2,48). Drugo, čak dva suda: moj sud i sud moga sina Isusa. U kakvu su odnosu ti sudovi?). U djelu svoga spasenja ljudskoga roda, Isus je kao jedini Spasitelj želio i to proveo tako da bude nazočna i djelatna, od Njegova Začeca do Njegova Uzašašća, samo Njegova **Majka** Marija.

Samo je ona imala sve te milosti. Samo je nju Bog odabrao i obdario svim tim karizmama. Ali nije to Bog učinio samo radi sebe samoga i radi nje same, nego i radi nas ljudi i radi našega spasenja. Naslov Otkupitelja, Spasitelja, Posrednika između Boga i ljudi pripada isključivo Kristu Gospodinu. Ali ona je izvrsna suradnica i prenositeljica te milosti spasenja nama, po Božjoj odluci, načinu i djelu. Isus je na Golgoti zaželio, predajući svoju Majku Ivanu, a Ivana Majci kao sina, da svi mi budemo duhovna djeca Marijina, a Marija duhovna Majka naša. Slikovito govoreći: Isus je priredio savršeni Lijek našeg Otkupljenja na križu. I samo On. A taj božanski Lijek po Božjoj namisli najizvrsnije poslužuje za naše konačno spasenje Njegova Majka, Tajnica njegova Crvenoga križa, uz koji je vjerno stajala. Zato se može

reći, kao što je nadbiskup Stadler izrekao, da milosti za naše Spasenje teku od Boga po rukama njegove Majke Marije do nas.

Majka. Marija je u Novom Zavjetu izričito spomenuta kao Majka Isusova ili Majka Njegova 19 puta.

Na svetkovinu Svih Svetih najavljena, a 4. studenoga prošloga objavljena je Učiteljska ili doktrinarna napomena Dikasterija za nauk vjere, koja je posvećena Gospi kako i sam naslov dokumenta kaže: *Mater Populi Fidelis* – Majka vjernoga naroda. Najviše je pitanja izazvao pojam Su-otkupiteljice, koji se u tekstu spominje 23 puta.

A osobito je proučen pojam Majke koji se navodi više od 100 puta.

U *Lauretanskim litanijama* Gospu zazivamo 13 puta Majkom po odobrenju trojice Papa. A nijedan Papa nije unio u Litanije zaziv Su-otkupiteljice čovječanstva, unatoč tomu što su se neki Pape služili tim pojmom u svojim spisima. *Doktrinarna nota* otklanja pojam Suotkupiteljice na temelju biblijskoga sadržaja, učenja Drugoga Vatikanskoga koncila i naučavanja prefekta Kongregacije za nauk vjere kard. Josepha Ratzingera, 2001./2002., potom pape Benedikta XVI.

Zašto tako Isus postupa samo u odnosu na Majku? – Ne znamo. Ali mogli bismo ovako razmišljati i zaključiti: Ako je dragi Bog odlučio da se Njegov Sin u svome prvom povijesnom Dolasku pojavi kao betlehemsko Djeteta – a ne u munjama i oblacima nebeskim kao što će se pojaviti u svom drugom Pojavku – služeći se Majkom – i to Majkom kakvu samo Bog može smisliti! – onda je On na toj liniji zaželio da Njegova Majka bude naša duhovna Majka.

Iskreno zahvaljujem biskupu Željku Majiću na uvodnoj riječi, msgr. Anti Orlovcu na preglednu izlaganju i svima koji su priredili i sudjelovali svojim nastupima i svojim praćenjem ovoga programa.

Neka po zagovoru **Bogorodice, Djevice, Bezgrješne i dušom i tijelom Uznesene na nebo** Gospodin Bog što prije uzvisi Slugu Božjega Josipa Stadlera na čast oltara!

⁹ Portal Vjera i djela: <https://www.vjeraidjela.com/suotkupiteljica-i-posrednica/>

OBLJETNICE U BANJOLUČKOJ BISKUPIJI U 2026. GODINI

Mons. Franjo Komarica, umirovljeni banjalučki biskup slavi dvije osobne obljetnice. Na svetkovinu Bogojavljenja, 6. siječnja navršava se 40. obljetnica njegove biskupske posvete, jer ga je istoga dana 1986. godine u bazilici Sv. Petra u Rimu posvetio za biskupa sveti papa Ivan Pavao II. A mjesec dana kasnije, 3. veljače, biskup će napuniti 80 godina života.

Mons. Berislav Grgić, umirovljeni biskup Tromsa, rodом iz naše biskupije, slavi 40 godina svećeničke službe; zaređen je za svećenika 29. lipnja 1986.

Dijamantni jubilej slavi **fra Rafael Ivankić** (10. srpnja 1966.), a **zlatni**: **fra Ćiril Lovrić** (11. travnja 1976.) i **mons. dr. Karlo Višaticki** (25. travnja 1976.).

U 2026. godini okrugle su obljetnice smrti dvojice Pastira Banjolučke crkve, kojima molimo vječni pokoj u Bogu:

80. je obljetnica smrti biskupa **fra Joze Garića**, koji je upravljao Banjolučkom biskupijom od 1912. do 1946. godine, a preminuo u Grazu (Austrija) 30. 6. 1946.;

50. je obljetnica smrti Vrhbosanskog nadbiskupa **dr. Smiljana Franje Čekade** (preminuo u Sarajevu 18. 1. 1976.) koji je kao skopski biskup bio ujedno i apostolski upravitelj Banjolučke biskupije od 1946. do 1951. godine. Requiescant in pace!

Župne obljetnice

170. obljetnica osnutka župe Lištani (01. kolovoza 1856.).

120. obljetnica župe Bosanski Petrovac – Drvar (08. prosinca 1906.)

Svećeničke obljetnice

40 godina: fra Anto Ivanović (29. lipnja 1986.)

30 godina: vlč. Vladimir Gujić (29. lipnja 1996.)

20 godina: vlč. Ilija Piličić (29. lipnja 2006.)

Svećenički rodendani

90 godina: dr. fra Velimir Blažević (09. lipnja 1936.) i mons. Drago Balvanović (12. kolovoza 1936.);

85 godina: vlč. Adolf Višaticki (14. travnja 1941.)

60 godina: vlč. Anto Barešić (30. travnja 1966.) i fra Vinko Marković (27. veljače 1966.)

Svećeničke obljetnice smrti

140 godina: Vlč. Valentin Lach (24/25. 05. 1886.)

90 godina: vlč. Ivan Marić (10. rujna 1936.)

60 godina: vlč. Ivan Stemmen (11. prosinca 1966.)

40 godina: vlč. Valerijan Andrijević (16. ožujka 1986.)

Obljetnice hrvatskih ugodnika Božjih 2026.

Sv. Leopold Mandić: 160. obljetnica rođenja (12. 05. 1866.) i 50. obljetnica beatifikacije (2. svibnja 1976.);

Bl. Ivan Merz: 130. obljetnica rođenja (16. 12. 1896.);

Bl. Drinske mučenice: 85. obljetnica mučeništva (15. prosinca 1941.)

Bl. Serafin Kodić, muč.: 10. obljetnica beatifikacije (5. studenoga 2016.);

Bl. Anton Muzić, muč.: 10. obljetnica beatifikacije (5. studenoga 2016.);

Bl. Marija Petković: 60. obljetnica smrti (9. srpnja 1966.);

Služb. Božja Klara Žižić, osnivačica hrvatske “Družbe sestara franjevki od Bezgrješne”: 400. obljetnica rođenja Promina 1626.) i 320. obljetnica smrti (Šibenik, 21. 09. 1706.);

Sl. Božji Gerard Tomo Stantić, karmelitanin: 150. obljetnica rođenja (Đurđin, 16. rujna 1876.) i 70. obljetnica smrti (Sombor, 24. 06. 1956.);

Sl. Božji Ante Rendić Ivanović: 130. obljetnica rođenja (Čile, 02. prosinca. 1896.)

Mons. dr. Anto Orlovac

BISKUPOVA KRATKA KRONIKA

Siječanj

1. siječnja – Na svetkovinu Nove godine slavio je svetu Misu u čast Marije Bogorodice u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije – „Marija Zvijezda“ (Trapisti). U poslijepodnevnim satima primio je vrhovnu poglavaricu Družbe sestara Klanjateljica Krvi Kristove s. Mariju Louise Hughes u pratnji vrhovne savjetnice s. Danijele Anić, članice Regije Zagreb.

5. siječnja – U večernjim satima mjesni župnik vlč. Žarko Vladislav Ošap blagoslovio je prostorije Ordinarijata i Svećeničkoga doma.

6. siječnja – Na svetkovinu Bogojavljenja slavio je svetu Misu u katedrali.

7. siječnja – Primio je predsjednika Vlade Hercegbosanske županije gosp. Ivana Vukadina i županicu Požeško-slavonske županije gđu Antoniju Jozić.

8. siječnja – Pohodio je župe Odžak-Ćaić i Lištani.

U 18.00, slavio je svetu Misu u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije u Solinu.

12. siječnja – U Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Banjoj Luci glasovao je na predsjedničkim izborima.

20. siječnja – U dogovoru s predsjednicima Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine delegirao je generalnoga vikara na zajedničko redovito godišnje zasjedanje dviju biskupskih konferencija.

21. siječnja – Primio je ravnateljicu Gimnazije Katoličkoga školskog centra „Bl. Ivan Merz“ u Banjoj Luci, gđu. Sanju Hajder sa suradnicima.

24. siječnja – U Slavonskom Brodu, u crkvi Gospe od Brze Pomoći, u prigodi 182. obljetnice rođenja i krštenja sluge Božjega Josipa Stadlera, slavio je svetu Misu i održao prigodnu propovijed.

27.–30. siječnja – U sklopu godišnjih izvješća primao je svećenike Biskupije te održao sastanke po pojedinim dekanatima u prostorijama Ordinarijata.

31. siječnja – U Žepču, na blagdan sv. Ivana don Bosca, na poziv ravnatelja Katoličkoga školskog centra sv. Ivan don Bosco, don Ivana Širića, u župnoj crkvi slavio je svetu Misu te prisustvovao svečanoj akademiji u KŠC-u.

Veljača

1. veljače – Sudjelovao je na Jubileju redovnika u Sarajevu.

3. veljače – Sudjelovao je u proslavi svetoga Vlaha, zaštitnika grada Dubrovnika i Dubrovačke biskupije.

4. veljače – U samostanu sestara Klanjateljica Krvi Kristove u Budžaku predvodio je svetu Misu u čast sv. Marije de Mattias te održao prigodnu propovijed.

5. veljače – Pohodio je župu sv. Roka u Bosanskoj Gradiski te s inženjerima razgovarao o problemu urušavanja župne crkve.

10. veljače – Na poziv msgr. Ive Martinića, požeškog biskupa, na blagdan blaženoga Alojzija Stepinca u 11.00 slavio je svetu Misu i održao prigodnu propovijed u župi Stražeman, a u 18.00 u crkvi sv. Lovre u Požegi.

11. veljače – Pohodio je samostan sestara Misionarki ljubavi sv. Majke Terezije u Banjoj Luci te u samostanskoj kapelici slavio svetu Misu.

12. veljače – Održana je sjednica povjerenika biskupijskih povjerenstava te konstituirajuća sjednica Biskupijskog ekonomskog vijeća.

18. veljače – U Sarajevu je sudjelovao na sjednici Stalnoga vijeća Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

19. veljače – Sudjelovao je na mjesečnoj

svećeničkoj rekolekciji u samostanu Petrićevac u Banjoj Luci te predvodio sv. Misu.

20. veljače – Primio je vlč. Zlatka Matića, biskupijskog postulatora, te razgovarao o stanju kauza svjedoka vjere Banjolučke biskupije.

23. veljače – Na poziv upravitelja župe fra Domagoja Šimića posjetio je vjernike župe Motike te slavio svetu Misu.

27. veljače – Primio predsjednicu Federacije BiH, gđu Lidiju Bradaru.

U dvorani Svećeničkoga doma sudjelovao je na predstavljanju knjige o biskupu Gariću „Fra Jozi Garić, banjolučki biskup“ autora fra Velimira Valjana te je pozdravio nazočne.

Ožujak

2. ožujka – U prigodi godišnjice biskupskoga ređenja, u katedrali sv. Bonaventure, predvodio je svetu Misu i održao prigodnu propovijed.

3.–4. ožujka – U Sarajevu je predsjedao sjednicama Vijeća za liturgiju, Vijeća za brak, obitelj i život, Odbora za mlade te Komisije *Iustitia et pax* Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

6. ožujka – Primio je potpredsjednika Republike Srpske iz reda hrvatskoga naroda, gosp. Davora Pranjića.

8.–13. ožujka – U samostanu Plehan održao je duhovne vježbe za svećenike i redovnike.

14. ožujka – U Banskim dvorima u Zagrebu susreo se s predsjednikom Vlade RH, gosp. Andrejem Plenkovićem.

18. ožujka – Predsjedao je sjednicama Prezbiterskoga vijeća i Zbora konzultora.

19. ožujka – Slavio je svetu Misu u župi sv. Josipa u Lištanima i održao prigodnu propovijed. U večernjim satima suslavio je svetu Misu u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve u prigodi proslave sv. Josipa, zaštitnika Mostarsko-duvanjske biskupije.

20.–21. ožujka – U Mostaru je sudjelovao u

radu redovitoga zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

22. ožujka – Primio je inženjere i arhitekte uključene u projekt sanacije i sprječavanja urušavanja crkve sv. Roka u Bosanskoj Gradiški.

24. ožujka – S postulatorom vlč. Zlatkom Matićem i mons. Antom Orlovcem razgovarao je o stanju kauza svjedoka vjere Banjolučke biskupije.

27. ožujka – Primio gosp. Dragana Čovića, predsjednika Hrvatskog narodnog sabora.

29. ožujka – Uputio je čestitku banjolučkom muftiji Ismailu ef. Ismailoviću povodom Ramazanskoga bajrama.

Travanj

4. travnja – Primio je „hodočasnika mira“ gosp. Josipa Jelinića te u katedrali slavio svetu Misu.

5. travnja – U katedrali je, zajedno s mons. Alojzijem Cviklom, mariborskim nadbiskupom, slavio svetu Misu na kojoj je sudjelovalo oko 350 hodočasnika iz Mariborske nadbiskupije.

6. travnja – U Livnu je posjetio gosp. Ivana Vukadina, predsjednika Vlade Hercegbosanske županije, te razgovarao o projektu „Lištani“ – centru za osobe s demencijom.

9. travnja – Predvodio je duhovnu obnovu za mlade iz Banje Luke i studente banjolučkoga sveučilišta.

10. travnja – Primio je predstavnike OEES-a.

13. travnja – U katedrali je predvodio svetu Misu i obrede Cvjetnice te održao prigodnu propovijed.

16. travnja – Na Veliku srijedu u katedrali je predvodio svetu Misu posvete ulja (*Missa chrismatis*). Sudjelovalo je oko 40 svećenika.

17. travnja – Na Veliku četvrtak predvodio je Misu Večere Gospodnje u župnoj crkvi Pohoda Blažene Djevice Marije.

18. travnja – Na Veliki petak u katedrali je predvodio obrede Velikoga petka.

19. travnja – Na Veliku subotu u župnoj crkvi Pohoda Blažene Djevice Marije predvodio je obrede Velike subote i svetu Misu te krstio dvoje odraslih.

20. travnja – Na svetkovinu Uskrsa predvodio je svečanu uskrsnu svetu Misu u katedrali, nakon čega je uslijedilo uskrsno čestitanje vjernika.

21. travnja – Na poziv župnika fra Jurice Periša, u župi sv. Ivana Krstitelja predvodio je svetu Misu i krstio šestero djece. Istoga je dana objavljena smrt pape Franje.

22. travnja – U Tomislavgradu je održan sastanak s predsjednikom Vlade Hercegbosanske županije i izvođačem radova na projektu „Lištani“.

24. travnja – Primio je izaslanstvo organizacije „Pax Christi“ iz Njemačke. U večernjim satima u katedrali je slavio svetu Misu za pokojnog papu Franju.

25. travnja – Primio je vrhovnu poglavaricu Družbe sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskoga s. Jelenu Ikić.

26. travnja – Na poziv župnika fra Maria Jelića pohodio je župu Rođenja Blažene Djevice Marije u Ljubunčiću, slavio sv. Misu te pripremljenim kandidatima podijelio sakrament svete potvrde.

27. travnja – Na poziv župnika fra Ivana Kasala pohodio je župu Bezgrješnog začeca Blažene Djevice Marije u Vidošima, slavio sv. Misu te pripremljenim kandidatima podijelio sakrament svete potvrde.

28. travnja – U svojstvu delegata Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine sudjelovao je na redovitom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije.

29. travnja – U Travniku je potpisao Ugovor s Ministarstvom regionalnoga razvoja i fondova Europske unije RH za projekt „Lištani“.

Svibanj

3. svibnja – Na poziv župnika fra Jure Perića pohodio je župu Svih Svetih u Livnu te u samostanskoj crkvi sv. Petra i Pavla na Gorici pripremljenim kandidatima podijelio sakrament svete potvrde.

4. svibnja – Na poziv župnika fra Pere Kuliša pohodio je župu sv. Ante Padovanskoga te pripremljenim kandidatima podijelio sakrament svete potvrde.

7. svibnja – Na poziv župnika župe Svih Svetih u Sesvetama (Zagrebačka nadbiskupija), vlč. Marija Miglesa, slavio je svetu Misu i blagoslovio kip blaženoga Ivana Merza.

9. svibnja – Slavio sv. Misu u dvorištu župne kuće u Budžaku te tom prigodom obznanio dekret o patronu župe – bl. Ivan Merz.

10. svibnja – Na poziv župnika i dekana fra Miljenka Petričevića pohodio je župu sv. Franje Asiškoga u Biloj, slavio svetu Misu te pripremljenim kandidatima podijelio sakrament svete potvrde.

13. svibnja – Na poziv don Mije Grozdanića, župnika župe Katuni (Splitsko-makarska nadbiskupija), u samostanskom dvorištu sestara Služavki Maloga Isusa predvodio je svetu Misu u čast Blažene Djevice Marije – Gospe Fatimske, održao prigodnu propovijed te predvodio procesiju glavnom ulicom Šestanovca.

14. svibnja – Održan je pastoralni dan svećenika Banjolučke biskupije. Predavanje na temu „Blago svećeniku koji suosjeća“ održao je dr. sc. vlč. Josip Bošnjaković, svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije i izvanredni profesor Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Đakovu i Hrvatskoga katoličkog sveučilišta u Zagrebu.

15. svibnja – Primio je đakone koji u sklopu Đakonske godine u Sarajevu pohađaju biskupijska središta Vrhbosanske metropolije. Zajedno s njima slavio je svetu Misu i održao prigodnu propovijed, a nakon Mise upriličen je zajednički ručak.

U večernjim satima sudjelovao je na svečanoj akademiji u prigodi 20. obljetnice osnutka Katoličkoga školskog centra „Bl. Ivan Merz“ u Banjoj Luci te pozdravio na-
zočne.

17. svibnja – Na poziv fra Ivice Radića, voditelja Hrvatske katoličke misije u Achenu, pohodio je vjerničku zajednicu, slavio svetu Misu te pripremljenim kandida-
tima podijelio sakrament svete potvrde.

18. svibnja – Na poziv fra Nikice Toma-
sa, voditelja Hrvatske katoličke misije u Krefeldu, pohodio je vjerničku zajednicu, slavio svetu Misu te pripremljenim kandida-
tima podijelio sakrament svete potvrde.

19.–20. svibnja – Primio je izaslanstvo hu-
manitarne organizacije *Kirche in Not*, zah-
valio na dosadašnjoj pomoći Biskupiji te
predstavio projekte od iznimne važnosti za
život i djelovanje Biskupije.

21. svibnja – Predsjedao je godišnjim sus-
retom dijecezanskih svećenika.

24. svibnja – Na poziv fra Ivice Hercega,
voditelja Hrvatske katoličke zajednice blaže-
noga Alojzija Stepinca – Stuttgart-Mitte,
pohodio je ovu vjerničku zajednicu, slavio
svetu Misu te pripremljenim kandidatima
podijelio sakrament svete potvrde. Istoga
dana, u 14.00 sati, slavio je svetu Misu u
crkvi Liebfrauen za krizmanike zajednica
Stuttgart-Bad Cannstatt i Feuerbach.

25. svibnja – Na poziv fra Ivana Čilića,
voditelja Hrvatske katoličke misije u Augs-
burgu, pohodio je vjerničku zajednicu,
slavio svetu Misu te pripremljenim kandi-
datima podijelio sakrament svete potvrde.
U poslijepodnevним satima, zajedno s fra
Ivanom, fra Matom Logarom i vlč. Markom
Stojčićem, pohodio je zajednicu sestara
Služavki Kristovih u Königsbrunn.

27. svibnja – Na Kupresu je predsjedao
sjednicom Odbora za proslavu Obiteljskoga
dana – Jubileja obitelji.

29. svibnja – Na poziv župnika vlč. Mar-
ka Majstorovića, u Novom Travniku, u župi

Uzašašća Gospodinova predvodio je svetu
Misu i održao prigodnu propovijed.

31. svibnja – Na poziv župnika i dekana fra
Vinka Markovića pohodio je župu Uznesen-
ja Blažene Djevice Marije u Jajcu, slavio
svetu Misu te pripremljenim kandidatima
podijelio sakrament svete potvrde.

Lipanj

1. lipnja – Na poziv župnika fra Jurice
Periša pohodio je župu sv. Ivana Krstitelja
u Podhumu, slavio svetu Misu te priprem-
ljenim kandidatima podijelio sakrament
svete potvrde.

4. lipnja – Sudjelovao je u slavlju
Svećeničkoga dana svećenika koji pastoral-
no djeluju na području Bosne i Hercegovine.

U popodnevnim satima sudjelovao je na
sjednici Stalnoga vijeća Biskupske konfer-
encije Bosne i Hercegovine.

5. lipnja – Slavio je svetu Misu u samost-
anu sestara Milosrdnica sv. Vinka Paulsko-
ga u Banjoj Luci. Susreo se sa sestrama i
djevojkama – studenticama koje borave u
samostanu.

7. lipnja – Na poziv fra Zorana Mandića,
župnika župe Rođenja Blažene Djevice
Marije u Kotor Varošu i fra Jure Aščića,
župnika župe sv. Franje Asiškoga, pohodio
je župu u Vrbanjcima, slavio svetu Misu te
pripremljenim kandidatima podijelio sakra-
mente Prve pričesti i svete potvrde.

13. lipnja – Na poziv župnika vlč. Josipa
Sušića, na blagdan sv. Ante Padovanskoga,
u Vinjanima Gornjim slavio je svetu Misu i
održao prigodnu propovijed.

14. lipnja – Zamolio je fra Marka Semrena,
pomoćnog biskupa u miru, da u župi sv. Jo-
sipa u Prijedoru slavi svetu Misu te priprem-
ljenim kandidatima iz župa Prijedor i Ljubi-
ja podijeli sakrament svete potvrde.

15. lipnja – Na poziv župnika vlč. Zlatka
Matića pohodio je župu blaženoga Ivana
Merza te u kapelici samostana sestara
Klanjateljica Krvi Kristove slavio svetu

Misu i pripremljenim kandidatima podijelio sakrament svete potvrde.

16. lipnja – U crkvi sv. Josipa slavio je svetu Misu za ubijenoga svećenika – svjedoka vjere vlč. Ratka Grgića. Kod spomen-ploče na župnoj kući izmolio je opijelo. Tijelo vlč. Ratka Grgića još nije pronađeno. Tom je prigodom ponovno uputio poziv svima koji imaju saznanja o mjestu gdje se nalazi tijelo pokojnika da se ono vrati uz jamstvo da neće biti pokrenut nikakav sudski postupak.

18. lipnja – Sudjelovao na susretu ministranta Banjolučke biskupije te predvodio sv. Misu.

19. lipnja – Na svetkovinu Tijelova slavio je svetu Misu u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Trapistima te se susreo s gosp. Draganom Čovićem, predsjednikom Hrvatskoga narodnog sabora.

21. lipnja – Na poziv vlč. Marijana Orkića, voditelja Hrvatske katoličke zajednice u Laupheimu i Biberachu, pohodio je vjerničku zajednicu, slavio svetu Misu i pripremljenim kandidatima podijelio sakrament svete potvrde.

24. lipnja – Na poziv župnika vlč. Josipa Lebe, u prigodi blagdana sv. Ivana Krstitelja, pohodio je istoimenu župu u Novom Travniku, slavio svetu Misu i održao prigodnu propovijed.

26. lipnja – U Širokom Brijegu (Hering d.o.o.) održan je sastanak s projektantima i inženjerima na projektu sanacije crkve sv. Roka u Bosanskoj Gradiški.

Uvečer u Livnu, u pastoralnom centru župe Svih Svetih, predstavio je knjigu Josipa Milića „*Ljubite jedni druge*“.

27. lipnja – Na poziv don Ante Jukića, župnika u Crnču (Mostarsko-duvanjska biskupija), slavio je svetu Misu u čast Presvetoga Srca Isusova i održao prigodnu propovijed.

28. lipnja – U rodnoj župi Drinovci slavio je svetu Misu zadušnicu za pokojnog oca Mihovila o godišnjici njegove smrti.

29. lipnja – Na poziv vlč. Adolfa Višatickog, župnika u Sasini, slavio je svetu Misu u čast svetih apostolskih prvaka Petra i Pavla.

U 18 sati, na poziv župnika vlč. Mladena Škvorca, slavio je svetu Misu u župi sv. Petra i Pavla u Bešiću (Zagreb).

Srpanj

1. srpnja – U samostanskoj kapelici sestara Klanjateljica Krvi Kristove slavio je svetu Misu u čast Presvetoga Tijela i Predragocene Krvi Kristove.

4. srpnja – U Tomislavgradu sudjelovao na proslavi obilježavanja 1100 godina Splitskih sabora i Hrvatskog kraljevstva.

11. srpnja – U nekadašnjoj župi Gumjera, koju su nastanjivali Poljaci, slavio je svetu Misu za *in odium fidei* ubijenoga župnika vlč. Antu Dujlovića. Sudjelovalo je više svećenika i vjernika iz Poljske.

12. srpnja – Primio je poglavaricu Reda sestara sv. Jadvige s. Moniku Bodytu iz Krakova, kao i pripadnicu Sodalije sv. Jadvige (laičke zajednice koja podupire Red sestara u Krakovu) Magdalenu Palu s pratnjom.

13. srpnja – U katedrali sv. Bonaventure predvodio je svetu Misu prvoga dana trodnevnice u čast sv. Bonaventure, nebeskoga zaštitnika katedrale i Banjolučke biskupije.

14. srpnja – Susreo se s odvjetnikom gosp. Slobodanom Talićem – pravna pitanja Biskupijskih podruma u Mahovljanima.

15. srpnja – Proslavljen je blagdan sv. Bonaventure, zaštitnika katedrale i Biskupije, ujedno i središnje biskupijsko slavlje Jubilarne godine. Svetu Misu predvodio je i propovijedao mons. Ivan Štironja, porečki i pulski biskup.

16.–17. srpnja – Sudjelovao je u radu redovitoga zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

19. srpnja – Na poziv fra Marija Jelića predvodio je svetu Misu i održao prigodnu propovijed u Žirovićima (župa Ljubunčić) u prigodi 150. obljetnice nasilnoga ubojstva

fra Lovre Karaule, svjedoka vjere.

20. srpnja – U Prologu, župa Čuklić, na poziv župnika fra Pere Kuliša, predvodio je svetu Misu i održao prigodnu propovijed u prigodi 100. obljetnice izgradnje prve kapele u čast sv. Ilije u toj župi.

25. srpnja – U Briševu, župa Stara Rijeka, predvodio je svetu Misu za briševačke žrtve. Nakon svete Mise, kod križa ispred crkve, izmolio je opijelo za pokojne.

26.–27. srpnja – Sudjelovao je na Obiteljskom danu na Kupresu te na središnjem misnom slavlju (27. srpnja), koje je predvodio mons. Tomo Vukšić, vrhbosanski nadbiskup i predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, održao prigodnu propovijed.

Delegirao mons. Karla Višatickoga, generalnog vikara, da u Drvaru slavi svetu Misu u prigodi Dana žrtava Banjolučke biskupije.

28. srpnja – U Bosanskom Grahovu slavio je svetu Misu u prigodi obljetnice nasilne smrti svjedoka vjere vlč. Jurja Gospodnetića.

Kolovoz

2. kolovoza – Na Topani u Imotskome suslavio je svetu Misu u čast Gospe od Anđela, zaštitnice župe Imotski i Imotske krajine. Svetu Misu predvodio je i propovijedao mons. Zdenko Križić, splitsko-makarski nadbiskup.

3. kolovoza – Na poziv fra Velimira Bagavca, župnika, predvodio je svetu Misu i propovijedao u župi sv. Stjepana Prvomučenika u Čerinu.

9. kolovoza – U Krnjeuši je slavio svetu Misu za svjedoka vjere vlč. Krešimira Barišića i nevino pobijene župljane župe Krnjeuša.

10. kolovoza – U župi sv. Franje Asiškoga u Biloj (Livanjski dekanat) slavio je svetu Misu u prigodi 100. obljetnice osnutka župe.

13. kolovoza – U crkvi sv. Ilije proroka u Bosanskom Grahovu slavio je svetu Misu u prigodi 30. obljetnice oslobođenja.

15. kolovoza – Na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije (Velika Gospa) u 11.00 sati slavio je svetu Misu u župi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Dolini, a u 18.00 sati u župi Uznesenja Blažene Djevice Marije – „Marija Zvijezda“ u Trapistima, uz svečanu procesiju.

16. kolovoza – Na poziv župnika vlč. Marijana Stojanovića, u župi sv. Ante u Prnjavoru, slavio je svetu Misu u filijalnoj crkvi sv. Roka na Maćinu Brdu, gdje se na molitvu i svetu Misu okupljaju vjernici češke nacionalnosti.

25. kolovoza – Primio je izaslanstvo Caritasa Austrije.

26. kolovoza – Blagoslov rodne kuće kardinala Vinka Puljića, porušene u ratu i naknadno obnovljene. Blagoslovu su, uz kardinala Vinka i rodbinu, nazočili vrhbosanski nadbiskup mons. Tomo Vukšić, umirovljeni banjolučki biskup Franjo Komarica te svećenici grada Banje Luke.

29. kolovoza – Primio je župnika župe Pohoda Blažene Djevice Marije vlč. Žarka Ošapa, ekonoma Biskupije mons. Ivicu Božinovića i gđu Ljubicu Kos. Razgovaralo se o problemu uzurpiranoga župnoga dvorišta.

30. kolovoza – Održan je sastanak sa župnikom vlč. Žarkom Ošapom i njegovim odvjetnikom o problemu uzurpiranoga župnoga dvorišta.

Rujan

5. rujna – Na spomendan sv. Majke Terezije slavio je svetu Misu u samostanskoj kapelici sestara Misionarki ljubavi u Banjoj Luci.

6. rujna – Na poziv vlč. Marijana Stojanovića, upravitelja župe Rođenja Blažene Djevice Marije u Kulašima, slavio je svetu Misu u istoimenoj župi.

7. rujna – Sudjelovao je u slavlju svete Mise u čast sv. Marka Križevčanina u Križevcima.

10. rujna – Primio je skupinu mladih iz biskupije Mantova (Italija), koji su nekoliko dana boravili u Banjolučkoj biskupiji, a domaćin im je bio vlč. Zlatko Matić, župnik

župe blaženoga Ivana Merza u Budžaku.

13. rujna – Slavio je svetu Misu u Jajcu u prigodi 30. obljetnice Dana grada.

14. rujna – Sudjelovao je na biskupskom ređenju novoimenovanoga biskupa biskupije Murska Sobota, mons. Janeza Kozinca.

17. rujna – Predsjedao je godišnjem Saboru svećenika Banjolučke biskupije.

18. rujna – Sudjelovao je na sjednici Stalnoga vijeća Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

20. rujna – U župnoj crkvi sv. Josipa slavio je svetu Misu za in odium fidei ubijenoga svećenika vlč. Tomislava Matanovića i njegove roditelje Josipa i Boženu.

21. rujna – U prigodi 200. obljetnice rođenja sluga Božjega o. Franza Pfannera, 100. obljetnice izgradnje crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije – „Marija Zvijezda“ te uzdignuća ove Gospine crkve na razinu biskupijskoga marijanskoga svetišta, slavljena je svečana sveta Misa. Svetu Misu predvodio je i propovijedao uzoriti kardinal Vinko Puljić, koji je tom prigodom zahvalio Bogu za 55 godina svećeništva.

23. rujna – U Požegi je sudjelovao na završnoj konferenciji projekta „Mostovi suradnje“, u okviru prekogranične suradnje na projektu „Lištani“.

26. rujna – Primio je izaslanstvo Caritasa biskupije Essen.

27. rujna – Na poziv župnika vlč. Adolfa Višatickoga slavio je svetu Misu u Sasini i krstio troje djece.

28. rujna – Na poziv župnika vlč. Ive Martinovića slavio je svetu Misu u čast sv. Mihovila arkanđela u prigodi 50. obljetnice župe Odžak-Čaić.

29. rujna – Na poziv s. Dobroslave Mlakić, poglavarice Družbe sestara Presvetoga Srca Isusova, slavio je svetu Misu u samostanu na Pomeriju u Rijeci na Dan Riječke Majke, službenice Božje s. Marije Krucifikse Kozulić.

30. rujna – U Zagrebu, u zgradi Vlade RH, susreo se s gosp. Andrejom Plenkovićem, predsjednikom Vlade. Na sastanku bio i gosp. Gordan Grlić Radman, ministar vanjskih poslova i europskih integracija.

Istoga dana u uredu Državnoga tajnika za Hrvate izvan Hrvatske, razgovarao s gosp. Zvonkom Milasom o projektima Banjolučke biskupije koje podupire Vlada RH.

Listopad

2. listopada – Primio je svećenika talijanske biskupije Trento, don Lucia Tomasellija, koji je najzaslužniji za osnivanje i uređenje biskupijskog vinograda u Mahovljanima.

4. listopada – Na poziv mons. Ivice Božinovića, rektora biskupijskoga svetišta sv. Male Terezije, slavio je svetu Misu u Presnačama.

Istoga dana, u 19.00 sati, u crkvi sv. Franje Asiškoga u Splitu, na poziv župnika i gvardijana samostana fra Martina Jakovića, slavio je svetu Misu u čast sv. Franje Asiškoga.

5. listopada – Slavio je svetu Misu u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije u Solinu.

6.–9. listopada – Sudjelovao je na jubilarnom nacionalnom hodočašću u Rim.

– **6. listopada** slavio je svetu Misu s hodočasnicima Banjolučke biskupije u crkvi sv. Damjana u Asizu.

– **7. listopada** sudjelovao na audijenciji koju je Sveti Otac papa Lav XIV. darovao hrvatskim hodočasnicima; osobno se susreo i pozdravio sa Svetim Ocem te suslavio u slavlju svete Mise na Trgu sv. Petra, koju je predvodio mons. Dražen Kutleša, zagrebački nadbiskup i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije.

– **8. listopada** sudjelovao je na generalnoj audijenciji sa Svetim Ocem; u bazilici Santa Maria in Aracoeli, zajedno s vrhbosanskim nadbiskupom mons. Tomom Vukšićem, slavio svetu Misu za hodočasnike iz Bosne i Hercegovine, održao prigodnu propovijed te s hodočasnicima iz Banjolučke biskupije

prošao kroz Sveta vrata bazilike sv. Petra.

– **9. listopada** suslavio je svetu Misu za hodočasnike iz Bosne i Hercegovine i pojedinih metropolija iz Republike Hrvatske. Svetu Misu predvodio je i propovijedao mons. Zdenko Križić, splitsko-makarski nadbiskup.

10.–21. listopada – Obavio je pastoralni pohod hrvatskim katoličkim zajednicama i župama u Sjedinjenim Američkim Državama.

– **12. listopada** na poziv župnika fra Marka Domazeta slavio je svetu Misu s vjernicima Hrvatske katoličke župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u San Joseu.

– **13.–16. listopada** sudjelovao je na redovitom susretu hrvatskih katoličkih svećenika koji pastoralno djeluju u Sjedinjenim Američkim Državama i Kanadi.

– **18. listopada** u crkvi Presvetoga Srca Isusova u Chicagu za đakone je zaredio dvojicu članova Hercegovačke franjevačke provincije: fra Danijela Sentića i fra Jakova Juru Nikolića.

– **19. listopada** u pratnji fra Nikole Pašalića, kustosa i koordinatora biskupova pastoralnoga pohoda, u gradu Grand Rapids (savezna država Michigan) predvodio je svetu Misu u prigodi 25. obljetnice redovitoga slavlja svete Mise za hrvatske vjernike u tom mjestu.

– **20. listopada** pohodio je hrvatske katoličke župe u Chicagu: župu blaženoga Alojzija Stepinca i župu sv. Jeronima te se susreo s njihovim župnicima fra Markom Puljićem i fra Antonijom Musom.

22. listopada – Po povratku iz Sjedinjenih Američkih Država pohodio je Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu te se susreo s rektorom vlč. Markom Đurinom, vicerektorom vlč. Markom Škrabom, svećenicima i redovnicama koje djeluju u Zavodu.

25. listopada – U samostanskoj crkvi sv. Petra i Pavla na Gorici u Livnu sudjelovao je na zborovanju malih zborova Biskupije te predvodio svetu Misu.

26. listopada – Na poziv vlč. Borisa Ljevak, u crkvi sv. Ilije Proroka u Glamoču predvodio je svetu Misu te pozdravio sudionike predstavljanja zbornika o župi Glamoč „Povijest župe sv. Ilije Proroka u Glamoču“, autora mons. Ante Orlovca.

28. listopada – Sudjelovao je na završnoj konferenciji projekta „Mostovi suradnje“, održanoj u zgradi Vlade Hercegbosanske županije i u Lištanima.

29. listopada – Primio je županicu Požeško-slavonske županije gđu Antoniju Jozić te potpisao Ugovor o pomoći Banjolučkoj biskupiji.

Studeni

1. studenoga – Na poziv župnika vlč. Žarka Vladislava Ošapa, na svetkovinu Svih svetih, predvodio je svetu Misu na groblju sv. Marka, pomolio se na svećeničkoj grobnici.

Na poziv vlč. Marijana Stojanovića upravitelja župe Dragalovci slavio sv. misu u župnoj crkvi sv. Leopolda Bogdana Mandića.

2. studenoga – Slavio je svetu Misu u katedrali za pokojne banjolučke biskupe, svećenike, redovnike, redovnice i vjernike te izmolio opijelo u kripti katedrale.

U 18.00 sati suslavio je svetu Misu u sarajevskoj katedrali u prigodi početka redovitoga zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

3.–4. studenoga – Sudjelovao je u radu redovitoga zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

8. studenoga – U župi sv. Ivana Krstitelja u Ravskoj slavio je svetu Misu za in odium fidei ubijenoga svećenika vlč. Ivana Grgića.

10.–11. studenoga – Održao je predavanja na Teološko-katehetskom institutu u Mostaru.

15. studenoga – Sudjelovao je na zborovanju velikih zborova Banjolučke biskupije u katedrali sv. Bonaventure te slavio svetu Misu.

17. studenoga – U Bosanskoj Gradiški slavio je svetu Misu za in odium fidei ubijenoga svećenika mons. Kazimira Višatickoga.

18. studenoga – Suslavio je svetu Misu u Vukovaru u prigodi Dana sjećanja na žrtve Domovinskoga rata.

20.–21. studenoga – Zajedno s ravnateljem Biskupijskoga Caritasa mons. Miljenkom Aničićem i direktorom Caritasove zadruge „Livač“ gosp. Draženkom Budimirom boravio je u posjetu Biskupijskomu Caritasu Vittorio Veneto te se susreo s mjesnim biskupom mons. Riccardom Battocchioni.

21.–23. studenoga – Zajedno s ravnateljem Biskupijskoga Caritasa mons. Miljenkom Aničićem i direktorom Caritasove zadruge „Livač“ gosp. Draženkom Budimirom boravio je u posjetu Biskupijskomu Caritasu u Mantovi. Susreo se s mjesnim biskupom mons. Marcom Buscom. U bazilici sv. Andrije, na svetkovinu Krista Kralja, predvodio je svetu Misu i održao prigodnu propovijed.

24. studenoga – Primio je provincijalnu predstojnicu Družbe sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskoga Provincije Majka Divna iz Sarajeva, s. M. Augustinu Matijević.

26. studenoga – U pratnji vlč. Marka Crnjka posjetio je predsjednika Vlade Unsko-sanske županije gosp. Mustafu Ružnića. Na sastanku su sudjelovali i: gosp. Nisvet Jusić, predsjedavajući Skupštine Unsko-sanske županije; gosp. Danko Jakšić, ministar financija; gosp. Denis Osmankić, ministar obrazovanja, znanosti, kulture i sporta, te odvjetnik Katoličkoga školskog centra.

30. studenoga – Na poziv župnika fra Jurice Periša u župi Podhum predvodio je svetu Misu u prigodi spomena na mučeničku smrt prvoga podhumskog župnika fra Bonaventure Grebenarevića (1. prosinca 1943.).

U Kući Djeteta Isusa, u Žablaku – Livno, susreo se s članovima molitvene zajednice „Rastimo u Gospodinu“ te održao prigodno predavanje. Susret je zaključen blagoslovom s Presvetim.

Prosinac

1. prosinca – Primio je don Alejandra Castilla, svećenika Porečke i Pulske biskupije.

Istoga dana predvodio je svetu Misu u banjolučkoj katedrali u prigodi 24. obljetnice posvete katedrale.

2. prosinca – U dogovoru sa župnikom fra Ivanom Tučićem obavio je kanonsku vizitaciju župe Bihać.

4. prosinca – U dogovoru sa župnikom vlč. Žarkom Vladislavom Ošapom obavio je kanonsku vizitaciju župe Pohoda Blažene Djevice Marije u Banjoj Luci.

U večernjim satima sudjelovao je na predstavljanju knjige Stadlerov trnoviti put do oltara autora mons. Ratka Perića, umirovljenoga mostarsko-duvanjskog biskupa, te pozdravio nazočne.

6. prosinca – Na poziv ravnatelja Biskupijskoga Caritasa mons. Miljenka Aničića u katedrali je predvodio svetu Misu za karitativne djelatnike.

9. prosinca – Primio je voditelja Misije OEES-a u Bosni i Hercegovini gosp. Rika Holtzappiea te gosp. Jörga Hofreitera, počasnoga konzula Republike Austrije.

11. prosinca – Svečano je otvorena Riznica sakralne umjetnosti „Marija Zvijezda“, a potom je položen i blagoslovljen kamen temeljac Kulturno-pastoralno-studentskoga centra na Petrićevcu.

13. prosinca – Pozdravio je djecu i mlade grada Banje Luke okupljene na adventskoj duhovnoj obnovi u organizaciji gđe Blaženke Ivekić, vjeroučiteljice, s. Lorete Stipić i mons. Ivice Božinovića, ravnatelja Katoličkoga školskog centra „Bl. Ivan Merz“ u Banjoj Luci.

14. prosinca – U Sarajevu je sudjelovao na Danu Caritasa Bosne i Hercegovine u prigodi 30. obljetnice osnutka.

15. prosinca – U dogovoru sa župnikom fra Ivom Orlovcem obavio je kanonsku vizitaciju župe Barlovci.

16. prosinca – U dogovoru sa župnikom fra Miroslavom Kljajićem obavio je kanonsku vizitaciju župe Ivanjska.

17. prosinca – Predvodio je duhovnu obnovu za mlade i studente Sveučilišta u Banjoj Luci.

18. prosinca – U dogovoru sa župnikom fra Domagojem Šimićem obavio je kanonsku vizitaciju župa Petrićevac i Motike.

19. prosinca – Primio je banjolučkoga muf-tiju Ismaila ef. Ismailovića.

Istoga dana, u dogovoru s upraviteljem župe vlč. Markom Stojčićem, obavio je kanonsku vizitaciju župa Mrkonjić Grad i Liskovica.

21. prosinca – U dogovoru s upraviteljem župe vlč. Davorom Klečinom pohodio je župu Rođenja Blažene Djevice Marije u Ključu, slavio svetu Misu i susreo se s vjernicima. Susretu je nazočio i načelnik općine Ključ gosp. Jasmin Musić.

22. prosinca – Upriličen je božićni prijem za svećenike, redovnike i redovnice.

Održana je i konferencija za tisak na kojoj je predstavljena božićna poruka nad/biskupa Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

23. prosinca – Primio je gosp. Milorada Dodika, predsjednika Saveza nezavisnih socijaldemokrata.

24. prosinca – U župi Pohoda Blažene Djevice Marije slavio je svetu Misu zornicu, čime je zaključena adventska priprava za

Božić.

25. prosinca – Na svetkovinu Božića slavio je svečanu božićnu svetu Misu u katedrali. Nakon Mise upriličen je božićni susret s vjernicima, kojemu se pridružio i gradonačelnik Banje Luke gosp. Draško Stanivuković s pratnjom.

26. prosinca – Na blagdan sv. Stjepana slavio je svetu Misu u rodnom Drinovcima. U popodnevnim satima pošao je u župu Ljubunčić na sprovod Hrvoja Mede, oca gospićkoga biskupa mons. Marka Mede.

27. prosinca – Na blagdan sv. Ivana Evanđelista, na poziv župnika, slavio je svete Mise u župama Čuklić i Bila te je u obje župe krstio peto dijete u obitelji: Mariju iz obitelji Franjičević (Čuklić) i Šimuna iz obitelji Teklić (Bila).

28. prosinca – Na blagdan Svete Obitelji u banjolučkoj katedrali predvodio je svečanu svetu Misu zatvaranja Jubilarne – Svete godine.

29. prosinca – U Zagrebu se susreo s gosp. Andrejem Plenkovićem, predsjednikom Vlade Republike Hrvatske.

30. prosinca – Zajedno sa župnikom vlč. Žarkom Vladislavom Ošapom u Gradskoj vijećnici susreo se s gradonačelnikom Banje Luke gosp. Draškom Stanivukovićem i njegovim suradnicima.

31. prosinca – U crkvi Pohoda Blažene Djevice Marije slavio je svetu Misu zahvalnicu na završetku građanske godine.

Otvaranje
Jubilarne godine

Proslava sv. Bonaventure

Obiteljski dan

Jubilej ministranata

JUBILEJ 2025.

Nacionalno hodočašće u Rim

Jubilej dječjih zborova

Jubilej
velikih zborova

Zatvaranje Jubilarne godine